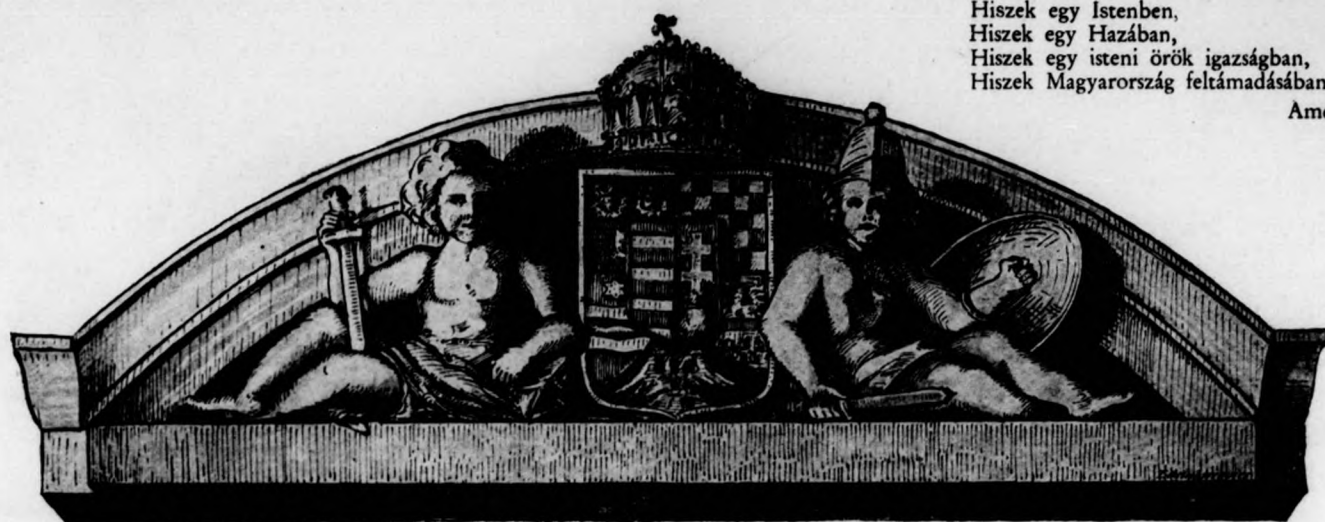

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

LUDOVIKÁS LEVENTE

A M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA LEVENTE-KÖREINEK ÉVKÖNYVE

XII. ÉVFOLYAM

SZERKESZTI
VITÉZ RÓZSÁS JÓZSEF

1933. DECEMBER 15.

A HONVÉDTISZT HIVATÁSA.

Irta: vitéz JÁNY GUSZTÁV

vkoszt. ezredes, a Ludovika Akadémia I. főcsoportjának parancsnoka.

Néhány vonással vázolni akarom a tiszt hivatását, hogy lássuk: mi mindenre kell kiterjesztenie figyelmét annak, aki akadémikusainkat hivatásukra előkészíti s mit kell magának tudnia annak, aki a tiszt hivatást becsülettel akarja betölteni.

A tiszt hivatása kettős: katonát, harcost *nevel* az ország békés polgáraiból; katonai egységet *vezet* győzelemre akkor, ha ellenség Hazája létére tör.

A tiszt munkájának súlya békés viszonyok között a *nevelésen* nyugszik. Ahhoz, hogy taníthasson, tudnia kell, mert csak az adhat, akinek magának is van.

E tudásnak alaposnak, mélynek, általánosnak kell lennie, ami kiterjed foglalkozásunk ezer ágra szakadó, mégis szerves egészet alkotó teljességére. A jó gyalogos és lovas tisztnek meg kell tanítania gyalogosait, huszárjait mindazoknak a fegyvereknek a szerkezetére, működésére és működtetésére, amelyeket a kezébe adunk. Ezek száma, alkalmazási módja ugyancsak megnövekedett és a háború tapasztalatai nyomán megsokszorozódott. Régi fegyvereiken kívül szerves kötelékükbe tartozik a géppuska, az aknavető, a gyalogsági és lovassági ágyú. Ma már közvetve is kell tüzelnie, így a tüzérség szakmájába vágó számos művelet elvégzése vár reá.

Jó tüzér csak az lehet, aki egyszersmind kiváló gyalogos és lovas is. Ismernie kell a gyalogság, lovasság fegyvereit, hatásukat, alkalmazásuk módját, harcát, különben nem tud velük együtt működni, s nem tudja őket támogatni. És így tovább.

Hogy e tudást megszerezhessük, kell, hogy a ma már egész könyvtárt alkotó, sokféle szabályzataink mindegyikét a legalaposabban ismerjük; szükséges, hogy technikailag is képzettek legyünk, mert a technika ma ezer vonatkozásban kapcsolódik bele s fejt ki hatást a hadviselésre. Nem túlzás és fölösleges tehát mindaz a sok tantárgy, amely első pillanatban a gondolkodás nélkül ítéletet mondó előtt nem mutat szerves egészet a katona hivatásával. Avagy elképzelhető az, hogy valaki egyszerű foglalkozásától teljesen elütő emberből távbeszélő-, rádiókezelőt neveljen, ha nem ismeri az elektromosság, a mágnes, a rádió elméletének alapjait? Lehet-e hivatása magaslatán álló tüzér az, aki a lövés elméleteihez kapcsolódó ballisztikai, mechanikai kérdésekkel nincs tisztában? Meg tud-e építeni egy hidat előtalált anyagokból az a műszaki tiszt, aki nem tudja kiszámítani, hogy a talált anyagok keresztmetszetük, minőségük szerint mily teher bírására alkalmasak?

Legyen azonban valakinek tudása még oly alapos, még oly kiterjedt, mint nevelő mégis használhatatlan marad, ha tudását nem tudja átültetni alárendeltjeibe. Erre tanít meg bennünket a csapatpedagógia.

Ezzel a tudással, ezekkel a képességekkel azonban csak a száraz ismereteket továbbíthatjuk, jó katonát nevelhetünk ugyan, ez azonban csak félmunka. Egészet a tiszt akkor alkot, ha *jó honvédet* nevel.

A jó katona kiválóan kezelheti harceszközeit, de mit ér ez, ha rosszra használja? Hogy ez meg ne történhessék, honvéddé kell válnia, vagyis nemcsak tudását, hanem erkölcsét is ki kell művelnie. A honvéd imádja az Istent, lángolva szereti Hazáját és sziklaszilárdan áll Legfőbb Hadura mögött. Erre kell nevelni az ország minden polgárát.

Az Istenfélelem biztosít, hogy a fegyvert bűnös célra katona nem használja; a hazaszeretet pedig, hogy önző vágyak teljesedéséért, vagyon szerzéséért kardja tiszta acéljára foltot nem ejt sem az árulás, sem a nagyravágyás. Nem áll hazátlan és nemzetietlen jelszavak zászlója alá. Vérért, ha kell, életét sem félti akkor, ha ki kell állni a gátra, hogy feltartsa a Hazájára törő áradatot, legyen az piszkosan vörös, vagy a rombolás szikláiit görgető ellenséges ár. Legfőbb Hadurunk iránti törhetetlen hűségre való nevelés fegyelmezetté teszi, úgy-hogy nem inog akkor sem, ha önérdekeit kell leküzdenie, ha mindent ígérő, hamis próféták hozzák kísértésbe, keményen állja minden poklok harcát ezer fenyegetés, veszély dacára is, mert amint egy az Isten, csak egy lehet a Haza és a Nemzet Vezére is.

De nemcsak az észnek, a szellemnek, a jellemnek kell gazdagnak, erősnek lennie, hanem a testnek is, mert ezt a sokoldalú, sokszor a végtelenségig fokozott igénybevételt csak szívós testben élő lélek győzi meg. Ezért oly kimagaslóan fontos a *testedzés*.

Ez a vázlat mutatja, mi mindenre kell nevelnünk honvédeinket. Amint az élen mondtam, hogy csak az adhat, akinek magának is van, azért mindennek az észbeli, szellembeli és erkölcsi kincsnek a tökéletességig felfokozva meg kell lenni a tisztben, a tisztsarjadéknak tehát ezt a kincset kell itt az akadémián megszereznie s az életben növelnie.

A tisztnek az eddigiek szerint nevelt honvédeiből alakított katonai egységet *vezetnie kell*, úgy, hogy minden ellenséges ellenállást leküzdve, a győzelmet kivívja.

Ennek első előfeltétele ismét a *tudás*. Tudnia kell a parancsnoknak, a vezérnek, hogy a harc számtalan változata közben mi a teendője, hogy egységét a ma csataterének

acélt, tüzet és mérget okádó poklán is át tudja vezetni oly állapotban, hogy rendíthetetlenül megálljon, ha új támadás éri, vagy feltartóztathatatlanul előre törjön, ha új erőket kell megsemmisítenie. Ezért kell tökéletesen ismernie a harccal foglalkozó szabályzataink határozványait, a harcászat elveit és a katona életének tanítómesterét, a hadtörténelmet. *Historia est magister vitae*. Régi, ránk is érvényes igazság ez.

Aki tudja mikor mit kell cselekednie, az a harc ezer változatában is meglátja a helyeset, gyorsan jut *elhatározásra*.

Aki meg van győződve elhatározása helyességéről, annak minden eszközzel végre is kell hajtania azt. Ehhez szívós, a magában biztos, egész férfi kemény és hajlíthatatlan *akarata* van szüksége, melyet nem ingat meg kétség, bizonytalanság, veszély, sőt, ez edzi meg erejét, teszi mindent magával ragadóvá tenniakarását.

De nemcsak tudni és akarni, hanem *parancsolni* is kell tudni. Parancsolni csak az tud, aki *engedelmeskedni* is megtanult. Ahogy tudja mindegyikünk, hogy mit miért akar, ép úgy át kell hatva lennie attól, hogy felsőbbsege is tisztában van akaratával. Ahogy nem szabad túrnie parancsaitól való indokolatlan eltérést, ép oly súlyos következményekkel jár felsőbb rendelkezések meggondolatlan bírálata és lanyha teljesítése. Ha azonban azt látja, hogy a vett parancs végre nem hajtható a helyzet s a viszonyok változása miatt, éppen tudása és akaratereje vezesse arra, hogy *öntevékenyen, felelősséget* szívesen vállalva cselekedjék, mert a lanyha tétlenség, mindig új parancsravárás bűn, ami életbe kerül. *Lelkiismeretesség* a kötelességteljesítésben, *pontoság* a munka végzésében legyen dísz minden vezetőnek, akkor áll helyén és követelhet meg mindent alárendeltjeitől. Köteles azonban annak utána is nézni, hogy alárendeltjei is pontosan teljesítsék az ő parancsait. Minél alaposabban kinevelte őket ezekre, annál könnyebb a dolga, annál kevésbé van az ellenőrzésre szükség.

Mindezzel azonban nem merítettem ki azoknak a vonásoknak az összegét, amelyek a tisztet megrajzolják. Eddigiek szerint lehet valaki tökéletes katona, nevelő és parancsnok, azonban így mégis alig más, mint gondolkodó gép, aminek *lelke* azonban hiányos, *szíve* pedig egyáltalán nincs.

Hogy lelkileg is tökéletes legyen, kell, hogy meglegyen benne az alárendeltjeiről való gondoskodás szükségességének megérzése. Mert az, aki minden nehézség, veszedelem ellenére is híven teljesíti kötelességét, megérdemli, sőt meg is követelheti, hogy lelki, testi jólétéről gondoskodják a parancsnoka. *Meleg, együttérző szív* dobogjon a tisztben, hogy együtt tudjon érezni alárendeltjével, bajtársával, hogy megossa vele búját-baját, segítse őt át nehézségeken, örüljön sikereinek, boldogulásának

Nagyok a követelmények, amint látjuk, melyek a honvédtisztre várnak, de az eszményt elérni érdemes, egész férfiúnak, magyar fiatalembernek pedig éppen kötelessége ezt elérnie, mert csak ha így felkészülten áll emberei elé, mint oktató, akkor tudja a ma nyomorúságától, a nemzetközi eszmék mézes-mázos csalárd szavaitól talán téves utakra csábított ifjúságot visszavezetni a becsület egyenes útjára s így állva élükre, vezetni tudja őket a csaták véres zivatarjai között dicső győzelemre, amelynek jutalma: Nagy-Magyarország.

Napoleon éjjeli szemléje.

vitéz Galánthay-Glock Tivadar ny. tábornok olajfestménye.

*C'est là la grande revue À l'heure de minuit
Qu' au Champs Elysées, Tient César décédé.*

(Béranger.)

PAPP MIHÁLY AKADÉMIKUS HŐSI HALÁLA.

1919. április 16-án.

Született 1901. augusztus hó 8-án Mórton, Fejér megyében. Alsó- és középiskolai tanulmányait Debrecenben végezte. A négy gimnázium elvégzése után 1914 szeptemberében államköltséges helyre felvették a traiskircheni cs. és kir. tüzérségi hadapródiskolába; innen a harmadik osztály elvégzése után átlépett az ugyanott elhelyezett műszaki akadémiába.

Annak ellenére, hogy amikor a hadapródiskolába belépett, németül alig tudott, mindkét iskolában magaviseletével és előhaladásával egyaránt kivívta előjáróinak és tanárainak teljes megalapozását. Ez sok kisebb kiváltság mellett abban is megnyilvánult, hogy I. Ferenc József bécsi temetésére, valamint IV. Károly király budapesti koronázására az iskolából kivételesen öt növendék között ő is ott volt. A szerény és nemesjellemtű ifjú a nehéz háborús években 10 koronányi havi zsebpénzét édesanyjának és rajongásig szeretett hugocskájának küldte el.

A monarchia összeomlása után átlépett a m. kir. Ludovika Akadémiára, ahol tanulmányait a II. évfolyam tüzérségi osztályán folytatta. A kommunizmus kitörése után, 1919 tavaszán az akadémiát feloszlatták, hallgatóinak nagy részét szélnek eresztették, így ő is hazautazott Békéscsabára hozzátartozóihoz.

1919. április 15-én kiment az Arad—békéscsabai 101. tüzér-

ezred 1. ütegéhez, az Ácsva melletti vonatállásba, hogy egy ott szolgáló önkéntes barátját, Ádám Gusztávot meglátogassa. Április 16-án reggel az oláhok nagyobb erővel támadták a magyar állásokat. Az önzetlen hazaszeretettől katonának önként jelentkező Papp Mihályt egy négy főből álló járőrrel kiküldték az ütegvonat balszárnyának felderítésére és biztosítására. Egy cserjés erdőben megütköztek az oláhokkal és a fiatal akademikust egy golyó bokájában találta.

A járőr visszatérő embereinek jelentése szerint sebesülése ellenére az utolsó pillanatig tüzelt az előnyomuló oláhokra. Amikor látta, hogy menekülni már nem tud és csak a durva oláhok felkoncolásának tenné ki magát, utolsó golyójával főbelőtte magát. A járőr emberei hátra akarták vinni, Papp Mihály azonban ezt nem engedte, hanem csak embereit sürgette a visszatérésre.

Fenti adatokat Kosztolányi Károly százados, az említett üteg akkori első tisztje bocsátotta az elesett hős mostohaapja, Vidovich Leó ny. áll. őrnagy rendelkezésére, akinek kérésére Papp Mihályt felvették a Ludovika Akadémia hősi halottainak sorába. A 18 éves hős sírját mindeztideig nem sikerült feltalálni. Ismeretlen, jeltelen sírban, most idegen bitorlóktól taposott magyar földben álmodik Hazája feltámadásáról.

✠ HALOTTAINK ✠

PRIDAFKA JÓZSEF dr.

tábornok-hadbíró, 1932. november 11-én, életének 61. évében Budapesten elhunyt. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra, lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot november 14-én mutatták be a Szent Imre herceg-úti plébániatemplomban.

A Ludovika Akadémián mint alezredes és ezredes-hadbíró jogi ismereteket tanított az 1913–18. években.

RÁTZ GÁBOR

ny. áll. altábornagy, 1932. november 18-án Budapesten elhunyt. A Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát 1882-ben mint évfolyam-első végezte, a háború után a tábornoki becsületügyi választmány elnöke volt. Halálával a Ludovika Akadémia első, ú. n. „hallgatói” rendszerű korszakának egyik igen érdemes tagja költözött el az élők sorából.

JUNGWIRTH GÉZA

ny. áll. őrnagy, 1932. december 7-én, életének 48. évében elhunyt. A kerepesi temetőben temették el, lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot december 10-én mutatták be a Margit-körúti templomban. A Ludovika Akadémiát 1905-ben végezte.

CHOTVÁCS-HERÉNYI BÉLA

hadnagy, a 2. honvéd gyalogezredben 1932. november 24-én, életének 23. évében véletlen baleset következtében meghalt. A rákoskeresztúri új temetőben helyezték örök nyugalomra.

Temetésén a Ludovika Akadémia küldöttséggel vett részt és sírját megkoszorúzta.

A megboldogult az Akadémiát az 1931. évben végezte, Leventekörünknek buzgó és igen eredményesen működő, majd pedig örökös tagja volt. A Ludovikás Levente 1931. évi számában értékes tanulmánya jelent meg.

Sóváradi SZÓTS ERNŐ

szkv. alezredes, a budapesti rádió üzemvezető igazgatója, 1932. december 17-én szívbénulás következtében hirtelen elhunyt. A Ludovika Akadémiát 1905-ben első rangszámmal végezte, majd a közös hadsereg 4. és 10. huszárezredében szolgált. A háborúban többszörösen kitüntették. A tényleges szolgálatból való kilépés után a magyar rádiózás ügyének egyik úttörő munkása és alapvetője volt.

PATYI LÁSZLÓ

hadnagy, a 9. honvéd gyalogezredben 1933. március 7-én, életének 25. évében váratlanul elhunyt. Szegeden a belvárosi temetőbe helyezték örök nyugalomra, lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot március 14-én mutatták be Budapesten a kapucinusok templomában. A Ludovika Akadémiát 1932-ben végezte.

Ó-tordai SZÉKELY JÓZSEF

volt szabadságolt állományú főhadnagy, a Ludovika Akadémia, majd a karcagi ref. főgimnázium nyugalmazott tanára 1933. március 13-án, életének 76. évében elhunyt. Kisújszálláson helyezték örök nyugalomra. A Ludovika Akadémián az 1888—1893. években történelmet tanított.

SZOMOLÁNYI (LENHARTOVICS) KÁROLY

hadnagy az I. honvéd tüzérosztályban. 1933. március 15-én, életének 24. évben szolgálatának teljesítése közben előfordult gépkocsi-baleset következtében meghalt. A pesterzsébeti régi temetőben helyezték örök nyugalomra. A Ludovika Akadémiát az 1930. évben végezte. Leventekörünknek buzgó és eredményesen működő tagja, majd pedig ifjúsági elnöke volt, a Ludovikás Leventében több értékes képzőművészeti alkotása jelent meg.

NÉMETH ERNŐ

hadnagy a 3. tüzérosztályban, 1933. március hó 22-én 23 éves korában Nagykanizsán váratlanul meghalt, az ottani r. kat. temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot március 27-én mutatták be Szentgotthárdon az apátság templomban. A Ludovika Akadémiát 1931-ben végezte.

GARDOS ALADÁR

ny. áll. mérnök-alezredes, 1933. április 9-én váratlanul meghalt. A Ludovika Akadémiát az 1903. évben végezte.

Füzesabonyi CSÁSZAR GÉZA

ny. áll. tábornok az 1932. évben Budapesten meghalt. A Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamát már az 1874. évben végezte, tehát egyike volt a legrégebb ludovikásoknak.

PORKOLÁB FERENC

ny. főhadnagy, mint lü. főellenőr a Magyar Légiforgalmi Részvénytársaság szolgálatában 1933. június hó 4-én Gyöngyösön repülőhalált halt. A rákoskeresztúri Hősök Temetőjében helyezték örök nyugalomra. — A Ludovika Akadémiát 1928-ban végezte.

WEINRICH HELMUTH

főhadnagy, a 7. honvédegyalozredben 1933. június 16-án, életének 29. évében váratlanul elhunyt. A bajai ev. temetőben helyezték örök nyugalomra. A Ludovika Akadémiát 1928-ban végezte.

LATKÓCZY LÁSZLÓ

II. évfolyambeli akadémikus 1933. június 8-án váratlanul elhunyt. Az Akadémia képviselőtársaság és osztálytársai kísérték utolsó útjára, a Gyáli-úti helyőrségi kórház halottasházából a rákoskeresztúri temetőbe.

MIKÓ ÁRPÁD

ny. főhadnagypilóta, a szombathelyi repülőgépvezető iskolában életének 29. évében, 1933. június 20-án, hivatása teljesítése közben repülőhalált halt. A szombathelyi Szent Márton temetőben helyezték örök nyugalomra. A Ludovika Akadémiát az 1926. évben végezte; Leventekörünk egyik igen értékes, volt tagját veszttette el benne.

HUNYADI FERENC

IV. évfolyambeli akadémikus 1933. február 3-án, életének 23. évében váratlanul elhunyt. Az Akadémia képviselőtársaság és osztálytársai kísérték utolsó útjára.

PÁLOS (PFEIFFER) LÁSZLÓ

ny. főhadnagy, lü. főellenőr 1933. július 12-én Székesfehérváron, szolgálatának teljesítése közben, életének 27. évében repülőhalált halt. Holttetemét Székesfehérváron történt beszentelés után Budapestre szállították a Kerepesi temetőben helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szentmiseáldozatot július 18-án mutatták be lelkiüdvéért a Mária Terézia-téri plébánia-templomban. A Ludovika Akadémiát 1928-ban végezte.

HEGYI (MATHIAS) MIKLÓS

ny. főhadnagy, lü. főellenőr, mint pilóta a szombathelyi repülőgépvezető iskola szolgálatában 1933. július 16-án a Balaton áldozata lett. A tapolcai temetőben helyezték örök nyugalomra. A Ludovika Akadémiát 1927-ben végezte, Leventekörünknek buzgó és eredményesen működő tagja volt; ügyes rajzai a Ludovikás Leventében is megjelentek.

Braxatorisz Oszkár

Hegyi (Mathias) Miklós

Szomolányi (Lenhartovics) Károly

BRAXATORISZ OSZKÁR

hadnagy a 7. honvéd tüzérsztyályban, 1933. július 28-án, életének 25. évében szolgálatának teljesítése közben előfordult szerencsétlenség következtében Miskolcon elhunyt. Az ottani ev. temetőben helyezték örök nyugalomra. Az Akadémiát 1931-ben végezte. Leventekörünknek örökös tagja volt.

BROKÉS ENDRE

II. évfolyambeli akadémikus 1933. július 13-án, életének 22. évében a fürdés áldozata lett Balatonlellén. Az ottani r. kat. temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot július 19-én mutatták be a Ludovika Akadémia I. főcsoport kápolnájában. Temetésén tiszti és akadémikus küldöttség jelent meg.

Nemeskéri KISS ZSIGMOND

ny. áll. altábornagy 1933. augusztus 13-án Budapesten elhunyt. A Ludovika Akadémia működésének megkezdése előtti korszakban (1869—1872.) a „Kerületi hadapróképző tanfolyam“-ot végezte. A Ludovika Akadémián mint főhadnagy és százados az 1884—1889. években tanárként működött. Majd a bécsi hadiskolát végezte el és vezérkarhoz osztották be.

Dr. RYLL FERENC

ny. áll. I. o. főtörzsorvos életének 77. évében, 1933. szeptember 3-án Budapesten elhunyt. A Ludovika Akadémián az 1910—1914. években mint törzsorvos és II. osztályú főtörzsorvos szolgált.

DARÓCZY JÁNOS

főhadnagy a 7. honvéd gyalogezredben 1933. szeptember 13-án, életének 27. évében Kecskeméten várat-

lanul elhunyt. — A Ludovika Akadémiát 1928-ban végezte; Leventekörünkben annak idején buzgón tevékenykedett s mint kitűnő énekes és előadó, ünnepeinken többször szerepelt.

Futásfaly HAMARY BÉLA dr.

ny. áll. alezredes-hadbíró 1933. szeptember 30-án Budapesten elhunyt. — Mint százados a Ludovika Akadémián az 1888—1893. években jogi ismereteket tanított.

Gyalakuti SOÓS ELEMÉR

ny. áll. szv. főigazgató 1933. október 11-én Érden elhunyt. — A Ludovika Akadémiát 1893-ban végezte.

MESZLÉNYI ENDRE

II. évfolyambeli akadémikus 1933. november 3-án váratlanul meghalt. — Az Akadémia képviselőtiszti küldöttség és osztálytársai kísérték utolsó útjára a Gyáli-úti kórház halottasházából a rákoskeresztúri temetőbe.

HAJTS LAJOS

ny. áll. tábornok, az Állami Térképező Intézet volt vezetője, számos tudományos és társadalmi egyesület tagja, 1933. december hó 1-én meghalt. December 4-én a Ludovika Akadémia tiszti és akadémikus küldöttségének részvételével a rákoskeresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra.

A Ludovika Akadémiának hosszú időn át kiváló tanára volt. Minden szépért és nemesért lelkesedő és buzgón cselekvő élete emlékét Alma Materünkben is sok nagyértékű alkotása őrzi.

JAMBOREE 1933.

A Kormányzó Úr és Baden Powel az 1933. évi gödöllői Jamboree megnyitásán.

Érdekes esztendeje volt ez az év a magyarságnak. Lezajlott a világ összes cserkészszervezeteiből összesereglettek nagy találkozója, melyet a cserkészek „dzsembori“ névvel jelölnek meg és amelyet két esztendőn át a magyar cserkészek hangyaszorgalommal készítették elő.

Még a külföldi szemével nézve is érdekes beletekinteni ennek az óriási méretű tömegmegmozdulásnak a rejtelmébe. Mennyivel közelebből érdekelhet ez bennünket, akik magyar szívünk minden rezgésével figyeljük és méregetjük honi történeincinket és azok káros vagy hasznos kihatásait.

A Ludovikás Levente hasábjain is indokoltnak látjuk ezt a kérdést. Nemcsak azért, mert középiskolás korban az akadémikusok nagy része tevékeny és lelkes cserkész volt, hanem azért is, mert minden egyes akadémikust érdekelhet az a hatalmas, katonai ízü szervezés, melynek révén ez az aránylag kis helyen egybegyűlt tömeg elhelyezkedni, jól ellátva építeni, dolgozni, pihenni és szórakozni, sőt az országban nagy utakat megtéve, széjjelnézni is tudott.

Büszkén tekinthetünk e munkára, nemcsak azért, mert „jó munka“ volt, hanem azért is, mert az alapvető tevékenységnek oroszlánrészét — csak úgy, mint

az 1926. évi megyeri Nemzeti Nagytáborban — itt is magyar katonák, honvédtisztek végezték el. Természetes, hogy a megalkotott keretbe sok-sok munkás cserkészkező kapcsolódott be, hogy valósággá tegye a gödöllői világjamboreet, tanuságot tegyen a magyar férfi kitartó lelkesedéséről és a honfiúi több munkavállalásban való teljes és tökéletes készségéről.

*

1933. VIII. 1-én a vasúti szerelvények szinte egymásra torlódva futnak be a gödöllői „kitágított“ pályaudvarra és öntik magukból a sok ezer cserkészt. Különböző országok szerelvényeit látjuk heteken át a sínhálózatokon, amint a gödöllői tábor ifjú lakóit az ország megtekintésére viszik széjjel.

A gödöllői királyi parkban, az Erzsébet-ligetben, a környező szántóföldeken és az árnyas erdők hatalmas parcelláiban tíz altábort számolunk, ezen felül egy csomó különböző elnevezésű különleges tábort, köztük a repülőtábort is. Mind egységes vezetés alatt — a gödöllői premontrei gimnázium épületében székelő táborparancsnokság utasításai alatt — állanak. A tábor teljes létszáma 35.000 fő.

A beérkezők serény munkában pillanatok alatt valóságos kis mezővárost építenek fel és világvárosi személy- és járműforgalom lepi el a legjelentéktelebb mezei utakat is.

A kép olyan, mint a kaleidoszkopé: száz- és százféle meg nem ismétlődő jelenség percek alatt!

Nem vagyunk képesek csodálkozni a város technikai felkészültségén, mert annyi egyéb szembezőkö látnivaló van. Nem is látjuk az épített utakat, a villanyvezetéket, a villamos erőközpontot, a transzformátor-házakat, a távbeszélő huzalok és tábori állomások sokaságát; nem látjuk a föld alá rejtett vízvezetékhalózatot, a nagy vízgyűjtőmedencét összes berendezésével; nem látjuk a külön posta- és távirada-hivatalokat, ahonnan az összes külföldi állomásokkal beszélhetünk; nem látjuk a pénzváltó bankot, saját tűzoltóságot, kórházakat, mentőállomásokat, semmit, semmit sem látunk a hatalmas felkészülődésből, mert tekintetünket teljesen lefoglalja 46 nemzet fiainak színes tömkelege. Őket keressük, őket nézzük, mert tudni szeretnénk, hogy a francia, angol, belga, lengyel, lett, dán, norvég, spanyol, finn országok, sőt Ázsia, Amerika, Ausztrália és Afrika fiai hogy érzik magukat a forrón tűző és vendégszerető magyar nap alatt.

Augusztus 2-a! A hivatalos megnyitás napja. Talán ez az egyetlen kép az egész jamboree alatt, amely teljes egészében kifejezi a jamboree lelkét és megérteti a nézővel, hogy a nemzetek *eszményi egyenlőségében* és egymást tisztelő hangulatában páratlan fennköltség lakozik. A csonkaország agyonkínzott emberének lelke hogy felszökik a boldogság magasságába! Hogy dagad a keblünk, hogy ez a gyönyörű kép, szerelmes Hazánk földjén tárulhat a szemünk elé. Tán el sem hinnők, ha nem itt volna, de tanu a magyar ég és a magyar

Fent balról :
„Szűz Mária,
oltalmaz minket !“

Fent jobbról :
Szent Borbála,
a tüzéség védőszentje.

Lent balról :
„Mihály arkangyal, védelmezz
minket harcainkban !“

Lent jobbról :
Diadalmas Szent György lovag,
a lovasság védőszentje.

RÉVAY KÁLMÁN
akadémikus olajfestményei
a Ludovika Akadémia I. főcsoport
r. kat. kápolnájában.

A Kormányzó Úr Ő Főméltóságának szemléje a különböző nemzetek cserkészein.

föld! Hát lehetséges az, hogy egy kicsiny magból sardadt mozgalom — nemzetenként nacionalizmusát megőrizve — összehozza a világot s néhány holdnyi magyar földön mutasson be szent áldozatot az Egek Urának?

Lobogók erdeje illúziókat még színesebbre festi s tisztelegve elvonuló ifjú hadak kalapintése, csatakiáltása, zászlólengetése és egyéb meglepetései megragadnak és felemelnek bennünket eszményi magasságba.

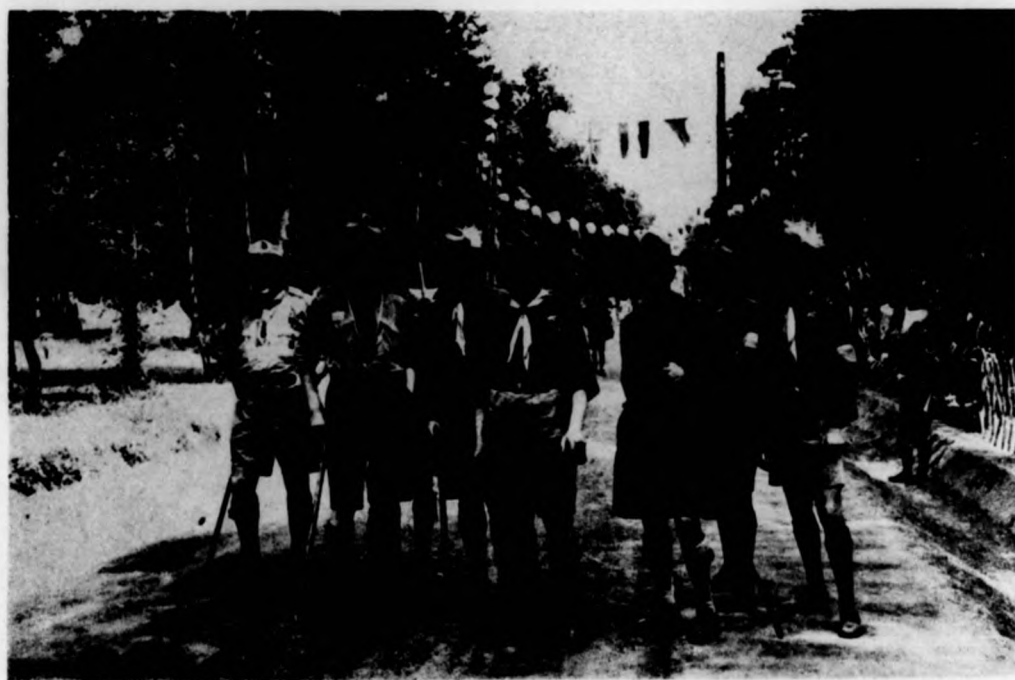
Végig tekintettük, végig olvastuk a 14 nap történéseit, mindent láttunk és sokat tapasztaltunk. Szép volt, nagyon szép volt a világ nemzetjeinek ez az

együttes ünnepe, éppen itt nálunk, Trianon sötét siralomházában...

*

A világjamboree eredményes befejezése igen alkalmas időpont arra, hogy mi, katonák is az eddiginél jobban szemügyre vegyük a cserkész-mozgalmat.

Először azért, mert a jó katonának hazájában mindennel teljesen tisztában kell lennie; másodsor azért, mert a cserkészmozgalom ifjúsági mozgalom, mely nevel, s a későbbi életre és célokra komolyan akarja előkészíteni a lelkeket; harmadszor és legkitűnőbbén azért, mert cserkészből öregcserkész és a jó öregcserkészből honvéd lesz.

Cserkész tisztek csoportja az 1933. évi Jamboree-n.

Ez a körülmény azt a belső parancsot tartalmazza a honvédtiszt számára, hogy minél számosabban viseltessenek teljes érdeklődéssel a cserkészmozgalom iránt. Lássá meg a honvédtiszt azt, hogy a cserkészlet módszere nem idegenszerű, sőt nem egyéb, mint a katonaléletről merített egyes élmények ügyes és okos rendszerbefoglalása, melyet sok évvel ezelőtt „egy katona” színpompás csokorba foglalva adott a lelkes ifjúságnak. Figyeljük meg alaposan azt a nevelő

hatást, melyet a magyar cserkészben, a magyar ifjúság táborában a mozgalom elérhet és végül, ha minden érdeklődésünk és megfigyelésünk mellett még időnk is van hozzá, kapcsolódjunk bele — az öregcserkészből lett honvédek be sem várva — a magyar fiú *forró nemzeti nevelésének* magvető munkájába, hogy eljöhessen és mielőbb eljőjön, amit mi várunk: „*A szabadság és igazság jamboreeja*” Nagy-Magyarországon!
Schelken Oszkár őrnagy.

RIO DE JANEIRO.

Írta: Dezséri Bachó László, a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára.

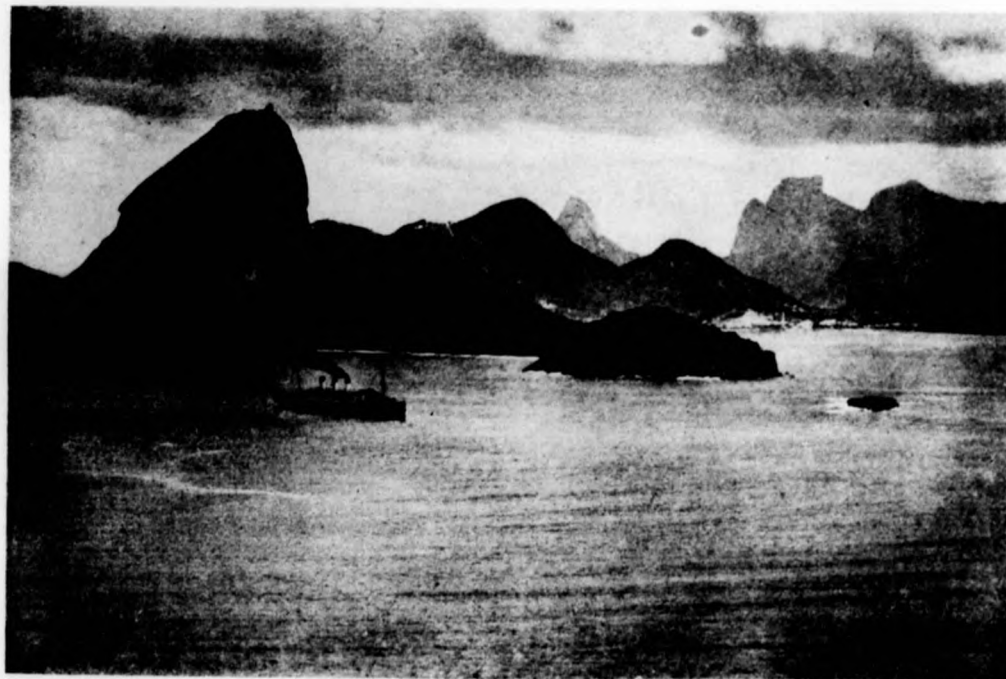
Braziliában azt mondják az emberek, hogy amikor Isten megteremtette a világot és adományait a földre szórta, a legtöbb szépség, csupa véletlenségből, éppen arra a helyre esett, ahol most a földkerekség legszebb fekvésű városa, Rio de Janeiro terül el. Ennek a mondásnak igaza is van. Én is sokat bolyongtam már a földtekén, láttam a világ kikiáltott csodáit: a Niagarának a gránitsziklákon miriádnyi zuzmarával megtörő, sistergő örvényeit, az Antillák és Ceylon pálmaligeteket, a borongós norvég fjordokat; megbámultam a naplementét a Szaharán és Szíria kősvatagain, csónakáztam holdsütésben a Boszporuson és örökké visszavágyom az Alhambra kertjeinek narancsfái alá. De azt hiszem, nemcsak nekem, de minden idevetődő ember életének legnagyobb élménye az az óra, amikor hajója Rio öblébe befut.

Lélekbemarkoló, megrendítő ez a szépség. Ha nem öt, hanem huszonöt érzéke volna az embernek, ez is kevés volna mindannak a gyönyörűségnek a befogadásához, amely itt, ahol csodáiból kiállítás rendezett a Természet, mint valami gígszi körkép, a szem előtt elterül. Ez a látkép már túl van azon a határon, hogy szavakkal ecsetelni lehetne. A hátteret, félköralakban, 2—3000 méteres, sűrű őserdővel borított hegy-

lánc képezi. Ez aztán bizarr, sohasem sejtett hegyformákat, egyenes és ferde kúpokat, túalakú oszlopokat, fűrészformájú gerinceket tár elénk, lázálomszerű összevisszaságban.

A hegyláncok leereszkednek a tengerpartra, be egészen a harminc kilométer széles öböl hosszában elterülő városba, amely furcsán kanyarogva kúszik fel a smaragdzöld tengertől az őserdőbe. Nincsen még olyan világáros, amelynek közepén igazi, áthatolhatatlan őserdővel borított hegyek volnának, papagájokkal és majmokkal. Kairónak csak külvárosába nyúlik be a libiai sivatag, de Rióban a város közepén, az utcák között, a magasba szökkenő vulkánikus kúpokon áthatolhatatlan őserdőparcellák vannak.

Rio öblének a bejárata olyan, mint amilyenek gyerekkorunkban Tündérország bejáratát álmodtuk. A másfélkilométeres szoros baloldalán, egy benyúló földnyelv végén, kissé a víz felé dőlve, a képeken annyiszor megbámult, furcsa hegy áll, a 400 méter magas Pao de Assucar, a „Cukorsüveg”. Jellemzőbb nevet nem adhattak volna neki. A kapu másik oldalát ódon portugál erődítmény, a Fortaleza Santa Cruz őrzi. Ezen a kapun áthaladva, nem tudom, mit néztek először. Az öböl smaragdzöld tükréből hetven, kisebb-nagyobb trópusi sziget

Rio öble előtt.

emelkedik ki, sohasem álmódott növényzettel. Nem mind-egyik dísznek van itt, némelyik hadi, vagy más célokat szolgál. Egy-kettőnek tetejéről páncéltornyokban forgó óriáságyúk tornyai merednek a kijárat felé, a másik szigeten áll a vámház, a harmadikon a bevándorlók számára épített óriási tömegszálló, némelyiken szép luxusszállodák vagy dokkok és laktanyák bújnak meg a trópus fái mögött. Az egyik szigetről hátborzongató történetet beszélnek. Ez a sziget, az Ilha das Cobras, arról neveztes, hogy hajdan a forradalmak vezetőit ide rakták ki, ahol a mérges kígyók hamarosan végeztek velük... A sok szép sziget között, mint napon sütkérező szörnyek, lustán terpeszkednek a brazil flotta óriási, de elavult páncélosai. Felettük aeroplánok keringenek, versenyezve a megszámlálhatatlan keselyűvel.

Ezeknek a madaraknak, amelyek nagyon furcsán hatnak itt, a kétmillió lelket számoló, óriási város fölött, igen érdekes szerepük van. Azt a sok hulladékot, amit a külvárosok lakossága nappal az utcára kidobál, a keselyűk reggelre szépen eltakarítják és így igen hasznos köztisztasági szolgálatot teljesítenek. De ha kell, a temetést is elvégzik. Megtörtént, hogy egy repülőgép a város közelében az őserdőbe zuhant. Mire az utasai keresésére kiküldött expedíció a színhelyre ért, már csak csontvázakat talált.

Rio öblébe negyven kisebb-nagyobb folyó és patak ömlik; ezek lecsapolatlan árterületei okozták a sárgalázt és ez tette pokollá ezt a földi paradicsomot. Csak 1900-ban fogtak komolyan hozzá a környék és a város szanálásához, lecsapolták a mocsarakat; a szűk, egészségtelen városrészeket lerombolták és újakat teremtettek. Hogy a mólóról a város szívébe vezető főutcat, az Avenida Rio Branco-t megépítsék, hatszáz házat bontottak le. Így keletkezett a többi, nyílegyenes „avenida” és a sok, remekül fásított tér is, de azért maradt még elég lebontani és átépíteni való ebben a világvárosban, ahol 1899-ben még telefon sem volt és ahol csak 1905-ben indult el az első villamos.

A főutca elején szinte New-Yorkban találom magamat. Itt vannak a mutatóba épített felhőkarcolók, az izléstelen ujság- és áruházpaloták, hogy elcsúfítsák a város gyönyörű látképét. Az utca többi része sem szép és a hivalkodó paloták ellenére sincs meg benne az európai, az igazi nagyvárosok főbb utcáinak nyugodt megállapodottsága, kiegyensúlyozott stílusa. A házak cifrák, vadonatúj, meglehetősen izléstelenek, szóval kreolok. Ebben az utcába torkollanak a régi, koloniális korszakban épült, sötét sikátorok, de ezekben ugyan kevés van az európai óvárosok művészetéből és romantikájából. A hehehupás kövezeten botorkálva, mindig arra kell gondolnom, hogy mi-csoda lázfészek lehetett ez a városrész valamikor.

Annál levegősebbek a régi Rióhoz, a tengerpart mentén hozzáépített új, modern városrészek, Botafogo, Leblon, Copacabana és a többi, csupa vadonatúj palotáskából álló villanegyed, a felső tízezer és az idegen gazdagok tanyái. A pompásan karbantartott és parkirozott városrészeket pálmatorokkal szegélyezett avenidák kötik össze. A tereken csinos középületek és szobrok, közöttük a régi braziliai császároké is. Ezeket itt nem rombolták szét, mint az manapság Európa újdonsült köztársaságaiban annyira divatos.

Csodálatos, színpompás kép: szökőkutak, virággyak, amelyeknek trópusi színorgiájába belekápázik a szem. A villáknak és palotáknak csak a teteje és az ablakai kukucsálnak ki a körükön fonódó virágzuhatagból, a pálmakertté varázsolt luxusvendéglők márványverandái bódító illatfelhőkben úsznak. És a sok palma köröskörül! Nem az európai strandok üvegházban született, vérszegény, agyongondozott pálmái, hanem vastag

Részlet a fűvészkertből.

törzsű, 25—30 méternyire a magasba lendülő királpálmák, amelyekről azonnal meglátszik, hogy ezen a földön itthon vannak. Csak a luxusvillákig lesétáló őserdő szélére telepedett nyomorult négerviskók, disznóólakhoz hasonló, ablak nélküli, pléhdarabokkal és szalmával fedett vityillók jelzik, hogy ebben az éden kertjében is otthon van a nyomor.

Az itteni fűvészkert a világ csodája. Van benne, többek között, egy olyan pálmasetány, amelyhez hasonló nincsen a földkerekségen. Ezt még az első braziliai császár ültette, több mint száz évvel ezelőtt. A szurokfeke néger kertész, a rabszolgák ivadéka, a hagyományokkal különben nem sokat törődő braziliaihoz egyáltalán nem illő, szinte áhitatos büszkeséggel meséli el a császári aktus közelebbi részleteit.

Amilyen lenyűgöző Rio de Janeiro külső képe, olyan kellemetlen itt lakni annak, aki nem csupán a látképekben gyönyörködni, hanem pénzt keresni jött ide. Riót nemzetközi városnak mondják és az is bizonyos értelemben, de a lakosság legnagyobb része néger és színes keverék. Az európai és észak-amerikai kolóniáktól eltekintve, itt mindenki gyanús, még azok a régi családok is, amelyek büszkék spanyol vagy portugál eredetükre. Az utcákon leginkább feketéket és kevertvérűeket lehet látni, de faji előítélet nincsen. Az angol és északamerikai itt elfeledkezik arról, hogy náluk a színeseket a jobb helyekre be sem engedik. Itt elképzelhetetlen az, hogy főiskolát végzett feketéket azért tiltsanak ki a jobb szállodából, mert a bőrük sötétebb.

A braziliai azonban nagyon szeret hivatkozni „latin” voltára és arra, hogy a római birodalom késői századaiban sem ismertek faji kérdést, mert hiszen Philippus császár is arab, Heliogabalus pedig szíriai volt. Itt sem sérti a fehérek érzé-

kenységét a színesekkel való összeházasodás, de a fehérek jobb köreiből kezd derengeni annak felismerése. hogy az olyan országban, amilyen ez is, ahol a keveredés nagy, a szellemi és erkölcsi színvonal is alacsonyabb, a viszonyok állandóan bizonytalanok és a forradalmak napirenden vannak. De a nagy tömegek ilyen aggodalmakkal nem igen törődnek és 1888 óta, amikor a rab-szolgákat felszabadították, Braziliában a bőr színéről diskurálni nemcsak felesleges, hanem veszedelmes dolog is. Csak kevés, előkelő család őrzi és ápolja, legalább az egymásközötti érintkezésben, a faji hagyományokat. Jellemző különben, hogy minél tisztább fajú valaki, annál egyszerűbbek és előkelőbbek az életformái.

Bár nagyon szereti a parádét, a braziliai a külső formákra és megjelenésére keveset ad. A hivatalnoki osztály teljesen felolvad a népben, sőt a tisztek sem jelentenek külön kasztot a társadalomban és tekintélyük sem nagy, hacsak a politikai életben nem játszanak kiválóbb szerepet. Az úgynevezett középosztálybeli bennszülötnek műveltsége meg sem közelíti az európai átlagműveltséget. A napi élet és a helyi politika eseményeit kivéve, a világról vajmi keveset tudnak, rólunk, magyarokról például annyit, hogy valahol a Balkánon lakunk és jó futballisták vagyunk.

Akinek pénze van, az úr, a parvenü fogalma ismeretlen. Általában a szellemi munkának nem nagy az értéke. Letelepelt európaiak mondják, hogy az itteni tanerők színvonala meg sem közelíti az európaiakét s ezért az idegen kolóniák, nagy áldozatok árán is, európai tanerőket hozatnak iskoláikba. Az egyházi tanítórendek óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy jó iskolákat létesítsenek és tartsanak fenn, de sem az államhatalom, sem pedig a nép részéről nem találnak a kívánt támogatásra. A brazil ember különben is meglehetősen passzívan viselkedik az egyházzal szemben és a papoknak óriási engedményeket kell tenniük, valósággal csalogatniuk kell a népet a templomba. A templomlátogatás is inkább társadalmi ténykedés és a műveltebb braziliai s azért toleráns az egyházzal szemben, mert belátja, hogy annak segítségére a garázdaságra meglehetősen

hajlamos nép megfékezésében szüksége van. Jellemző, hogy a fiatalabb nemzedék százazrei meg sincsenek keresztelve.

Mint minden néger és kevertvérű, a braziliai munkás a fizikai munkát sem nagyon szereti. „Paciencia, manana!” (Türelem, majd holnap!) Ezt a délamerikai jelszót azután minden ideérkező idegennek is meg kell tanulnia. Talán még a rab-szolgaság idejéből maradt meg ez a mondás, mint a passzív ellenállás emléke, abból az időből, amikor a mai munka elvégzése holnap sem volt sürgős. Természetes, hogy ennek megfelelően az itteni munkás életszínvonala meglehetősen alacsony és ilyen a fizetése is, különösen a nagy kávékrízis óta. Az európai munkásnak tehát, ha európai módon akar lakni és öltözködni, nagyok a gondjai.

Költekezni, azt lehet. Van itt mindenféle szórakozás, csak nagyon drága. Igen drágák a lakások is, a cselédtartás pedig a legtöbb ember számára az ábrándok világába tartozik. Ezt a fényűzést csak a vagyonos osztály engedheti meg magának, ezért a kenyérkereső idegenek inkább penziókban élnek.

A szellemi foglalkozást keresők számára az elhelyezkedés csaknem lehetetlen, de a testi munkások számára sem könnyű. Aki a szigorú bevándorlási rendeletek ellenére mégis bejut Braziliába, az tőkéskéjének egy részét leadja a sok közvetítőnek, ügyvédnek és nem utolsó sorban az államnak, mindenféle illetékek és bélyegek címén. Még cipőpucoló sem lehet valaki nagy utánjárás és egy csomó okmány beszerzése nélkül és a bürokratizmustól talán sehol sem szenvednek annyit az emberek, mint ebben a szép országban. Az éghajlati viszonyok miatt a táplálkozásra is nagyon kell vigyázni, különösen eleinte. Valami komolyabb vállalkozást elkezdni csak nagyobb tőkével lehet, az pedig, akinek ez van, rendszerint nem jön ide. Mindent összevetve, az itteni viszonyokba vajmi nehéz beleszokni és ez különösen a magyarokra vonatkozik. Sokkal előnyösebb helyzetben vannak a németek, olaszok és spanyolok akik zárt kolóniákban élnek és jól kiépített intézményeik révén egymást anyagi és erkölcsi támogatásban tudják részesíteni.

Tudott dolog, hogy az utóbbi évtized forradalmaiban: a

forradalmárok oldalán igen sok magyar harcolt, míg a többi európai nemzetek fiai, a desperádókat kivéve, ezektől a mozgalmaktól távortartották magukat. A forradalmi vezérkar annak az elhitével tudta megnyerni maga számára a magyarokat, hogy a kormány oldalán harcolnak és állásokat ígért nekik. Így egész magyar zászlóaljakat toborzott. Elképzelhető ezek meglepetése, amikor a forradalom leveretése után a kormány mint lázadókat kezelte őket. A gyakori forradalmak okaira e cikk keretében nem térhetek ki, csak azt említem meg, hogy ilyenek megszervezése már csak azért is meglehetősen könnyű dolog, mert bár csak az államszövetségnek van rendes katonasága, az egyes államok is rendelkeznek fegyveres karhatalommal.

De hagyjuk a forradalmakat és azok mozgató rúgóit, a gazdasági válság nyomán támadt nagy elégedetlenséget és a forradalmi tábornokokat, akiknek ide-odapártolása szokta a felkelések sorsát eldönteni és térjünk vissza a természeti szépségekhez.

Mielőtt tovább folytatnám utamat a kávéváros, Santos felé, autóba ülök és kirándulok az — őserdőbe. Kissé paradoxnak tűnik fel ez a kijelentés, pedig száz százalékban fedi a valóságot. Őserdő és autó! Így van, mert Rio de Janeiro állam kormánya, hogy lendítsen a turisztikán és ezzel az idegenforgalmon, a fővárost körülvevő, sőt abba belenyúló őserdőbe, óriási költséggel többszáz kilométeres autóutakat csináltatott és ezeket gyönyörűen karban is tartja.

Első utam a Corcovado, a több mint hatszáz méter magas hegycsúcs felé vezet, amely olyan meredeken, olyan merész hajlással borul Rio de Janeiro egyik városrésze fölé, mintha rá akarna szakadni. A szerpentinút először az egyik villanegyeden vezet keresztül, ahol már kóstolót kapok abból a látványból, ami később a szakadékok és kilátók között vár rám. A botanikusok Braziliában nem kevesebb, mint húszezer növényfajtát számoltak össze és csak ezekben a villákat szegélyező kertekben, ezerféle, sohasem álmodott fa, bokor és virág pompázik olyan színpompában, hogy belekápázzik az ember szeme. Ebből

a negyedből minden átmenet nélkül hamisítatlan, valódi őserdőbe jutok.

A benne kanyargó országút a száz- és százszázastendős fák, pálmák, kuszónövények, derekvastagságú indák, légyökörek sűrű, áthatolhatatlan tömkelegébe vágott mélyút, sokszor alagútnak tűnik fel. Az erdő a legkíváncsibb szem előtt is elzárja titkait, az országútról letérni és az erdőbe csak néhány méternyire is behatolni, teljes lehetetlenség. Az illuzió tökéletes: csupán a repkedő, óriási tarka rovarok zümmögése, papagájok rikoltozása szakítja meg az ünnepélyes, végleges csendet. És mindez alig egy órányira egy kétmillió lakosságú világvárostól!

Most egy tisztásfelé jön és ennek közepéből emelkedik ki a hegycsúcs tetején, a harminc méter magas Krisztus-szobor. A Megváltó kitért karokkal áll a paradicsomi vidék felett. A hegyoldalra, körülbelül négyszáz méter magasságig, fogaskerekű vasút is vezet, innen pedig gyalogösvény fel a szoborig, a földkerekség legszebb kilátójáig. Sajnos, itt sem időzhetek sokáig, vissza kell ténnem és folytatni utamat Tijuca felé, mert többórás autótúra áll még előttem. Útközben, az őserdő szélein, hevenyészett, festői négerkunyhókkal, idillikus farmokkal, apró ültetvényekkel találkoztam. Néhol le is szállok, mert nem akarom magamat megfosztani attól az élvezettől, hogy a fájáról szedjek érett banánt. Meg-megállok a meredek szakadékok felett lógó szerpentinűtönél is, elnézegetem a sűrű vadon fölött keringő keselyűket. Majd egy hegyi folyó vízése következik, majd pedig barlangok, őskori katasztrófák alkalmával legurult sziklatömbök által alkotott alagutak. A szem mindig újabb és újabb, soha nem álmodott csodákra, gyönyörűségekre bukkan.

Órákon át, de úgyszólván percenkint változik a panoráma, míg az autó a több mint ezer méter magas Pico de Tijuca tetejére felér, ismét lejut a tengerpartra és onnan vissza Rio de Janeiroba. Itt még egy látogatást kell tennem, a Cukorsüvegnél. Erre pedig csak függővasúttal lehet feljutni. Nem valami kellemes érzés, Braziliában, egy villamoskocsi-nagyságú kalickában valami négyszáz méter magasságban lógni a levegőben egy szál

öble és a város.

drótor, de megnyugtat az a tudat, hogy ezt az alkotmányt, a mérnöki művészet remekét, német mérnökök készítették. A kalicka először egy alacsonyabb hegyháton köt ki, ahol át kell szállni egy másikba, ezzel azután a Pao de Assucar csúcsán levő kilátóhoz jut az ember. Hátborzongató érzés a dróton csüngő alkotmány ablakából nézni le a mélységbe, de a világ összes tájképeit felülmúló, isteni körkép, amely a Cukorsüveg tetején várt rám, megérte a tízperces lógást a levegőben.

Most már be is esteledett. Lent a mélységben, ahol az erdők és a víz között, olyan furcsa kanyarulatokban és nyúlványokban, mint valami gigantikus polip csápjai, terül el az óriási város, kigyulladnak a villanylámpák megszámlálhatatlan ezrei. A hetven trópusi sziget merev pálmakoronái fölött, a végtelenben elmosódó láthatáron még egyszer megvillan a braziliai partok összes szépsége és azután elsötétedik lassanként, az erdők feketeségébe olvadva bele. Szeretném még sokáig elhallgatni a Cukorhegynek a tengerbe nyúló gránitlábainál foszforeszkálva széthulló hullámok mennydörgését, de eszembe jut, hogy operába akarok menni, megnézni Rio de Janeiro előkelő közönségét.

Valami bennszülött szerző darabját adták, mézédés, füledt és érzéki, szóval tipikusan délamerikai zenével. De még füledtebb volt a terem atmoszférája. Láttam itt fajtisza embereket is, de ezek nagyobb részét az itt élő idegenek szolgáltatták. A közönség többi részének arcborán meglátszott az a bizonyos gyanus barnaság, amihez a forró égő napjának vajmi kevés köze van. A közönség sorai közt mindenféle fajkeveréket fel lehetett fedezni, a szurokfeketétől kezdve a kapucinerbarnáig és a sápadt kreolig. De az a megállapítás, hogy Braziliában a fehér faj vére csaknem teljesen eltűnt az afrikai vér óceánjában, nem lett volna olyan kellemetlen, ha csak az arcborók színéről, nem pedig az itt terjengő illatokról kellett volna levezetnem. A néger, mulatt, zambó és kvarterón, ha nyilvános helyen, különösen pedig ha európaiaktól is látogatott helyeken mutatkozik, avas szalonnára emlékeztető szagát a kenőcsök és illatszerek mértéktelen alkalmazásával iparkodik palástolni. Elképzelhetők tehát azok az illatfelhők, amelyek a teremben úsztak. Bevallom az előadás után megváltásként üdvözöltem Rio de Janeiro éjszaka nagyon csendes, szinte falusiasan üres utcáin a trópusi éjszaka balsamos levegőjét.

A TISZT ÉS AZ IRODALOM.

Írta: Kádár Gyula százados.

A tisztel szemben felállított követelmények mindig nagyobb és nagyobb méreteket öltenek. A megfelelő szellemi felkészültség és a testi rátermettség fenntartása egész embert követel. Sokat kell tenni és sokat kell tudni, mégis mindig azt érezzük, hogy kevés, nagyon kevés, amit tudunk és amit teszünk. Szinte naponként bukkan fel bennünk a gondolat, hogy jó lenne érteni ehhez is, meg ahhoz is s egy-kettőre elérkezünk annak a megérzéséhez, hogy mindennemű tudás, ismeret, ügyesség hasznosítható a katonai szolgálatban.

Mégis talán túlzásnak látszik és az első pillanatban még megmosolygásra is késztet az az állítás, hogy a tisztnek irodalmi ismeretekkel is kell rendelkeznie.

Hiszen kiváló harcász, elsőrangú kiképző és a háborúnak hős katonája lehet az, aki soha irodalommal nem foglalkozott. Hibátlanul betöltheti hivatalát békében és háborúban egyaránt.

De mélyedjünk el egy kicsit a kérdésben!

Idestova 20 esztendeje lesz annak, hogy az irodalom szépségeit az áldott emléké „Fusti bácsi” (Palotás Fausztin alezredes) próbálta a fejünkbe „erőszakolni” a honvéd főreáliskola padjaiban. Az én évfolyamomban még tökéletesen élt a régi világ katonás szelleme. A mi álmodásunk a „csak katoná”-ban merült ki és mindazt, aminek fejletlen gyermekecsünk katonai vonatkozását nem látta, kevés szorgalommal és fölényes lemosolygással tanultuk. Ebből kifolyólag többünknek gyűlt meg a baja a „felsőbbség”-gel. Kiváló, nagyon kedves emléké, igen mélyen látó és érző századparancsnokom, amidőn egy alkalommal összeszidott bennünket az irodalom „ki nem elégítő”-kért, azt mondta: „Ne gondolják, hogy ezt felesleges tudni, majd meglátják,

hogy mennyi örömet adhat az még maguknak és a szolgálatban is hasznukra válhat.”

Az oktatás után nagyot neveltünk. Ugyan mi örömünk lehetne nekünk az irodalomban, hiszen nem leszünk mi sem papok, sem írók, sem egyéb betűragó emberek. Ami pedig azt illeti, hogy a szolgálatunkban ennek hasznát látjuk, az már igazán nevenséges, — hacsak valaki nem megy közülünk a „Fusti bácsi” örökébe, valamelyik katonaiskolába, irodalmat tanítani...

Azután teltek az évek.

Fokozatosan következett a komolyodás korszaka. Itt is, ott is megfagyott, elkopott egy mosoly a nevető gyermekarcról, megjöttek a kisebb-nagyobb csalódások, elképzelésekben és emberekben, fel-felfakadt egy-egy visszaemlékezés az iskolában elhangzottakra, megérett számos megkacagott dologban a belátás, vágy a gyerekes könnyelműgel elmulasztottak pótlására.

És eljött az olvasás szükségessége!

Az a szükségesség, amit először csak az egyén érez, a nélkül, hogy ennek még keresné a hasznát, a nélkül, hogy ennek még meglátná a nagyobb célokba való beállíthatóságát, pusztán csak az „én” szemszögéből nézve, saját egyéni szórakozásnak érezve az egészet.

Az emberi boldogság legnagyobb ellensége az unalom. Vége a napnak, vége a szolgálati ténykedéseknek, mi következnek? Kétségtelenül megvan az a korszak, amikor az következik, hogy futkosunk az élet apró örömei után. De egyszer csak úgy érezzük, hogy belülről egyedül vagyunk. Elkopik és elszíntelenedik a barátságokon és élvezetekken érzett, amúgy is hervadásra ítélt öröm, — és olyan rossz belülről egyedül maradni.

Ilyenkor — talán egy ólmos, esős estén — *eljön a könyv*. Az első igazi könyv, ami valahogy megnyugtat nagyon és igaz barátságot ad. Melegséget visz a barátságtalan szobába, elfelejteti és elmosza az aznap bánatát, vagy megmérsékeli az aznap örömét. A könyv, amelyiknek a betűi elvezetnek egy új világba, egy gondtalan országba. Gondolatokat és érzéseket kapunk, néha rádöbbenünk az igazságok meglátására, sokszor megtaláljuk az érzéseink visszhangját és jön valami nagyszerű, felemelő érzés: nem vagyunk egyedül!

Várjuk az időt, amikor visszatérhetünk a betűkhöz, a zavartalan pihenéshez és már megmosolyogjuk azt, aki egy füstös kávéház ablakából bámulja réveteg szemmel az utca forgalmát. Kibontakoznak az ítélőképesség körvonalai, valami derűsen nyugodt állapot lesz úrrá rajtunk, mert érezzük, hogy van hová fordulnunk. Észrevétlenül kifinomodik az ízlésünk, sokkal halkabb lesz a szavunk, de mélyebb a belátásunk. Megcsiszolódik a darabos stílus s vele az ember. Ott is meglátjuk a szépet, ahol más csak otrombaságokon rágódik és emészti magát. Megérezzük, hogy az anyag fölött él a szellem, megértünk olyan dolgokat, amelyeket a nem olvasó ember szűk látóköre furcsa lehetetlenségnek tart.

És mindemellett az egyéni hasznok mellett eljutunk oda, hogy a nagy célok szolgálatába állíthassuk azt, amit megszereztünk.

Régen túl vagyunk már azon, hogy a háborút a hadseregek viselik, mindenki tudja ma már, hogy *nemzetek harcolnak*. Saját bőrünkön volt balszerencsénk tapasztalhatni, hogy a háború nemcsak a frontokon dől el. Az áhitott győzelemhez nem elég a dicsőséges haditettek sora, nem elég az idők hatása alatt kitermelődött háborús hősök légiója, hanem a győzelemhez a békeévek rendszeres munkásságával megnevelt nemzet kell. Békében kell kitermelni és megmunkálni az anyagot, megteremteni a lelket.

De mivel nevelődik egy nemzet?

A benne elhintett eszmék és gondolatok útján. Ezek azok a magok, amelyeknek gyümölcssei épek, vagy rothadtak. A legtevékenyebb magvető pedig a betű. Az újság, meg a könyv. Legalább is a nemzet számbavehető részénél, mert hiszen akihez nem jut el a betű, a könyv meg az újság, az úgyszólván csak egy számot jelent a névtelenek között s a szerint viselkedik, amint azt neki mások diktálják. Nem azt mondom, hogy csak a könyv és csak az újság a magvető, de ez a legerősebb. Többet ér minden szónoklatnál, mert ez elröpül, az pedig marad.

Ma óriási zavarosban élünk. Körülöttünk harcol két világnézet, amelyikből csak annyit ragadjunk ki ehhez a tárgyhoz, hogy az egyik világnézet el akarja söpörni a Haza fogalmát, hogy helyébe léptesse a nemzetköziség vörös semmijét. Nyugodtan állíthatjuk, hogy ennek a világnézetnek minden győzelme csak ideiglenes lehet, mert elvei beleütköznek az emberben levő tulajdonságokba és elképzelései önmagukban hordják a csak megbukni tudás csiráit. De ha valahol csak ideiglenesen is győzelemre jut, az a nemzet nehezen fogja megtalálni az elhagyott utat,

mert fiai megfertőződnek és hosszú ideig tart a lábadozás a teljes meggyógyulásig.

Ez a világnézet nem küzd a fegyverek nyíltságával, hanem keresi a megfontoltan ravasz kerülő utakat. Az élet lüktetését figyelőnek meg kell állapítani, hogy nem eredménytelenül! Az eredmény nem robban ki, talán nem is fog egyhamar, az eredmény belülről tör meg a lelkeket, örül, mint a szű és a szüette lelkek sora nem alkalmas arra, hogy a másik világnézet szentségét, a Haza fogalmát megtartsa azon a magaslaton, ahová való.

Ebben a világnézeti harcban mindazoknak, akiknek tiszta az ítéletük, nem kétséges a hovátartozandóságuk. Így a tisztéké sem kétséges. De siralmasan nem elég csak odatartozni! Mert harc folyik és küzdeni kell! A legtisztább meggyőződésből fakadó hitünket plántálni kell tudni, fanatikus kitarással, mert különben későn ébredünk. A csapattiszt kezén megfordul a nemzet emberanyaga. Legyen tehát a feladata, hogy *irányítólag hasson* a magyar lelkekbe a nemzetéltető eszmék és gondolatok gazdagságával.

Azt mondtam, a betű a magvető. De ezt a betűt ellenőrizni kell. Nem azzal, hogy elkobozok egy könyvet, eltoltok egy újságot, mert ez nem elég. Ez csak nagyon gyenge tüneti kezelés. Azt, amit elkoboztam, amit eltoltottam, magamnak ismernem kell. El kell mondanom annak lényegét és meg kell tudnom cáfolni. Rá kell mutatnom azokra a rejtett megállapításokra, amikből kiviláglik, hogy a mi célunk ellen tör. Ezt a képességet megszerezni csak *nagy olvasottsággal* lehet.

Nincs könnyebb lélekrombolás, mint a szépirodalom útján való. Olcsó kiadás, sok ezer példány, hangzatos cím, ügyes, szépen kicirkalmazott történet, érdekesítő cselekmények, szórakoztató részek tömege, — csak a lólábat kell meglátni tudni. Azt, ahol felburjánzik a pacifizmus, a katona- és fegyvergyűlölet, a lelki puhaság dicsőítése, a „problémák“ megoldása, a Nagykörút aszfaltjából merített „lelkiség“, azt, ahol hemzsegnek a nagyképű megállapítások egyének vajadásairól és ahol uralomra akar jutni a társadalmi kérdésekben ügyesen adagolt hangzatos bemagyarázások romboló sokasága. Együtt halad az ilyen szépirodalommal a színház, az újság (tisztelet minden kivételnek). És fertőz — lassan, de biztosan — mindent, ami szép, ami nemes, ami összefügg az Isten és Haza fogalmával, ami alkalmas arra, hogy érezzük is azt, hogy: „... a nagy világon e kívül nincsen számunkra hely.“

Sajnos, ma már nem elég az seni, ha az irodalmi kritikák után megyünk. Minden irodalmi téméből a kritikák özöne fakad. De vigyázva kell ezt elfogadnunk, mert a kritikáknak mozgató erői vannak: a barátság, a pénz, a reklám. Csak az a kritika az igaz — a mi szempontunkból —, amit mi alkotunk, tiszta fejjel, mindig előttünk látva a célt.

Az olvasott tiszt éber ellenőrzője lehet ennek a nemzetromboló irodalmi munkának. Kezdve a bajtársi körtől, társaságtól, le egészen az őrszobában unalmában olvasgató közemberig. Tág a tevékeny-

ségi lehetőség, karpaszományosokkal, altisztekkel szemben. Ma, amikor a könyvügynöki gárda hadoszlopait indítják meg a kiadók egy-egy sorozat vagy munka „elszása“ érdekében, nagyon üdvös dolog, ha van valaki, aki megfogja annak az altisztnak a kezét. Nemcsak a kezét, hanem lelkét is. Egy kis ügyességgel tökéletesen ő irányíthatja, hogy mit olvassanak azok, akik olvasni akarnak, meg azt, hogy olvassanak, akik eddig nem akartak.

Előfordult, hogy a laktanyában megjelent két ügynök. Egy ma „hírnévre“ rugtatott pacifista, nemzetietlen író könyvsorozatát árulta. De nem ilyen egyszerűen, hanem az utóbbi időkben jól bevált ügynöki fogással: „A tiszta jövedelem bizonyos %-a valami nemes célra jut“. Hozta a kritikák — kiváló kritikák — özönét. Megengedték a terjesztését, — s ha a véletlen meg nem akadályozza azáltal, hogy egy tiszt, aki a könyveket olvasta, tiltakozó szavát felemelte, saját magunk adjuk át embereinknek a mételet, hadd örölje és rágja alattunk a tartófát. És hány helyen nem volt ilyen véletlen?

Legénységi, altiszti, tiszti könyvtárba való könyvvásárlásokkal nem lehet megbízni irodalmi kérdésekben tájékozatlan személyt, aki talán egyéb-

ként a legértékesebb tiszt. Az vegyen, rendezzen be ilyen intézményt, aki sokat olvas és ilyen alkalmakor inkább jelentkezzék az illető erre a feladatra. Ne nézze összetett kezekkel a hozzánemértés következtében elősegített veszedelmet, mert annak kihatásait ő is érezni fogja.

Meg kell látnunk a betű fontosságát! El kell égetni azt, ami árt, ami mételet, ami szű módon megőrli a magyarság lelkét; felégetni akként, hogy irgalmatlanul és megalkuvás nélkül kipusztítjuk a mi körünkől; felkészülten harcolunk ellenük, nézeteik, hitük ellen bajtársi körben, társaságban, szolgálatban, mindenütt és mindenhol, ahol csak tudunk és olyan keményen, ahogy csak tudunk.

Ludovikás Testvérem!

Olvass sokat! Olvass, először azért, mert belső barátot fogsz találni a könyvben, olyan barátot, aki mindig hű marad, aki mindig tanácsot ad, aki mindig megvigasztal Téged. Olvass azután azért, hogy örködni tudj azokon az eszméken, amelyeknek védelméért a kardot hordod, hogy küzdhess azért a meggyőződésedért, amit nemcsak a gyűrűdbe, hanem a szívedbe vésvé is viselned kell: „A Hazáért mindhalálig!“

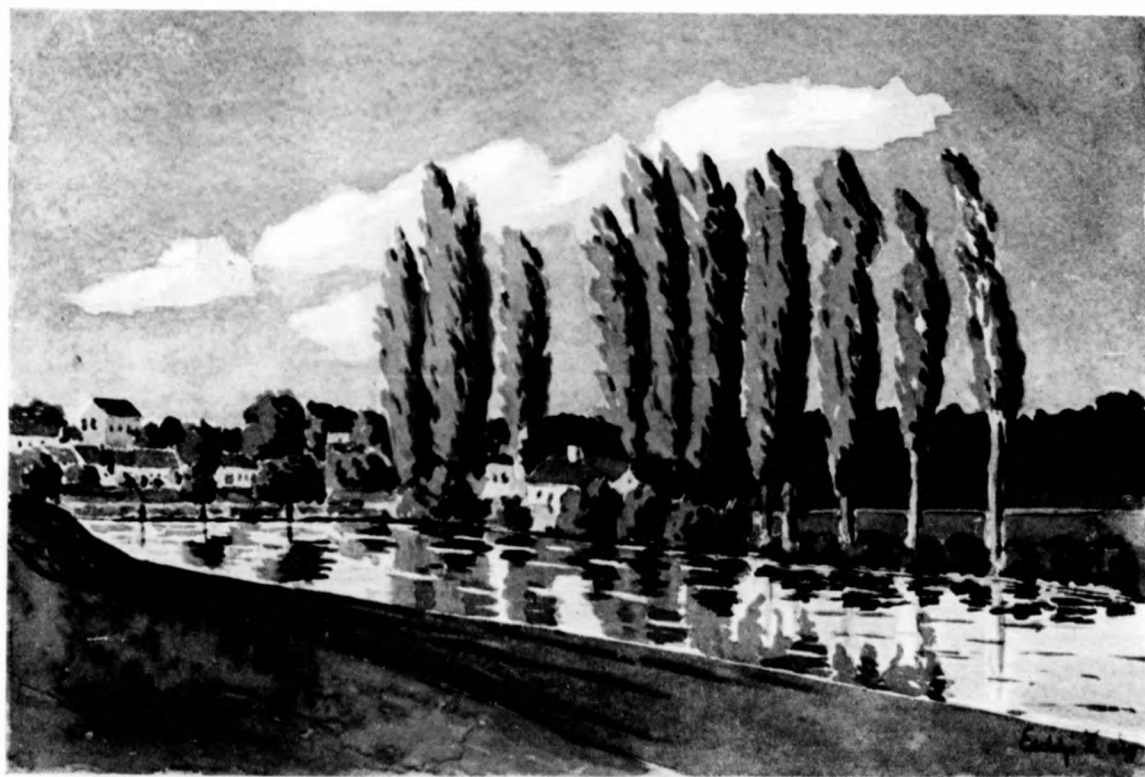

ESTI IMÁDSÁG.

Eördögh Zoltán akadémikus linoleum-metszete.

RÉGI VÁROSRESZLET
KERTÉSZ JÁNOS *akadémikus vízfestménye*

JEGENYÉK A FALU VÉGÉN
ERDÉLYI ZOLTÁN *akadémikus vízfestménye*

A KATONA.

Írta és rajzolta: Szabó Gyula *Attila százados.*

Mindenki irigyli a katonát, az is szeretne lenni, de ha a szabályos öltözködésre, a feszes tisztelgésre és a nagy rendre kerül a sor, elveszti hozzá a kedvét.

Mondják is, minek ez a harcra, háborúra készülő katonának. A mai korban nem lehet külső csinnal a pokoli harcokra embereket nevelni, stb.

És mégis! Nálunk és mindenütt, ahol katona van, az öltözködéssel, a tisztelgéssel és a renddel kezdik a nevelést és ezen nyargalnak a leszerelésig. Hát miért?

Itt áll több polgári ember. Mind magyar és földműves mesterségű. Válasszuk ki közülük a négy legbecsületesebbet!

Végignézzük őket: „Idegenek!” Ha legalább néhány napig láttuk volna őket! Egy pillanat alatt kiválasztani a legderekasabbakat, lehetetlenség; a belső értéknek kívül semmi jele. „Hát legyen ez a négy” — mondjuk és úgy érezzük, hogy zsákban macskát vettünk.

Sívít a géppuska, üvölt az ágyú. A régi állást visszafoglaltuk. Az elesett parancsnokokat pótolták. A hadnagy a 3. század megmaradt embereit kapta. Most látja őket először és máris ezekből kell két-két figyelőt kirendelnie. Ezeknek kötelesség-mulasztását a század már nem egyszer vérrel is megfizette, de most egy ilyen eset végzetes lehetne.

Hát kit válasszon ki közülük? Kiben van a legtöbb kötelességtudás? Mustráljuk végig őket tetőtől talpig.

Az 1. mindent előírás szerint hord, megszokta már a kényelemről való lemondást. Ugy látszik, már a vérében van a lelkiismeretes, önzetlen kötelességteljesítés.

A 2. erre nem képes. Az önzés rajta az úr. Az ő állat szorítja a sisak szíja, ki is csatolta és lazán hordja.

A 3. is ilyen ember. Őt a gallér és a derékszíj szorítja. Kigombolkodott hasig és megeresztve hordja a derékszíjat. Ezek ketten egy kézitusán csak

öltözetük rendbehozása után vívhatnának, mert ily állapotban a sisak elveszne és így tovább.

A 4. ügyetlen. Vagy nem akarja az előírásokat teljesíteni? Megvizsgáljuk a karabélyát: ápolt fegyver. Kár, hogy ezzel az emberrel nem foglalkoztak eddig eleget. Nem képes az esetleges jó tulajdonságait kimutatni. Így szemünkben még a polgári emberrel egyenrangú.

Tehát elég támpontot találtunk megítélésükre: az egyik, aki túleszi magát az öltözködés szabályain, az az őrhelyen is megenged magának oly könnyítéseket, amelyek képtelenné teszik az ellenállásra, elalszik, stb., stb.

A másikat a lelkiismeret hajtja. Az őrhelyen erőlködik, hogy kényelmét és pihenési vágyát leküzdje és kitart, míg le nem váltják.

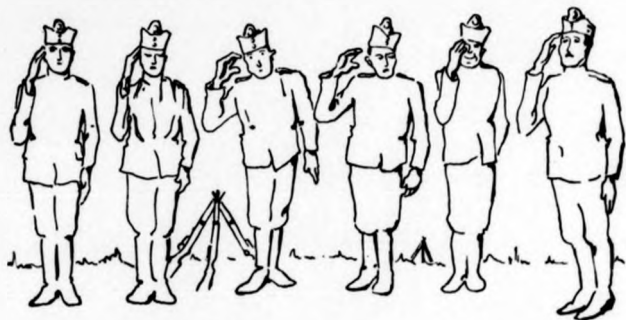
Összegyűlt megint egynéhány ember. Most a hadnagynak még egy járőrt is ki kell küldenie, amelynek mindenben úgy kell viselkednie, ahogy ő akarja, mert különben ez céltalan kockázat. Kiben van ennyi engedelmisség, kit tegyen meg parancsnokká? Hisz vannak katonák, akik mint előbb, őrhelyükön az ellenséges pokoli tűznek is ellentállanak, vagy nekirontanak az ellenségnek és a Hazáért önmagukat is odadobják, de nem szeretnek másnak

engedelmeskedni. Ők jobban tudnak mindent. Pedig mily szomorú vége volt sok vállalkozásnak, ahol nem akartak az egy fej szerinti tervnek engedelmeskedni.

Hát ezt miben látom a katona külsején?

A tisztelgésben: ez csak az előljárónak, följobbalónak szól. Itt néz a parancsnok az alárendelt szemébe. Fogsz-e ösztönszerűleg követni? Elismered-e parancsodat? Leküzdöd-e ellentmondásodat? Képes vagy-e a cél érdekében mindnyájunkkal egy úton haladni?

Sorban tisztelgnek előtte: figyeljük a szabályszerűséget, a feszességet és az arckifejezést.

Az 1. szabályszerű tartással és mozdulattal, fesszes igyekezettel tisztelg. Ő a kiképzett katona, aki igyekszik a parancsnok követeléseit kielégíteni.

A 2. szabályos, de kényelmes mozdulatot végzett, szemei érdektelen kifejezéssel nem keresik tekintetünket. Ő alakilag kiképzett, de nem vert benne gyökeret a függelem.

A 3.-nak ügyetlen a tartása, de erőlködik. Csak rövid idő óta katona és így legnagyobb igyekezete ellenére sem képes a parancsnokra iránt érzett tisztelgésnek tökéletesen kifejezést adni. Még „civil”, — ahogy mondják.

A 4. lanyhán emelte kezét, a szabályosságának és az igyekezetnek nyomát sem látni. Ez nem ismer parancsnokot, áldozatkésztséget, lelkesedést. Ő a fenyegetéstől fél, azért tisztelg és most is rászorulna egy kemény rendreutasításra.

Az 5. mosolyog, még tapasztalatlan, fiatal katona, játéknak tekinti e komoly pillanatot.

A 6.-nál szabályos a tartás, kiképzett katona, fesszesen kihúzta magát, de ami a legfeltűnőbb, tekintete a sajátunkba fúródik, igaz lelkesedéssel és mély ragaszkodással. Ez az igazi alárendelt. Ő a parancsnok szavában a szent szolgálat hangját hallja.

A hadnagy bevonult az 1. üteghez. Első tiszt lett: a tüzelőállás parancsnoka.

Már napokig tart a tűzszünet. Melyik pillanatban kezdődik újra a tűzharc, a tüzelőállásnak közel-támadásban való megvédése, stb., stb.? A következő pillanatban, vagy egy-két hét múlva, minden lehetséges.

A legénység a napirend szerint a tábori kunyhókban pihen. E kezelő szakasz kiképzési fokától és fegyelmétől függ minden. A lövegkezeléshez értenek, ezt tudja, mert látta, hogy hogyan képezték ki őket. A fegyelmezettségükről azonban nem tud semmit. Annak értéke változik. Ha például nem

nevelik megfelelően, „elpárolog” és a lövegkezelésben legjobban kiképzett kezelő szakasz szétfűt és otthagyja ágyúit.

Hát mit keresen a hadnagy ennek megítéléséhez?

Amit az egyes embernél kerestünk, azt értelem-szerűen a tömegnél is keresni kell. Itt fontos az egyeseknek az egész tömeg szempontjából való magatartása. Minden egységnek egy testté kell összeforrnia. E szellemnek mi a nevelő eszköze és mi a külső képe?

A rend. Ezt meggy ellenőrizni. Belép a kezelőszakasz kunyhójába.

Az emberek nem tartják meg a napirendet. Nem pihennek, kártyáznak és mulatnak. A felszerelés ott hever, ahová az „Oszolj!” után dobták. A ruha nincs összerakva, a szalma elborít, összekever mindent. A karabélyok gondatlanul hevernek szanaszét. Ha az ellenség támad, nem nyújthatunk ellentállást: nem vagyunk kipihennek, nem irányzunk vas idegekkel, nem találjuk szerelvényünket. Fegyverünk közeltámadásban nem működne, stb., stb. E csapat teljesítőképessége csekély és nincs a parancsnok kezében, nem teljesíti parancsait.

Ha lustaságból nem tartja meg a szobarendet, ha a szórakozási vágyból nem teljesíti a napirend előírásait, akkor a csata poklában sem törődik a harcok szent kötelességeivel és csak saját érdeke szerint cselekszik. Hisz itt még az élete is kockán forog.

Intézkedünk, rendet teremtünk; igen, a rendet a tömegbe bele kell nevelni. A kötelességtudás és az engedelmisség csak ennek keretében marad meg az egyesekben. A tömeg rend nélkül szeszélyes utakon jár és a legderekasabb embereket is magával ragadja.

Előírjuk a rendet és állandóan követeljük, úgy-hogy szokássá váljék a katonai szempontból való jócselekvés.

Nézzük most a rendre neveltek szállását.

Mindenki pihen. — „Pihenni kötelesség!” A ruhák egymásra rakva, kapkodás nélkül megtalálhatók. „Ezt követeli az előírás.” A fegyvereket bezsírozották és rendesen felakasztották. „Ez volt a parancs.”

Ha az emberek ennyi akarattal rendelkeznek

és a saját szempontjukból lényegtelennek látszó előírásoknak és parancsoknak ily pontosan tudnak engedelmessé válni, akkor ezekben most már megbízhatunk.

Tehát nem nélkülözhetjük a szabályszerű öltözködést, a feszes tisztelgést és a rendet. A kötelességtudás, a független és a tömeg szervezethez való legfőbb esetben csak ezek alapján ítéltető meg. Az újonc e három tényező külső megnyilvánulása nélkül a harc kiképzésre nem is alkalmas. Az öreg katonák pedig csak e három kellekkel tarthatják meg katonai mivoltát.

Az összeomlás alkalmával azok a parancsnokok, akik embereikben e három kelleket a felforgató befolyások közepette is meg tudták tartani, azok csapataik élén és nem kóbor menekültekként érkeztek haza. — Ezekre a pillérekre épült a katonák erkölcsége.

Vasakarattal ellenőrizd embereidet, saját házád pilléreit. Minél hatalmasabbá építed ki őket, annál nyugodtabban várhatod a leszámolás és csonka országunk feltámadásának óráját.

József főherceg a 20-as honvédek közt az olasz hadszíntéren (1917).

Forradalmi csapatok a pesti utcákon (1919).

Fogadás Östermann Hugó Viktor dandártábornoknak, a finn-hadsereg főparancsnokának 1933. november 20-án történt látogatása alkalmával a Ludovika Akadémián.

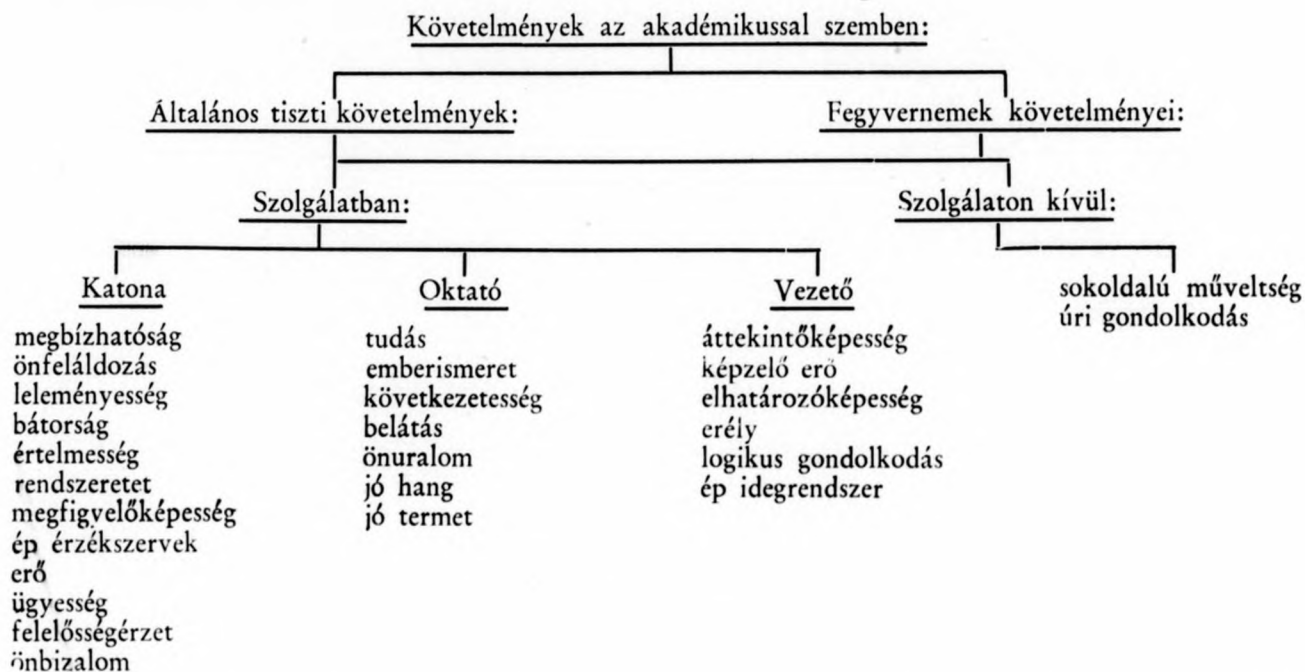
MILYEN LEGYEN AZ IGAZÁN JÓ AKADÉMIKUS?

Írta: Varga László főtanár, szkv. százados.

Az akadémiai kiképzés célja az, hogy a Ludovikára felvett ifjúból jó tiszt és pedig választott fegyvernemének jó tisztje váljék. Szándékosan használok e kettős formát, hogy kidomborítsam, hogy az akadémikusokkal szemben támasztott követelmények két nagy csoportra oszlanak: általános tiszt követelmé-

nyekre és különleges, egy bizonyos fegyvernem igényeit kielégítőkre. E két nagy csoportból itt az első kifejtésére törekszem.

Munkám gondolatmenetét az alábbi összeállítás mutatja:

A tiszt legyen elsősorban jó katona. Mint ilyen, legfőbb követelmény vele szemben a *megbízhatóság*. A legnagyobb tudás sem ér semmit, ha tulajdonosa megbízhatatlan. A megbízhatóság alapja elsősorban az *akarat*, mégpedig olyan fokú, amely az ember legerősebb ösztönét, az életösztönt is legyőzi. Az akarat erőnek *állhatatossággal, kitartással* kell párosulnia.

A tiszt legyen *önfeláldozó*. Tudja a saját, egyéni érdekeit, akaratát a másokéért feláldozni, nekik alárendelni. Természetes dolog, hogy ennek az önfeláldozásnak elsősorban a Hazára kell irányulnia (hazaszeretet), azután folytatódnia kell az előljárók, a feljebbvalók iránt (engedelmesség), végül meg kell lennie az egyenlő vagy alacsonyabb rendfokozatúakkal szemben is (bajtársiasság). Hogy e követelményeknek megfelelhessen valaki, ahhoz leginkább akaratere van szüksége, de ezenkívül szerénységre is. Hiú ember nem lehet idealista. Az olyan akadémikus tehát, aki hajlamos a nem becsületes eszközökkel való előbbret jutni akarásra, sohasem lesz jó tiszt.

A tiszt legyen *leleményes*. Nehéz, első percben megoldhatatlannak látszó feladatok előtt ne keressen bonyolult, körülményes megoldásokat, hanem válassza azt, amelyik a legegyszerűbb. Ennek meglátásához azonban leleményesség kell. E képesség sokszor igen jó szolgálatot tesz a tiszt kezére bízott embereknek a

felvillanyozására, önbizalmuk visszaadására is. Válságos pillanatokban egy-egy lelemény-szülte tréfa vagy csak odavetett szó is a csüggedőkbe új lelket tud önteni.

Legyen a tiszt *bátor*. Ez olyan követelmény, melynek részletezése — úgy érzem, — fölösleges. Csupán annyit szeretnék ezzel kapcsolatban megjegyezni, hogy a bátorság nemcsak lelki képesség, hanem erősen összefügg az érzékszervek jó működésével is. Így nehezen képzelhető el rövidlátó vagy éppen nagyothalló hős.

Nagy mértékben szükséges a tisztnek az *intelligencia* is. Nemcsak azért, hogy az állása betöltéséhez szükséges ismereteket el tudja sajátítani, hanem azért is, mert ezzel megkönnyíti előljárói helyzetét. Menynyivel jobban tud egy olyan parancsnok intézkedni, akinek nem kell mindent az alparancsnokai szájába rágnia, hanem elegendő a helyzetre, a célra vonatkozó néhány szó, s azok máris bele tudják magukat élni a kapott parancsok szellemébe. Az intelligens tiszt ezenkívül hamarabb beletörődik a nélkülözésekbe is, nem rontja a saját, sőt sokszor — még nagyobb hiba — az alárendeltjeinek a hangulatát, lelki ellenálló képességét és ezzel harci értékét olyan dolgokon való sópánkodással, amelyeken úgyszemint lehet segíteni. A megértő tiszt még engedelmesebb is, jobban bízik elől-

járóiban, mert tudja, hogy — ha azok kedve ellenére cselekesznek, — úgy annak valami magasabb, az egyén érdeke felett álló oka van.

A tiszt legyen *rendszerető*. De ne csak szeresse a rendet, hanem tudjon is rendet tartani, tehát legyen *rend-érzéke*.

A tiszt legyen jó *megfigyelő*. Tudja figyelmét intenzíven ráirányítani valamilyen dologra, vegyen észre apró részleteket is, de figyelme legyen állandó is és mindenre kiterjedő.

E lelki tulajdonságokon kívül szükséges a tisztnek, mint katonának, hogy érzékszervei kifogástalanul működjenek. Itt természetesen elsősorban a látás és a hallás fontos, de szükséges a szaglás, sőt az ízlelés is (gázok felismerése). Legyen meg ezenkívül a *testi ereje* a fáradalmak, ha kell a nélkülözések elviselésére, s legyen teste hajlékony, rugalmas, *ügyes*, gyors mozdulatokra képes.

A tiszt ezen általános katonai tulajdonságainak a vizsgálata után áttérek azoknak a követelményeknek a tárgyalására, amelyeket a tisztel, mint jó oktatóval szemben támaszt a katonai hivatás. E szempontból első helyen a *tudást* kell kiemelni, mert hiszen senkisémet oktathat olyat, amit maga sem tud. De az oktatónak nem is elég annyi ismeret, amennyit tovább ad. Az ilyen ember tanítása bizonytalan, állandóan megérzik rajta a betanultak előadása s az attól való félelem, hogy a legkisebb kitérés megakaszthatja. A tisztnek tehát jóval többet kell tudnia, mint amennyit tovább ad. E tudás megszerzéséhez az általános értelmességén felül még szorgalom és tanulékonyság is szükséges.

A tudáshoz, hogy a tanítási munka eredményes legyen, *emberismeretnek* kell járulnia. E tulajdonságra valamennyi oktatással foglalkozó egyén közül talán éppen a tisztnek van legnagyobb szüksége, mert hivatása sokféle emberrel hozza össze, akik közül nem egy ellenszenvvel fogadja a katonai mesterségben való oktatást. Az ilyeneket egyéni módszerekkel kell megnyerni. Kit hogyan tud meggyőzni, kire mivel tud hatni a tiszt, mindez olyan feladat, amelynek megoldásakor meg sem lehet mozdulni igen jó emberismeret nélkül.

A tanítás szoktatás, — mondja a pedagógia. — Szoktatás pedig elképzelhetetlen *következetesség* nélkül. Ha ma valamit egyféleképpen kívánunk, holnap pedig éppen ellenkezően, úgy azok, akiket tanítunk, sohasem fogják tudni, melyik hát a helyes cselekvési mód. Amennyire változatosnak, az egyénhez alkalmazkodónak kell lennie a tanítás módszerének, annyira állandónak, változatlanoknak kell maradnia a megkívánt ismereti anyagnak. Ebben kell tehát a tisztnek következetesnek lennie, amikor oktat.

Természetes dolog az is, hogy a megkövetelésnél bizonyos *belátással* kell lenni a kiképzettel szemben. Igyekezni kell minél előbb megismerni a képességeit, a tanulékonyságát, a magával hozott ismereteket s ezek szerint szabni meg az előhaladás ütemét. Rossz pedagógus az, aki tudatosan többet követel, mint amennyinek elvégzésére képes a tanítványa. A köve-

telmények meghatározásakor tehát legyen a tiszt belátó.

Mindezeket a képességeket egészítse ki az *önuralom*. Tervszerű, állandó, következetes munkát csak az tud végezni, akiben van önuralom, amelynek segítségével meg tudja akadályozni, hogy a saját egyéni lelkiállapota a tanításában érezhetővé váljék s — habár csak rövid időre — de megfélemedjék a következetesség vagy a belátás követelményeiről.

Ezeken a belső tulajdonságokon kívül a tisztnek, mint oktatónak, jó *hangra* s jó *termetre* is szüksége van.

A tisztel szemben támasztott általános követelmények harmadik csoportjába azok a képességek sorolhatók, amelyeknél fogva jó vezetővé válik.

Ilyen elsősorban a jó *áttekintés*, melynek alapja a figyelőképesség intenzitása és sokoldalúsága.

A jó vezetőnek *képzelő-erővel* is kell rendelkeznie. Ahhoz, hogy valakinek nagyobb egységekről jó képe legyen, valósággal megelevenedve kell maga előtt látnia mindazt, ami felett rendelkeznie kell. Akiben a *képzelőerő* megvan, nem fog intézkedéseiben egyik vagy másik alárendelt alakulatról megfélemedezni, mert az ilyen ember agya még a holt betűt is azonnal mozgássá változtatja át.

Azonban hiába elevenedik meg valaki előtt a kép, hiába látja azt, hogy mit kell tennie, ha a lehetséges intézkedések közül nem tud választani, ha nincs benne *elhatározóképesség*. Akiből ez hiányzik, az sohasem lesz ura az eseményeknek, hanem azok viszik őt s halomra döntik sokszor legsikerültebb terveit is.

Ha azután a tiszt, a vezető, elhatározott valamit, úgy a legnagyobb *eréllyel* kell parancsait végrehajtania. Az, aki beletörődik, hogy alárendeltjei mást tegyenek, mint amit számukra előírt, sohasem fog eredményt elérni, s ha erélytelen magatartásából nem lesz nagyobb baj, úgy azt csak a jó szerencsének köszönheti.

Végül — de nem utolsó sorban — szükséges a tisztnek, a vezetőnek a *logikus*, szabatos *gondolkodási képesség* is, mert csak ennek segítségével tud lépésről-lépésre haladó tervszerű munkát végezni.

Ha mindezek a tulajdonságok megtalálhatók egy tisztben, jó vezető válik belőle, föltéve, hogy *idegrendszere* ép. E kellék nélkül ugyanis a vezető nem képes olyan tökéletesen elvégezni a rá váró roppant munkát, amilyent pedig a rábízott emberi életek tömege és a felmérhetetlen értékű anyag megkövetel.

Az eddig ismertetett három nagy követelménycsoport mindegyike a tiszt szolgálati életére vonatkozik. Ha most hozzátesszük ezekhez még azt a sokoldalú, az ismeretek minden ágára kiterjedő *műveltséget* és *úri gondolkodást*, amely nélkül pedig a tiszt nemcsak hogy vezetője, példaadója, hanem még egyszerű tagja sem lehet annak a társaságnak, amelyikben pedig szolgálaton kívül forognia kell, úgy körülbelül teljes képét kaptuk annak, amire az akadémiának mint jövődi tisztnek törekednie kell.

Az akadémiai oktatás megadja mind az elméleti, mind pedig a gyakorlati tudást, amelyre az akadémikusnak élethivatásában szüksége lesz, a nevelés pedig kifejleszti a hivatás betöltéséhez szükséges képességeit és ezzel a kettős működésével igyekszik a felvett ifjúból jó tisztet képezni. E tevékenységét azonban csak ott tudja elvégezni, ahol mind az oktatáshoz szükséges szellemi, mind pedig a nevelés alapját képező lelki képességek már a belépéskor is megvoltak. Ellenkező esetben fáradozása kárbavész.

Az elsőt, a szellemi képességek bírását (hangsúlyozom, képességről van szó, nem ismeretről) a pedagógus pedagógiai ismeretei segítségével csak részben, főleg a végtelen esetekben tudja megállapítani, finomabb árnyalatok megkülönböztetésére azonban képtelen. Teljesen megakad azonban a másodiknál, a lelki képességek vizsgálatánál, hacsak segítségül nem hív egy új, még fejlődésben levő, de eddigi eredményei alapján is már nagyjelentőséget szerzett tudományt, a *pszichotechnikát*.

Botond

Lehel kürtje

Mohács

Huj-huj!

Varsányi Ferenc akadémikus szénrajzai

Mennyi számos jót tehetni hazánkban, csak hogy közhaszon legyen a cél s ne fényűzés, hírkapkodás, dícséret szomja.

gr. Széchenyi István.

Mentőnket sehol egyebütt ne keressük, mint saját vagy inkább személyes erényinkben s lelki felsőbbségünkben.

gr. Széchenyi István.

AZ ÖNKÉPZÉSRŐL.

Írta: *Berkovich Brunó* vkszt. ezredes, a *Leventekör tanárelnöke.*

Sokan felvetik a kérdést: mi értelme és célja van az önképzőkörnek egy akadémián belül, hiszen az akadémikusok képzését szakavatott tanárok végzik és így egészen fölöslegesnek látszik, hogy ezenkívül még önképzés is legyen, mikor az erre fordított időt sokkal hasznosabban a tanárok által történő oktatásra lehetne felhasználni, annál is inkább, mert tudvalevőleg az önképzés sokkal lassabban halad, mint a rendes tanítás. Önképzésnek ezek szerint ott van helye, ahol anyagi viszonyok valamely törekvő erőnek a neki túlságosan drága iskolai oktatást lehetlenné teszik, vagy az illető a szükséges szabad idővel nappal — bármely oknál fogva nem rendelkezik.

Első pillanatra ezek az érvelések teljesen helytállóknak tűnnek fel, de ha az egész kérdést közelebbről megvilágítjuk, akkor más eredményre jutunk.

Kétségtelen, hogy a nagy tananyag, amelyet ma az iskolában a hallgatóknak el kell sajátítaniuk, csak úgy dolgozható fel, ha ebben a tanár a hallgatót a legmesszebbmenő módon támogatja. A mellett a sok előadási óra, viszonyítva a kevés, az ismétlésre, illetve az előkészületre rendelkezésre álló órákhoz, a hallga-

tót arra kényszerítik, hogy a tananyag nagy részét a tanóra alatt, a tanár előadása közben, sajátítsa el és az ismétlésre rendelkezésre álló időben csakis azt tanulja meg, amit a tanóra alatt nem tudott megérteni, illetve megtanulni. Így azonban a tananyag legnagyobb részét csak *megismeri*, de nem *sajátítja* el. Az életben pedig csak az jelent maradandó szellemi tulajdont, amit az ember saját maga erejéből feldolgozott és teljesen meg tudott érteni, azaz meg tudott „emészteni”. Minél alaposabb volt ennek a tudásnak a megszerzése és a benne való elmélyedés, annál nagyobb értéket jelent ez az illető számára, feltételezve, hogy a kérdéses tárgykörhöz tartozó anyagot teljes egészében fel is dolgozta.

Ha olyan meglett férfiakat kérdezzünk, kik egy eredményes munkával telt életre pillanthatnak vissza, hogy gyakorlati életükben mennyire használhatták azt, amit az iskolában tanultak, akkor rendszerint azt a feleletet kapjuk, hogy az iskolában szerzett tudás csak egy kis része annak a tudásnak, ami a gyakorlati életben szükséges. Ez többnyire csak ismeretet jelent és nem tudást. Azt a tudást, amire a gyakor-

lati életben szükség van, azt mindenkinek saját magának kell megszereznie, ezt iskolában már csak azért sem lehet megtanulni, mert erre folytonos tanulás és munka, egész ember és egész élet kell. Eredményt csak akkor lehet elérni, ha az iskolából az életbe kilépve, mindjárt az első nap nekiállunk az ön- és továbbképzésnek és ezt a szorgalmas munkát folytatjuk mindaddig, amíg egyáltalán dolgozni tudunk.

Az iskola nagy és pótolhatatlan értéke abban nyilvánul meg, hogy megadta-e az általános tudásban és ismeretekben azt az alapot, ami ehhez az ön- és továbbképzéshez elengedhetetlenül szükséges, mert ilyen alap nélkül a legtöbb törekvő ember, a legjobb akarat mellett is, teljesen elveszne a nagy, ismeretlen anyagban, olyannyira, hogy a nagy nehézségek miatt eredményes munkát végezni nem tud. Az életben pedig többnyire már nincs idő a mulasztottat pótolni, itt az idő igen fontos tényező, a gyors cselekvés rendszerint döntő befolyással van. Az iskolában szerzett ismeret olyan, mint a kenyérben az élesztő: feltétlenül szükséges, de csak egy része a kenyérnek, míg ennek a sokkal nagyobb részét más anyagok képezik.

Ha már most ennek az ön- és továbbképzésnek minden egészséges törekvésű ember életében ilyen nagy szerepe van, nem helyes-e az a szándék, hogy a tanuló már az iskolában erre is útmutatást kapjon, hogy már most itt az iskolában készülhessen fel arra a harcra, amelyet neki majd kinn az életben, nagyon soknál legelső sorban és a legnehezebben saját magával, nap-nap után meg kell vívnia.

Az önképzőkörben a tagok azzal foglalkoznak, amihez különös kedvük és hajlamuk van. Megvan tehát már a legelső feltétel az eredményes munkára: *a munkakedv*, amely ha egyszer kellőképpen uralomra kerül, az egész egyén belső énjére nemesítő hatással van és sokszor már egymaga elegendő arra, hogy az ember szerencsés jövőjét megalapozza.

Hozzájárul még *a szokás hatalma*. A szokás második természetévé válik mindenkinek. Így a legtöbb emberre döntő befolyással volt az, amire fiatal korában rászokott, vagy amihez jó vagy rossz értelemben hozzászoktatták. Fiatalkorban még lágy, könnyen gyúrható a lélek, akkor veszi ez fel azt a formát, amelyet később egész életen át változatlanul megtart. Mindenki maga formálja ezt olyan alakba, amely neki tetszik, amely az ő eszményeinek legjobban megfelel. Ezt az eszményt pedig főleg az élők sorából veszi, tehát elsősorban a környezetéből, amelynek a lelkébe, a gondolkodásmódjába, egyszóval belső életébe némiképpen be tud pillantani. És így a mindennapi példa és megszokás egész észrevétlenül alkotja meg: *a jellemet*. Öntudat, önfegyelem, önsegély, tevékenység, szorgalom, becsületesség, stb., stb. végeredményben mind a szokás eredménye és csak akkor érezhető, hogy mennyire hatalmasodott el, ha bármely oknál fogva változtatni akarunk rajta. Igaza van annak az angolnak, aki azt mondta, hogy legbölcsebb szokás az, hogy jó szokásokra igyekszünk szert tenni.

Az iskolában a tanárnak vagy tanítónak vajmi

kevés alkalmja van arra, hogy a reá bízott növendékeibe jó szokásokat plántáljon. Ő legtöbbször csak tanít és az ő egyéni példaadása nem lehet oly nagy hatású, hogy a hallgatója környezetének befolyását ellensúlyozni képes legyen. Nevelő munkára legnagyobb igyekezete és rátermettsége mellett sem nyílik kellő alkalom, mert e célból mindenkivel egyénileg kellene foglalkoznia és szívéhez férköznie. Ez pedig a nagy tananyag és a nagyszámú hallgatók esetében teljesen lehetetlen. Más a helyzet az önképzőkörben. Ott a tanár bajtárs lesz, aki segítő kézzel támogatja a kör kisszámú tagjait, belső énjükhöz sokkal jobban hozzá tud férközni és így alkalmja van ennek formálásánál is segítően közreműködni. Mennyi alkalmja adódik itt már csak azzal, hogy munkájával példát ad, munkakedvét átülteti fiatal barátjai érzékeny és fogékony lelkébe, hogy ez itt mielőbb szokássá váljék. Szoktatja őket arra, hogy minden munkát, még ha mégannyira mellékesnek látszik is, a legnagyobb gonddal, alaposággal, körültekintéssel, kitartással, szeretettel, odaadással és szakértelemmel végezzen mindenki és munkája befejeztével szigorú bírálatot mondjon a munka eredményéről, de főképp saját magáról, hogy ezáltal megszokja, hogy elsősorban mindig saját magában keresse a hibát. Az itt végzett szellemi vagy testi munka nem végcél, hanem *csak eszköz*. Itt ebben az önképzőkörben a tagok önképzés közben megtanulják azt is, hogy hogyan kell az önképzést tulajdonképpen végrehajtani, megtanulják az önképzés technikáját és így megszerzik a gyakorlati képességet arra, hogy e téren sokkal nagyobb eredményt érhessenek el. Ha megkapják így a gyakorlati útmutatást, hogy hogyan kell az önképzéssel foglalkozni, akkor megvan adva az alap és a mód, hogy mindenki saját maga, saját erejéből egész férfit faragjon magából. Mert az a nevelés, melvett ő saját magának ad, az a fontos és döntő az egész életére! Scott Walter szerint: „*A legjobb része a nevelésnek az, amit az ember saját magának ad!*”

Ilyen embert aztán bátran lehet az élet forgatagába kibocsátani, mert mindenhol feltalálja magát, bízik saját erejében és tudásában, ezeket folyton fejleszti és jellemtulajdonságai alapján még rossz környezetben is becsülettel megállja a helyét.

Az önképzőkör főcélja tehát nem az, hogy tagjait egy bizonyos szakmában kiképezze, hanem *a munkára való nevelés*, még pedig a szellemi és a testi munkára egyaránt. Ez utóbbinál nemcsak ügyességet nyer az illető, amit az életben igen sokszor hasznosíthat, hanem, ami sokkal fontosabb, megtanulja az anyag helyes kezelését, helyes értékelését és különösen az anyag kimélését és ezzel kapcsolatban a takarékoságot, elsősorban az anyaggal, de egyben idővel és erővel is. Azt hiszem, fölösleges részletesebben rámutatni arra, hogy ezek a tulajdonságok mily szoros kapcsolatban vannak a jellemmel, illetve arra, hogy szokássá válva jellemtulajdonsággá lesznek. Ma az iskolában amúgy is túlságosan a nagy tudásra törekszünk, pedig ez a fontosság tekintetében messze elmarad a jellem mögött. Inkább sokkal kevesebbet tudjunk, de jellemiben legyünk ki-

KATONATEMETŐ A DOLOMITOKBAN
KERESŐ ZSOLT akadémikus pasztellje

TÉLI ERDŐRÉSZLET
MOLNÁR GYULA akadémikus vízfestménye

fogástalanok. A társadalom és ezzel az ország értékét nem az adja meg, hogy egyes tagjai tudásban milyen magasan állnak, hanem hogy jellemi színvonaluk milyen. Ha jellemükben hibák vannak, akkor az egész társadalom beteg és az ebből keletkező belső súrlódások idővel a társadalmat magát emésztik fel. Lásd Róma pusztulását. Egy jellemtelen ember pedig annál károsabb, minél nagyobb a tudása.

Abban a pillanatban, amikor az önképzőkör egy tagja munkájában igazán kedvét leli, ez lesz a szórakozása és szabad idejének nagyobb részét e munka mellett fogja tölteni, nem pedig léhasággal. Mivel utóbbtól minden kényszer nélkül, önszántából távol tartja magát, meg sem fogja ezeket szokni, sohasem válnak szenvedélyévé, sőt, ha akaratán kívül néha mégis társasága ilyenbe kényszeríti, csak undor fogja el. Ha aztán egy körben csak néhányan is jó példával előljárnak, úgy ez a jó példa a többiekre is a legjobb kihatással lesz, mert a példával lehet a legjobban nevelni. Igaz, hogy szóval és beszéddel is lehet jellemet egy bizonyos fokig nevelni, de hatása elenyésző kicsi ahhoz, amit a jó példával, a tettel el

tudunk érni. Ha pedig a tett más, mint a szónoklat, akkor jobb, ha ez el sem hangzik, mert hatása valószínűleg pusztító. Ez ép úgy van az életben, mint a harcban: a parancsnokok csakis személyes példaadásal tudják a tömeget magukkal ragadni: jó irányba jó példával, de sokkal könnyebben rossz irányba rossz példával. Arról nem is beszélek, hogy mily kihatással van az, ha szavakkal az embereket jó irányba akarjuk terelni, mi azonban rossz példaadással saját buzdító szavainkat tetteinkkel meghazudtoljuk.

*

Ha a mi Leventekörünkben ebben az értelemben dolgozunk, azaz a munkát a fenti célok érdekében eszményítjük, akkor a sokszor csekélynek látszó munkával is — legyen ez szellemi vagy testi munka, szlőjd vagy bármilyen más műhely-munka, irodalmi tevékenység, költészet, zene, ének, festészet, stb. — elérhetjük azt, amit helyes célkitűzéssel az egész munkával el akarunk érni: *a jellemképzést.*

Munkálkodásunk itt tehát nem végcél, hanem csak eszköz magasabb célok elérésére.

*Ad az Isten jót is holnap
Minden sírva-vigadónak ...
És ha leszakad az ég is,
Marad magyar mégis-mégis,
Ósi, szép és rémületlen.*

Ady Endre: *Ad az Isten.*

*Rossz időket élünk,
Rossz csillagok járnak,
Isten ója meg csapástól,
Mi magyar hazánkat!*

Arany: Zách Klára.

Pósfay Ede akadémikus linoleum-metszete.

HIVATÁSUNK.

Írta: vitéz Keményfy Zoltán százados.

Amikor a Ludovika Akadémia tanára azt kérdezi hallgatóitól, hogy: „Akadémikusok, mit akartok?” — kórusban felelik: „Magyar feltámadást!” De ha most azt kérdezném: „Ludovikás levették, mi a hivatástok?” — azt hiszem, ahányan volnátok, annyiféleképpen válaszolnátok. Bizonyára valamennyien megegyeznétek abban a feleletben, amit a ludovikás jelmondat így fejez ki: „A Hazáért mindhalálig!”

Igen! A ludovikás levettének éppúgy, mint a ludovikás tisztnek és minden honvédnek szent hivatása a Hazáért élni mindhalálig! Ez a mondat fejezi ki talán a legegyszerűbben, a legtalálóbban és a legjellegzetesebben hivatásunkat. Ez jellemzi legjobban életfelfogásunkat és külső megnyilvánulásainkat is. A ludovikás levente tehát a Hazát helyezi mindenek fölé, érte él és hal, mert tudja, hogy a Hazáért mindent kockáztathat, de a Hazát semmiért sem, és aki a Hazáért halt meg, elég sokáig élt! Ez a gondolat lebegjen mindig az egyik szemünk előtt.

A Haza? A föld, ahol születtünk, ahol őseink vére folyt. Az a hely, ahol áld, vagy ver az Isten és ahol élnünk-halunk kell. De mit ér a Haza népe nélkül, mit ér az egyik szem a másik nélkül. Ezért másik szemünkkel állandóan nemzetünket nézzük. És vajjon hova tekinthetne két szemünk világa, ha lelki szemünkkel nem a föld és népe alkotóját keresnénk, hogy buzgó lélekkel és alázatos szívvel szolgálhassuk Istent.

Ezek szerint általános hivatásunk az, hogy: „Istent, Hazát és Nemzetet mindhalálig becsülettel szolgáljuk.” Ez hivatásunk fenkölt és magasztos értelme, értékes és mélységes tartalma.

Ennek ellenére a polgári közvélemény egy része még mindig abban a tévhitben él, hogy a Ludovika Akadémiára pályázók és tisztjelöltek a tiszt állás (a hadnagyi rendfokozat) elnyerésére inkább *külső* (egyenruha, állás, tekintély, társadalmi kiváltság) és *anyagi* (biztos elhelyezkedés, nyugodt megélhetés, fényes előmenetel) okokból törekcsenek. Ennek a helytelen (szerencsére csak szórványos) felfogásnak a helyes mederbe terelése érdekében s ezáltal hivatásunk eszményítése céljából szeretnék most a csapattiszt hivatás iránt érdeklődő és a hivatásukért rajongó fogékony lelkek szentélyébe — mint ludovikás csapattiszt és akadémiai tanár — mértékadó és szeghetetlen törvényeink szellemével behatolni és ott maradandó értékeket hagyni. Amikor ezt teszem, nem akarok új utakon járni, hanem csak a patinás értékeket szándékozom eszményi koszorúba fenni.

*

Az átlagos m. kir. honvéd akadémikusnak az a hivatása, hogy a Ludovika Akadémiában a csapat-(alosztály)-tiszttel szemben a csapatvezetés, kiképzés és szolgálatkezelés tekintetében támasztott követelményeknek megfelelő katonai tudományos képzettségre és gyakorlottságra tegyen szert. A Ludovikás levettnek ezzel szemben az általános és a katonai műveltség elsajátításánál többet kell dolgoznia. Ez a lelki,

szellemi és testi munkatöbblet emeli ki őt az átlagból és bírja öntevékenységre. Erről a több-munkáról gondolkodik és vitatkozik, ez tölti be egész lényét és ez ad különös tartalmat életének. Ez a belső, szinte ösztönös munkakényszer hevíti szívét és készíti nemes cselekedetekre. Ezek alkotják értelmi (szellemi) és érzelmi (lelki) világának eszményi tengelyét. E körül forog minden megnyilatkozása, mind tanulmánya, mind pedig magaviselete tekintetében az akadémia falain belül (a Leventekörben és a sport-egyletben) és azokon kívül, az életben egyaránt.

Ilyen munkatöbblet végzésére a ludovikás levente csak úgy képes, ha él benne a kiválóság érzete, más szóval, ha van önbizalma és akaratereje s ha eszményképe a most vázolt tulajdonságok megtestesítője: az eszményi csapattiszt, akinek a hivatásáról elmélkedünk.

Mielőtt a honvéd tiszt hivatását részletesebben elemeznénk, tudnunk kell, mi a *honvédség hivatása*? Ez a belrend és biztonság fenntartása, az ország határainak megvédeése és a törvény tekintélyének megővése.

Ha a csapat hivatásának háborúban a harcot vesszük, akkor a harc alapvető tényezői közül a tiszt hivatásának a csapatvezetést kell tekintenünk. A *csapattiszt* tehát *vezetésre hivatott*, vezető vagy parancsnok. Felettből tudnia kell, hogy adott esetben és a harccél érdekében mit kell és mit nem szabad tennie. De az eredményes működés és a siker titka nemcsak a vezetésben (az előkészítésben), hanem túlnyomórészt a végrehajtásban (a kivitelben) rejlik. Ezért a tisztnek a csapatkövetelmények és a csapatteljesítmények határértékeivel tisztában kell lennie. Vagyis behatóan ismernie kell a honvédek és a harceszközök teljesítő és hatóképességét, éppúgy, mint azok alkalmazásának és kezelésének a módját és szabályait. Csak így lesz képes arra, hogy oly dolgokkal szemben is helyesen viselkedjék, melyek az első pillanatra talán ámulatba ejtik, meglepik, vagy esetleg elbizakodottá, vakmerővé tehetik. Erre nemcsak önmagát kell képesé tennie (önképzés), hanem alárendeltjeit is, amit békében kiképzésnek és nevelésnek mondunk.

A csapattiszt hivatása tehát

1. háborúban: a) vezetés, b) győzelem vagy halál,
2. békében: a) önképzés, b) kiképzés és nevelés.

*

A tiszt legénységének tudós oktatója és tanító-mestere, türelmes és megértő nevelője, szerető és gondos édesatyja, ragyogó példaképe és vezérlő csillaga. Ennek előfeltétele az, hogy a tisztnek legyen tekintélye.

Tekintélyt szerez és engedelmességre nevel:

1. a határozott és öntudatos *fellépés*, a nyugodt és hatásos parancsadás;
2. az önérzetes és komoly, valamint személyes és példaadó magatartás;
3. a következetes és páratlan, valamint szenvedő

délytől és kíméletlenségtől mentes *szigorúság a fegyvelem kezelésében*;

4. a követelményekben mindig egyforma hajthatatlan erő és *erélyesség*, valamint céltudatosság és következetesség a *parancsok végrehajtásában*, illetve a kötelességek lelkiismeretes teljesítésében (a teljesítményekben);

5. *igazságos* és méltányos, valamint jósággal párosult szigorú és az alárendelt egyéni sajátságaihoz, életkörülményeihez alkalmazott szívhez szóló *bánásmód*;

6. az alárendeltekről — megismerés és érdeklődés útján való — megértő és odaadó *gondoskodás*.

Minden nemzet annyit ér, amennyit fainak erkölcsi értéke, nemzeti eszményeinek fajsúlya képvisel. Hivatásunknak tehát eszményeink fajsúlya adja meg erkölcsi értékét. A tiszt — katonai hivatottságának biztos tudatában és magyar nemzetiségének büszke érzésében — szolgálatát ne vegye csupán anyagi jövedelemmel járó köztisztviselői működésnek vagy más hasznot hajtó foglalkozásnak, hanem olyan egyetemest, a nemzet érdekében teljesített hazafias kötelességnek, amelyet lelkesedéssel és önzertes büszkeséggel tölt be és amelyet a magyar népi hivatásának tekint. Ezért képezze, fejlessze, bővítsse, emelje és növelje jellemét, tudását, testi erejét és ügyességét, (rátermettségét), fegyelmzettségét, felelősségérzetét, lelkesedését, bajtársiasságát, egyszóval *összegyéniségét* a tiszt sarjadék épügy, mint a tisztikar. Minden tiszt legyen fegyvernemének, szolgálati ágának tudósa és csapatnemének, szakmájának szakértője. A fegyvernemi és csapatnemi, valamint a kari és testületi szellem azon munkálkodjék, hogy a tisztek, lelkészek és tisztviselők között ne legyen ellentét vagy irigység, hanem együttérzés és összeműködés. Tartozunk bármely állománycsoportba, vagy ágazatba, legyünk mindenk előtt 100 százalékos igaz magyarok és gondolkozásban, érzésben és cselekvésben egyaránt hivatásukért rajongó magyar katonák.

A tiszt minden körülmények között és minden vonatkozásban tudja, mi a kötelessége:

1. Tudjon engedelmessé válni. Ennek előfeltétele: a fegyvelem, a törvény- és parancstisztelet (tekintély), továbbá a kötelességtudás az önmegtartóztatásig.

2. Tudjon akarni és merjen öntevékenyen a felelősség készséges vállalásával cselekedni. Ne várjon mindig külön parancsokra. Intézkedjék! Jelentsen!

3. Tudjon akaratának minden körülmények között (még válságos pillanatokban is) érvényt szerezni, alárendeltjeire befolyást gyakorolni és ezáltal győzedelmeskedni. Ehhez Isten-imádás és önbizalom szükséges. Tudjunk lelkesedni és lelkesíteni, küzdeni és bízva-bízni, győzni, vagy meghalni!

4. Tisztában lévén kötelességével és a helyzettel, legyen járatos a legegyszerűbb és a legcélszerűbb megoldások meglátásában s azok végrehajtásában. Ehhez az eszközöket és az eljárásokat behatóan ismerenie kell, s tudnia kell azokat helyesen alkalmazni.

5. Tudja, hogy cselekedeteinek határt szabnak: az esküvel fogadott kötelességek, az egyházi, katonai és állami törvények és rendeletek, a szolgálati és becsületügyi szabályok, utasítások, parancsok, hagyományok és szokások. Ezeket tehát alaposan ismernie kell, de tökéletesen tudnia kell a különböző rendfokozatokkal és szolgálati állásokkal járó hivatásbeli és álláskötelemeket is, végül tudnia kell ezek helyes alkalmazását. (Büntető, fegyelmi, becsületügyi, szolgálati és anyagi jogkör és hatáskör.) Általában mindent tegyen meg, ami a közjóval és közérdekkel, a becsülettel és a kötelességgel, valamint jog- és igazságérzetével összeegyeztethető. Mozdítson elő mindent, ami a szolgálat előnyére válik és akadályozzon meg mindent, ami annak hátrányára szolgál. Kétes vagy bizonytalan helyzetben cselekedjék esze és lelkiismerete, vagyis legjobb tudása és belátása szerint.

6. Óvakodjék az elszegényesítő, az elerkölcstelenítő és az elkorcsosító korszellemtől, továbbá az Isten, Haza és Nemzet ellen, vagy a honvédség fegyelmét és a tiszt állás tekintélyét aláásni igyekvő irányzatok szolgálatától. E kötelesség teljesítésének előfeltétele: a felsorolt irányzatok felismerése és elhárítása.

A tiszt hivatása végül: 1. *Szolgálatban*: a) fegyvelem fenntartása és b) a kötelességteljesítés.

2. *Szolgálaton kívül*: a) tekintélyszerzés és b) jó példával való előjárás.

*

Ezekben a gondolatokban kívántam a csapat tiszt hivatását körvonalazni és a ludovikás leventék lelki szeme elé tárni. Hangsúlyoznom kell azonban, hogy ezzel hivatásunk elemeit és erőforrásait még korántsem merítettük ki, mert annak mélyében még sokat lehetne bányászni és belőle rengeteg kincset lehetne kitermelni. Rajtunk áll! Hivatásunk!

PALOSY JÁNOS őrnagy
tollrajza.

HÁROM TÉRKÉP.

(SZINPADI KÉP HÁROM JELENETBEN.)

Irta: vitéz Rózsás József százados.

Először előadták

a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia I. főcsoport 1933. évi március 15-i ünnepségén a következő szereposztással:

A Mult . . . . . Rutkay Jenő akadémikus
A Jelen . . . . . Berczelly Tibor „
A Jövő . . . . . Lám Károly „

Külön zenét írt hozzá dr. Mathea Károly, a kőszegi „Hunyadi Mátyás“ reáliskolai nevelőintézet tanára. E szerint az 1. jelenet előtt „Hunyadi fanfar“ c. nyitánya, a 2. jelenet végén a „Magyar Panasz“, a 3. jelenet végén pedig „Riadó“ c. szerzeménye fordul elő ének- és zenekar együttes előadásában.

1. Jelenet.

A MULT (szálas, erős férfi, középkori díszes vezéri öltözetben, esetleg díszmagyarban, a függöny előtt balról megjelenik).

Mult vagyok, erő és nagyság, dicsőség híre. Ezer esztendő lelke küld, hogy megláttassam csüggedő jelennel: mi volt a mult, amely mint drága szívörökség itt van, él és éltet késő nemzedéket.

Halljátok? Alpár mezején öblös kürtök búgnak. Árpád vezér nagy, döntő harcra hívja jó vitézeit: Etét, az ifjút, az öreg Hubát, Kadocsát, Jutast, Ondot, Borsot és Szalókot, a fürge Tasst, a büszke-bús Vatát és mind-mind valamennyit... Már zúg a hajrá, dübörg a föld, koppan a kópja. csattan a kard, — győz a turul, Zalán fut, menekül s vele, utána szétszórt hadinépe!... Az Alföld keble átremeg s kitér a kincsét új urának. Örömmre zendülnek a Kárpátok erdői, a vén Duna morajló dallal várja és köszönti most a honszerző magyart!

Halljátok? Immár Jézus nevével indul szent rohamra tépett magyar sereg, de — győz!... A Máriás-zászló lobog megint Nándorfehérvár ormain! S mert öntestével állta útját magyar becsület pogány áradatnak, azóta minden délben kongja-bongja millió harang dicső nevét a nagy vezérnek: Hunyadi... Hunyadi... Hunyadi!

Halljátok? Már „Bécsnek büszke vára“ féli Mátyás királyunk zord hadát. A gyors huszárok

készen állnak, mögöttük ember-vasfal: a fekete sereg. A kürtök ráriadnak így a néma várra: Magyar hatalom, magyar diadal!

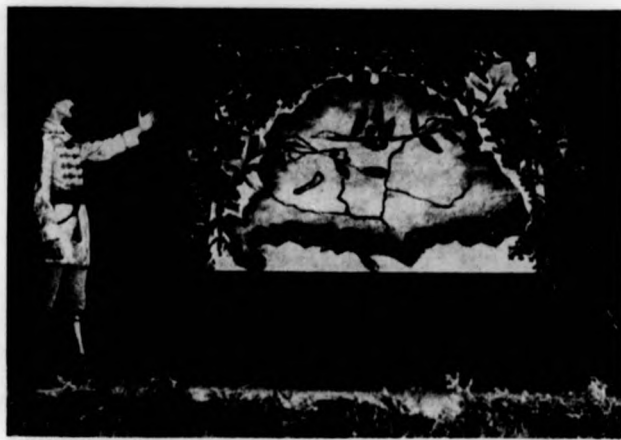
Halljátok? Vészes vihar ront délről most Hazánkra. De széthúzás, viszály sötét korában hiába kér és esdekel hívó Sorakozó: Mohácsra gyéren gyűl a had... Fordítsátok el szemetek... De nem! Lássátok ezt is: a porba verve nyög pártoskodó fajunk és a Csele patakban fekszik a király!...

Halljátok? Történt varázslatos csoda! Mert talpraálltunk bús-hosszú rabság után. Merész ritmusba dobban szív s erő: felzendül Rákóczi indulója! Széles, tömött sorokban jön-jön büszke-szép kuruc sereg, rézkürtjeikből harsonázik új Sorakozó: Istenért, Hazáért, Szabadságért!... De jaj, a nagymajtényi síkról tárogató panaszkodását hozza felénk az esti szél...

Mégse... mégse vége! Mert — halljátok? Lángragyúlt az elnyomott parázs, s már új csatára hív Petőfi és Kossuth szava: Magyarok akarunk lenni, magyarok és szabadok! A meggyötört, ugarló földből kinőnek hős honvéd-hadak és lángoló rohamban felszabadítják a rab Budát! Harsog a jelszó: Előre!

Igen, a Hazáért zúgott s győzött sok-sok szent előre, hogy megmaradjon tettek jogán az ősi birtok (*függöny szétnyílik*), melynek térképét az érte ontott honfivér rajzolta meg.

(A zenekar annál a résznél, amikor a szavaló Rákóczi-indulójáról beszél, halkán belekezd a Rákóczi-indulóba. A zene innét kezdve végig folytatódik, a nagymajtényi sík említésénél elhalkul, de a szabadságharcról szóló résznél ismét erősödik, a szavalat befejezése után pedig teljes erővel szól. — A függöny szétnyílásakor látszik a következő élőkép: A történelmi Nagy-Magyarország vázlatos, keretre felerősített térképét két régi magyar harcos tartja. A térkép babérkoszorúval és régi hadizászlókkal lehet díszítve. — A függöny szétnyílása után a Mult megszemélyesítője kissé balra hátrálépe a térképre mutat s így várja be a függöny záródását, aminek megtörténte után a zenekar még kis ideig tovább játszik. — A térkép fölé közepesen a régi nagy magyar címet is el lehet helyezni.)

A „Három térkép“ első jelenetének élőképe. (A Mult.)

(Harsányi felvételei.)

2. Jelenet.

A JELEN (középtermű, idősebb, kopott sötétruhás parasztgazda, a Rákóczi-induló befejezése és kis szünet után a függöny előtt megjelenik).

A Jelen vagyok: megfáradt erő. Kezem béklyóban, lábam megremeg s a homlokomon — jaj — szégyenbélyeg, átok: Trianon...

Merengve járok meddő ugaron... Szántani, vetni? Kinek, minnek? — Panaszra nyílni? — Nem! Magyar vagyok. Csak hallgatok a vén erdőkkkel s elrejtenek susogó nádasok...

Pedig de fáj, hogy voltunk büszkék és nagyok, hírnevet szerző, kemény harcosok. Világ négy táján harcok poklában álltak és hulltak — de szépen haltak — testvérek, hősök, katonák!... De tán igaz sem volt... Gorlice, Kárpát, Doberdó, Erdély... Miért volt mindez, virtus, önfeláldozás?... Elcsendesültek immár a Kárpátok erdői s Doberdó sziklái felitták már a drága vért és most... most... Szobnál a határ!

Törpék lettünk, rongyosak, elkárhózásra szántak, akiknek alig van napi kenyere és ünneplő gúnyánk. Itt állunk csalódásaink meddő ugarján — mi, hiába-hősök, szégyenfához kötve, túrjuk, hogy vérrel öntözött jövőnk dús kalászat pimasz bitorló könnyen arassa le. Fejünk felett sötét varjak keringnek: pusztulást károg hitetlen szavuk s dögkeselyük hada még élő húsunkba mar...

Túrjuk? — Túrni kell...

Kiknek menedéket még mi urak adtunk, most megcsúfolnak, magunknevelt fattyaink kárörömmel lázas arcunkba köpnek! Napfényre bújnak szennyes rejtekükből vámszedő férgek, hogy jóllakjanak a pénzreváltott könny és vér tavából. S a kínok ketrecében — mint szabadságvesztett torz vadak — testvér testvérré gázol...

Elmenni innen? Messzi új hazába? Nem, nem lehet! „Nincsen számunkra hely...” Mert

e föld alatt, itt szerteséjjel fehérülő csontok pihennek, az ősök porladt teste, sorsa — mint titkos mágnes — magához vonz és itt tart mindörökre.

Óh, a csalódások meddő ugarján nincs más nekünk, csak sírni, sírni...

(A végszóra egy bariton-hangú szólóénekes Pápai-Moinár Kálmán: Erdélyországban című székely kesergőjébe kezd, amit az énekkar zümmögve kísér. Az ének elején a függöny lassan szétnyílik, mögötte látszik az élőkép: Csonka-Magyarország töviskoszorúval és gyászfátyollal bevont térképe, amelyet jobbról és balról egy-egy világháborús hadirokkant tart, egyik mankóval áll, mindkettő mellén kitüntetése. A térképet keretre kell húzni, hogy biztosan tartható legyen; föléje esetleg az összetört magyar címert ábrázoló irrendenta-plakátot lehet elhelyezni. — A függöny szétnyílásakor a jelent ábrázoló szereplő mereven néz, majd lassan a függöny vonalán belül a térkép felé lépve térdre ereszkedik, arcát a jobb kezével eltakarva hirtelen zokogást mutat. — Az ének befejeztével a függöny lassan összezáródik.)

A Mathea-féle megzenésítésben előforduló „MAGYAR PANASZ” szövege:

Felhő állj meg, csillag nézz le,
Panaszunkat hallgassátok:
Rabok vagyunk, latrok kényén,
Sorsunk halál, szavunk átok,
Síró átok.

Felhő elszáll, csillag hallgat,
Panaszunkat nincs ki értse,
Szégyenfához kötve vérzünk,
Szívünk tépi héjja-vércse,
Hess, hess vércse!

Felhő fölött, csillag fölött
Panaszunkat aki hallja,
Él az Isten s majd megmozdul
Igazságot osztó karja,
Sujtó karja!

A „Három térkép” második jelenetének élőképe.
(A Jelen.)

3. Jelenet.

A JÖVŐ (az ének befejezése után kis szünet tartásával a függöny közepén kilépve megjelenik, kemény, bátorfellelésű ifjú új katonai öltözetben, rohamsisakban vagy leventeöltözetben, tollas sapkában).

A Jövő vagyok, előhírnöke boldogabb időknek, a hírmondója teljesült csodáknak: miénk már Kassa és kincses Kolozsvár, a Bácska-Bánát magyarnak terem és a tengerparton magyar trikolórt lenget ím a szél!

Él már a jövő: megtisztult világ, büszkén trónol rajt szép Hungária. A szégyen pírja arcán öröm tüzeire változott s dícsfénykoronát vont szent fejére a megaláztatás. Kebléből kétség, marados nyomor, mint rossz álom, eltűnt örökre.

Él és vár a jövő! Tereád vár meggyötört jelen s tirátok néz most, síró magyarok. Fel a fejjel hát s induljatok! Egyet akarva, eggyé forrva a régi célért, új testvériségben.

Halljátok? Már zúg a tenger! Föléje gyűlnek zord felleg-hadak. Őlük terhében nagy Hadúr halad s utána száguld szép vezér-csapat. Villámharagjuk földresujt s rivallva mennydörg szent parancs: előre!

Már itt a fürgeteg... A víztükör arcát a szélkorbács riasztva verdesi, s indul széles hullám-arcvonal... Egyik ha széthull, ott a másik! Mélyülve tódul, hegybe lódul s szívét fehér taraj sikoltja ki. De jönnek-jönnek harcörömmel habos hullámok végeláthatatlanul. Gyors rendbe menve, versenyre kelve, előre törnek, vad rohamra, s nekizúdulnak partnak, gátnak, kőnek, hogy törve-zúzva szétfeszítsék, elsöpörjék viharzó lelkük szűk határait!

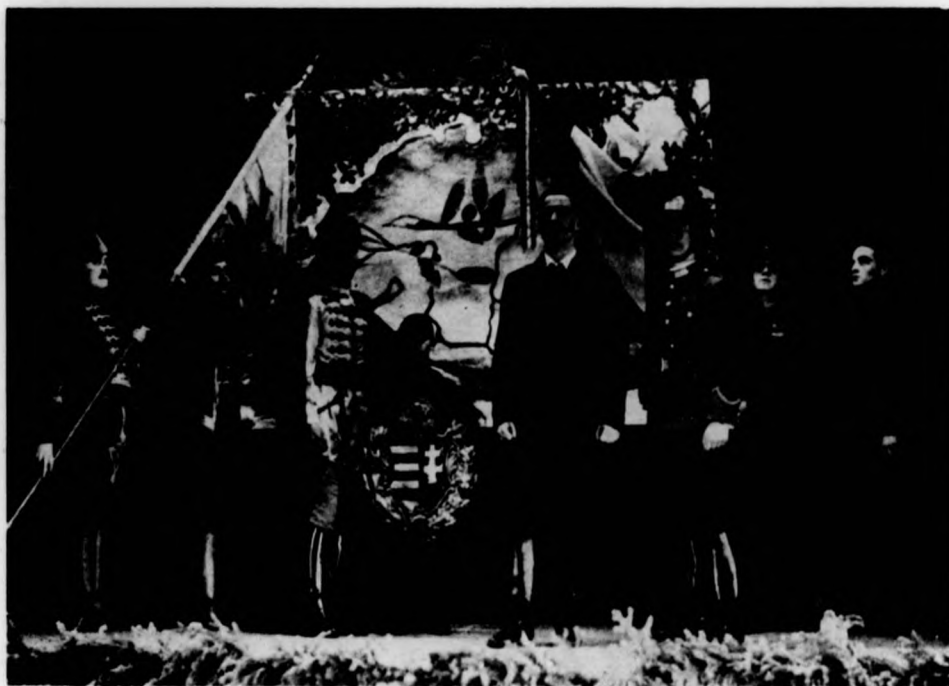
Oh szent vihar, te hullámförgeteg, csak jöjj és vágd arcunkba szélvész-dühödnek vér-lehelle-tét: legyünk még tenger, legyünk magyarok!

Leszünk még!... Csak higgyetek az izmok s öklök mámorában, igazságtévő harc-viharban. Velünk az Isten s őseink lelke! Csak higgyetek: mert a hit erő! S ha eldördülnek majd a magyar ágyúk, — hej, az lesz a Nem, Nem, az lesz a Soha! — zengő hozsannát küld felénk a Kárpát s lerázza magáról a bitang idegent. A vén Duna Belgrádnál a szerb hegyekre zúdul, az erdélyi erdők a völgyekbe rohannak és majd zúzzák, tiporják az áruló oláht!

Ha újra hull a vér... szülőföld issza szebb jövőnek harmatát!

Csak higgyetek, hogy jönnek még csodák. Higgyetek világot döntő, gazságot söprő fürgetegben. Higgyétek: győzünk, győzünk s most majd — nem hiába! Leszünk még tenger, leszünk magyarok! Csak higgyetek!

(Amikor a szavaló a viharjelenethez ér, „már zúg a tenger“ szövegű résztől kezdve a zenekar, esetleg csak zongora és dob, vihart utánoz, hol gyengébben, hol erősebben, a szöveg szerint megkívánt színezéssel. A villámcsapás, majd később az ágyúdörög említésénél megfelelő erős aláfestést kell adni. — „Ha újra hull a vér“ szövegű résztől kezdve ez a vihar- és harcizaj zenei aláfestése megszűnik. — A végszóra az ének- és zenekar a Papp-Váryné-Szabados-féle Magyar Hiszekegy-be kezd, miközben a függöny szétnyílik. Mögötte látható lesz az élőkép: újra Magyarország térképe, koszorúval és zászlóval díszítve, az új magyar címerrel, amit esetleg egy cserkészfiú tart a térkép előtt. Balról a mult emberei, jobbról pedig a hadirokkantak helyezkednek el, a térképet tartva. Előtte balról a Multat megszemélyesítő szavaló áll, féloldalt a térképre tekintve, középen a Jelen alakja térdel, leroskadva. A Jövő megszemélyesítője a függöny szétnyílása után kis szünettel hozzálép és a Multtal együtt felsegítik. A Hiszekegy vége felé a Jelen is kiegyenesedik és bizakodón a távolba tekint. — Az ének (zene) végeztével lassan f ü g g ö n y.)

A „Három térkép“ harmadik jelenetének élőképe. (A Jövő.)

Szereplők (balról-jobbra): br. Jeszenák Béla, Steiner Szilárd, Rutkay Jenő, Zalay Károlyka, Bercelly Tibor, Lám Károly, Simon Rudolf és Bodnár István.

AZ ÁTKAROLÁS ÉS MEGKERÜLÉS

fogalmának meghatározása, módja, előnyei a támadás más formájával szemben.
Végrehajtásának mikéntje, eszközei ma.

Irtó: Ráskey Jenő akadémikus.*

I.

BEVEZETÉS.

A fölényes erő egymagában még nem biztosítja a sikert, csak akkor számíthatunk győzelemre, ha a fölényes erőt döntő helyen és döntő időben, megsemmisítőleg tudjuk érvényesíteni. Ha pedig nem rendelkezünk fölényes erővel, úgy a vezetőnek feladata, hogy egy helyen viszonylagos fölényt teremtsen és azt érvényesítse. A helyet úgy kell megválasztani, hogy az ott elért siker az egészre hatással legyen. A jól megválasztott hely mellett még az időpont is fontos, hogy mikor vessük latba az erőket.

A viszonylagos túlsúly megteremtésére nézve Clausewitz ezt mondja: „*Túlnyomó erők döntő pontra való ügyes vezetésének okát többnyire e pont helyes felismerésében, a céltudatos irányban és abban a határozottságban találjuk, mely szükséges ahhoz, hogy kisebbjelentőségű szempontokat a magasabbnak feláldozzunk.*“

A fölényes erő igen sok tényezőnek az összeműködéséből áll, de ezen tényezők két nagy csoportba foglalhatók össze:

1. Erkölcsi és szellemi erők.
2. Anyagi erők.

1-bez: ide számíthatjuk a vezető tehetségét, jellemét, akaraterejét, leleményességét, rátermettségét s a kölcsönös bizalmat vezető és csapat között. A csapat részéről számításba jön mindenek előtt a nemzet szelleme és harcratermettsége, valamint az általános szellemi színvonala, de fontos szerepet tölt be a kiképzés, valamint az ellenséggel szemben táplált gyűlölet és a bosszúvágy is.

2-höz: Az anyagi erőkhöz nemcsak a számbeli túlsúly tartozik, az csak egyik tényezője, mert tisztán számbeli túlsúllyal távolról sincs még biztosítva a győzelem. Ellenben ide tartozik még a felszerelés és fegyverzet, valamint azoknak ügyesebb kezelése és alkalmazása úgy az egyeseknél, mint az egésznél, a terep és idő által nyújtott előnyöknek a céltudatos és észszerű kihasználása, valamint a mindennapos ellátás és az erőállapot is.

* A szerző f. évi aug. 20-a óta hadnagy a 2. h. gy. e.-ben. Ez a tanulmánya vitéz Jány Gusztáv ksz. ezredes, főcsoport parancsnoknak a Leventekör 1932/33. tanévi pályázatán fenti címmel kitűzött pályatételére készült és I. díjat nyert. Költségkímélés végett az eredetileg benyújtott vázlatoknak csak egy részét közöljük; a színes vázlatmelléletek az I. főcsoport házi könyomdájában készültek.

Mindig az ellenség megsemmisítésére kell törekednünk s ezért a támadás helyét és irányát úgy kell megválasztani, hogy az ellenség el ne menekülhessen, azaz hogy a visszavonulási lehetőségeit elvágjuk, vagy legalább is veszélyeztessük.

A megsemmisítésre irányuló igyekezetünk arra fog vezetni, hogy támadásunk súlypontját az ellenség leggyengébb helyére: oldalába és hátába helyezzük. Ez az átkarolás és megkerülés lényege.

II.

AZ ÁTKAROLÁS ÉS MEGKERÜLÉS FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA.

Úgy az átkarolás, mint a megkerülés lehet hadászati vagy harcászati, de elméletileg nem lehet pontosan elhatárolni, hogy hol végződik a hadászati és hol kezdődik a harcászati átkarolás, illetőleg megkerülés.

Napoleon ezt mondja: „*A háborút viseljétek támadólagosan, mint Nagy Sándor, Hannibal, Ceasar, Gusztáv Adolf, Turenne, Savoyai Jenő és Nagy Frigyes; olvassátok el újra és újra 88. hadjáratunkat, fejlesszétek elméteket e hadjáratok nyomán, ez az igazi és egyetlen módja, hogy nagy hadvezérek legyenek és a hadművészet titkait ellessétek.*“ Viszont nem elég csak elolvasni ezeket, mert „*az öszvér, mely Savoyai Jenő 10. hadjáratában résztvett terheket hordván, azért még nem vált harcásszá.*“ (Nagy Frigyes.) Azaz gondolkodva tanulmányozni kell, következtetéseket, tanulságokat kell levonni, ha igazán tanulni akarunk belőlük. Így az 1911. évi Gyakorlati Szabályzat tervezetének 552. pontja e tekintetben ezt mondja: „*A gyalogság harca sémát nem tűr. A vezetés a csatatér mélyreható benyomásai alatt is hatásos maradjon és váratlan fordulatok és nehézségek közben se mondja fel a szolgálatot. Aki ennek a nehéz feladatnak meg akar felelni, az a gyalogsági harc lényegének ismeretétől legyen áthatva. Minden tisztnek elengedhetetlen kötelessége, hogy ezt az ismeretet az utolsó háborúk jelenségeinek és tapasztalatainak tanulmányozása által megszerezze.*“ Így én is a hadtörténelemhez fordulok példakért, a mellékelt hadtörténelmi példák fogják talán a legjobb magyarázatot adni az átkarolás és megkerülés fogalmának a tisztázására, de mindazon harcászati elvek is levonhatók belőlük, melyek szerint az átkarolást és megkerülést végre kell hajtani.

A hadászati átkarolásnál nagyobb erők, hadsere-

gek jönnek tekintetbe. Az erők hadműveletileg többé-kevésbé összefüggnek, de már úgy csoportosulnak, hogy minden csoportnak már csak egyenesen előre kell törni. Ilyen hadászati átkarolás volt az orosz DNy. seregcsoport felvonulása 1914. év nyarán. (1. sz. melléklet.)

Harcászati átkarolás általában egy harcászati összefüggő arcvonal egyik vagy mindkét szárnya ellen vezetett oldalbatámadás, mely szerint megkülönböztünk egyoldali és kétoldali átkarolást. Az egyoldali átkarolásra Davout átkarolása nyújt példát 1809-ben a Wagram-i csata napján. (2. sz. melléklet.) A kétoldali átkarolásnak pedig Cannae és Sedan a legszebb példái. (3. és 4. sz. melléklet.)

A hadászati megkerülés lényege az, hogy a sereg főereje az ellenséges haderő hatáskörletén kívül, esetleg több napi menetre is, az ellenség oldalába és hátába nyomul. Ilyen hadászati megkerülés volt Napoleonnak az 1805-i ulmi hadjárata. (5. sz. melléklet.)

A harcászati megkerülés a haderő egy részére vonatkozik, s általában az erőkhöz mérten szűkebb területen játszódik le. A megkerülő mozdulatot legalább is az ellenséges messzehordó tüzgépek hatásán kívül kell végrehajtani, de az erők nagyjában mégis igen közel mozognak egymáshoz. Ilyen harcászati megkerülés volt pl. Leuthen. (6. sz. melléklet.)

Jelen tanulmányomban a következőkben csak a harcászati átkarolást és megkerülést fogom tárgyalni.

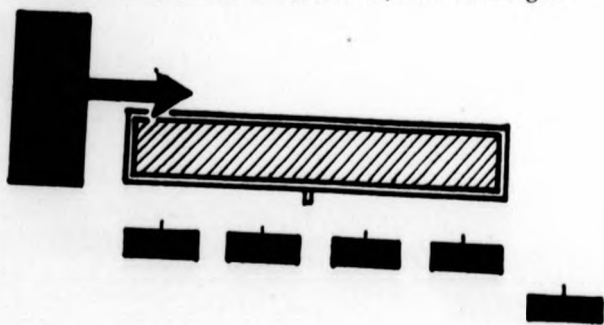
III.

AZ ÁTKAROLÁS ÉS MEGKERÜLÉS MÓDJA.

1. Átkarolás.

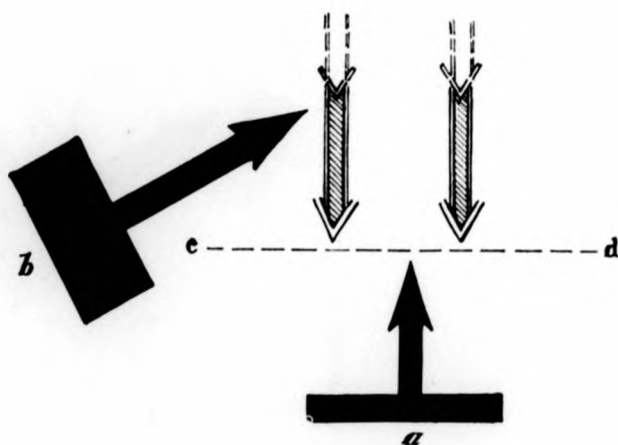
Az átkarolás lényege abban áll, hogy az ellenséget egy csoporttal arcban lekötjük, míg egy másik csoporttal oldalba támadjuk és ott a döntést kierőszakoljuk. Nagyobb viszonyokban a lekötő csoport általában csak támadással tudja az ellenséget arcvonalban lekötni, azaz arra kényszeríteni, hogy tartalékait arcban vesse be, miáltal saját viszonylagos fölényünk biztosítva lesz az átkaroló csoportnál. Közepes és kisebb viszonyban pedig arra kell törekedni, hogy az átkaroló csoport minél erősebb legyen s ekkor az arcban harcoló erők a lekötést nem tudják mindig támadással végrehajtani, ilyenkor általában védőlegesen vagy halogató harcot vívnak, az ellenséget megtévesztik és támadással fenyegetik.

Az oldalba való hatásos támadás pedig azt követeli, hogy az oldaltámadás legalább is az ellenséges csoportosítás egész mélységében érje az ellenséget.

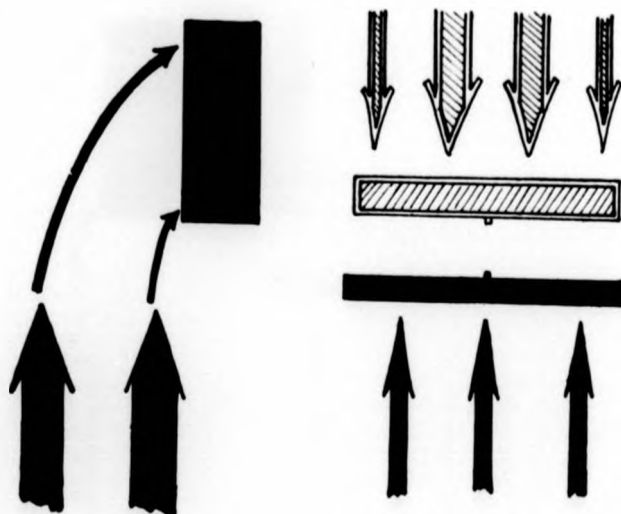
Az ellenségnek mindkét szárnyon való egyidejű átkarolása rendszerint jelentékeny túlerőt követel, de a legnagyobb eredményre vezethet. (H. sz. 566.) Ha ily jelentékeny túlerővel nem rendelkezünk, a siker biztonsága arra kényszerít, hogy szerényebb eredménnyel is beérjük és csak egy helyen keressük a biztos sikert. Kisebb részletharcokban azonban gyakran alkalmazható a kétoldali átkarolás, így különösen ellenséges előretolt csoportok, üldözésnél visszahagyott utóvédek vagy a védőövben vívott harcokban egyes állásrészek, fészkek ellen.

Mozgóháborúban az alárendelt erőknek kiutalt előnyomulási irányok által különféleképpen lehet az átkarolást előkészíteni. Két csoport alakításával pl. az alábbi ábra szerint.

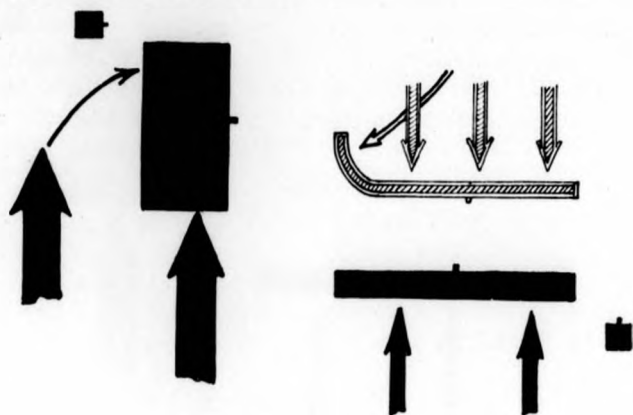

A gyengébb csoport (a) az ellenséget arcban támadja meg, vagy egy bizonyos terepszakaszon (c-d) az ellenséget feltartóztatja, annak további előnyomulását megakadályozza, az erősebb csoport (b) pedig az ellenséget oldalbatámadja.

Találkozóharcban az átkarolást már az erőknek menet alatt való csoportosításával előkészíthetjük, ha a súlypontot már a menetcsoporthatással megalapozzuk.

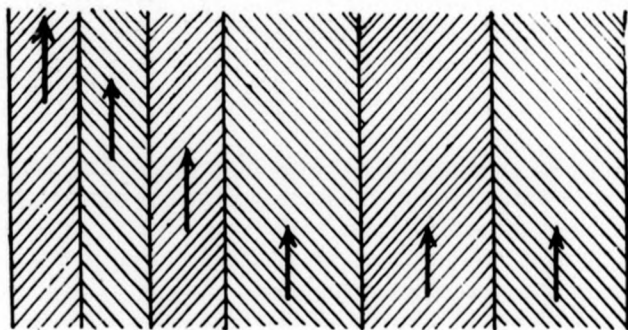

Ha pedig az egyes oszlopok egymáshoz viszonyítva lépcsőzetesen nyomulnak előre, a gyorsabb sikert is biztosíthatjuk.

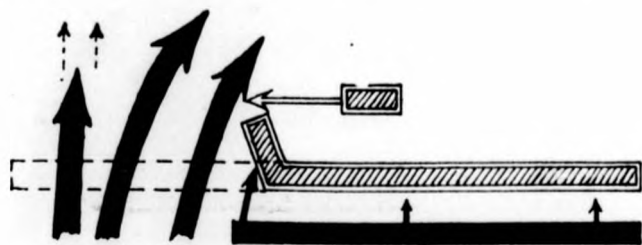

Széles kiterjedés sokszor nagy sikernek az előfeltétele s már a menetsoportosításnál is alkalmazható, de viszont túlnagy kiterjedésnél az áttörés veszélye forog fenn.

Nagyobb viszonyokban, amikor a mozgást már korán elrendelik, mielőtt még pontos hírek érkeznek be, a súlypontképzést a menet alatt csak azáltal lehet előkészíteni, hogy ott, ahol a súlypontot akarjuk alkotni, a seregtestek menetsávját szűkebbre szabjuk. A sávokban előnyomuló oszlopok egymáshoz viszonyítva menetelhetnek egy magasságban vagy lépcsőzve, mint ezt az alábbi ábra mutatja:

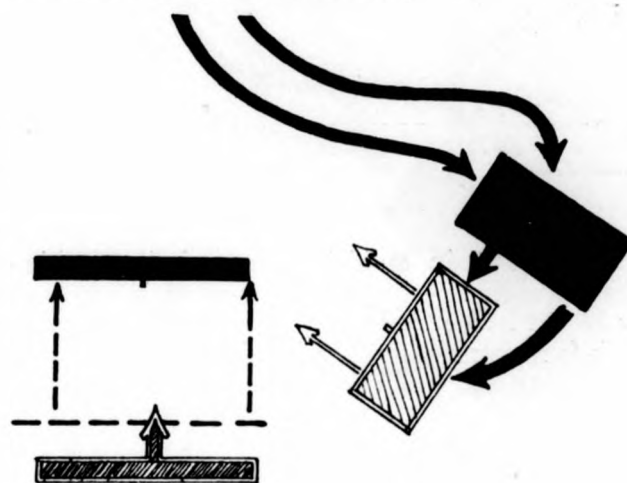
Ha az egész arcvonal az ellenségre bukkan, akkor arctámadás fejlődik ki, de a számbeli túlsúlyt a súlypontszárnyon már eleve biztosítottuk, hacsak az ellenség szintén oda nem helyezte súlypontját. Ily esetben először az ellenséges szárny szétverése a feladat és csak ezután következhet az átkarolás.

De ha a saját súlypontszárnyunk egészben vagy részben túlszárnyalja az ellenséget, akkor az átkarolás már lényegesen könnyebb, de ilyenkor tartózkodni kell

attól, hogy túlkorán bekanyarodjunk, mert minél gyorsabban és minél mélyebben nyúlik az átkarolás az ellenség oldalába és hátába, annál nagyobb a siker eredménye, annál nagyobb a győzelem kihatása az egészre.

Mozgóháborúban, közepes erőviszonyoknál, ha az ellenség a fejlődésben megelőzött bennünket s a terepviszonyok — kötelékében ezenfelül a szomszédhoz való viszony is — megengedik, úgy célszerű lehet az elővédet visszavonni. (H. Sz. 629. p.) Így egyrészt időt nyerünk a saját erők felfejlődésére vagy készenlétbehelyezésére, másrészt az ellenséget átkarolásra ingerelve, ezt az átkarolást magunk részéről oldalba és hátba foghatjuk. (H. Sz. 635. p.)

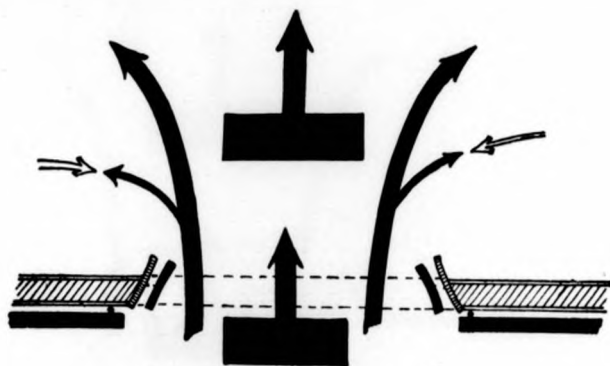

Ezáltal elérjük, hogy végeredményben az ellenségnek előzőleg szélesebb arcvonala a saját arcvonalunk előtt összetömörül. A mindenkorai vezetésnek a feladata és művészete, hogy mikor, miként vonja vissza az elővédet és mily megtévesztő rendszabályokat alkalmazzon.

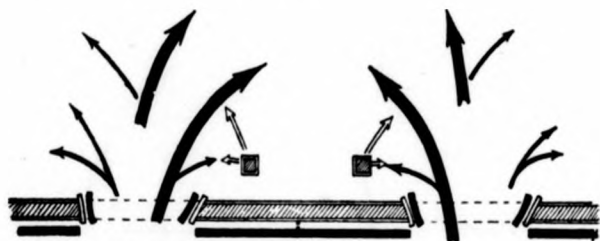
Eltolások az átkaroláshoz sokkal nehezebbek a szétbontakozásnál vagy még később, mintha az átkarolást korábban, már menet alatt előkészítettük volna. (H. Sz. 566. p.) Különösen akkor, ha túlerővel állunk szemben s a viszonyok csak a harc folyamán tisztázódnak, már csak visszatartott tartalékkal tudjuk az ellenséget átkarolni. Ily esetben a visszatartott tartalékot gyorsan, pl. gépkocsikon kell egészen közel az ellenség oldalába szállítani és úgy, hogy kiszállás után a csapat már csak egyenes irányban támadjon. (H. Sz. 579. p.) A szállításra nézve nem az út hossza, hanem az idő a mértékadó, mert hosszabb, de jobb utakon gyorsabban juthatunk sokszor előre, mint az aránytalanul rövidebb, de rosszabb úton. Ép ezért ezeket az utakat idejekorán szemrevételezni kell. Ilyen gyorsanmozgó, aránylag kisebb erőkkel különösen akkor érünk el nagy hatást, ha az ellenség már utolsó tartalékát is harcba vetette.

Ha mozgóháborúban az ellenség megerősített állásban van, akkor már nem az átkarolásra, hanem inkább a hatásosabb megkerülésre kell törekednünk. (H. Sz. 639. p.) A megkerülő mozgást közepes viszonyokban majdnem mindig csak a sötétség leple alatt hajthatjuk végre.

Úgy mozgóháborúban, mint állásharcban is létrejöhet az átkarolás, mint az áttörés egy részlege. Az áttörésnél az első áttörő lépcső tekintet nélkül az oldalakra, lehetőleg minél mélyebben nyomul át az ellenség védőövé, a második lépcső közvetlenül az oldalakban feltűnt tartalékok ellen fordul, a védőöv felsodrását pedig e célra külön kirendelt csapatok végzik. Az áttörés helyén tehát az ellenséges védőövet mindkét oldalban lehető mélyen átkaroljuk.

Ha az áttörést egyidejűleg, egymástól többé-kevésbé távol levő két helyen hajtjuk végre, akkor e két hely között levő ellenséget mindkét szárnyon átkarolhatjuk és megsemmisíthetjük; itt tehát a kettős átkarolás jellegzetessége tárul elénk.

Az átkarolásnál általában két csoportot különböztetünk meg: az arccsoportot és az átkaroló csoportot. Nagy viszonyokban az arccsoportnak is okvetlenül támadnia kell, mert csak támadással lehet az ellenséget lekötni, azaz arra kényszeríteni, hogy tartalékait vagy esetleg közeledő erősítéseit ne az átkaroló csoportunk ellen, hanem arcban vesse be. Közepes viszonyban pedig, ahol az átkarolásra alkalmazzuk a főerőt, a csapatvezérnek alaposan mérlegelnie kell, hogy az arccsoport erejét mekkorára szabja és ebből kifolyólag mily feladatot adjon a lekötő csoportnak. A vezetés művészetéhez tartozik annak helyes megítélése, hogy mily csekély erő elegendő a lekötésre arcban, minő erő alkalmazható tehát az átkarolásra. (H. Sz. 566. p.)

Az átkaroló csoport feladata az erélyes, meglepő támadás, de különös gondot kell fordítani a mellett a külső szárny és oldal biztosítására, a felderítésre és leplezésre is. Az ellenségről rendes viszonyoknál fel kell tételezni, hogy átkaroló csoportunkkal szemben — még ha az rajtaütésszerűen támad is — csakhamar ellenrendszabályokkal egy rögtönzött arcvonalat fog alakítani, úgyhogy átkaroló csoportunk is arctámadást fog végrehajtani. Csakhogy ez a rögtönzött, többé-ke-

vésbé kapkodás útján létrejött arcvonalt alapjában nagyon is ingatag.

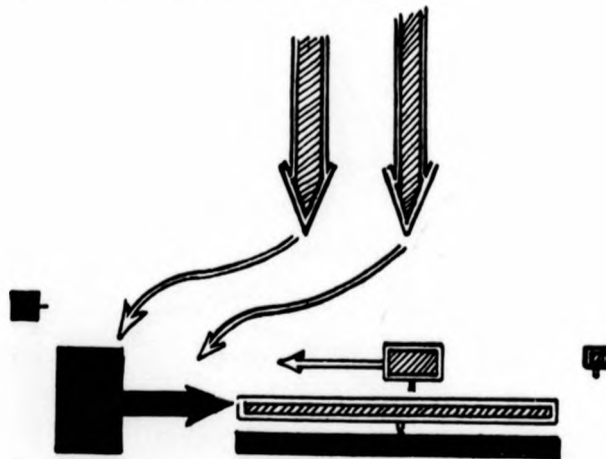
Közepes és kisebb viszonyban az arccsoport rendszerint halogató harcot vív, ami különféle eljárást követel. „Ha a halogató harc célja az ellenség lekötése, ahhoz esetleg támadást kell alkalmazni; amikor azonban célunkat elértük és az ellenség megfelelő erővel támadásunk ellen fordul, akkor a továbbiakban már a halogató védelem szabályai szerint járhatunk el.” (H. Sz. 709. p.)

Az arccsoport harca nemcsak hogy ép oly fontos és a végeredményre ép oly kiható, mint az átkaroló csoporté, de az arccsoport parancsnok akaraterejét és ügyességét még sokkal nagyobb megpróbáltatás elé állítja, mint a döntő csoportnál. Minél csekélyebb erővel minél nagyobb ellenséges erőt tud foglalkoztatni, annál nagyobb az érdem, a dicsőségből annál nagyobb rész illeti. Az ellenség kisebb-nagyobb visszacsapásait a tűzgépek ügyes alkalmazásával is el lehet reteszelni, ép ezért óvakodnia kell attól, hogy tartalékait alparancsnokai kérésének engedve azoknak talán nem is okvetlenül szükséges támogatására, idő előtt felhasználja. (H. Sz. 531. p.)

Az átkaroló főerőnek pedig, tekintet nélkül az arccsoportnál előforduló visszacsapásokra, támadását tovább kell folytatnia. (H. Sz. 622. p.)

Az átkaroló támadás megkezdésének időpontja akkor lenne elméletileg a legjobb, ha kivárnók, míg az ellenség nagy erőket kiadna a kezéből, azaz nagyobb erőket vetne be az arccsoport ellen. Azonban ezt az időpontot kivárni — különösen találkozó harcban — lehetetlen, mert egyrészt a túlerős ellenség az arccsoportot szétverheti, mielőtt még az átkaroló csoport támadásra indult volna, másrészt pedig a hosszadalmas várakozás kizárhatja a meglepetést.

Ezzel szemben, ha túlkorán támadunk és az ellenség még mély menetalakzatban van, könnyen megeshet, hogy átkaroló támadásunk nem éri az ellenséges oldalt teljes mélységében, az átkaroló csoportot az ellenség hatásosan oldalba foghatja.

A legjobb mód a külső oldal gondos biztosítása mellett az ellenséges menetoszlop oldalába való jó mély behatolás, amikor is a jól megszervezett csoportosítás a felderítés és a meglepetésre kínálkozó legkedvezőbb

alkalom fogja a a támadás helyes időpontját meghatározni.

2. Megkerülés.

A megkerüléssel sokkal hatásosabb módon tudjuk az ellenség gyengéit kihasználni, visszavonulási vonalát távolabb, az arcvonal mögött elérni és ott hátbatámadni, mint az átkarolásnál. A megkerülésnél tehát ott éri a támadás az ellenséget, ahol azt a legkevésbé várja, ahol arra legkevésbé van elkészülve.

A megkerülést főleg a következő esetekben alkalmazzuk:

a) Ha az ellenség általában túlerős és előreláthatólag csak merész, elszánt támadással s csak a leggyengébb rész ellen várható siker.

b) A mozgóháborúban az ellenség védelmi állásban van, mert ilyenkor nem célszerű az ellenséget ott támadni, ahol azt várja, ahol felkészült rá.

c) Ha tágabb felfogás szerint a harctér az ellenségnek kedvezőbb terepviszonyokat nyújt, mint pl. hegységben.

d) Ha gyorsanmozgó tartalékkal rendelkezünk.

e) Egyáltalában mindenkor, amikor a siker eredményét fokozhatjuk a nélkül, hogy a biztonságot túlságosan nagy mértékben csökkentenénk.

A megkerülés a csapatvezértől sokkal nagyobb merészséget és elszántágot követel, mint az átkarolás, de jól megfontolva alapos előkészítés és erélyes végrehajtás után nagyobb eredménnyel is jutalmaz.

A megkerülésnél is nagyon két csoport alakul: az arccsoport és a megkerülő csoport, de a két csoport együttműködését már nehéz és sokszor egészen lehetetlen összhangba hozni, mert a nagyobb megkerülő mozdulat által a két csoport egymástól jóval nagyobb távolságra jut, mint az átkarolásnál. Hasonlóképpen sokkal nehezebb az erőknél két csoportra való helyes elosztása is. Különböző viszonyok összesége folytán néha — mint pl. hegyekben — elegendő az ellenséget arcban csak megfigyelni, máskor pedig sokkal erősebbre kell szabni az arccsoportot, sőt gyakrabban kell támadásra is rendelni, mert ha az ellenség arccsoportunkat szétveri, mielőtt még a megkerülés hatása kifejezésre jutna, akkor teljes erejével fordulhat a megkerültté vált megkerülő csoportunk ellen, amely a nagyobb katasztrófától csak akkor tud megmenekülni, ha a visszavonulásra más irány is rendelkezésünkre áll.

Ha a megkerülő csoport gyenge és nagyon is messze az ellenséges arcvonal mögött bukkan fel, akkor a döntésre legtöbbször semmi hatást nem gyakorol, mert az ellenfél hátullévő biztosító és egyéb hátsó csapatai kivédhetik addig a támadást, míg elől a döntés be nem következik.

A megkerülés sikerének alapfeltétele a meglepetés. Ez a meglepetés azonban annyiban nehéz, hogy gondos leplezés mellett a mozgás időt igényel. Ép ezért az időt is meg kell rövidíteni s ezt azért tehetjük, hogy a megkerülésre gyorsanmozgó alakulatokat — gépkocsin szállított gyalogságot, kerékpárosokat, lovasságot tűzértséggel stb.-t — alkalmazunk. A gépkocsin szállított erőket, amennyire csak lehet, egészen közel kell az ellenséghez vinni, hogy a következő — rendszerint a

sötétség leple alatt végrehajtott — mozgás idejét meg rövidítsük.

A megkerülés az átkarolás kiegészítésére alkalmazható. Ha ugyanis az átkaroló csoportnál a siker már biztosra vehető, akkor a rendelkezésre álló gyorsanmozgó alakulatokat az eredmény fokozására megkerülésre rendelhetjük.

Végül még légi úton is gondolhatunk a megkerülésre, ha célunk légi bombázással elérhető nem volna. Az úgynevezett „függőleges átkarolásra“ gondolok, azaz nagy szállítógépeken élő erőknél és tűzgépeknek az ellenség hátába való szállítására, ami már a megkerülés fogalma alá vehető. Egyelőre azonban nagyobb fajta légi eszközeink nincsenek, azonkívül a fontosabb pontokat az ellenség légelhárító eszközeivel határozottan tudja védeni, mindazonáltal légi úton kisebb vállalkozások sikere nincs kizárva.

IV.

AZ ÁTKAROLÁS ÉS MEGKERÜLÉS ELŐNYEI A TÁMADÁS MÁS FORMÁIVAL SZEMBEN.

Ha nem lehetséges az átkarolás és arcban kell támadnunk, akkor a támadás súlypontjának kiválasztására a terep mérvadó. (H. Sz. 567. p.)

Ha a tereptől most eltekintünk és a súlypontnak az ellenséges álláshoz viszonyított fekvését vesszük szemügyre, akkor a támadás súlypontja a következő helyekre irányulhat:

1. Az ellenséges arcvonal valamelyik középső, helyesebben a két szárny között fekvő részére, amikor az ellenséges arcvonalat át kell törni.

2. Az ellenséges arcvonal egyik vagy másik szárnya ellen.

3. Két helyen támadva:

a) mindkét szárny ellen,

b) egyik szárny s az arcvonalban fekvő rész ellen,

c) két rész ellen, két szárny között fekvő területen.

1-hez: Az áttörés igen beható pontos és szorgos előkészítést igényel. Alapos légi és földi felderítés, a tűzértség zömének felvonulása, a tűzgépeknek az egész arcvonalon való célszerű elosztása, az áttörésre rendelt csapatok készenlétbehelyezése és felvonulása megfelelő lőszer és egyéb anyag felhalmozása mindenkor — még mozgó háborúban is — sok időt vesz igénybe s a meglepetés rovására történik. A terepviszonyok gyengéjére sem számíthatunk, mert azt az ellenség legalább oly jól ismeri, mint mi. A betörés még korántsem hozza meg a sikert, azután legalább is az ellenséges tűzér-övig bezárólag, egyhuzamban kell előretörni s az ellenséges erőt kettészakítani. A védőövben kifejlődő harcok, géppuskás fészkek, harckocsik és egyéb tűzgépek ellen, valamint az ellenlökések visszaverése és a még kitartó állásrészek elleni harc mind sok időbe és vérbe kerül. Közvetlenül az áttörés után friss erőkkel kitartó állásrészeket még fel kell sodrítani, hátbatámadni, hogy az ütött rés minél jobban kitáguljon.

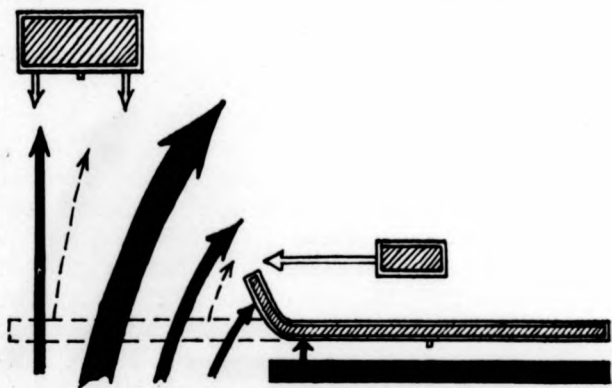
De ha fetételezzük, hogy minden gyorsan és sí-

mán sikerül is, akkor is még az ellenség ellentámadásával kell számolni, s miután a meglepetés lehetetlen volt, az ellenség bőven nyert időt arra, hogy tartalékait érzékeny irányban átkarolólaga vesse az áttörőre. Így kétséges, hogy döntő helyen az erők fölényét végeredményben az egész harc tartama alatt fenn tudjuk-e tartani. Az ellenséges erők kettészakítását csak úgy lehet elérni, ha az áttörés után mindkét oldalban az ellenséget átkaroljuk. Ez az átkarolás azonban az ellenséget már nem találja készületlenül, minden oldalról és minden eszközzel odavont nagyobb erők ellen, a kettészakítás tehát könnyen megakadhat.

Az 1916. évi Luck-i áttörés is a kettészakítás nehézségeinek kihasználására nyújt példát, nagyobb viszonyokban. 1916-ban az orosz 8. hds. Olyká-nál Luck irányában jún. 4-én áttört az om. álláson, jún. 8-án már a Styr balpartjára jutott, az ütött rést erős támadása mindkét oldalról kibővítette s június 11-én az om. 1. és 4. hds. között már 50 km széles ür tátongett. Az om. és német fővezérség mindenhol csapatokat irányított a veszélyes helyre oly gyorsan, hogy június 16-án már ellentámadásba ment át és a szétszakadt arcvonalat újra összezárták. (Vázlat.)

2-höz: Az arctámadás az egyik szárny ellen szintén tüzetes előkészítést követel, s a támadás hasonlít az áttöréshez. Az ellenség szárnyát oly kiterjedésben kell szétszúzni, hogy aztán mély átkarolásba mehessünk át.

A harc sok időbe kerül, meglepetésre itt sem nagyon számíthatunk, így az ellenség időt nyer arra, hogy tartalékait minden oldalról az átkarolásra vetesse. Ez a szárnytámadás azonban némileg egyszerűbb, mint az áttörés, az események gyorsabban játszódnak le. Így az ellenség ellenrendszabályai — még ha tervszerűen hajtja is végre — csak rögtönzött cselekmények.

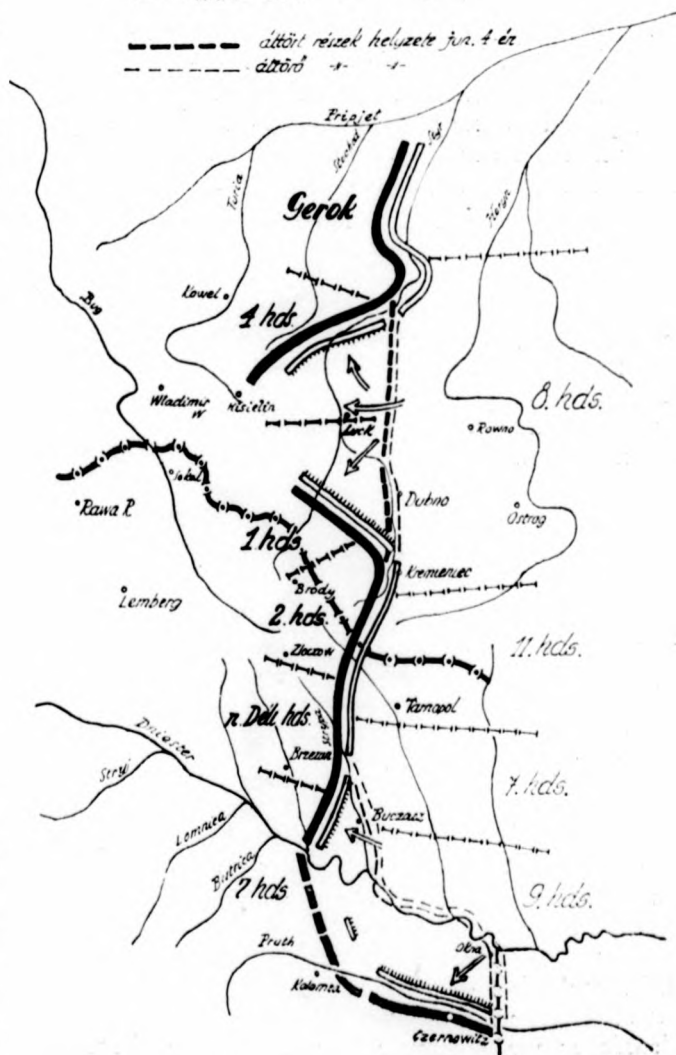
3-höz: Mindkét szárny vagy egyáltalában két egymástól távolabb eső rész ellen való támadás siker esetén közbeeső részek megsemmisítését eredményezheti. Az ily eljárás azonban még ha a terepviszonyok kedvezőek is, általában erőfölényt kíván. Nagyobb viszonyokban a két támadási hely egymástól való távolságát és a siker kihatását egyik helyről a másik helyre mindig mérlegelni kell. Túlnagy távolságnál megsemmisítést még akkor sem érhetünk el, ha a támadás mindkét helyen sikerrel járt, túlságosan kicsi távolság

pedig aránylag csak csekély összeredményt biztosít. Több mint két helyen indított támadás már az erők szétforgácsolására vezethet.

A világháborúban 1916 nyarán az orosz DNy. sereg Brusilow tbk. alatt a szövetségeket a Pripjet és az oláh határ között az egész arcvonalon megtámadta. Igen sok betörési helyet rendeltek el, mint az az alábbi vázlaton látható. Végeredményben az áttörés csak a jobb- és balszárnyon, Luck-nál és Okna-nál sikerült. Luck-nál 50 km-es rés keletkezett, úgyszintén délen a Pruth és Dnyeszter között is. A két áttörési hely közti távolság 240 km volt, ami az eredményeknek egymásra való összeműködő kihatását ki zárta, de még Luck-nál és Okna-nál sem tudták az áttörést az oroszok kiaknázni, mert a több áttörési hely keresésében az erők szétforgácsolódtak. Szövetségeseknek így mindenhol sikerült a szétszakított részeket újra összezárni s így a megsemmisítő hatás elmaradt.

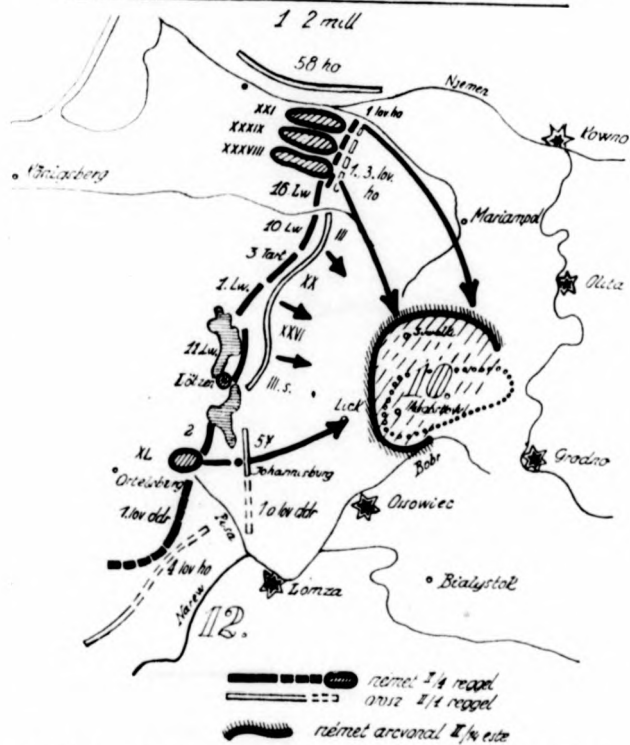
Az orosz áttörések 1916. június 4-9.
1-2 mill.

- om. arcvonal jun. 9-én.
- orosz — — —
- - - áttört részek helyzete jun. 4-én
- - - áttörő — — —

Az 1915. évi február 7-től 17-ig tartó téli Mazuri-csatában a német lovas 10. hds. és a 8. hds. nagy része az orosz 10. hds-et támadta. Ha a Njemen mentén álló biztosító csapatoktól mindkét félnél eltekintünk, úgy azt mondhatjuk, hogy a németek az orosz arcvonalat Johannsburgnál áttörték, északon átkarolták. Ha azonban a Pisától közvetlenül Ny-ra álló gyenge orosz erőket is biztosító csapatoknak tekintjük, úgy azt is állíthatjuk, hogy a németek az orosz 10. hdt. mindkét szárnyát támadták meg. A két támadás helye oly közel esett egymáshoz, hogy sikeres támadás után végrehajtott átkarolás majdnem az egész 10. orosz hds. megsemmisítését eredményezte. Bár a németek számbeli fölénye nem volt túlságosan nagy, a viszonylagos túlsúlyt azonban különösen az É-i szárnyon mintaszerűen tudták megalkotni. Itt mindenesetre számításba jött még az 1914. évi győzelmek hatalmas erkölcsi utóhatása is.

A téli Mazuri csata 1915. febr. 7-17.

Végcélunkat — az ellenség megsemmisítését — szem előtt tartva, látjuk, hogy arctámadással általában nem érjük el ezt. Csakis akkor, ha az áttörés a szárnytámadás oly mélyére jut, hogy az ellenség átkarolása már döntőleg érvényesülhet, csakis akkor jutunk közelebb a megsemmisítés felé, azaz mindig csak az átkarolás, esetleg az áttörés vagy a szárnytámadást követő átkarolás vezet az ellenség megsemmisítésére, mert az arctámadás az ellenséget legfeljebb csak visszanyomja, de meg nem semmisíti, mert a legsikerültebb áttörés után is még mindig módjában van az ellenségek visszavonulni és esetleg hátsóbb állásokban újra ellenállást kifejteni vagy támadni.

Ha már most egy sikeres arctámadással és egy sikeres átkarolással járó valószínű eredményt össze-

hasonlítjuk, úgy az átkarolás javára a következőket állapíthatjuk meg:

1. Az átkaroló támadásnál a viszonylagos erőfölényt az ellenség leggyengébb része, az oldala ellen alkothatjuk meg, tehát viszonylag gyengébb összerővel is a siker reményével támadhatjuk az erősebb összerővel rendelkezőt.

2. A támadás iránya már eleve az ellenség visszavonulási irányát veszélyezteti.

3. A meglepés könnyebb, mint az arctámadásnál.

4. A meglepésből kifolyólag a kezdeményezés és az erkölcsi fölényt úgy a vezetésben, mint a csapatnál biztosíthatjuk.

5. Az ellenség ellenrendszabályai elkésnek, vagy csak gyors, minden alapos megfontolást nélkülözők lesznek. A parancs adása és a parancs végrehajtása közti időben gyorsan változó helyzet megnehezíti az átkarolás tervszerű kivédését, viszont a tervszerűen átkaroló részletekben tudja megverni a legtöbbször apránként, gyorsan odairányított erőket.

6. A saját tűzgépek nagy része hatásosan tudja oldalozó tűzzel pásztázni az ellenség szárnyát és az újonnan alakult elhárító arcvonalát.

7. Minél mélyebbre nyúlik az átkarolás az ellenség oldalába és hátába, annál nagyobb kilátás van arra, hogy a szárnyon és a szárny mögött levő ellenséget a még helytálló erőkre nyomhatjuk, s visszavonulási irányától eltéríthetjük. A visszavonulók azonkívül nagy bomlasztó hatást gyakorolnak a még helytállókra vagy a megerősítésre rendelt erőkre s az ilyen visszavonulás legtöbbször fejvesztett meneküléssé fajul.

A megkerülés, mint már említettem, merész, gyors, meglepetésszerű végrehajtás által a legnagyobb eredményekre vezethet. Különösen ott, ahol az ellenség visszavonulása bizonyos utakhoz vagy — mint a hegységben — átjárókhöz van kötve, a hatás megsemmisítő lehet. A megkerült csapatvezér tehetsége és jelleme mindenesetre erős megpróbáltatás előtt áll s a csapat erkölcsi erejétől is nagyban függ, hogy a megkerülés bénító hatása alól ki tudja-e magát vonni. A megkerült csapatnál az alparancsnokok rendszeresen egymástól függetlenül rögtön intézkednek, ami a tervszerű vezetést megnehezíti s az erőteljesen és gyorsan támadónak szép sikert biztosít. Egyébként az átkarolásnál felsoroltak a megkerülésnél is alkalmazhatók.

Mindezt összefoglalva, ha megfontolásainkat a hadtörténelmi példákból leszűrt tapasztalatokkal egybevetjük, megállapíthatjuk, hogy *leggyorsabban a legnagyobb hatást az oldalba és hátbatámadással érjük el.*

V.

KÜLÖNLEGES HARCESZKÖZÖK.

A világháború után a technika rohamos haladása, fegyverzet, híradó eszközök, páncéljárművek és harcokocsik terén különös figyelmet érdemel a harcászati alkalmazhatóságok kérdésében. Minden támadólagos és védőleges harceszköz alkalmazása új ellenszöveget terem a leküzdésre; hol az egyik, hol a

másik van fölényben, de a versengés állandó. Habár a harcászat alapelveit, amelyek a háború természetéből és az emberi sajátságos tulajdonságokból fakadnak, ezek az új harceszközök nem döntenek meg, mégis szükség van úgy támadásban, mint védelemben oly rendszabályokra, melyekkel azok hatóképességét a harcászat alapelveihez mérten a legnagyobb mértékben kihasználhatjuk.

A páncélgépkocsik, harckocsik és a mechanizált fegyverek szerkezete, alkalmazása és megszervezése körül még állandó kísérletek folynak, az eddig elért szerkezeti megoldásokból ítélve azonban nagyjából már körvonalazni lehet a közeljövőben elérhető alkalmazhatóságukat és szervi alakulásukat.

A mechanizált és motorizált alakulatok részint önálló seregtesteket alkotnak s mint ilyenek, el vannak látva különféle tűzgépekkel és minden segédeszközzel, részint pedig a gyalogsággal és lovassággal működnek szorosan együtt.

Mechanizált harceszköznek tekinthető minden olyan eszköz, ahol a fegyver, szűkebb értelemben a tűzgép, közvetlenül a többé-kevésbé erősen páncélozott járóművekről működik. (Harckocsi, páncélgépkocsi, mechanizált löveg, stb.)

Motorizált alakulatoknál a motor, a gépkocsi úgy az élő, mint a holt harceszközök számára csak szállítóeszköz, harcra azt a kezelő legénység a tűzgépekkel elhagyja. (Gépkocsin szállított gyalogság, géppuskás osztagok, löveg, stb.)

A kettő között vannak azok a gépek, melyeknél a tűzgépet úgy a járóműről, mint onnan letéve, a terepen is lehet használni. (Oldalkocsis mótorkerékpárosok géppuskái, kis aknavetőt szállító páncélozott kis harckocsi, stb.)

A motorizált és mechanizált alakulatok ma már terepjáró gépkocsikkal és harckocsikkal rendelkeznek.

A következőkben vizsgáljuk tehát ezeknek az alakulatoknak az alkalmazhatóságát a többi alakulattal egyetemben és velük együttműködve mozgó-háborúban az átkarolás és megkerülés végrehajtásánál.

Átkarolás.

Az ellenség szárnyának a mielőbbi megállapítása, annak szakadatlan figyelése és jelentése, az átkarolás és megkerülés előkészítésére rendkívül fontos, mert attól függ, hogy mikor és miként kell saját erőinknek a menethez csoportosulniok.

A felderítés és az ellenséges felderítésnek a megnevezése két különböző feladat, szükséges tehát függetlenül a felderítéstől — amelynek főcélja mindig a látás marad — már idejekorán megszervezni a leplezést is, azaz az ellenséges felderítés megnevezését, megakadályozását.

A feladat végrehajtása megkívánja, hogy motorizált alakulatokat alkalmazzunk a fontos helyeken mechanizált fegyverekkel. A terep, a rendelkezésre álló erők, valamint az egész feladata fogják meghatározni, hogy mennyi gyorsan mozgó erőt használhatunk a felderítésre és a leplezésre. Általában mindig szem előtt kell tartani, hogy a gépek érzékenyek és ezek nagyrészt, különösen a harckocsikat és mecha-

nizált tüzéséget, a döntésre és üldözésre kell fenn tartani s a korai alkalmazásuknál várható eredményt a várható áldozattal szemben mindig behatóan kell mérlegelni.

A menetcsoportosításra vagy az átkarolás és megkerülés előkészítésének módjára határozott sémát adni nem lehet, azt mindig a saját helyzet, az ellenség valószínű szándéka, a terep és végül a parancsnok merészsége és egyénisége befolyásolja.

Az átkaroláshoz szükséges csoportosítást még a szétbontakozás előtt be kell fejezni, hogy közvetlen a megközelítés előtt már hatalmas lököereje legyen a súlyponton összevont csapatoknak, de meg azért is fontos ez, mert az eltolások ezután már nehezek lesznek és sok időbe kerülnek.

Ha a parancsnok a gyalog- és lovasalakulatokon kívül még mechanizált és motorizált alakulatokkal is rendelkezik, úgy a különféle harceszközök együttműködését szabályoznia kell s el kell döntenie, hogy a mechanizált és motorizált csapatot hol és hogyan alkalmazza. Több megoldás közül választhat, és pedig:

1. vagy azonnal a döntő támadás megindulásánál alkalmazza s itt is alkalmazhatja

a) megkerülésre és hátbatámadásra,

b) az átkaroló csoport külső szárnyához csatlakoztatva;

2. vagy pedig visszatartja addig, míg az ellenség erejének nagyobb részét már harcba vetette és azután az átkarolás kibővítésére alkalmazza.

1. a)-hoz: A motorizált alakulatok akkor használják ki legjobban a gyorsaságukat, ha mélyen az ellenség hátába nyomulnak s a hátul levő részeket szétverik, vagy feltartóztatják, míg elől a döntés be nem következik. Azonban a gyorsan mozgó alakulatok egymás után két feladatot is el tudnak végezni, nevezetesen szétverhetik az ellenség hátul levő részeit s azután az elől levők hátába is támadhatnak. Hátrányos azonban az a körülmény, hogy a megkerülő mozdulat tartama alatt beálló helyzetváltozást nehéz felismerni, valamint a hátbatámadás irányát az átkaroló csoporthoz viszonyítva nehéz helyesen megválasztani s így az átkaroló csoport válságos helyzetbe kerülhet.

1. b)-hez: A súlyponton összevont erőknek nagy lököerőt kell adni s ezt a mechanizált alakulatok már természetükből kifolyólag megadják. Már a mechanizált alakulat fellépése is maga ellen fordítja az ellenség tűzgépeinek és tüzéségének legnagyobb részét s így a szomszéd átkaroló gyalogság közvetve is támogatásra talál és az ellenség rögtönzött küzdővonalát könnyen visszavetheti. Az első sikeres nagyobb lökés után a motorizált csoportot erősebb gyalogsággal váltjuk fel, hogy előbbit más irányba újabb támadásra vessük be, miáltal saját erőnket sokszorozhatjuk.

2.-hez: A mechanizált gyorsanmozgó alakulatok visszatartásának nagy előnye, hogy akkor léphetnek fel, amikor az ellenség nagyobb része már harcban áll, amikor a tartalékok felhasználása után az ellenség mélységi tagozása már kisebb. A harcbevétel idő-

pontjának a meghatározása azonban nehéz, s ha el-
késve vetjük harcba, amikor a támadásunk már meg-
akadt, úgy az ellenség a tűzgépek nagy részét fordít-
hatja már az elszigetelten előretörő motorizált cso-
portok ellen s így végeredményben a nem lendülettel,
egymás után harcbanvetett erők sikere kétségesé válik.

Ha azonban a körülmények arra kényszeríté-
nek, hogy a gyorsanmozgó tartalékok minden eshe-
tőségre az utolsó pillanatig kéznél tartsuk s e célra a
lovasság és kerékpárosok nem lennének elegendők,
úgy gyorsan mozgó tartalékokat a harc előtt tervszerűen
rögzíthetünk, gyalogság szállítására felhasználható és
az utánszállításnál nélkülözhető gépkocsik segítsé-
gével.

Csak akkor célszerű minden összefogható erőt a
motorizált csoporttal együtt visszatartani, ha előbb
az ellenség támadását akarjuk bevégni, hogy egy nagy-
szabású, az ellenség oldalába irányított ellentámadás-
sal vívhassuk ki azután a sikert.

E megfontolások arra az eredményre vezetnek,
hogy állásharcban és mozgóháborúban eszerint az át-
karolásnál az összes rendelkezésre álló erőt egységesen
és egyszerre kell harcbanvetni s csak egész kivételes
esetben, ha a körülmények arra kényszerítenek, vagy
ha az világosan előnyösebb, célszerű az átkarolást a
gyorsan mozgó alakulatok által végrehajtott megkerü-
léssel egybekapcsolni. Elsősorban mindig a siker biz-
tonsága lebegjen szemünk előtt s csak másodsorban a
siker nagysága, mert ez utóbbit az üldözésnél még
mindig növelhetjük.

Az átkarolás két mozzanata, azaz az arccsoport
előnyomulása, az ellenséges biztosító csapatok vissza-
verése s a szárnyakon az arcvonalnak leplező csoport-
okkal való kibővítése, valamint az átkaroló csoport-
nak a döntő helyen való csoportosítása és előretörése,
akkor a legelőnyösebb, ha egyidőben történik. Ez az
egyidejűség azonban mozgó háborúban sok körül-
ménytől függ, mert a bevezető harcok többnyire időt
igényelnek, az átkaroló csoport meglepő támadása
pedig észrevétlen megközelítést — legtöbbször a sötét-
ség leple alatt végrehajtott megközelítést kíván.

Megkerülés.

A megkerülésnél is általában két csoport alakul,
az arccsoport és a megkerülőcsoport. Hogy e két cso-
port között hogyan szabjuk meg az erőelosztást, az
esetről-esetre az adott helyzettől függ. A mai had-
seregeknél az arccsoport aránylag erős lesz, a meg-
kerülést viszont csak néhány seregest hajtja végre.
Közepes erőknél viszont arra kell törekedni, hogy a
megkerülő csoport legyen az erősebb s ebben az eset-
ben az egész parancsnoka is a megkerülő csoportnál
tartózkodik.

A megkerülés sikere az észrevétlen megkerülő
mozdulattól függ, ez pedig annál nehezebb, minél na-
gyobb az út, minél hosszabb ideig tart annak megté-
tele. Épp ezért az út nagyságát a gyorsasággal kell
ellensúlyozni.

Csak tervszerűen megszervezett gyorsasággal
nyerhetünk időt. E célból az utak és terepviszonyok
korai szemrevételezése, valamint az ellenség földi fel-
derítésére irányuló rendszabályok kifürkészése nagy-

fontosságú. A saját felderítésnek idejében való beve-
zetése, különösen a rejtőzött megfigyelés épp oly je-
lentős.

Ha a megkerülést a gyalogság és a gyorsan mozgó
alakulatok egyidőben hajtják végre, akkor utóbbiak-
nak nagyobb kerülő utat kell kiutalni, de biztosítani
kell a döntő harcban valamennyi erő együttműkö-
dését.

A repülő elleni rejtőzés a meglepetés egyik alap-
követelménye. A menetnél ezenkívül számolni kell
azzal is, hogy a több oszlopban való menet könnyebb
ugyan, de a széles menetsávval megnövekedik annak
valószínűsége is, hogy az ellenség csapatainkat felfe-
dezi. Itt is többnyire éjjeli menetekre vagyunk kény-
szerítve. A felfedezés elkerülése végett biztosító csa-
patainkat sokszor csak a legkisebb távolságra tolhat-
juk ki s ha ellenséges járőrök vagy gyengébb osztagok
mégis felfedeznének, azokat mind meg kell semmisí-
teni, hogy jelteni ne tudjanak.

Ha a megkerülő mozdulat észrevétlenül már sike-
rült, akkor a hátbatámadás már teljesen a helyi viszo-
nyoktól függ. Elsőrendű fontosságú azonban a táma-
dásnak a tervszerű és idővesztés nélküli végrehaj-
tása. Azonban, ha lehetséges, előbb még csoportosít-
hatjuk is erőinket az egységes és döntő támadáshoz. A
meglepetés kiaknázása azonban — különösen nagyobb
erők alkalmazásánál — arra kényszeríti a legtöbb
esetben, hogy a tervszerűen kiutalt irányokban a csa-
patok rajtaütésszerűen támadjanak.

Sokszor célszerű lehet a gyorsan mozgó alakula-
tokat csoportonként mélyen az ellenség hátába kül-
deni, hogy az ellenség számára számbajöhető vissza-
vonulási utakat gyorsan lezárják s a beállott kavaro-
dást a teljes felbomlásig és megsemmisítésig fokozzuk.
Mindig az éppen beálló helyzettől fog függni, hogy a
megkerülés eredményét miként értékesítheti a parancs-
nok.

VI.

ZÁRÓSZÓ.

Ez a kis tanulmányom korántsem öleli fel az ös-
szes eshetőségeket s az eshetőségre vonatkozó összes
rendszabályokat, csak nagy vonásokban ad képet az
átkarolás és megkerülés kérdéseiről, a nélkül, hogy a
részletekbe hatolna. Így a légi erőkkel való együtt-
működés, a megtévesztés különféle alkalmas eszközei,
a gázosítás, a ködösítés stb. mind olyan kérdések,
amelyeknek részletes kifejtése külön-külön is önálló
tanulmányt adna.

De merev szabályokat itt sem lehet a legapróbb
részletekig felállítani, mert mint Moltke mondta:
*„A háború a rögtönzések sorozatából áll, háborúban
minden bizonytalan, csak a hadvezér akaratereje és
tetteje lehet állandó.”* Azaz minden egyes helyzet
mást és mást fog követelni s biztosra semmit sem lehet
venni. II. Frigyes a Leuthen-i csata után este ezt mon-
dotta: *„Ma én is hazardíroztam!”* Ez a „hazardírozás”
azonban egy vasakaratú, megfontolt és képzett
katona merészsége volt, amelyre háborúban szükség
van s amely okos merészségre már békében készülni
kell.

A saját erkölcsi és anyagi erőik, valamint a saját harceljárás ismeretén kívül nagyon kívánatos az ellenség harceljársának, tüzgépeinek, azok hatásának és kezelésének az ismerete is, hogy azokat saját hasznunkra tudjuk majd fordítani. A háború nem az egyes emberek életbiztosítása, a háború kimenetelétől nemzetek élete, sorsa és jövője függ, a háborúra tehát készülni kell, mert pusztá lelkesedéssel, hazafias szónoklatokkal nem lehet az országot visszafoglalni, ide csendes, komoly munka, alapos felkészülés szükséges.

Különösen fontos ez nekünk, akik minden irányban túlerővel állunk szemben. Ezt csak sziklaszilárd jellemmel párosult vasakarat, fáradtságos készülés, a szellemi és erkölcsi fölény egyensúlyozhatja ki, de ki kell egyensúlyozni, mert a Shakespeare-i „Be or not be, that is the question“, — azaz a lenni, vagy nem lenni kérdése körül forog a jövő háborúja. A fáradtságos verejték mégis csak olcsóbb, mint a vér!

A FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE:

Harcászati Szabályzat I. és II. rész.

A vezetés kézikönyve I. és II. rész.

Hazai Samu: „A háborúról“.

Clausewitz Károly tbk. hátrahagyott műve.

Nagy Vilmos vkszt. czds.: „A támadás“.

Knauz Ferenc vkszt. őrgy.: „Az oldal- és hátbatámadások az erkölcsi erők szempontjából“ c. cikke a Magyar Katonai Közlöny 1925. évi 5. és 6. füzetében.

Korompai Brunswick György szds.: „Csapatszállítás autón a világháborúban“ c. cikke a M. K. K. 1925. 5. és 6. füzetében.

Horváth László vkszt. alez.: „A harckocsik alkalmazása és a jövő harcászata“ c. cikke a M. K. Sz. 1931. évi 1., 2. és 3. füzetben.

Nagy Bódog alez.: „A lovasság és a korszerű mozgékony harcgépek“ c. cikke a M. K. Sz. 1932. évi 2. füzetében.

Németh József vkszt. őrgy.: „Elvek harca—harci elvek“ c. melléklet a M. K. Sz. 1923. évi 2. füzetében.

Bernola Károly ny. szds.: „Kis harckocsik alkalmazása“ c. cikke a M. K. Sz. 1923. évi 2. füzetében.

M. Kir. Hadtörténelmi Levéltár: „A világháború“. I. és III. kötete.

Breit József: „Az egyetemes hadtörténelem vázlata“. I. és II. kötet.

Der Kraftzug in Wirtschaft und Heer 1931. évi 6. füzet: „Entwicklungsstand neuzeitlicher Panzerfahrzeuge“.

Militär Wochenblatt:

1931/32. évf. 12. és 13. sz.: „Die Kraftwagen der Gegenwart“.

1932/33. évf. 18. sz.: „Die groszen französischen Manöver“.

1932/33. évf. 23. sz.: „Die französischen Manöver im Lichte bestehender Gefechtsvorschriften“.

1932/33. évf. 22., 23. sz.: „Neuzeitliche schnellbewegliche Verbände.“

Mayerhoffer v. Vedropolje Eduard: „Österreichs Krieg mit Napoleon I. 1809.“

Groszer Generalstab: Vierteljahrshefte für Tuppenführung und Heereskunde“ 1909. évf.

Groszer Generalstab: „Stunden zur Kriegesgeschichte und Taktik.“

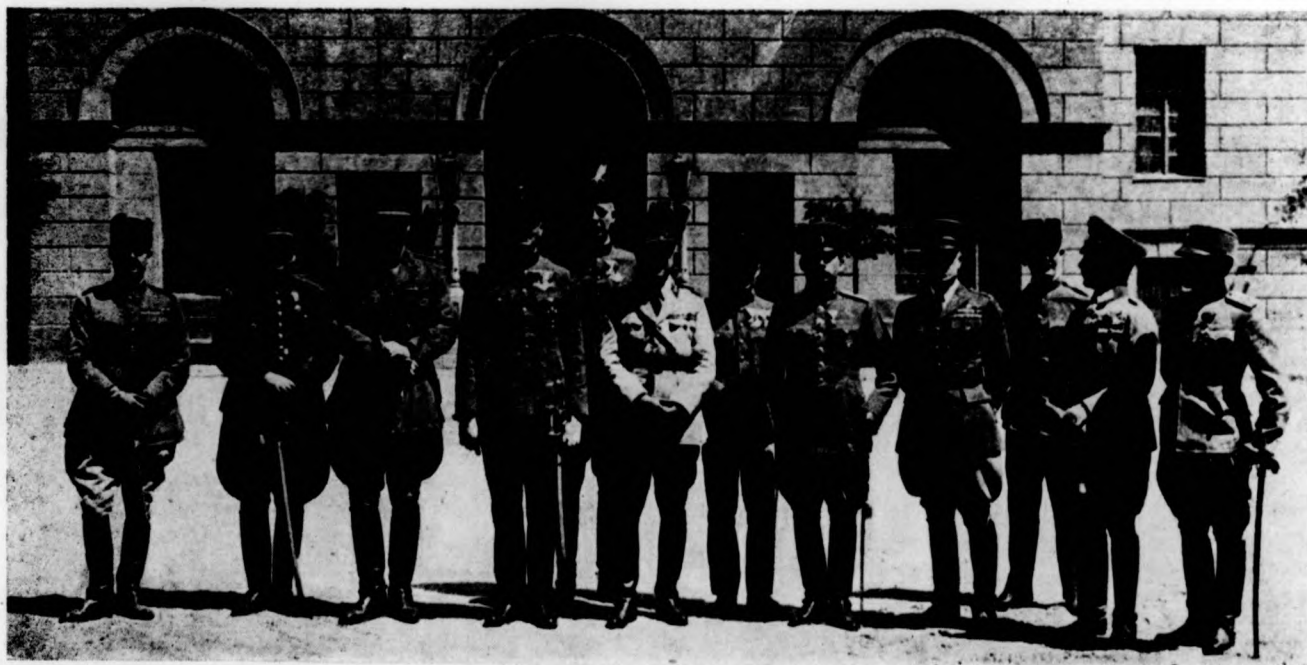
I. Band: Heeresbewegungen.

III. Band: Der Schlachterfolg.

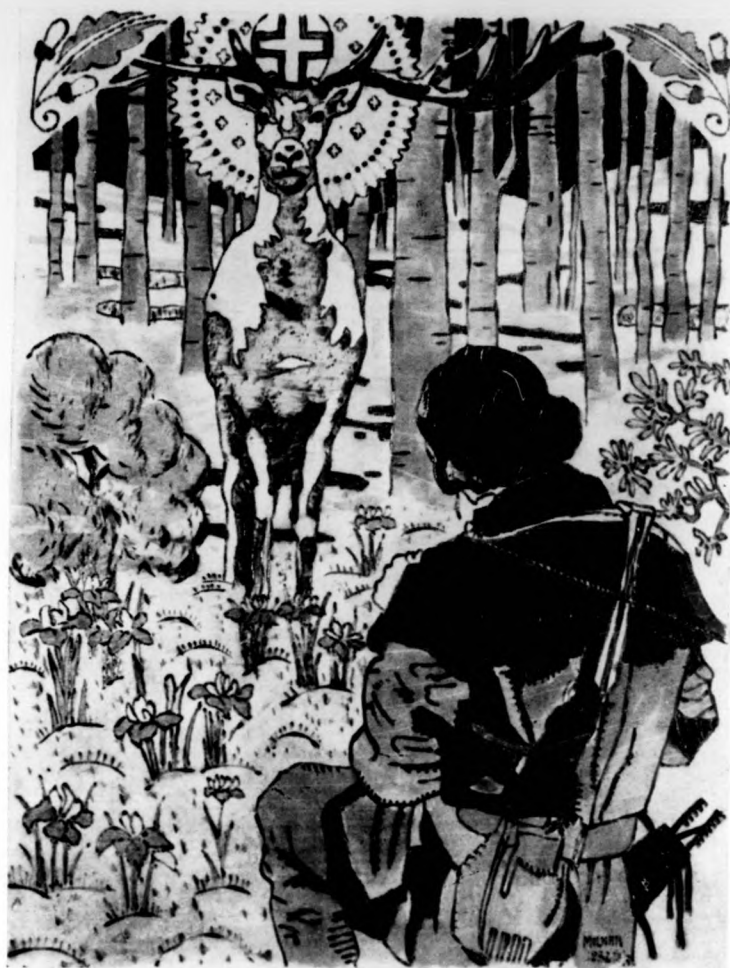
Horsetzky: „Die eichtinsten Feldzüge in Europa seit 1792“.

Margutti: „Darstellung der kriegerischen Ereignissen in Italien im Jahre 1866.“

Kromayer—Veith: „Schlachten-Atlas zur antiken Kriegesgeschichte“.

Külföldi katonai attasék látogatása a Ludovika Akadémián 1933. május 29-én. — Harsányi felv.

SZENT HUBERTUS
MOLNÁR GYULA akadémikus színezett faégetése

KETTŐS ÖRSZEM (Önarckép)
RÉVAY KÁLMÁN akadémikus olajfestménye

A REPÜLŐ HAJÓKRÓL.

Írta: Gecső János akadémikus.

1932 május 24-én a Do. X. típusú Dornier-repülő hajó programmszerűen betartott repülés után New-Yorkból Ujfundlandon, Spanyolországon és Anglián átrepülve, leszállt a Berlin melletti Muggelsee-re. A 8200 km.-es útvonalat 6 nap alatt tette meg.

Az egész világ felfigyelt erre az eredményre, az újságok és képeslapok tele voltak a német óriás gép dicsőítésével. Ez volt az első elégtétel Dr. Dorniernek, akinek azt a nézetét, hogy a jövőben a gyors tranzocéáni forgalom csak repülőhajókkal lehetséges, sokan támadták, különösen a Do. X. 1930—31. évi kevésbé sikerült próbarepülései után.

Mielőtt a tárgyra térnénk, nézzük a címet. Repülő hajókról. Ez az új kifejezés a német „Flugschiff” szó szerinti fordítása, amely elnevezés Zeppelin gróftól származik. Ő már felismerte, hogy vannak feladatok, melyeket a léghajó nem fog tudni megoldani. Ezméje gyakorlati kivitelével Dorniert bízta meg s így lett ő a repülő hajók úttörője.

A repülő hajó légi közlekedő eszköz, melynek fel- és leszálló bázisa a víz és hivatása nagy, hasznos teher szállítása a tengerek felett, nagy távolságokra. Egy központi, hajószerű törzse van, esetleg több fedélzettel. Nagyságán kívül főleg abban különbözik más hasonló légi járművektől, nevezetesen a repülőcsónaktól, hogy a szolgálat a fedélzeten szétágazó munkamegosztáson alapul és nagyon hasonlít a tengerjáró hajók szolgálatához.

Az eddig épült repülőhajók közül kimagasló eredményt értek el a Dornier-gyártmányúak. Ezek: a Do. X. 1., melyet 1929. július 19-én bocsátottak vízre és két testvérgépe, az olaszok Umberto Maddalenája és Alessandro Guidanija.

A Do. X. 1. vízrebocsátásáig épült repülőgépek legnagyobb hasznos terhelése 7.5 tonna volt. A Dornier-gép ezt a súlyt egy csapással 23.5 tonnára emelte fel, tehát több mint háromszorosára. Ez az eredmény megváltoztatta a szakemberek akkori nézetét a repülőhajókra vonatkozólag. Az általános felfogás addig az volt, hogy a gépek nagyságát és a hasznos ter-

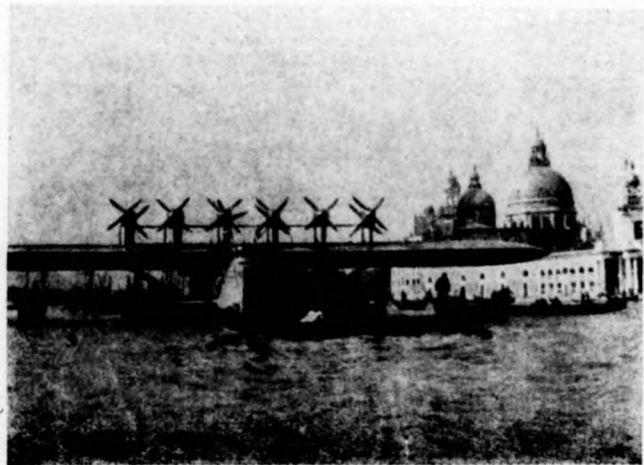
helést csak bizonyos szűk határokon belül lehet növelni. Azt nem tartották lehetségesnek, hogy egy ember képes legyen egy ilyen gépóriást a levegőben kormányozni. Ehhez okvetlenül egy kormánygépezet kell, mely megint tekintélyes súlytöbbletet jelentett volna. Az is kérdéses volt, vajjon ilyen óriási hajótörzs kibírja-e a tenger hullámverését, mert a géptest növekedésével együtt aránytalanul gyorsan nő az igénybevétel. Nagy gondot okozott a motorok elhelyezése is. A Do. X.-be 12 motort kellett beépíteni, tehát háromszor annyit, mint az addig épült legnagyobb motorszámú gépbe.

Teljesen új volt még a repülőgép fedélzetén a messzemenő munkamegosztás, mely nélkül a szolgálatot ilyen óriásgépen lehetetlen lett volna ellátni. Ennek a lehetőségét is be kellett tehát bizonyítani a fiatal repülőhajó-iparnak.

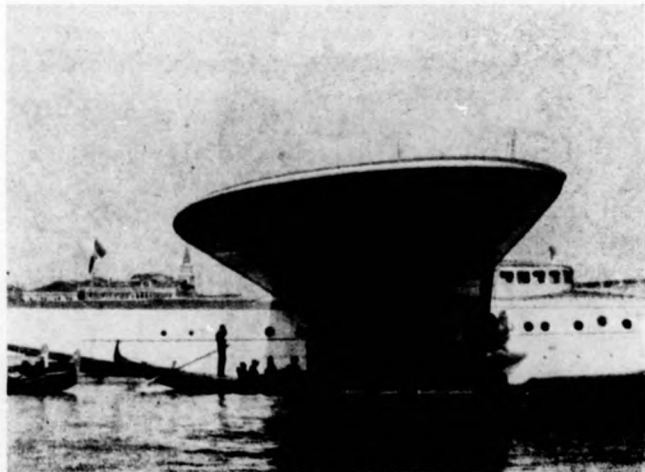
Ilyen kételkedők voltak az uralkodó nézetek a technika világában akkor, amikor az első repülőhajót vízre bocsátották. Lássuk ezek után az elért eredményeket és a tapasztalatokat, melyek ma, 3 év leforgása után rendelkezésünkre állnak.

Az alább következő adatokat a Do. X. három különböző kivitelű típusa szolgáltatta. Az első volt a mintahajó, a Do. X. 1., léghűtéses motorokkal. A második ugyanaz, vízhűtéses motorokra átépítve és a harmadik az olaszok megrendelésére készült Do. X. 2. (Umberto Maddalena), vízhűtéses Fiat-motorokkal.

A motorok tartós üzemi teljesítményére vonatkozólag akkor még nem álltak adatok rendelkezésre és ez a hiány a továbbiak folyamán károsan éreztette hatását. Ennek ellenére már az először beépített Siemens licenciában gyártott Jupiter-motorokkal elérték az előírt követelményeket, úgyhogy a gép átvétele 1930 februárjában megtörténhetett. A további próba és távrepülések alatt azonban sok nehézséget okozott a hengerek egyenletes hűtése. Ezt először légaknák bevezetésével igyekeztek kiküszöbölni, majd a felső szárnycsontok leszerelésével, de kielégítő

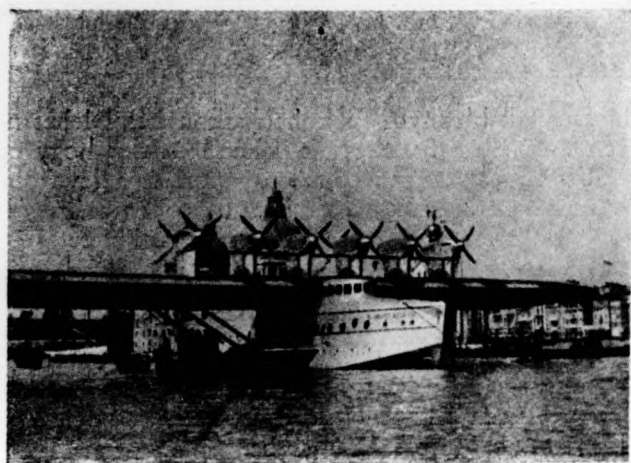

A Do. X. előlről.

A Do. X. oldalról.

Az első 3 kép a szerző felvétele.

A Do. X. az utasok beszállása közben.

A Do. X. a levegőben.

eredmény nélkül. A motorok üzemi teljesítménye nem érte el az alapul vett követelményeket és így ezeket a megengedettnél magasabb fordulatszámmal kellett járatni. Ezt huzamosabb időn át a motorok természetesen nem bírták ki. Nem maradt más hátra, mint új, nagyobb teljesítményű motorokat beszerezni.

Hosszas tárgyalások után sikerült a Curtiss-gyárral egységre lépni és így egy alkalmas motortípust beszerezni. Ez a Curtiss-Wright-Conqueror volt, a Curtiss D-12. tökéletesítése. Ennek a könnyű, víz-hűtéses motornak száraz súlya hajtóművel és légcsavaraggal együtt 396 kg, üzemi teljesítménye 2150 fordulatonál 415 LE.

Hogy az átalakítás idejét minél rövidebbre lehessen szabni és hogy a kiadások minél kisebbek legyenek, eltekintettek a felső szárny alkalmazásától és a motorgondolák cseppalakú kiképzésétől.

A Curtiss-motorok beépítése után a víz-hűtést a 32 m² hűtőfelületű homlokhűtők és a 28 m² hűtőfelületű felfüggesztett hűtők látták el — még trópusi éghajlat alatt is — nagyon jó eredménnyel.

A próbarepülések alatt mutatkozott azután annak a hátránya, hogy nem az először tervezett zárt motorgondolákat építették be, mert így repülés közben nehéz volt a motorokhoz hozzáférni. A következő Do. X. 2. és 3-nál már e tapasztalatok alapján építették a motorgondolákat és ezekbe építették be a hűtőket is. Az olajhűtőket, amelyek eddig a gondola oldalán nyertek elhelyezést, beépítették a víz-hűtőfelületekbe, ezzel is csökkentve a légellenállást.

A hordfelületek mindhárom típusnál változatlanul megmaradtak eredeti alakjukban. Az előírt biztonsági rendszabályok szerint személyforgalomban 52 tonnával repülhet, míg postaforgalomban 59-el. A szárny- és vezérsíkok rezgésmentesek; a szárny háromfőtartós megoldás.

A törzsön csak jelentéktelen változtatásokat eszközöltek, egy esetet kivéve. (Ennek tárgyalása azonban itt hosszadalmas volna és inkább tisztán tudományos jelentősége van, egy még eddig kevésbé ismert tömegelő fellépésével kapcsolatban.)

A csónaktest konzerválása tökéletesnek mond-

ható, tekintve, hogy a gép több mint egy évig nem volt hangárban és a legkülönbözőbb éghajlati viszonyoknak, a tenger és időjárás viszontagságainak volt kitéve.

Az uszonyos szárnycsónkok nagyon jól beváltak a ki- és beszállásnál, a hullámverésben végrehajtott minden gyakorlatnál és a csónokok kikötésénél. Ez a berendezés nagyban növelte a gép stabilitását lehorgonyzott állapotban, mikor is nem egyszer órákon át 80—100 órákilométer sebességű szélnek volt kitéve. Elősegíti ezt még egy igen praktikus és szellemes berendezés, az ú. n. *merülő vödör* is. A törzsközéptől egyenlő távolságra a szárnyakon egy-egy vitorlavászon-vödör van felakasztva, úgy, hogy a gép nyugalmi állapotában éppen a szájnylás vonaláig legyenek a vízben. Ha már most egy széllelés az egyik szárnyat emelni igyekszik, az azon az oldalon lógó vödör a vízből kezd kiemelkedni s mivel telve van vízzel, minden centiméterrel, amivel feljebb kerül, növeli súlyát s így az arra a karra vonatkozó forgató nyomatékot. A lengések csökkentése így elsősorú s az eddigi tapasztalatok alapján feltehetjük, hogy ez a módszer nagyon jó segédeszköz lesz a vízirepülőgépek vizen való stabilizálásának elősegítésére.

A gép repülőtulajdonságai minden tekintetben megfeleltek a hozzá fűzött várakozásnak. A kormányfelületek kiegyensúlyozottak és könnyen mozgathatók, úgyhogy a pilótának a kormányzás nem kerül különösebb megerőltetésébe, még huzamosabb időn keresztül és rossz időben sem. Különösen említésre méltó a gép nyugodt fekvése még erősen szélleléses időben is.

A legnagyobb teher, amit szárnyak valaha is vízről a levegőbe emeltek, 54,5 tonna volt. Ennyi volt a Do. X. súlya a lisszaboni startnál. Hogy az éghajlat mennyire befolyásolja a startot, az abból is kitűnik, hogy a Do. X. 1. 46 tonna repülő súly mellett az európai vizeken 40 mp alatt startolt, míg Bolamában (Portugál-Afrika) ugyanilyen súllyal 123 mp kellett a levegőbe emelkedéshez. Erősen befolyásolja a startot a gép fenekén lerakódott alga- és kagyilóréteg is, surlódást növelő hatása következtében.

A különböző viszonyok között emelkedésére és sebességére vonatkozó adatokat hosszadalmas volna ismertetni. A fontosabbak a következők: a Do. X. Fiat-motorokkal 40,5 tonna repülő súly mellett 45 perc alatt emelkedik 3200 m-re és 40 tonna repülő súlyal 210 km óránkénti legnagyobb sebességet ér el, míg a legkisebb sebesség kb 130 km/ó.

Átlagos üzemanyagfogyasztása a Do. X. 1.-nek 7,45 kg kilométerenként, míg az Umberto Maddalenaé 6,95. Kiemelendő különösen az alacsony olajfogyasztás, mely az összes motoroknál óránként 30 kg.

A repülőhajók építésének és a velük való kísérletezésnek értelmét a jövőben betöltendő szerepük, mely főleg a tengerentúli forgalom lesz, adja meg. Ily nagy távolságokra kisebb gépekkel a forgalom nem gazdaságos és nem nyújthatja a megkövetelt biztonságot és kényelmet. Ilyen gépnek, mely több ezer kilométert tesz meg az óceán felett és több mint 20 órát van levegőben, legalább 6 fő legénység kell és pedig 2 pilóta, 2 fő a rádió- és navigációszolgálat ellátására és 2 szerelő. Ez a személyzet 2-3 személy szállításánál természetesen nem fizetődik ki. Ha pedig az utasok száma megtízszereződik, akkor a személyzet még mindig alig emelkedik az előbb felsoroltak kétszeresére.

A kényelem tekintetében megköveteljük egy

ilyen légi járműtől, hogy elegendő helyisége legyen az utasok számára, a navigációs irányításnak, a leváltott személyzetnek, mentőcsónakoknak és ezek kirakására, üzemanyagnak stb.

Ezek után felmerülhet a kérdés, hogy van-e egyáltalán jövője a repülőhajóknak, van-e értelme a rengeteg fáradságnak és költséges kísérletezésnek? A Do. X. eredményei után bátran állíthatjuk, hogy van.

A szárazföld légtengerét az utolsó évtizedben meghódította a repülőgép. A tengerek felett elterülő, sokkal nagyobb levegőgép, egy-két óceánrepüléstől eltekintve, még legyőzetlen. Ha a nehézkes és nehezen tárolható léghajót nem vesszük tekintetbe, mint gyors közlekedési eszköz csak a repülőhajó jöhet számításba. Hogy a sok felmerült nehézség ellenére is számba jöhető közlekedési eszköz ez, azt igazolja az is, hogy Olaszország két repülőhajót rendelt. Anglia is rendelt egy hasonlót, az Egyesült Államok haditengerészete pedig egy 50 tonnás gépet épített.

Jelentős teljesítménynövelés várható még a nyersolajmotorok bevezetésétől is és talán rövidesen bekövetkezik az az idő, amikor az óceánok felett a repülőhajók menetrendszerűen fognak közlekedni. És az ember megint egy nagy lépéssel jutott előbbre a haladás útján.

A KORSZERŰ GÉPKOCSI-CSAPAT SZERVEZETÉRŐL.

Írta: vitéz Kiss Kálmán akadémikus.

A hadtörténelem tanúsága szerint minden háborúra rányomta a bélyegét egy különös, addig ismeretlen új harcsczköz és ha a háborút nem döntötte is el, a sikerek kivívásában mindig nagy része volt. Így például az 1866. évi német-osztrák háborút a Dreyse-féle hátultöltő puska rendszeresítése döntötte el a németek javára. Az 1905. évi orosz-japán háborúban a géppuskák rendszeres alkalmazása alapjaiban változtatta meg a gyalogság előző harcéljárását. A világháború elején a nehéz és a legnehezebb tüzéség váratlan beállítása felborította a szárazföldi erődítések alapelveit. A világháború utolsó éveiben pedig a harckocsik tömeges bevetése a gyalogsági támadás addigi módszereire gyakorolt döntő befolyást.

Egy eljövendő háborúban szintén lényeges változás várható a „mótorok“ tömeges alkalmazásától. Bár a mótör, mint harcsczköz, a világháború vége felé a repülő és tankok tömeges megjelenésében megmutatta a maga orozslánkörmeit, azonban a háború befejeződött, mielőtt e tekintetben a várható legnagyobb hatás érezhető lett volna. Emellett bizvást lehet állítani, hogy a technikai fejlődés a világháború befejezése óta mérföldes lépésekkel haladt előre és hogy egy jövő háborúban a mótör mind a légi, mind pedig a szárazföldi alkalmazás tekintetében még fokozottabb jelentőségre fog szert tenni.

A mótör — mint hatalmas és biztosnak nevezhető energiaforrás és a nagy sebesség képviselője —

a szárazföldi, légi és vízierőknél való alkalmazhatósága következtében az elmúlt időkben sok tekintetben gyökeres változásokat idézett elő. Ezek a nagy változások:

a) a repülőknak a hadműveletek minden fázisában való alkalmazása;

b) a harcra hivatott gépjárművek (harckocsik, páncéljárművek, löveg-gépkocsik) rendszeresítése;

c) a mótörös seregtestek összeállítás, végül pedig

d) a harcoló csapatoknak gépkocsiszállításokkal való gyors mozgathatósága miatt következtek be. Tagadhatatlan ugyanis, hogy a repülőknak tömeges alkalmazása következtében a jövő háborúban okvetlenül:

a) más lesz a szárazföldi hadműveletek tervezése és lefolyása;

b) új alapokra kell fektetni az utánszállítási és utánpótlási ügyeket;

c) fokozottabb mértékben kell gondoskodni a háttország légi védelméről.

A mótör alakulások föntiekben körvonalazott alkalmazásának lényegét szemlélve, megállapíthatjuk, hogy mind a repülőknél, mind pedig a mechanizált alakulatok kötelékében alkalmazott mótörök, illetve gépjárművek az érintett csapatok elválaszthatatlan szerves részeit képezik és mint ilyenek, kiesnek a gépkocsizó csapatok szervezetszerű kötelékéből. Ezzel szemben a szállítószolgálat (csapat szállí-

tás, utánszállítás) keretén belül alkalmazható gépjárművek, szervezetszerűleg is a gépkocsizó csapatok kötelékébe sorolhatók.

A jelen szervezési váz keretén belül ezen utóbbi szempontot óhajtom figyelembe venni és kidomborítani

*

Amint előbb jeleztem, egy működő hadsereg-nél szállítások szempontjából két főfeladat van, t. i.

- a) az utánszállítás és
- b) a csapatszállítás.

Ami az utánszállításokat illeti (megfelelő jó útviszonyokat tételezve föl), lehetővé válik, hogy a működő seregtestekhez bizonyos számú gk. oszlop osztassék be abból a célból, hogy az eddigi fogatolt élelmezési és lőszer-utánszállítási lépcsők helyett nagyobb működési sugarú és gyorsabban mozgó alakulatok biztosítsák az érintett seregtestek üttöképességét. Természetes, hogy a gk. oszlopok fenti alkalmazása ellenére a fogatolt utánszállítási lépcsők teljes kiküszöbölése még nem volna célszerű, mert még a legjobb útviszonyok mellett is kerülhetnek egyes csoportok oly területekre, ahol a gépjárművek mozgása korlátozott. Ha pl. a „Vezetés kézikönyve“ I. sz. példájában feltüntetett ho. hadrendjét szemügyre vesszük, úgy ott egy fogatolt élelmezési oszlopot (1—4 lépcsővel) és ugyancsak egy fogatolt lőszeroszlopot (1—7 lépcsővel) találunk. Mivel pedig egy 60 t. hasznos súlyt jelentő gk. oszloppal elszállítható egy ho. 1. sz. élelmi adagja (hús, kenyér, széna és szalma nélkül), illetve 2 T. élelmi adag, vagy pedig az egy napi lőszer javadalmazás egyharmad része, ez okból a ho. élelmezési oszlophoz egy, a lőszeroszlophoz pedig kettő gk. oszlop volna beosztható utánszállítás céljaira. Így minden honak három utánszállítási gk. oszlopa lenne.

Ami a gk. csapatszállításokat és az ezzel kapcsolatos gyors csapatmozgást illeti, ezeknek sokszor döntő fontosságát a világháború tapasztalatai is igazolják. A franciák korán felismerik és méltányolják a gk. csapatszállítók hadászati és harcászati fontosságát. Már békében, az 1912. és 1913. évi nagygyakorlatokon kísérleteznek vele. E kísérletek eredménye alapján a gépkocsikat csapatszállító eszközöként egy Németország elleni hadművelet esetére is számításba vették. Az 1914. VIII. 2-án érvénybe lépett hadrendben már szerepelnek bizonyos gépkocsi-csoportok, melyek hadászati eltolások céljaira voltak rendelve. Ilyen „ad hoc“ összeállított (a párizsi autótaxikból és autóbuszokból) gk. csoportok segítségével szállította Gallieni tbk. a IV. hadtest 7. hadosztályát 1914. IX. 6-án a Marne-csata döntő helyére. 1914. októberében a franciáknak hadseregenként már — egyenként 240 gépkocsiból álló — 2—3 gk. csoportjuk volt a szállító szolgálat, főleg pedig a csapatszállítás céljaira. A szállító szolgálatra alkalmazott tehergépkocsik száma a francia hadseregben 1914-től a világháború befejezéséig több mint tizenötszörösére szaporodott, vagyis 6000-ról 81.000-re, a németeknél pedig ugyanez harmincszorosára, vagyis 1300-ról 40.000-re emelkedett. E pél-

dák kétségtelenül igazolják a gk. szállítás nagy fontosságát, sőt adott esetben döntő jelentőségét. Ez teszi indokolttá e gépjárművek, illetve alakulatok számának erős fokozását.

Csapatszállítási célokra minden működő hadosztályt legalább oly számú gk. oszloppal kellene ellátni, hogy adott esetben 1—2 zászlóaljat tudjon ennek keretén belül, minden pillanatban gyorsan mozgatni. Ez szükségessé tenné 4 gk. oszlopnak e célra való beállítását. Ha azután adott esetekben a ho. szintén igénybe venné a maga utánszállítási lépcsőit is (előzők szerint 3 lépcső) csapatszállításokra, úgy a rendelkezésre álló 7 gk. oszloppal majdnem egy teljes gyalogezred gyors mozgatása volna megoldható. Ez pedig még egy jövődő háború változó eseményei mellett is elégségesnek látszik. A most elmondottakhoz hasonlóan, a ho. szükség esetén a csapatszállító gk. oszlopokat is alkalmazhatná az utánpótlás keretein belül.

A magasabb vezetés részére — a ho-ok keretén belül alkalmazott gk. oszlopokon kívül — még bizonyos számú hds. közvetlen gk. oszlopra is szükség volna hadművelati csapatszállítók céljára. Ha egy — egyenként két ho.-ból összetett — három hadtestből álló hadsereget veszünk a számítás alapjául, úgy a hadművelati csapatszállítók céljaira a hadseregnél legalább 10 gk. oszlop rendszeresítésére volna szükség, hogy ennek igénybevételével egy teljes gyalogezredet vagy a tüzérség megfelelő részét bármikor gyorsan a veszélyeztetett pontokra lehessen irányítani.

Szervezés.

A hadosztályok keretén belül beosztott 7 gk. oszlop fölött egy tapasztaltabb tisztnek kellene parancsnokolnia, aki egyben ez oszlopok alkalmazása tekintetében a ho. parancsnokának biztos támasza lehetne. Ez okból minden ho.-nál egy-egy gk. osztályosság működne, melyek mindegyikéhez két század tartoznék. (Egyik századhoz a 4 csapatszállító gk. oszlop, másikkhoz pedig a 3 utánszállítási gk. oszlop tartoznék.) A csapatszállító és az utánszállításra beosztott gk. oszlopoknak egy-egy századba való összefogása a kiképzés és a vezetés, nemkülönben a szolgálat gyors és zavartalan lebonyolítása céljából válik szükségessé.

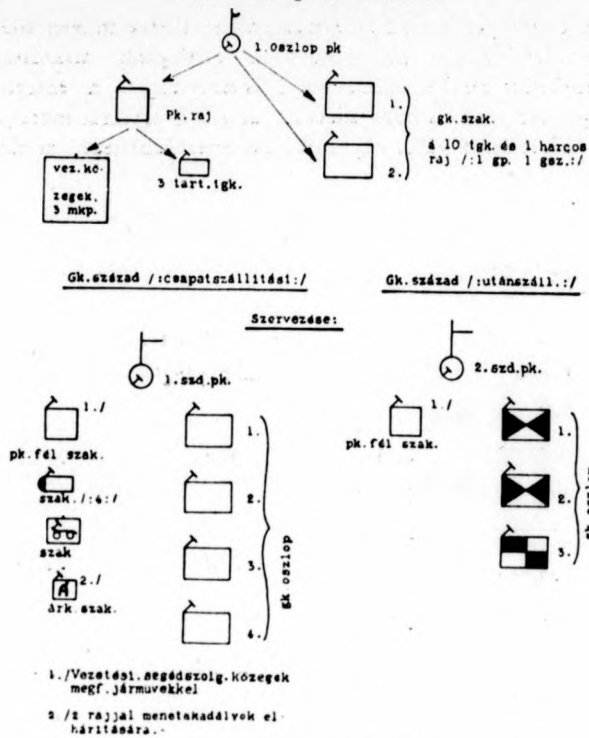
A csapatszállító gk. századhoz a gk. oszlopokon kívül be kellene még osztani egy páncélgépkocsi szakaszt (4 pcl. gk.), egy motorkerékpáros szakaszt (31 mtkp.) és egy árkászszakaszt. Előbbi két alakulat a csapatszállítók és eltolások végrehajtásával kapcsolatos felderítések, biztosítások, szemrevételezések és összeköttetések céljait szolgálná elsősorban, másodsorban pedig a ho. nagy felderítésének keretein belül is alkalmazható volna, végül pedig végszükségben a ho. mozgó tartalékként is szerepelhetne. Ezzel szemben a beosztott árkászszakasz a menetakadályok elhárítása körül teljesítené szolgálatot.

Az egyes gk. oszlopok tagozása a következő lehetne:

Parancsnoki raj. Ide tartoznának a szükséges

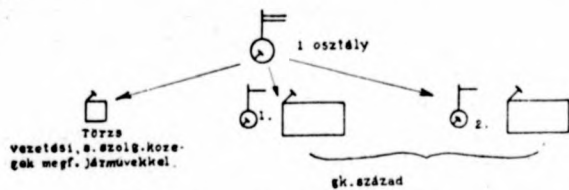
vezetési stb. közegek, ezenkívül még 2—2 harcossal (2 gp-val és 2 gsz-val), ezek az oszlop légvédelméről és közvetlen biztosításáról gondoskodnának.

Gk. oszlop szervezése:

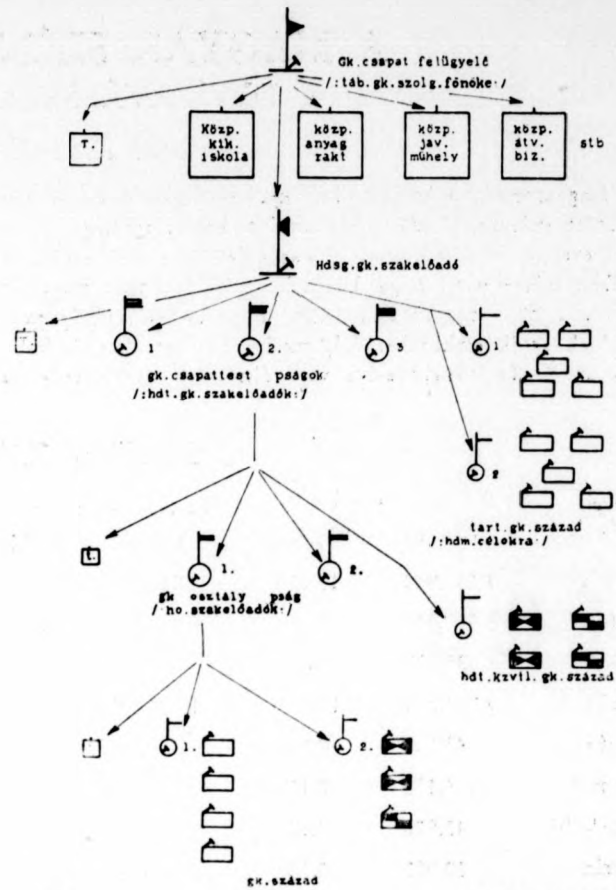
Gk. osztály szervezése:

A gk. osztály parancsnoka egyben a ho. gk. szakelődője volna, aki a harcmezőnek megfelelően a két alárendelt századot azonos feladattal (vagy csapatszállítás, vagy utánszállítás) is megbízhata.

A működő hadtesteknél 1—1 gk. csapatparancsnok nyerne beosztást. Alárendelt egységekként a ho. gk. osztályok, valamint a hadtesthez közvetlenül beosztott egy gk. század (2 lövész, 2 élelmezési utánszállítási oszloppal) szereplnének. Utóbb említett gk. század a hadtest közvetlen alakulatok ellátási céljait szolgálná. A hadsereg és magasabb pságoknál viszont 1—1 gk. szakelődő osztátnék be. Ez a közegek a hadseregpságokhoz beosztott és hadműveleti célokat szolgáló gk. oszlopokkal is rendelkeznek. (Ide tartoznák, mint azt már elől is említettem, 10 gk. oszlop, kettő gk. századba tagozódva.) Végül az anyaországban működőnek, megfelelő törzssel és intézetekkel (kiképzés, beszerzés, utánpótlás), a gk. csapat felügyelője, ki egyben a „tábori gk. szolgálat főnöke” szerepét is betöltené.

Mindezen elgondolások nyíelembé vétele mellett egy korszerű hadsereg gépkocsicsapatának elgondolt szervezését a következő hadrend tünteti fel:

Mielőtt bezárnám jelen fejtegetésemet, szükségesnek tartom egy bizonyos számvetés megejtését, melyből kivehető, hogy az általam elgondolt szervezés esetén hány gépjárműre volna szükség? A számításoknál vegyünk alapul három hadsereget, melyek egyenként 2 hadtestből, a hadtestek pedig 2—2 hadosztályból állanak. Erre nézve az alábbi táblázat nyújt fölvilágosítást:

Alakulat	1. /			2. /			személy	teher	egyéb	4. /	Megjegyzés	
	pság.	oszlop.	szakasz.	pság.	oszlop.	szakasz.						
3 hadsg.	3						18	18		18		
6 hdt.	6	30		6	6	6	78	496	48	90		
12 ho.	12						48	48				
		24		12	12	12	72	24	72			
				48	24	12	336	3604	168	504		
összesen				78	36	24	18	18	680	4832	330	720

Megjegyzések:

1. Egy gk. szd. pságra számítva: 3 szgk.-t, 1 tgg.-t, 1 műhely gk.-t, 1 szerelvény gk.-t és 1 motoros vontatót.
2. Egy gk. oszlopra (csapat v. utánszállítási) számítva: 2 szgk.-t, 20 tgg.-t, 3 tart. tgg.-t, 1 szerelvény gk.-t és 3 mótorkerékpárt.
3. Egyéb gk. járművekhez számítottak: tart. tehergépkocsik, műhely gk., szerelvény gk., motoros vontatók.
4. A kimutatásban feltüntetett mótorkerékpáros szakasz állományába tartozó mótorkerékpárokat nem számítottam bele.

Forrásmunkák: Schmol: „Haditechnikai Alapismeretek”. Rác: „Marne-i csata”. Magyar Katonai Szemle több cikke.

A MAGYAR SZÉNELLÁTÁS KÉRDÉSE A DEVIZAVÁLSÁGGAL KAPCSOLATBAN.

Irta: Zsolt Ferenc akadémikus.

Magyarország a háborús intézkedések során életbeléptette a kötött szénigazgatást. Ezt az intézkedést mintegy nyolc évvel ezelőtt felszabadította. A gazdasági viszonyok alakulása azonban odavezetett, hogy kénytelen volt bizonyos mértékig ismét a kötött szénigazgatáshoz, mint a devizaválság enyhítésének egyik eszközához folyamodni. Ha azt akarjuk látni, hogy az ország szénigazdasága vagy általában energiagazdasága

milyen összefüggésben áll a devizakérdéssel, illetve milyen mértékben befolyásolja külkereskedelmi mérlegünk alakulását, mindenekelőtt fel kell állítanunk Magyarország u. n. energiameérlegét. Az idevonatkozó adatokat az alanti táblázat mutatja, amely adatok Magyarország 1930. évi energiameérlegét mutatják.

Magyarország energiameérlege 1930-ban:

Energia- hordozók	S z ü k s é g l e t		H a z a i t e r m e l é s		H i á n y		B e h o z a t a l Millió pengő	o/o
	Tonna	10 ¹² kal.	Tonna	10 ¹² kal.	Tonna	10 ¹² kal.		
Kőszén	1,601.900	11.21	859.900	6.02	742.000	5.19	40.10	37.23
Barnaszén	5,965.000	20.88	6,226.800	21.79	260.900×	0.91		
Koksz	273.000	2.61	— — —	— —	372.100	2.51		
Tüzfifa	2,765.300	11.06	1,560.000	6.24	1,205.300	4.82	30.30	28.14
Faszén	43.200	0.30	— — —	— —	43.200	0.30		
Nyersolaj	216.100	2.16	— — —	— —	216.100	2.16	37.30	34.63
Diesel-olaj	13.900	0.14	— — —	— —	13.900	0.14		
Benzin	10.000	0.10	— — —	— —	10.000	0.10		
Vízierő	9 millió kw.	0.08	9 millió kw.	0.08	— — —	— —		
	Összesen	48.54		34.13		14.41	107.70	100% ^o
		100% ^o		73.31% ^o		29.69% ^o		

Mint a táblázatból kitűnik, 1930. évi energiameérlegünk passzív, mert 48.54 billió kalória szükségletből hazai termelés útján csak 34.13 billió kalóriát fedeztünk, a teljes szükségletnek 70%-át, míg 30%-át, 14.41 billió kalóriát csak külföldi behozatal útján voltunk képesek előállítani. Behozatalunk tehát 108 millió pengőt tett ki, melyből 40 millió pengő szén- és kokszbehozatalra, 30.5 millió a tüzfifa-behozatalra és 37.5 millió az olajbehozatalra esett. Ez a 108 millió pengős behozatal a 833 millió pengős összbehozatalnak 13%-a, tehát külkereskedelmi mérlegünk legnagyobb passzív tétele.

Megemlítésre méltó ezzel szemben, hogy fejlődő gyümölcs-kivitelnünk ez évben csak 15 millió pengőre rúgott.

E számok láttára az a kérdés vetődik fel, hogy — nem felejtve el a végcélt: energiagazdaságunk és ennek keretében szénigazgatásunk függetlenítését a külföldtől, — milyen alapelveknek kell szénigazgatásunk irányításánál érvényesülniök?

E kérdés vizsgálatakor tulajdonképpen két egymással ellentétes szempontnak kell szénigazgatásunkat irányítani.

1. Az ország gazdasági függetlenítése, saját szénkincsünknek és ezzel kapcsolatban egyéb energiaforrásainknak minél tökéletesebb kihasználása.

2. Szénkészleteink kímélése más erőforrások kihasználásával és szénimporttal, akkor, amikor az politikai, gazdasági akadályokba nem ütközik. Ismeretes az a szomorú tény, hogy az ország szénkészlete a hazai szükséglet fedezésére alig egy

évszázadra elegendő. Ilyen körülmények között egyenesen kívánatos normális politikai viszonyok közepette a jobb minőségű külföldi szén behozatala. S ha felidézük azt a rettenetes szénínséget, melyet a háború, illetve az összeomlás után az országnak át kellett szenvednie, állíthatjuk, hogy hazai szénbányászatunknak mindenkor fel kell vértézve lennie arra, hogy politikai izoláltság esetén összes szükségletünket fedezze.

Az ország pénzügyi érdekeinek kell szabályozni azt, hogy a hazai széntermelés és a külföldi behozatal milyen arányban szerepeljenek a szénigazgatás fedezésében. Tehát az ország külkereskedelmi mérlege szab határt a külföldi szénimportnak. Most az a kérdés, miként lehetne energiainportunkat minimumra csökkenteni.

1. Olajkérdés szempontjából két megoldás van:

a) minél több nyersolajat és minél kevesebb benzint importáljunk;

b) minthogy a motorko eddigi keveréke (20% mótorszesz, 80% benzin) technikailag teljes mértékben megfelel, a szesz számarányát 10%-al, azaz 30%-ra kellene növelni. Számotévő megtakarítás itt nem remélhető.

2. Annak dacára, hogy tüzfifafogyasztásunk abszolút értéke évről-évre csökken, %-os szerepe az ország energiaellátásában még mindig túlnagy: 24.3%, különösen, ha az erdőben gazdag Ausztria 13.3%, vagy Svájc 18% tüzfifafogyasztásával hasonlítjuk össze.

Fontos szerepet tölt be a tüzfifa csoportjában a faszén,

amely nemcsak a hajtóanyaga sok kisebb motorikus üzemnek, de hőfejlesztés szempontjából nélkülözhetetlen a háztartásban, különösen a vidéken. Faszén-szükségletünknek eddig közel 100%-át külföldi importból nyertük. E tüzelőanyag pótlására rendelkezésünkre áll nagymennyiségű lignitünk; ugyanis ma már több oly desztillációs eljárást ismerünk, melyeknek segítségével főleg a fás szerkezetű lignitekből kiváló minőségű faszénpótló tüzelőanyag készíthető. E kérdés megoldása energia-gazdálkodásunk egyik legidősebb feladata.

3. A szénkérdést illetően pillanatnyilag az a helyzet, hogy az állam magasabb pénzügyi érdekei a behozatal erőteljes redukcióját teszik szükségessé. Ha most azt a kérdést vizsgáljuk, hogy a külföldi szénimport csökkentésével kapcsolatban hazai szeneink mily mértékben felelnek meg a velük szemben támasztott igényeknek, akkor a hazai bányáinkban termelt szeneket két nagy csoportba oszthatjuk:

- a) azok a szenek, melyek minden további nélkül felhasználhatók a meglévő ipari vagy háztartási berendezésekben és
- b) oly szenek, melyek minőségük (nagy hamu- és víztartalom), vagy szemnagyságuk következtében csak megfelelő előkészítés után használhatók hazai tüzelőberendezéseinkben.

Az utóbbiakat ismét két csoportba oszthatjuk:

- a) a nagy hamutartalmú és nagy víztartalmú, alacsony hőértékű barnaszeneinkre és ligniteinkre és
- b) a pécsi és tatai szenekből, azaz legjobb szeneinkből

Ányag	Közlekedés	Gyáripari és közművek	Gázgyártás	Mezőgazdaság	Háztartás
Szén	50.000	80.000	170.000	20.000	430.000
Kocsz	— —	220.000	— —	— —	160.000
<u>Összesen : szén : 750.000 tonna</u>					
kocsz : 380.000 "					

Egyelőre nélkülözhetetlennek kell minősíteni a hazai gázgyárak részére gázgyártás céljaira szükséges szénmennyiségeket és a nagyolvasztóink táplálására szolgáló kocszmennyiségeket. Ezek pótlására számos értékes kísérletet végeztek, de lényeges eredményt felmutatni eddig még nem tudtak. Egészen lényegtelen az a külföldi szén- és kocszmennyiség, melyet a közlekedés, ipar és mezőgazdaság fogyaszt, míg a háztartás terén jelentékeny csökkentés volna kívánatos. S ha figyelembe vesszük még azt is, hogy a gázgyárak részére 170.000 tonna importszénre irányoztak elő s az ebből származó kocszmennyiség is szinte teljes egészében a háztartás céljait szolgálja, megállapíthatjuk, hogy külkereskedelmi mérlegünket terhelő szén-, kocsz- és tűzifabehozatal oroszán részét a háztartások fogyasztása teszi.

Most ismét felmerül a kérdés, mily eszközökkel és mily módon volna lehetséges az eddig behozott tüzelőanyagoknak pótlása az ismert háztartási tüzelőberendezéseinkben? Ezt a célt elsősorban a brikettakció szolgálja. Ebből azonban olyan minőségűeket kell előállítani, melyek az iporszeneiket mind minőségben, mind ár szempontjából természetes versenyképességükkel fogva, tehát határzár és vámvédelem nélkül kiszorítják.

A külföldi származású, általában nagyobb hőértékű szenek pótlásának legnehezebben megoldható része az, hogy míg a külföldi szenek az általában elterjedt háztartási tüzelőberendezések legnagyobb részében átlag jó hatásfokkal, vagy legalább is minden nehézség nélkül elégethetők, addig a gyengébb hő-

származó és a széntermelés túlnyomó részét alkotó aprószemcséjű dara- és porszenekre.

Ebből látható, hogy a széngazdálkodás terén megoldásra váró feladat: alacsony hőértékű szeneink szempontjából a szénleparálás, illetőleg nemesítés, míg a dara- és porszeneink szempontjából azok használhatóvá tétele a brikettelés útján.

Barnaszeneink leparálásának nehézsége abban a körülményben rejlik, hogy hazai szeneinkből a leparálással nyert barnaszén-félkocsz annyira szétmálló, hogy értékesítése legfeljebb szénportüzeléssel, tehát új tüzelőberendezéssel volna lehetséges. Sokkal több gyakorlati eredményt sikerült lignitjeink nemesítésével elérni, mert a mesterségesen szárított 3700—4000 kalória hőértékű ú. n. nemesített lignit ma már a háztartási fogyasztásnak is kedvelt tüzelőanyaga.

Apró szeneink brikettelésével bányáink már évtizedek óta foglalkoztak, azonban inkább csak a nyári mezőgazdasági szükséglet ellátására. Nagy lendület a brikett-akcióban akkor volt, amikor a pécsi tojásbrikett is megjelent a magyar szénpiacon. Ezt követve bányáink a múlt év nyarán életbeléptetett szénbehozatali korlátozás folyamán egyenként brikettgyárat a másik után építették, illetőleg bővítették. Ennek tulajdonítható, hogy az egy évvel ezelőtt még alig 75—80 vagonos napi termeléssel szemben brikettgyáraink ma már a napi 350 vagon termelést is felülmúlják.

A külföldi szén- és kocszimport eloszlását az ország eddigi tüzelőanyag ellátásában a II. táblázat mutatja:

értékű hazai szeneknek majdnem mindegyike csak speciális tüzelőberendezésben értékesíthető jó hatásfokkal, egyéb tüzelőberendezésben pedig többnyire csak oly kellemetlen kísérő jelenségek közepette hasznosítható, amelyek (füstölés, kormozás) e szenek használatát a nagyközönség előtt ellenszenvessé teszik. Ezért kívánatos volna oly szénnek, illetve szénterméknek a bevezetése, amely az egyes magyar szenek jó tulajdonságait egyesítené magában és emellett állandó, homogén anyaga biztosíthatná megkedveltetését és rendszeres elhelyezését.

Az egyes magyar szenek keveréke, a felhasznált szenek bármelyikéhez képest lényegesen jobb minőségű. Ha például valamely erősen sűrű, de gázszegény szenet egy nem tapadó, ellenben gázdús szénrel keverünk, az így nyert tüzelőanyagok oly tulajdonságai vannak, amelyeket együttesen egyetlen magyar szénben sem lehet felfedezni. Ez az elgondolás szolgálhatna alapul egy magyar normal-brikett gyártásának, mely jó tulajdonságainál fogva még a szabad széngazdálkodás mellett is sikerrel vehetné fel a versenyt.

A hazai szén térhódításának leghatásosabb eszköze a propaganda és a fogyasztóközönség minél szélesebb rétegére kiterjedő felvilágosítás. Ez a feladat, valamint a széneladás és szénbeszerzés irányításába való aktív bekapcsolódás a magyar mérnökségre hárul.

Ha most a tüzelőanyagok, mint energiahordozók, három főcsoportjában a fentiek szerinti intézkedések megvalósításának energia-importunk szempontjából való kihatásait vizsgál-

juk, előreláthatólag a következő deviza-mennyiségek megtakarításával számolhatunk:

1. Az olajimportnál: a szesz keverési százalékának felemelésével körülbelül 3 millió pengő (8—10%);

2. a tűzifaimportnál: annak mintegy felére való leszorításával 15 millió pengő (48—50%);

3. a szénbehozatalnál: annak körülbelül $\frac{1}{3}$ -ra, 14,5 millió pengő és a kokszimportnak kb. $\frac{2}{3}$ -ra való leszorításával 6 millió pengő (50%).

Összesen: 38,5 millió pengő,

azaz kereken 40 millió pengő vóna az 1930-ban kiadott 108 millió pengőből megtakarítható (37%).

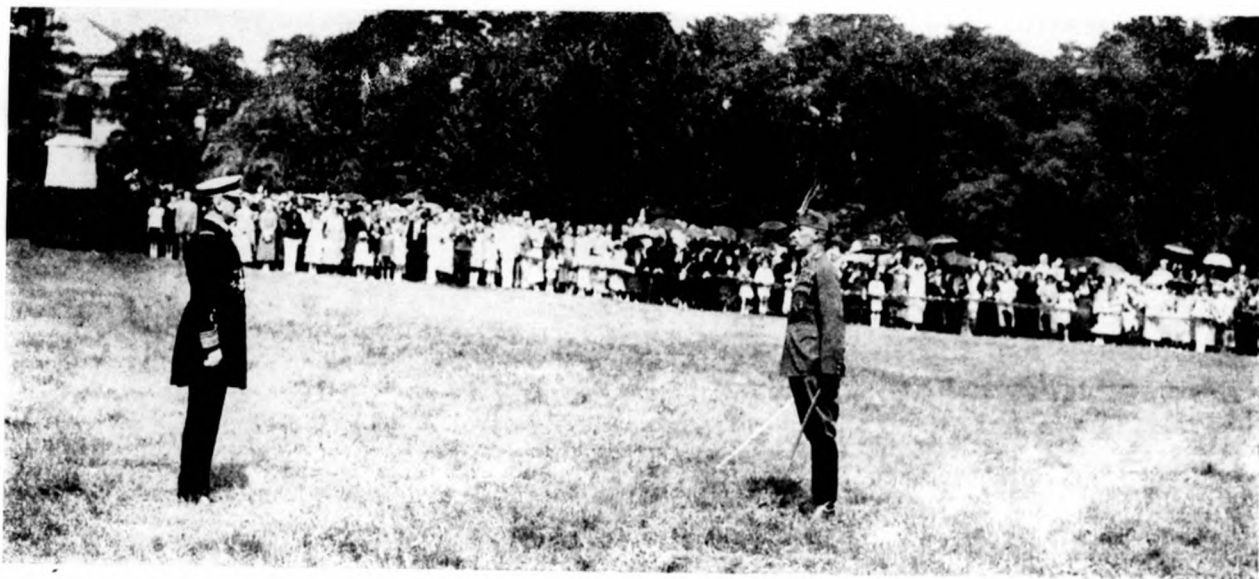
Láthatjuk, hogy devizaszükségletünk szempontjából a legtöbb eredményt széngazdaságunk átszervezésétől remélhetjük.

Ehhez azonban többek közt még a következő kérdések megoldása szükséges:

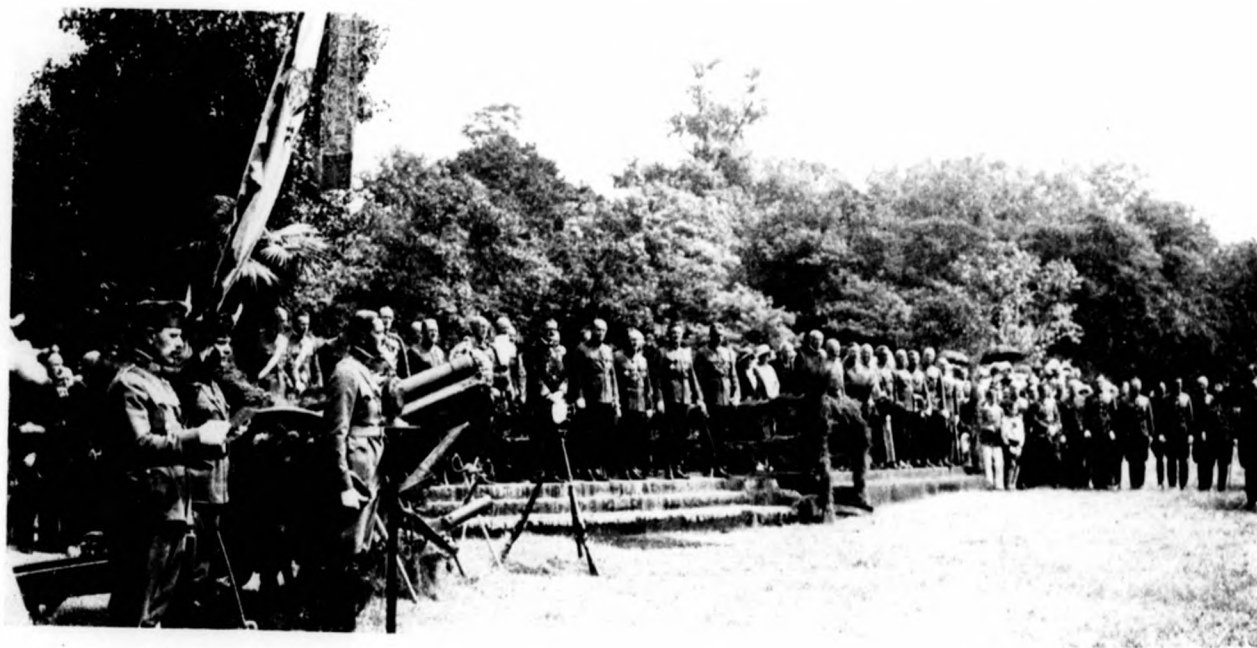
1. A közfogyasztásban felhasználásra kerülő szének beszerzésének és felhasználásának szakszerű ellenőrzése és

2. komoly propaganda a hazai szén felhasználása érdekében. Különösen az 1. kérdés szabályozása fontos, mert ez nemcsak az ország széngazdaságának érdekeit szolgálja, hanem munkaalakalmakat adna a küzködő ifjú mérnökök egy részének is.

A háztartási tüzelőberendezések racionális szénellátása csakis gondos és szakszerű ellenőrzés mellett lehetséges. Ezért kívánatos volna, hogy a nagyobb fogyasztók (közületek), állami intézmények stb. szén-szükségletüket célszerűen csoportosítva egy-egy központi szerv szakszerű ellenőrzése mellett szerezzék be és használják fel.

Az 1932. évi hadnagyaavatásról: vitéz Zalay Károly alezredes, aks. zlj. pk. jelent a Kormányzó Úrnak.

Eskü az 1932. évi hadnagyaavatáson.

Schäffer Á. felvételei.

Damja nich hiv e-lő-re... ke nekpa ros e-lo-re!

A néki „Dandánich János” 1. honvéd kerékpáros zászlóalj
HÍVOJÉLE

BENYEV ZOLTÁN (Khadnagy, örökös tag alefvezetésre)

*A zöld mezőn, nem a zöld asztalon szerezzük vissza
az országot!
Jókai.*

IRREDENTA-FOLYOSÓ.

Az 1933. év őszén a Ludovika Akadémia I. főcsoportjánál — az akadémia múzeumával kapcsolatban — új gyűjtemény létesült a déli összekötő folyosó I. emeletén „Irredenta-folyosó” néven.

Ennek az új gyűjteménynek az a célja, hogy az irredentizmusról és a revízió kérdéséről — az ügyszóhoz méltó és a lényegét könnyen áttekinthető módon — állandóan tájékoztassa az akadémikusokat s őket hazafias érzületükben fokozottan erősítse.

A gyűjtemény anyagának központi tárgya az „Irredenta ludovikás” című, kb. 4 méter magas olajfestmény, amely évkönyvünk jelen számának borítólapján látható. Jellegzetes és becses részét képezi a gyűjteménynek a négy szabadságtéri szoborról művészi megoldásban nagyított és színezett fénykép (Észak, Kelet, Dél, Nyugat jelképes szobra). Nemkülönben igen értékes és nemesen díszítő hatást kelt a 42 teljesen elszakított és 18 megcsontított vármegyének színes címere, az egyes vármegyék vázlatos térképével, amelyek ötösével bekeretezve a mennyezet alatt nyertek elhelyezést. A folyosó közepére két-két üvegezett faliszekrény került. Az egyikben az irredentizmus és a revízió kérdésének tudományos és szépirodalmi termékei kerülnek bemutatásra, a másik a kérdésbe vágó időszerű események híreiből összeállított tájékoztatók elhelyezésére szolgál. A falakon számos olyan térkép, grafikon és egyéb kép nyert elhelyezést, amelyek a kérdés megvilágítására alkalmasak. Ezek közül külön említést érdemel Vécsei Ottó „Vérző határok” című művéből összeállított fényképmásolatok gyűjteménye. Az ablakok alsó részében nagyított fényképsorozat mutatja be az elszakított területeken a magyarság történelme, művelődése és jogai ellen elkövetett rombolások és erőszakoskodások bizonyítékait.

Az irredenta-könyvekből és egyéb hasonló nyomtatványokból, amelyeknek a folyosón való kiállítása nem volt lehetséges, vagy nem időszerű, az akadémikusi olvasóban külön könyvtár létesült. En-

nek anyaga az akadémikusok számára állandóan és közvetlenül rendelkezésre áll.

A gyűjtemény anyagát — a szükséges új beszerzéseken kívül — értékes könyvekből, folyóiratokból és egyéb kiadványokból álló adományaikkal gyarapították:

a Nemzeti Szövetség, a Magyar Külügyi Társaság, a Revíziós Liga, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége, a Népies Irodalmi Társaság, a Stádium Kiadó- és Sajtóvállalat, a Pesti Hírlap, a Magyarság és Mihály Géza.

A felsoroltakon kívül becses adatokkal és jól használható tájékoztatókat bocsátottak gyűjteményünk rendelkezésére:

a Felvidéki Egyesületek Szövetsége, az Erdélyi Férfiak Egyesülete, a Székely Hadosztály Egyesület, a Pesti Hírlap, a Magyarság és Ádám Éva íróknak.

A gyűjtemény céljának és rendeltetésének kifejtésére — a megnyitás és átadás alkalmából, 1933 november 4-én — a következő, 52. számú akadémikusi parancs jelent meg:

A mai napon megnyitottam és használatnak átadtam a déli összekötő folyosó I. emeletén berendezett „Irredenta-folyosót”.

Ennek az új gyűjteménynek az a célja, hogy az irredentizmus irodalmi, képes vagy képszerű anyagát az ügyszóhoz méltó és a lényegét könnyen áttekinthető módon ábrázolja.

Olyan időket élünk, amikor — bár fontos — de nem elegendő a hazafias lelkesültség és hősi elszánás. Szükséges ezeket az érzéseket komoly tárgyi ismeretekkel és alapos adatszerzéssel alátámasztani, hiszen az irredentizmus és a vele kapcsolatos revízió kérdése ma már igen fontos tudománnyá bővült.

Olyan tudomány ez, aminek tanszéke az igaz magyar szívekben van és amelynek — jól tudom — ti is mindnyájan szívesen szegődtek tanítványaivá, hogy majdan mestereivé, s ha kell, vértanúivá legyetek.

A magyarsággal Trianonban és azóta elkövetett

rettentő igazságtalanság, de egyúttal a magyar igazság feltámadásába vetett rendületlen hitünk tárgyi és jelképes hirdetője lesz ez a gyűjtemény, amelyen, ha szabad időtökben meg-megálltok, vagy ha csak sietve is áthaladtok napi serény munkátok közben, állandóan emlékeztetni fog a mai magyar sorsra és a ti jövő feladataitokra.

Két céloom van ezzel a gyűjteménnyel. Az egyik az, hogy fájjon. A köröskörül csonkított és sátáni elpusztulásra szánt országunk, valamint az elszakított magyarság szörnyű sorsának képei és kiáltó bizonyítékai vesznek itt körül. Negyvenkét egészen elrabolt és tizenhét megcsonkított vármegye néz le rátok váddal, panasszal, segítségkéréssel. Naponként nézettek szembe velük és halljátok meg néma szavukat.

Ébredjétek tudatára, hogy ellenségeink létünkre törnek s országunkat végleg le akarják törölni Európa térképéről. Az elrabolt területeken ősi fajtánknak és ezeréves műveltségének még a nyomait is el akarják tüntetni, hogy a gyáva árulással és hitvány cselszövészel szerzett zsákmányukat teljesen magukévé tehesék. Sorba ledöntik a dicső magyar mult emlékeit. Azt akarom, hogy ezeknek a romboló csákányoknak a zuhogása verje a ti melleteket is, meggyötört, megalázott testvéreinknek jajkiáltása pedig addig ostromolja fületeket, amíg könnybelábadt szemmel és öklölbzárult kézzel valóban átérzitek e szavak jelentőségét: „Nem! Nem! Soha!”

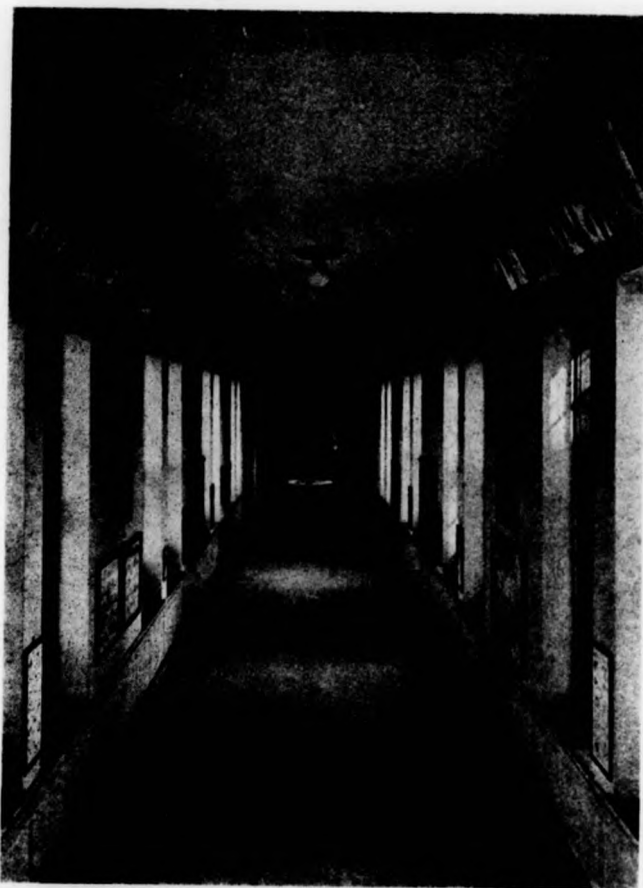
De azt is akarom, hogy ez a gyűjtemény biztason és emeljen is. Lássátok meg belőle, hogy a revízió érdekében milyen mélyenjáró és nagykiterjedésű munka folyik, amely töretlen egységbe tudja kovácsolni egész társadalmunkat, sőt a világ minden táján szétszórt teljes magyarságot is.

Örüljétek, hogy nem sivár, tespedő, hanem új honfoglalást előkészítő kor gyermekei vagytok, amelyben a magyar katonára ismét nagyszerű hivatás vár. Sobase feledjétek: szükség van rátok, mindnyájatok minden erejére és képességére, amellyel immár nem a mult kötelességéből, hanem saját jövőnk kialakításáért harcolhattok. Ezért pedig, s csakis ezért érdemes ma élni, megaláztatást tűrni, nyomort és méltatlanságot elviselni.

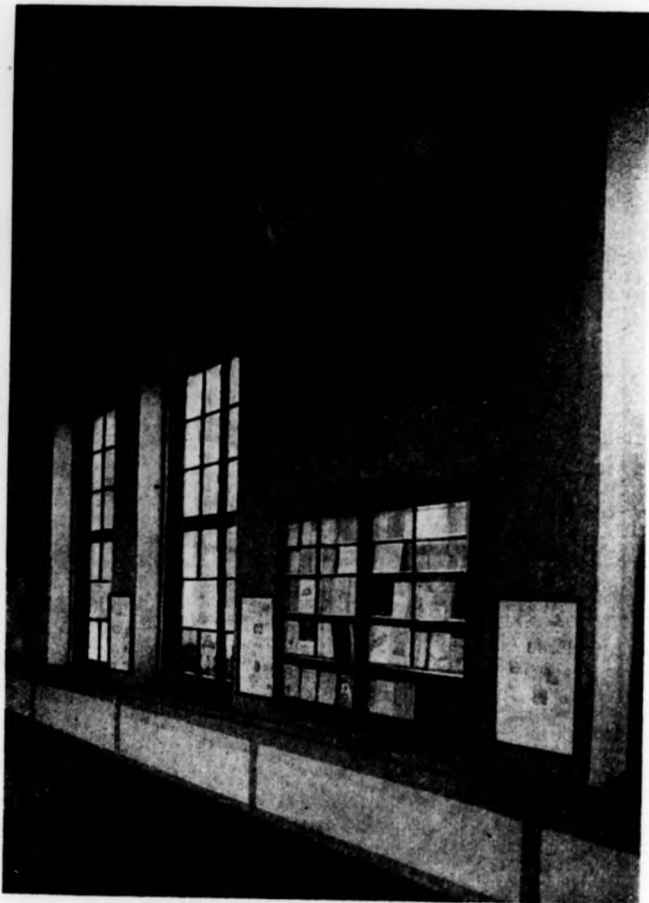
Legyetek tehát büszke hordozói a magyar fájdalomnak, de egyben lobogó fáklyái is a magyar hitnek s majdan lesújtó öklei a magyar igazságtevésnek.

*

Végül hangsúlyozom, hogy ez a folyosórész nem elavulásra szánt múzeális gyűjtemény, hanem az eleven valóság ábrázolója akar lenni. Ma még nem teljes az anyaga, kiegészítésre, fejlesztésre vár, a szükséghez képest pedig állandóan újítani, frissíteni kell. Igyekeztek tehát idevágó anyagot felkutatni és gyűjteni. A legcsekélyebb hozzájárulás is nemes feladat és jóleső kötelessége valamennyiünknek.

Irredenta-folyosó a főépületből nézve, féligkész állapotban.

Irredenta-folyosó. — Könyvkiakat, felette a „keresztrefeszített Magyarország” fa-jelképe.

FELTÁMADUNK!

Lenn voltunk a somogyi Bágon. A Ráday-uralom egy kedvesebb sarka ez, híres, nagy vadászatok színhelye. Ezek a vadászatok minden karácsonykor lehoznak ide. Bejárom a határt s mindig csatlakozik hozzám valaki a faluból. — Most is itt jön mögöttem az öreg János az unokájával. Puskát láttak nálam s kijöttek velem, hogy segítsenek hajtani. Az öreg Arjai János és a kis Miska. Pufók kis arcát most még pirosabbra csípte ki a hideg. Néha-néha fölnéz rám. Elmosolyodik, nagyon megbarátkoztunk, megértjük egymást. Az öreg pedig mesél a fiairól, a régi világról. Szeretem hallgatni, ha a szíve kissé fölmelegedik s lassan megindul a nyelve. Meglódul a szava s olyankor bő zuhatagban ömlik belőle a visszaemlékezés.

Hazafelé tartunk. Szép fehér, szűzies hó mindenütt. Hullanak, egyre csak hullanak a kövér hópihéék. Azt mondják, megfagyott Istenkönyvek. Az ősz csak borút hoz a nyárra, de a tél megsiratja. Közeledünk a faluhoz. Ahogy hirtelen bekanyarodik az út, az örök emlékezés mementójaként, elének ötlött a hősi szobor. Magasrattartott zászlóval rohamozó honvéd. Akárhányszor nézem, mindig találok benne valami újat. A szobrász talán ismerte ennek a falunak a lelkét is. Úgy bele van illesztve a környező kis bogárhátú házak közé, mintha csak most kelt volna közülük s vinné, ragadná magával a falut az örök diadalra, az örök dicsőségre. Ez az út nem lehet más, mint a halhatatlan hősök útja. Azoké, akiknek a neve

ott csillog bevésvé a szobor talapzatán s első helyen a két Arjai. A János gazda fiai. Mindkettő az Isonzo mellett maradt. Nagyon büszke rájuk az öreg. Amint a szoborhoz érünk, a kis Miska leveszi kucsmáját s halk üdvözlettel köszönti a hősöket: feltámadunk.

Feltámadunk! Ahogy ez a gyerekhang elmormolja a szebb jövőnek ezt a biztatását, valami leírhatatlanul jóleső melegség fut át rajtam. Ebbe a gyerekekbe már az első iskolaévből benevelik ezt a gondolatot s ennek maradhatatlanul ott kell égnie a lelke mélyén. Ahogy most elnézem ezt a kis fiút, magam előtt látom a jövő büszke magyar katonáját, aki magában hordja a hősök kegyeletét és emlékét, hogy megtegye kötelességét.

És láttam és éreztem, hogy addig, amíg a bági kis parasztfiú leveszi a kucsmáját s feltámadunkkal felköszön a hősök szobrára, addig nincs igazatok, akik azt hiszitek, hogy nem szítják a magyar tüzeket! Akik azt hiszitek, hogy a magyar falu parasztja bele-törődött sorsába, mert addig, amíg a hősök emléke nem vesz el, addig nem szunnyad a falu. Ha azt hiszitek, hogy a föld robotosa csak jár az eke után és csak arra vár, hogy az életet betakaríthassa, — nincs igazatok! Mert ennek a kifosztott népnek a lelke mélyén ott izzik az örök emlékezés zsarátnoka és ezt átültetik azokba a ragyogószemű utódokba.

Ezek fogják lángraszítani!

Rutkay Jenő akadémikus.

EMLÉKEZEM . . .

. . . azokra a lesújtó napokra, amikor gyermekésszel, dobogó szívvel néztem az idő rohanását országunk felett. Ezek az idők kísértének felém soha el nem múló elevenséggel, fájdalommal.

Gyermekszemem tágra nyílt a történelmi idők szemléletében és kicsi szívembe mélyen belerögződtek a lepergő véres képek körvonalai.

Emlékszem, hogy valami furcsa érzéssel bújtam az ágyba. Anyácskám halk csókja ma égette a homlokomat és arcomra kis forró csepp hullott, amit félelmemben nem mertem letörölni és éreztem, mint szárad ott égetőn, keserűn. Valami eddig ismeretlen fájdalom szorította össze szívemet. Mindez érthetetlen volt előttem. Anyám nyakára kulcsoltam kezem s Ő csendes türelemmel várta, míg elalszom. Még ébren voltam, amikor megsimogatta fejem és suttozta: „Mi lesz velünk?“

Ma is hallok az elrebegett szavakat, amik oda-döböntek mellém s nem engedték, hogy az álom karjába meneküljek. Mi lesz velünk? Mi lesz . . . S lenn az utcán még mindig hallatszik a menetelő csapatok robaja, össze-vissza léptek a sima kövezeten, hallom a szuronyok csörrenését, néha egy-egy puska-lövést. Olyan idegen mindez. Érthetetlen vezényszavak, zűrzavar, hangos kiáltások . . . Új vonat robogását hallom, a sípja élesen sikoltja a gőzt . . . új léptek, kerékdübölgés, nehéz szekerek, ágyúk . . . Mi lesz velünk?

Apus a harctérről ma érkezett haza. Kardját, ruháját elvették a csehek. Ősz fején nincs sapka. S mintha csak körülnézni jött volna, megsimogatta a fejem: „Légy jó, fiacskám!“ . . . s visszament a Hazába. A hazánkba, hiszen nekünk elvették a hazánkat, nincs! Vagy van, csak most nincs? Akkor így hittük.

. . . A csehek leütötték a kapuk fölül a címet, a szent koronát . . . Átfestetik a magyar felírásokat. S a dévényi Árpád-emlék derékba törve a Dunába zuhan.

Emléket rombolnak, hogy a romokból mi építsünk újat, fájót . . .

. . . A házunkban lakó szegény vasutast internálták. Az éjjel ajtódorombólésre ébredtünk. Anyám csendes léptekkel lopózkodott az ablakhoz és én szorongó szívvel lapultam melléje. Négy szurony villant a sötétben, közöttük dacos, fekete emberek komoran bújnak össze. Arcukról a harcok fáradt dicsősége komolyodik, a kezük zsebbe mélyedve ökölbe szorul . . . Az asszony kétségbeesett rimánkodással kapaszkodik embere kabátjába, durván szétválasztják őket, hangtalanul esik térdre a kapunál. Kisfiuk a gyermeki ártatlanság csodálatos erejével emeli öklét a légionistára, aki puskatussal hárítja el a gyenge karokat s odapenderíti anyja mellé. Onnan nézi csillogó szemmel, mint tűnnek el a vasút irányában . . . Anyám egész éjjel vigasztalta a szegény asszonyt s

mi ketten, fiúk, összebújva a sarokban elsirattunk valamit, amit magunk sem értettünk, amiről magunk sem tudtuk, csak éreztük, hogy elveszett.

Betörték ablakainkat, mert a cseh minisztérium bevonulásakor nem voltak kivilágítva. Mi nem tudtuk, hogy ez ünnep... Anyám csodás erővel, akarat-tal szenved, tűr, csak velem törődik. Várjuk Apust.

Iskolából jövet ránk szól egy borotvátlan ember: „Miért beszéltek magyarul? Most nem vagytok Magyarországon!”... Hiszen mi éreztük, csak nem tudtuk, nem hittük és nem is hisszük.

Apám tanítását rombolták le bennem. Az új tanár egészen másról beszélt, nem úgy, ahogyan eddig tudtuk, hittük. Megtanultuk, hogy ezen a földön már régen csehszlovákok laknak, hogy Óseink ide csak betolakodtak és Petőfi tót volt és Madách nem tudott magyarul sem. Hogy itt a magyarnak nem lehetnek jogai, örülnie kell, ha megtűrik... Félve siettem haza az iskolából, én, a jövővény nép gyermeke. De Anyám mesélt... Toldiról, a tatárjárásról, a törökvészről, a feltámadásokról és megnyugodva másnap összebujtam tanuló társaimmal, nekik is elmondtam, hogy a tanár nem mond igazat, mert Anyuka így mondta és így igaz. Ők hittek nekem és arcom kipirult az örömben.

Tegnap volt március tizenötödike. Petőfi be-deszkázott szobrán pirosbetűs felírás éktelenkedik: „Akasszátok fel a királyokat!” Szent nevét alacsony bujtogatásokra használjátok fel? Akkor miért deszkázátok be?... A kabát hajtókája alatt kis nemzeti-színű szalaggal megyünk az iskolába. S ott titokban mutogatjuk egymásnak büszkén. Ősz történelem-tanárunk a padosorokba jön közénk és mesél. Mi kigyúló arccal hallgatjuk. Álomban megyünk haza. Az utcán egy urat lökdösnek a rendőrök, mert virágot tett Petőfi szobrára. Otthon este csendben elüldögélünk Anyámmal, az ölébe hajtom fejem, hallgatom és érzem, lágy hangja betöltötte szívemet: nem, nem lehet elvesznünk.

... Apus visszajött. Végre nem vagyunk egyedül. De állását nem kapja meg, már fél éve éljük fel megtakarított pénzecskenket. S az elfordult barátok válasza ugyanaz: „A fekete könyvben vagy!” „Ne itt, az utcán!”

... Sétálunk. Nini, a főhercegi palotára most vonják fel a zászlót. Piros-fehér-zöld! „Apus, nézd csak, itt vannak véreink, újra, nézd, most... a zászlót!” Megszólal mögöttem valaki: „Sajnos, fiacskám, az csak az olasz zászló.” — Valamit összetörtek bennem.

... Közeledik a vörös hadsereg. Katonái mégis csak magyarok, értünk jönnek. S mi imádságos ajakkal várjuk bevonulásukat. Örömmel nézzük a menekülő hosszú sorát, a zsákmányt mentők riadt futását. Csak légionárusok maradtak a városban. De szemük összehúzódva marad egy irányba, ajkuk remeg... A sarkon várjuk kis pajtásunkat, iskolába menet. Már feltűnt, de lehajolva meg akarja igazítani leoldódott lábszártekerését. A vasúti aluljárót őrző cseh katona lekapja puskáját... egy dörrenés... öszszeesik! A légionarista vállatvonva mondja: „Kigú-

nyolt, de hiszen csak meg akartam ijeszteni...”... és kioltott reményt, életet. Oda hullott a porba, mint letépett, eldobott virág. Szőke fejét csatalkossá vérezte a seb, a földet megnedvesítette piros, magyar vére, lelke néhány pillanatra ott ragyogott még kék szemében, aztán bugyborékolva véres száján az Úrhoz menekült örökre. Kis áldozata magyar voltunknak. Te is? Megdöbentő tanuja leszel a szégyenteljes vádnak, homlokod tátongó sebével, összemarkolt jobbkezében az elszakadt zsinórral. És az a fehér sírkő, amelyet a magyar társadalom emelt sírod fölé, ég felé tárja keresztkarját és mint édesanyád hangtalan sikollyal tetemed felett, örök vádló emléked marad.

... Apussal a Dunaparton sétáltunk. Túlnan búsan szól a tárogató, azt hallgatjuk. Túlnan félárbócon csügged a lobogó, azt nézzük szomorúan. Túlról még híreket mondanak esténként, azokat isszuk szomjas vággyal, könnyes szemmel. Ma szuronyos, laposapkások kergetnek el: Nem szabad!

Meddig tart még? Mikor szabad végre elfelejtenem e könnyes napok vérlázító emlékét?... Nemsokára, úgy érzem. De addig, addig soha, soha!

Hamvas József akadémikus,
a Leventekör ifj. elnöke és örökös tagja.

A HARGITAI LÁZADÓ.

Bőgve jött a Kárpátokból a szél. Mint örült, megbéklyózott hatalom rohant, üvöltött, nyögött, tombolt. A régi föld ős indulata, őrző szerelme zúgott a Tisza felé, hogy megfordítsa útját.

A Tisza tehetetlenül, gúzsbakötve remegett. Késébeesetten igyekeztek hajjai a partra. De a rideg partok kegyetlenül szórták vissza az árba a kikívánkozókat. A hullámos, szőke folyam mint óriási gondonka zúgott a szélvonó pártutó, lázadó érintésére.

A kis hajóállomás névtáblája recsegve ingott a hirtelen kitört, vad indulatban. De félős remegésében is gúnyolódva röhögtek le a cifra ciril betűk:

KНИЖНИН.

A tábla hátat fordított a szélnek, de ez leolvasta róla a dicstelen hatalom vigyorgó önteltségét és fékevesztett turáni dühvel vetette vállát a gerendának, melynek repedéseiből, mint gyermekből, akit megbüntetnek, apró sikoltások buggyantak elő.

A hargitai lázadó ezt biztatásnak vette és mámoros, vad erővel döngötte tovább a kaput.

Reccs... A tábla reszkető halálsikollyal dőlt le és darabokra törött.

A győző lihegve, megelégedetten fújta a letörött mesz- és festékdarabkákat tovább; és az egyik tábladarabkán a kényszerű, meszelt álarc alatt halványan feltűnt négy egyszerű betű: ...-háza.

Schummer Elek akadémikus.

GONDOLATOK A HŐSÖK TEMETŐJÉBEN, HALOTTAK NAPJÁN.

Írta: Lám Károly akadémikus.

Lehajtott fővel járok a sárguló avarban, a felvirágozott és kivilágított sírok között beljebb, egyre beljebb. A fáradt levelek egykedvűen hullanak a földre és a zizzenő szél sietve repíti őket tova a fagyott talajon.

Megérkeztem. Egyszerű, egyforma kőtömbök, mind-egyiken egy-egy rohamsisak. Katonás rendben sorakozik 18.000 hősi sír. Állnak mereven, mozdulatlanul a magyar éjszaka kővémeredt őrei.

Megállok az első sír előtt és olvasom:

Kiss György trombitás.

1918.

... 15 éve már, hogy ráborult a csend a harcterek végételjenjére — tizenötödször hull már a sárga falevél elesett hősi katonánk hantjára, 15 éve már, hogy elhallgatott Kiss György, a trombitás!

Nekitámaszkodom a szomorúfűznek, belebámulok az estébe és a szél zúgásán keresztül csodálatos hangokat hallok és látok.

Mintha sápadt katonákat látnék, egy összelőtt, hólepte fedezéket, embereket, kik összebújva hallgatnak valakit, aki mesél nekik hazuról, a korlátkerítéses faházakról, az erdőborította nagy hegyekről, a sebesen rohanó Oltról, a székelyudvarhelyi édes harang csilingelő hangjáról...

Mi ez a pokoli orkán, ami felzúg? Mintha ezer ördög rázna a rabláncát fogcsikorgatva. Sziszeg, sikolt, kattog, durrog a sok fegyver.

Nem látok tisztán! Bevág egy gránát, eltűnik a kép, rohan mindenki. Iszonyú zaj és ordítás. Pergőtűz, akna, géppuska, kézigránát... most mind egyszerre hallom.

Valamit kongatnak... Gáz!

Az emberek egymást tiporják, nem tudja senki, mit csináljon.

Most mintha kürtszót hallanék. Igen. Ez az Tra... ra, trarra-ra-ra... Igen. Ez az „Előre”! Szörnyű rohanás, csörömpölés, lábdobogás és kiáltások: Hajrá, előre!

S valaki holtan esik a fedezékbe, egy fiatal gyerek, egy trombitás. Elhalkult a zaj. Csend lett. Csak a sebesültek nyögnek és a szél tépi, rázza vadul a tüskés drótakadályokat

... 18 év telt el, mikor a megdicsőült hősök égi táborában egyik vitéz az Úr színe előtt jelentkezett:

— Kiss György trombitás, alázatosan kér reggelig el-távozást a földre.

Az égi lajtorján megindult este lefelé egy székely katona, hóna alatt a kürttel. Ment, ment a felhők szárnyán Erdélyország felé a havasok és a fenyvesek fölött. Kolozsvár, Marosvásárhely, Székelyudvarhely...

Ott a kis ház, ahol született, az a másik, ahol talán még most is várják.

Csak egy pillanatra szeretne leszállni, csak megcsókolni az anyját, csak egy könnyet hullatni sírjára, csak egy pillanatra látni a mátkáját. De nem, nem lehet! Sietni kell. Lejár a kimaradás és őt várják sokan, százan, ezren.

És halad tovább. Hólepte utakon, keres, kutar valamit. Térdig gázol a hóban, elcsúszik a jégen, de megy tovább. Megbotlik valamibe. Megvan. Ezt kereste, a régi állást. Itt van a drótakadály, itt van a fedezék, itt állt őrt. Megigazítja ruháját, leveri a havat magáról. Odaáll az egykori felállítási helyére büszkén, boldogan és belekiáltja az éjszakába emberfeletti hangon és erővel: Hahó magyarok! Fegyver-be!

Megremeg a föld, megnyílnak a sírok, megrázzák magukat a holt katonák. Mindegyik régi helyére áll, kezét a felhúzott ravaszra teszi és kürtszóra vár.

Egyszer csak csodás hang rivall bele az éjszakába, a régi kürtszó, mely megszólalt valahol a Kárpátokban és visszhangra talált az Isonzóparton, a Volhynia mocsarai között, Karinthia havas bércein. Tra-ra, tra-ra-ra-ra...

18 évi pihenés után, új erővel és lendülettel törnek elő a sápadt csontvitézek, hogy visszafoglalják az elvesztett hazát.

... Egy óra múlva, fáradt, kipirult katona jelentette Szent Péternek a bevonulását, Kiss György, a trombitás.

*

... Valaki nevemen szólít. Megremegek, körülnézek. A falevelek egykedvűen hullanak alá. Mi volt ez? Álom, vagy a jövődő?

Gyere, gyere el székely kürtösünk és kiáltsd bele ebbe az önző, sivár világba a szent jelszót, a holtakat felrázó fegyverbét.

Hadd szóljon a kürt megint: Tra-ra, tra-ra-ra-ra-ra... Mondd, eljössz, úgy-e?

A szél válaszol kérdésemre, süvítve rázza meg a fákat és felkorbácsolja a zizögő avar.

Virágtartó a L. A. I. fűcsop. kertjében.

Rátz János aks. ceruzarajza.

CSENDBEN PEREG A KÖNNY.

Írta: Schummer Elek akadémikus.

A vasárnap, mint simogató anya beteg gyermekeit, úgy cirógatta végig az egyszerű lelkeket. Az emberek ünneplőbe öltöztek és megindultan tolongtak a templomba, hogy egy hét rájuk tapadt sarát lemossák. A méltóságos, ünnepies kép mellett éles, rikító ellentétként röhögtek bele az áhítatos hangulatba a bolt fölé festett cirill betűk, mint modortalan, durva kamaszok. A nap azonban nem válogatott és májusi ünneplőruhájában az egész fehérruhás falut melegen csókolgatta.

A templomban valami áhítatos, meghatott csend, valami meleg kárpít nehezedett a kapuikat nyitogató lelkekre. A nap beszűrődő aransugara lágyan szótték egybe a bentlevőket, hogy jobban érezzék egybetartozásukat.

Most egy ősz magyar pap jelent meg az oltárnál és mély, dörgő zúgással kezdte meg az imát. Az esperes volt. A „Miatyánk“ szavai pedig, mint szét-szórt fénycsóvák, bogozódtak bele a szívekbe. „... de szabadíts meg a gonosztól. Amen.“

Halkan felállott és felment a szószékre, ahonnan a mázsás szavakat szórni szokta.

„...Ma az Isten vértanuinak ünnepét üljük. Anyák imája, hitvesek könnye, gyermekek csókja csodás tettekre edzették a szent öklöket. De vértanukká avatta őket a gyilkos vas... A vértanúság adója azonban mindig azt gazdagítja, akitől behajtják és... ne feledjétek sohasem, hogy az isteni törvény: Világosságra sötétség, farsangra bőjt, fordítva is örökérvényű: Bőjtre vigalom!“

Az érces szavakban kiszórt szikrák lázasan parázslottak a beszűrődő napsugarakban. Az aranyhúrok belerezdültek a hirtelen villogásba és ez a rezgés berontott azokba a kis elzárt lélekzugokba, ahol oly féltve pislogott az a kis láng. És a felszított lángok szabadon lobogtak, mint egykor a hatalmas rőzseláng a Kárpátokon. A templom tornyával olyan volt, mint hatalmasan feltámadt lángnyelv, melynek tetején ott csillog a keresztt.

Az istentisztelet véget ért. Nagy hullámszóban tódult kifelé a lelkes tömeg. Szemben is vége volt a vasárnapnak. A görögkeleti templom ásitozva öntötte a közönyös tömeget.

Az esperes magasra emelt fővel lépett ki a sekrestye ajtaján. Erélyes, öntudatos léptekkel tartott a paplak felé.

— Esperes úr, — szólalt meg egy fiú most a háta mögött. Amikor látta, hogy papja nagy elgondolkozásában nem hallotta meg hangját, újra utána szólt: — Esperes úr!

Kissé zavartan nézgelődött, majd amikor az öregúr szeme kérdőre fordult, halkan megszólalt:

— Esperes úr! Nagyon szeretném... és még egynehányan, ha megtisztelne bennünket és eljönne, ha az esperes úrnak sem volna alkalmatlan.

Ebben a hívásban valahogyan több lélek és szív volt, mint szó.

— Elmegeyek, fiam, — válaszolta. Azután halkan hozzátette még: — Ha Isten is úgy akarja.

A fiúnak csillogott a szeme örömeiben, hogy ilyen könnyen sikerült rávennie a különben zárkózott embert. Nagy boldogságában észre sem vette a feléje nyújtott kezét, mert amint az ígéretet meghallotta, megfordult és hazafutott.

A pap egyideig érthetetlenül bámult utána; azután ő is hazafelé vette útját.

*

A toronyóra lomhán, kissé öntelten, hivatásának teljes tudatában kongatta az ötöt. Alighogy a méltóságos kongás betöltötte a falut, az esperes büszke, boltíves kapun zörgetett. Köpcös, kis magyar nyitott ajtót. Béres lehetett a háznál. Nagy buzgalommal és szakértelemmel tessékelte a ritka látogatót az üres szobákon át, míg egy kis ajtóhoz ért, mely a ház legvégére esett.

— Ide tessék bemenni, — szólt és visszafordult.

A pap egy kicsit érthetetlenül bámult maga elé. Belülről a szűkszavú csend bogozgatta szálait kifelé. Benyitott. 12—15 fiú csillogó tekintetével állott szemben. A csend hirtelen újra rájuk nehezedett; most még gyorsabban bogozta össze őket és a szálak remegő rezgése valami megdöbbentő feszültséget kergetett a kis szobában.

A gyermekemberek elszórtan állottak a fal körül, mint élő koszorú a falakra felakasztott képek körül.

Az esperes szétnézett. A sok lomb és piros-fehér virág közül alig látszottak ki a képek, melyek kétségbevonhatatlanul Isten vértanu-nemzete hőseinek képei voltak. Jobbról a tizenhárom aradi tábornok mosolygott le büszkén; balról Petőfinek és Kosuthnak iskolakönyvből kivágott képe. Azután még sok-sok kép és név a nagy háborúból.

Az egyik fiú előrelépett, hogy üdvözölje az esperest. De hang nem buggyant elő a szájából. Csak állt és nézte a papot. Mintha valami előretörő zuhatagot csitítgatott volna a szívében.

A meghatottságból először az esperes szavai hullámszóztak elő.

— Köszönöm, fiúk! Köszönöm, hogy elhívtok... Ezt vártam is tőletek. Csak maradjatok meg örökké olyanoknak, mint most vagytok. Lehet, holnap már nem leszek köztetek. De a lelkem itt hagyom nálatok... emlékül. Az én szívem már nem tudott tovább hallgatni. De ti tanuljátok meg azt is, amit én nem tudtam...

*

Másnap, mikor újra összejöttek, egy képpel, egy halom virággal már több volt a falon. Az esetlen kamaszok némán álltak egy ősz pap képe előtt és... hallgattak.

Hisz' hogyan is tudna beszélni az, akinek csordultig van a szíve, melynek pereméről csendben pereg a könny...

SZÁZÖTVEN DINÁR.

Irta: Balássy Gyula akadémikus.

Pál János öreg ember volt. Ha lehajolt a fészereben, hogy felvegyen egy leesett szerszámot, felnyögött, mint az öreg templom megütött harangja hosszú, élettemető zúgással. Az utóbbi napokban már a szíve is fájt. Le-leült a pitvarban a fényesre sikált piros téglákra és elnézett a temető felé, amelyik ott húzódott a kert végében.

De jó is volna már ott pihenni!

Egy tehén felbőg az istállóban. Az öreg végigcsoszog az udvaron, odavet egy kis száraz almot, eres, fekete kezével végigsimogatja a meleg, puha állatnyakat. Már ez a munka is nehezebbre esik.

Az udvaron végigfut a szél, néhány levelet hajt maga előtt. A temető felől gágogva jönnek haza a libák. Ősz van.

A vén ember befordul a konyhába s rározkad a lócára. Elfogja a köhögés, hatalmas melléből kiugrat a halál.

— Látja, már megint befűtött kend magának, — sipít fel az asszony, — mit szaladgál egész nap egy

szál ingben, oszt' az is nyitva van a mejjén.

— Hagyd mán a szót! — inti le az asszonyt. — Nem hűlés ez, hanem öregség. Elfáradtam.

Felemelt keze megakad a levegőben, mintha megfogta volna, mintha húzta volna valami ki, oda a kert végébe, a kis virágos dombok közé, az apja mellé. Lesik az álla, mert még akarna valamit mondani, de lecsuklik a feje.

— Te! — erőlködik ki mégis belőle a szó, melyből az asszony érzi, hogy most valami fontosat akar mondani —, te asszony! Átmegyek Marisékhoz, — majd szinte önmagát biztatva hozzát teszi, — estére fogom a görbe botot, oszt' átmegyek. A sötétben úgysem lát meg senki. Talán még jókor érek oda a pénzzel, talán még nem kótyavetyélték el adóba kis földjüket azok a... rácsok... No meg azt mondta Danájné, hogy a tehenük is beteg. Azt is meg kellene néznem.

Az asszony kidolgozott, kérges tenyere úgy mered a levegőbe, mint valami ötágú kérdőjel.

— Hát kendnek már egészen elment az esze? Hiszen nem lépheti át a határt!... Reszkető szájjal hallgat el, a sok kitörni készülő mondatot alig bírja visszafojtani. Mégis erőt vesz magán, végigsimítja a kötényt és egyszerűen csak ennyit mond: — Oszt' ha lelövik?

Oszt' ha lelövik? Hát lelövik! Semmi baj! Hiszen ezt a nyolcvan évet úgysem érdemes tovább cipelni.

Egy veder vizet is alig bír felhúzni, mert a dereka jobban nyikorog, mint az öreg kútgém. Lelövik, oszt' vége lesz mindennek. Csak visszafelé jövet lőnék le, hogy előbb még átadhassa azt a kis pénzt, hogy megmenthesse az ősi földcskét.

Át kell mennie, döntötte el magában az öreg. Százbarázdás, borostás arcán kiugranak a csontok, fogairól lecsúszik az ajka, ököllé merevült keze lesújt a lócára.

Felvidéki öreg magyar. — Somlyódy Árpád szds. felv.

Ökrök a szántáson. — Kiss István akadémikus felv.

Az asszony látja, hogy minden szó hiába. Valamit tennie kell, — szólal meg lelkében egy titkos hang, — mert ha átmegy, biztosan lelövik. Pillanatig tépelődik, de már rohan is Danáékhoz. Megüzeni Jánosnak, a vejének, hogy jöjjön át, mert az öreg akar átmenni. Igaz, hogy Jánosnak sem szabad a határt átlépnie, de ő még fiatal, fürgébben mozog, azután meg nem is először teszi meg ezt az utat.

Mire hazaért, az öreg útrakészen állt. Amikor megtudta, hogy Jánosért üzent az asszony, mérgesen dohogni kezdett. Hiszen olyan jól elgondolta már, átballag, átadja a pénzt, megcsókolja az unokáit, megnézi a beteg tehenet és már jön is haza. Oszt' ha lelövik, hát lelövik.

Lámpát gyújtottak és vacsorához ültek. Csend volt. Csak a kis szentképes falióra kegyegett s a két öreg szótlanul, tányérba néző szemmel evett. Most már útban is lehet a János. Már a kukoricásban jár, már talán itt van a kert végén. Egyszer csak mégis megszólalt az asszony, de mintha nem is ő beszélt volna, mintha valami idegen erő lökte volna ki a száján a szavakat.

— Hallotta már kend, hogy ezeknek — ujjával arra bökött, amerre a szerb határőrség barakkja állott a falu végén — százötven dinárt adnak minden lelőtt szökevényért?

Az öreg bólintott, azután csakhamar lecsuklott feje az asztalra. Elaludt.

Az ajtó előtt szűkölni kezdett a kutya, kunyoráló, síró vinnyogással. Az asszony riadtan felugrott, hogy megnézzé, hátha ott van már a veje, annak örül a kutya. Kifordult az ajtón. A kert végében a Csendes mögött épp akkor kelt fel a hold és a hegy tiszta, kopár tetejébe ezüst sapkát nyomott. A nagy fehér-ségben feketén meredt az égnek a hegy tetejéről egy hatalmas kereszt. Az asszony e csodálatos képen csak bámolt, belemarkolt a kötényébe, be akart szólni urának, hogy jöjjön, nézze meg ezt a csudát, de nem bírta szólani. A kereszt óriási árnyéka végignyult a hegyoldalra, a temetőre, a Pál Jánosék házára, végig a lehunyszemű falvakon, végig az egész Bácskán, ahol elnémult harangok, szántatlan földek, hazátlan magyarak aludták hajnaltalan álmukat, mintha örökre lezorította volna alvó szemüket a kereszt árnyéka.

Aztán nőni kezdett a sötétség és mindent elfedett. Mindent, a sírást, a fogcsikorgató bosszúvárást, az imát, a káromkodást, sőt befödte azt a két szerb gránicsárt is, aki véresre verte egymást, mert nem tudott megosztani Pál Maris urának ruháin meg a 150 dináron.

A vérdíjon.

Szerencsés történetek felvirágoztathatják, dicsőségre emelhetik a nemzetet, de a balsors csapásaitól is eredhetnek magas érzelmek. Szerencse hiúvá is teszen; szerencsétlenség, ha nem közlelket ért, magabaszállást, önismerést hoz magával. Hányszor nem szült a veszteség hasonló lelkesedést a legragyogóbb győzeleminél... A fájdalom keresztülröpülése gyötrelmes ugyan, de... iskola az, melybe az Istenség nem mindig haragjából vezet bennünket. Kölcsey.

DÉVÉNY ALATT.

Hazafelé. Hosszú kóborlás után Hamburg alatt fehér hajón, csillogó vízen. Emberek, a világ sok szakából összeverődött tarka társaság. Kedv, kacagás, libegő ruhák, szélfúttá fűrtök és nóta. A parton csendesen alusznak a fűzek.

Hazafelé úszik a fehér hajó. A kerekék elszánt nyugalommal paskolják a vizet, suhan a part és a zászlórúdra lopva felmászik a cseh zászló. Folyó torlik be balról és a két víz összefutásánál fehér szikla áll vén rommal a hátán. Érdes síkjai függélyesen hullnak a víz felé és az egész fehérség imbolyogva, csillogva tükröződik vissza odalentről.

Kattannak a lencsezárak és a világiárók elfelejtik a sziklát. Majd talán télen, amikor az album fölé hajolva gondolnak a nyárra, talán eszükbe jut: „valahol a Duna mellett van ez is.“

Igen, érdemes, érdekes látvány.

És volt egyszer, hogy szent templomkapuként álltál itt a Duna partján te fehér bástya. Ezeréves határvigyázónk. Hát elszegődöttél idegen országba? Vén vitéz, emlékszel, érdemrendet is raktunk rád hűségédért.

Elmentél tőlünk idegen országba. Pedig most is ott állsz a két folyó szögében és mégis milyen messze mentél!

A régi határt őrzöd most is, de hová lett az ország? Eltűnt, kicsi lett. Nincsenek határvigyázói, elmentek veled együtt idegen zsoldba, elmentek a Hegyek.

Olyan vagy, mint voltál, de letépték csúcsondról évezredes szolgálataid emlékét. Az ezredévi oszlop a levegőbe repült. Így elcsúfítva, átöltöztetve hirdeted a világnak: „Itt kezdődik valami furcsa, új ország.“

Én most elbúcsúzom tőled, de úgy, ahogy a szerelem búcsúzik szerelemtől: tűzön, vízen át reménykedve, hogy valahol szebben, tisztábban viszontlátjuk egymást.

Mert Te nem lehetsz áruló. Napfényben csillogó fehér szikláid szikrázva intenek búcsút. Nyugodt vagy, mozdulatlan vagy, mégis lázítasz és megszentelsz minden gyűlöletet. A Te multadat nem lehet dinamittal elsöpörni. A romok itt fekszenek valahol a Duna fenekén, élnek és egyesülni fognak új ezerév emlékévé. És hirdetni fogják: itt kezdődik az ország, hogy a ki itt belép, levett kalappal köszöntse majd a Magyarok Hazáját.

Isten veled öreg katona. Szebb jövőt mindnyájunknak!

Juhász Sándor akadémikus.

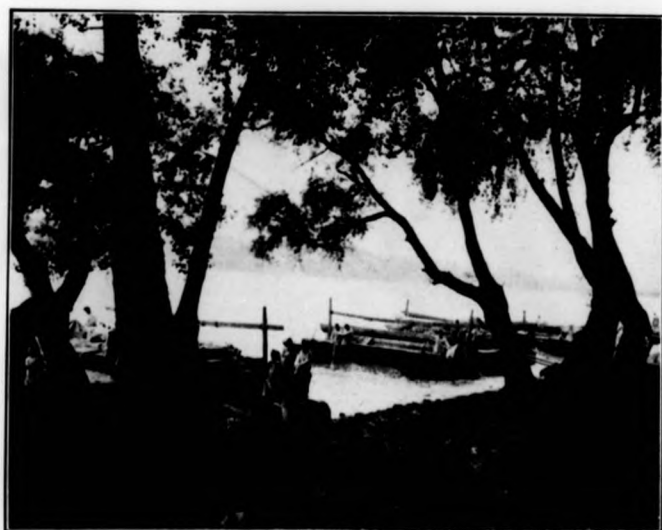
E szép földön az úr mi leszünk,
Mint voltunk azelőtt,
A szenvedés tanít, megráz és
Dúsabb életre költ;
És ami volt a jobb időben,
Az lesz a pusztaság tér,
A régi dal megszólal ismét . . .
A gólya visszatér.

Tompa Mihály.

ELŐRE!

GYULASSY ISTVÁN akadémikus szobormintája agyagból

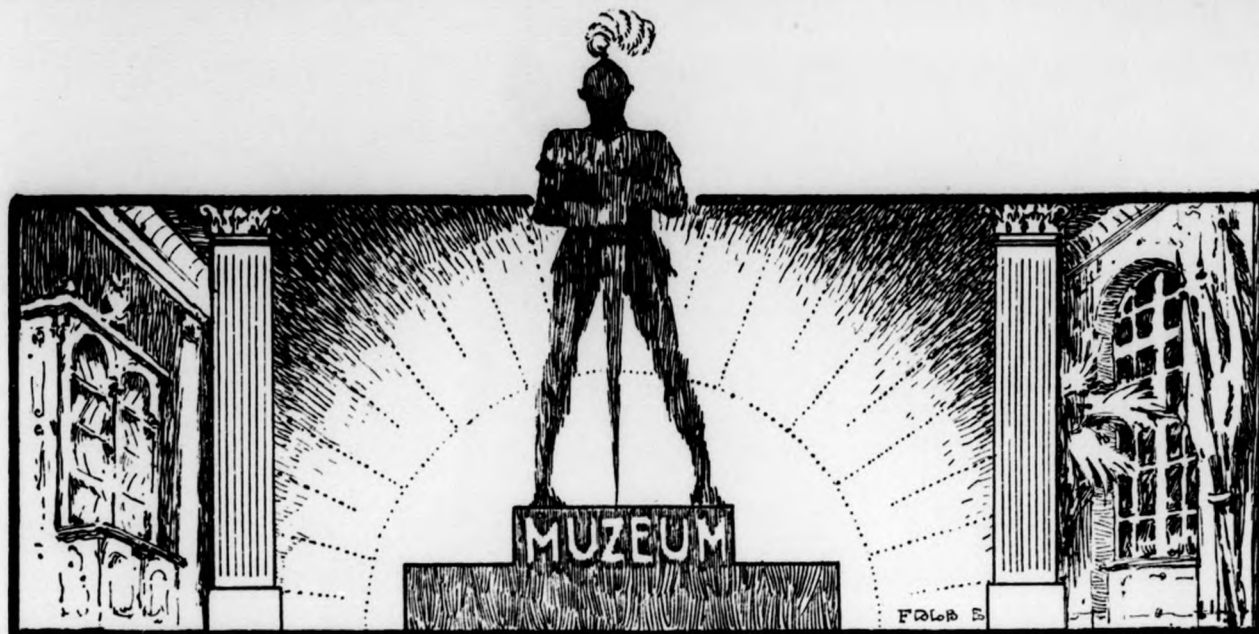

MŰSZAKI AKS-OK GYAKORLATA A DUNÁN

VARGA LÁSZLÓ főtanár felvételei

GÉPKOCSI-GYAKORLATON

MÚZEUMUNK 10 ÉVES.

A Ludovika Akadémia múzeuma ezelőtt tíz évvel, az akkori akadémiaparancsnok, vitéz Dombóvári Révy Kálmán ezredes (jelenleg ny. altábornagy) kezdeményezésére alakult. (1932. évi november hó 9-én kelt 239. számú akadémia napiparancs 3. pontja.) Egy évi alapvető munka után nyílt meg. (1924. évi november hó 6-án kelt 236. sz. akadémia napiparancs 3. pontja.)

Azóta ez a gyűjtemény állandóan és rendszeresen gyarapodott, úgyhogy ma már ez az aránylag fiatal intézmény méltóképen be tudja tölteni rendeltetését, amelyet a „Házi és szolgálati rend“ a következőkben határoz meg:

A múzeum a Ludovika Akadémia hagyományainak ápolására, az akadémia szellemének ébrentartására, ezáltal a következő nemzedékek nevelésére szolgál. Magában foglalja elsősorban azokat az ereklyéket, emléktárgyakat, iratokat, képeket, stb.-t, amelyek az

akadémia történetének múzeális ábrázolására alkalmasak, de gyűjteménye kiterjed — kisebb mértékben — olyan múzeális tárgyra is, amelyek a magyar kir. honvédségre vagy a régi magyar koronatorténetre és egyáltalán a magyar történelemre vonatkoznak.

Eleinte a szűkös elhelyezési viszonyok miatt csak egy volt tanterem (az I. emelet ÉNy. sarkán) állhatott a gyűjtemény rendelkezésére, ezért a csakhamar megyarapodott anyag egy része a folyosókon nyert elhelyezést. 1932 őszén a múzeum az előtér felőli oldalon egy újabb termet kapott, amelyet — még abból az időből, amikor ezek a termek a tiszti kaszinó helyiségei voltak — vékonyan befalazott átjáró kötött össze a régi teremmel. A múzeum helyiségének ez a bővülése lehetővé tette az anyag rendszeresebb elhelyezését, valamint az eddig raktárban tárolt anyag egy részének a kiállítását is.

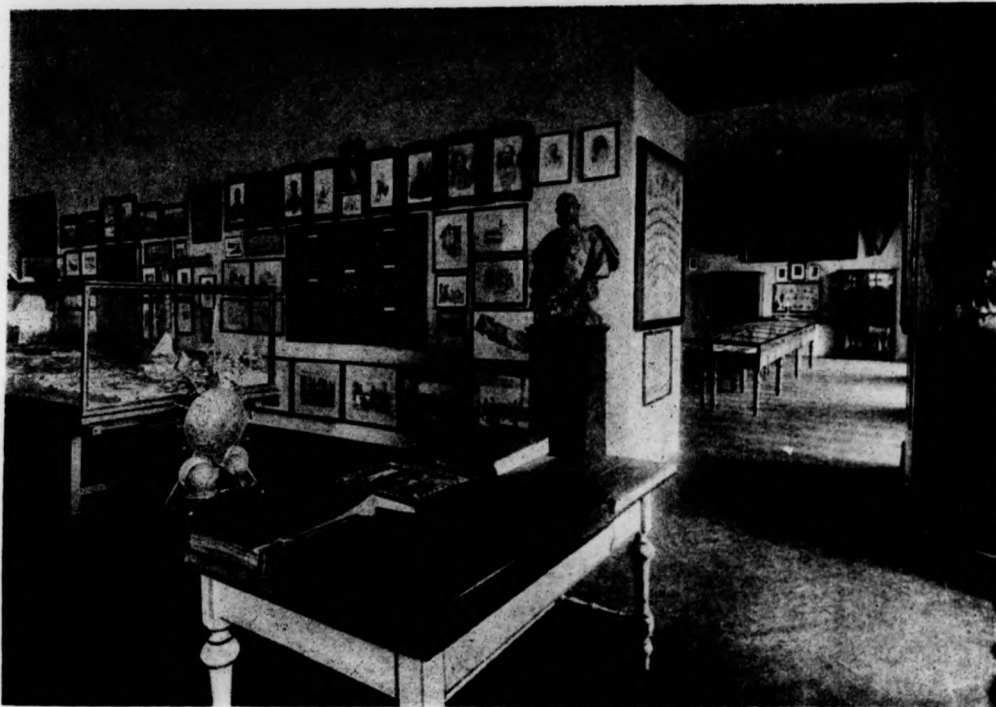
A múzeum leltározott anyaga a megalapítás 10. évének végén a következő:

Múzeum régi (nagy) terme. — Jobbról: a Hajts-féle domborn.ű-asztal.

Múzeum új (kis) terme. — Balról: az ellenforradalmi gyűjtemény. Goszleth felvételei.

- I. csoport: Levéltári anyag 320 darab.
- II. csoport: Ruházati és felszerelési tárgyak 94 db.
- III. csoport: Dísz tárgyak és ereklyék 69 darab.
- IV. csoport: Szobrok, festmények, grafikai lapok 378 darab.
- V. csoport: Fényképek (sokszorosítások) 1233 darab.
- VI. csoport: Könyvek és egyéb nyomtatványok 569 darab.
- VII. csoport: Sport-emlékek, érmek 49 darab.
- VIII. csoport: Különbőféle emlékek 132 darab.

Gyűjteményes művek: I. „L. A. fénykép-albuma“ (jelenleg 2 kötet), amelyben az akadémia életében előforduló fontosabb eseményekről készült kisebb fényképek nyernek elhelyezést. 2. A „Ludovika Akadémia újságalbuma“, a Ludovika Akadémiára vo-

natkozó vagy vele kapcsolatos hírlapi és folyóirat-közlemények elhelyezésére szolgál. 3. A „Ludovika Akadémia emlékkönyve“, amelyben az akadémia előjáróinak, a volt ludovikásoknak és az akadémia vendégeinek az aláírását gyűjtik. 4. A tábornoki rendfokozatot elért ludovikások és tanárok *arckép-albuma*.

A jelenlegi kiállított anyagból különösképp említést érdemelnek: a régi honvédszászlók, a világháborús gyűjtemény, az 1919. évi ellenforradalom emlékei, a különféle korszakokban viselt ludovikás egyenruhák, a ludovikások szellemi termékeiből összeállított könyvtár, a fegyvernemek serlegei, az osztrák-magyar és új magyar kitüntetések gyűjteménye, valamint a régi ludovikás évfolyamok csoportképei. Különös érdekessége a múzeumnak, hogy a Reichstadti hercegnek a báró Melczer-család hagyatékából származó táborigyűjteményét és vadászfegyverét itt őrzik. vitéz R. J.

Az akadémia napi- és tanórarendjének összeállítása. (1931.)

ADALÉKOK A LUDOVIKA AKADÉMIA TÖRTÉNETÉHEZ.

A Ludovikás Levente multévi számában arra kértem az évkönyv olvasóit, hogy az akadémia történetére vonatkozó vagy azt kiegészítő adatokat, valamint az akadémiával és annak történetével foglalkozó közleményeket az évkönyv szerkesztőjével közölni szíveskedjenek.

Ebben az évben a következő adatok érkeztek be:

Barcsay-Amant Zoltán főhadnagy, aki eddig is nagy érdeklődést tanúsított az intézet története iránt, erre vonatkozó kutatásai során a Ludoviceum első alapítói közül huszonötnek az arcképét találta meg, valamennyit eredeti metszetek alakjában.

Ugyancsak ő közölte az akadémiával, hogy a Hadi Főtanoda igazgatójának, *Petzelt József*nek sírját felfedezte a szentendrei kálvárián és nem a temetőben, mint azt a Ludovika Akadémia Története írja. Erre vonatkozóan meg kell jegyezni, hogy akkor, amikor *Petzelt Józsefet* eltemették, a szentendrei kálvária, mint a legtöbb kálvária, temető is volt egyszermind, különben nem temették volna oda.

A váradoszi plébániatemplom, jobbról az irgalmasok kolostora, balról a 37. gy. e. nevelőintézete, amelyben a Ludoviceum 1849-ben működött. — XIX. szd. közepén készült metszet. *Barcsay-Amant Zoltán* gyűjtése.

Különböző cs. kir. katonai intézetek növendékei a XIX. század első felében. (Bermann és fia metszete, Bécs, 1830.) Balról jobbra: 1., 3., 4. Német ezredneveldek növendékei. 2 Magyar ezrednevelde növendéke, ilyen ruhát viseltek a nagyváradiak is s valószínűleg a Ludoviceum odaszakadt hallgatói is 5. Velencei „Marine Cadetten Collegium“. 6—7. Wiener-Neustadt. 8. Bécsi hadmérnöki akadémia.

Barcsay-Amant Zoltán főhadnagy különben azt az eszmét vetette fel, hogy *Petzelt* hamvait a Ludovika Akadémia a szentendrei hatóságoktól — amelyeknél ő maga már eredményesen eljár — kérje ki és vagy az intézeti kápolnában, vagy pedig a parkban temesse el, sírját pedig megfelelő emlékekkel jelölje meg.

Csányi Tivadar postafelügyelő, akinek ellenforradalmi szerepléséről, az akadémia története megírásának idejében rendelkezésre állott adatok alapján, a könyv a 708. lapoldalán emlékezett meg, a. m. kir. postaigazgatóságnak hozzá intézett, 1933 szeptember 27-én kelt, 1-Sz. 1537/1933. számú átiratát másolatban beküldötte. Ebből az átiratból megállapítható, hogy *Csányi Tivadart* felettes hatósága, a fegyelmi ügyében megindult újrafelvételi eljárás folyamán felmerült újabb adatok alapján állásába visszahelyezte és elő is léptette. A másolatban beküldött okiratot, amelynek alapján *Csányi Tivadar* szereplése is más világításba kerül, az akadémia történetének többi irataihoz csatoltuk.

Bachó László.

Barcsay-Amant Zoltán főhadnagy ezévből külön füzet alakjában összefoglalva kiadta a L. A. történetével kapcsolatban eddig megjelent cikkeit és újabb adatait „Hozzászólásaim a Ludoviceum történetéhez“ címmel.

A L. A. régebbi történetére értékes adatokat tartalmaz Felsőszopori *Tóth Ágostontól* évkönyvünk jelen számában önálló cikk alakjában közölt emlékezés is.

Az 1848-as Ludoviceum egyik hallgatója. Mint érdekességet említettem meg, hogy a ludovikási, illetve honvédatilláját *Flóra* nővére átalakította magának s benne festette meg magát *Pálik* által. Az érdekes képet *Tivadar Kammermayer-utcai* régiségkereskedőnél fedeztem fel; megszerzése kívánatos lenne valamely közgyűjtemény számára.

Közli: *Barcsay-Amant Zoltán* főhadnagy.

EMLÉKEZÉS FELSŐSZOPORI TÓTH ÁGOSTONRÓL.

Leventekörünk „Tereptani és katonaföldrajzi osztálya” 1933. évi május hó 24-én a feldíszített tereptani tanteremben díszgyűlést rendezett, amelyen megjelent *vitész Jány Gusztáv vészt. ezredes*, az I. főcsoport parancsnoka, *nemes Berkovich Brunó vészt. ezds.*, a kör tanárelnöke és *vitész báró Heim Géza alezredes*. Az akadémia volt tanárai közül mint vendégek megjelenésükkel az osztályt megtisztelték: *Hajts Lajos és Kirchlechner Károly ny. tábornokok*, *Kossowitz Gyula, Nagy László ny. alezredesek és Lendvay Károly alezredes*. Megjelent továbbá *Balkay százados*, az Állami Térképészet kiküldötte.

A díszgyűlést *Kogutowicz Lajos* őrnagy, — az osztály vezetőtanára — a következő szavakkal nyitotta meg:

„Néhai Felsőszopori Tóth Ágoston honvéd ezredsről emlékezem meg. — Ennek a ritkaképességű honvédtisztnek a nevével akkor találkozunk, amikor 1846 után mint táborkarhoz csatolt főhadnagy *Pétervárad környékét fényképezte* az akkori legújabb elvek szerint — színvonalas modorban. 1848-ban Bem seregében szolgált. Kolozsvár elfoglalása után e város katonai parancsnoka lett. Később megvált az erdélyi seregtől. Perczel Mórtól ideiglenesen átvette a 4. hadtest parancsnokságát, majd Vetter mellett vezérkari főnök lett. A gyászos világosi fegyverletétel után osztott bajtársai sorában. A katonai bíróság *kötélhalálra*, kegyelem útján 18 évi várfogságra ítélte, ebből 7 évet Olmütz várában töltött és az 1856-ban kibocsátott amnesztia alapján szabadlábra helyezték.

1869-ben a honvédség felállításakor gyalogsági ezredessé nevezték ki. Ezt megelőzőleg a közmunka és közlekedésügyi minisztérium megbízásából több éven át tanulmányozta a *külföldi helyszínrajzi intézetek szervezetét és működését*.

1867-ben a közmunka és közlekedésügyi minisztériumban megszervezte az *első magyar helyszínrajzi osztályt, melynek később igazgatója lett*. 1869-ben ismét jeles szervezőképességéről tett tanúságot, amikor a pesti tudományegyetem bölcsészeti karán a „*Hadtudományi osztály*”-t szervezte meg, melynek tanára is volt.

1871-ben *Hunfalvy Jánossal* megalakítja a *Magyar Földrajzi Társaságot*, amelynek elnökévé választották. 1871-ben igen értékes tudományos és irodalmi működéséért a *Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta*. Bennünket talán legjobban az a ténykedése és harca érdekel, amelyet a magyar helyszínrajzi intézet felállítása céljából folytatott.

A térképészet multját kutatva akadtam Felsőszopori Tóth Ágoston személyére és ezek alapján kutattam fel *örökbecsű* és még ma is *érvényesíthető törekvéseit*. Szavainak egynehányát idézem:

„*Magyarország érdeke és becsülete követeli, miszerint helyszínrajzi, földtani és meteorológiai intézete legyen. Ne legyünk kárhóztatva az idegen, a külföld munkálatait csodálni, hanem miután magunkat Európa művelt államai sorába számítjuk, foglaljuk el a ben-*

nünket megillető méltó helyet, vegyünk tevékeny részt a tudományos munkálatokban és mutassuk meg, hogy a magyar hon fiaiban nem hiányzik sem a tehetség és képesség, sem az akarat és buzgóság.”

Igen érdekes Tóth Ágoston következő megállapítása:

„*A népesség szaporodásával, a gazdaság fejlődésével, az ipar és kereskedés haladásával mindig nagyobb lett a felmérési munkálatok mértéke és pontosabb azok kivitele. Így kényszerítve vagyunk a mérési pontosságban haladni, mert ha a régi mellett maradunk, a gőzerő és távirida előretolrongó jelen korszakában túlszárnyalva leszünk és talán már a jelen nemzedék lesz kénytelen munkálatainkat elvetni és pontosabb új mérést teljesíteni.*”

Felsőszopori TÓTH ÁGOSTON (1812—1889)
m. kir. honvédezredes. A szabadságharc hős bajnoka. Az első magyar helyszínrajzi osztály megszervezője (1867) és igazgatója. A pesti Tudományos Egyetem „Hadtudományi osztály”-ának megszervezője (1869). A „Tudományos Akadémia” levelező tagja (1871). A „Magyar Földrajzi Társaság” egyik megalapítója (1871) és alelnöke. A magyar térképészet úttörője.

Harsányi felv.

Felsőszopori Tóth Ágoston ezredes arcképét Révay Kálmán akadémikus megfestette. Ezt az arcképet közös munkahelyünkön kifüggesztettük.

Lebegjen az Ő nagy szelleme közöttünk, legyen az Ő fárasztó, úttörő munkája és izzó hazaszeretete a mi eszményképünk és irányítson bennünket a fejlődés útján!

Ezután Rákossy András akadémikus, osztályelnök a Leventekör tereptani osztálya nevében átvette a leplezett képet, majd az osztály tagjaihoz intézett buzdító szavai után következőkben emlékezett meg Tóth Ágoston ezredesről:

„A mi hivatásunk elsősorban az eszmények ápolása, de legfőképpen kötelességünk ez olyan férfiúval szemben, aki szívén viselte a fiatalság, még pedig a fiatal katona-nemzedék sorsát és nevelését.

Ennek a szeretetnek élő bizonyossága Tóth Ágostonnak az a két kevésbé ismert értekezése, melyet az ő munkássága után kutatva Ballagi Géza: „Politikai röpiratok, 1889.” című gyűjteményében találtam meg, amelyek közül az elsőt 1869-ben a Ludovika Akadémia felállítására és a magyar katonai nevelés ügyében, míg a másikat szintén 1869-ben a Hadtudományi tanfolyam megnyitásakor mondta.”

Ezután szemelvények bemutatásával ismertette a két mű tartalmát.*

Befejezésül az akadémikusokhoz a következő szavakat intézte:

„Tóth Ágoston ezredesben a hős katonát, a kiváló tudóst, a munkás hazafit és a sokoldalúsága következtében korát messze túlhaladó lángelmét tiszteljük.

Itt vagyunk az ő elgondolása szerint megvalósult magyar katonai főiskolában. Kötelességünk, hogy az ő szellemi irányítása értelmében fokozott erővel dolgozzunk, mert jóllehet a Ludovika Akadémiáról alkotott felfogása és terve értelmében az intézet felvirágozott, de hogy az ő mondását idézzem: „Magyarország még nincs, de lehet!” „Magyarország önálló és független, de nem szabad!”

A Ludovikás jelmondat mellé: „A Hazáért mindhalálig” a célhoz vezető úton kövessük azt a két lángoló szót, amely Tóth Ágoston sírkövének felirata: „Egyenesen előre!”

* 1. „A magyar katonai nevelés és a Ludoviceum felállításának az ügye.” — 2. „Szózat Magyarország harcratertett ifjúságához.” Az ismertetést — helyszúke miatt — nem közölhetjük, kéziratát azonban a Ludovika Akadémia Történetének anyaggyűjtőjében helyeztük el. (A szerk.)

GYÓNI-ALBUM, amelyet az orosz hadifogságban Rátkey István volt tart. fhdgy. szerkesztett és készített, finnországi papíron, orosz bőrbbe kötve, művészi faberakásokkal díszített fedélapokkal. A háborús időknek ezt az értékes, Szibériából gondosan hazamentett műtárgyát a Ludovika Akadémia múzeuma a tulajdonostól a folyó évben átvette és megtekintésre kiállította.

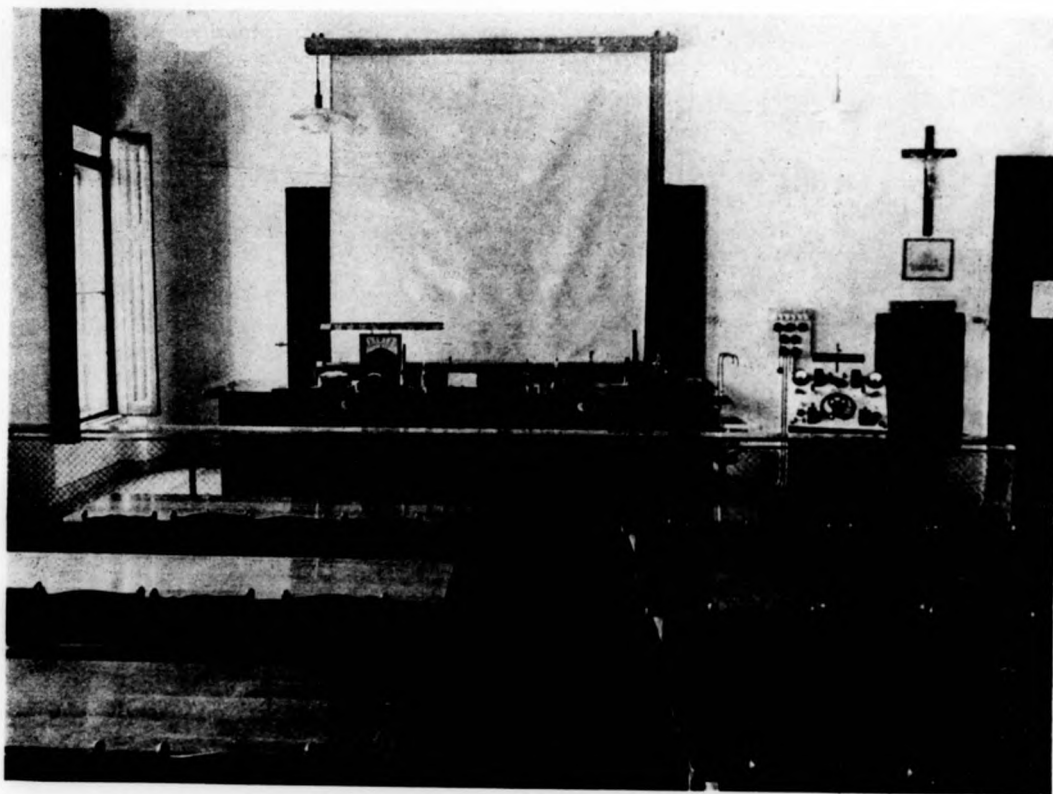
A FIZIKA-SZERTÁR ÁTALAKÍTÁSA, FIZIKA-MUNKATEREM LÉTESÍTÉSE.

A technika haladása és ezzel kapcsolatban az akadémiából kikerülő fiatal tisztekkel szemben támasztott követelmények műszaki vonatkozásaiban olyan magasfokúak, hogy a rendelkezésre álló idő mellett minden lehető eszközt fel kell használni a legjobb eredmény elérésére.

A fizika-tanítás mai módszeréhez modern felszereléssel ellátott fizika-szertár és mellette egy modern fizika-munkaterem szükséges. Az 1932/33. tanév folyamán egy három esztendőre szóló ezirányú költségvetési tervezet első évi részlete vált valóra.

A fizika-szertár számtalan értékes felszereléssel gyarapodott a demonstrációs és munkatanítás céljaira. A fizika-szertár

áramot. A jövő fejlődési lehetőségeit szolgálják a már most beépített légszívó és légsűrítő vezetékek, valamint a gázvezetékek is. Sok értékes kísérlet bemutatását teszik lehetővé a falra felszerelt tükrös galvanométer és árammérő órák, amelyek nyitott szerkezettel, ellenőrző lámpákkal, üvegszekrények alatt úgy nyertek elhelyezést, hogy az akadémikusok kapcsolásukat és működésüket a példák megoldásával párhuzamosan és egyidejűleg akadálytalanul láthatják. A munkaasztalok elvannak látva ernyős lámpákkal, amelyek csak a fűzetre vetnek fényt, hogy így az akadémikusok az ugyancsak most beszerzett episkopkokal és epidiaskoppal a vászonra vetített szerkezeti rajzokat, vázlatokat vagy táblázatokat a vetítés

Az újonnan berendezett fizika-munkaterem.

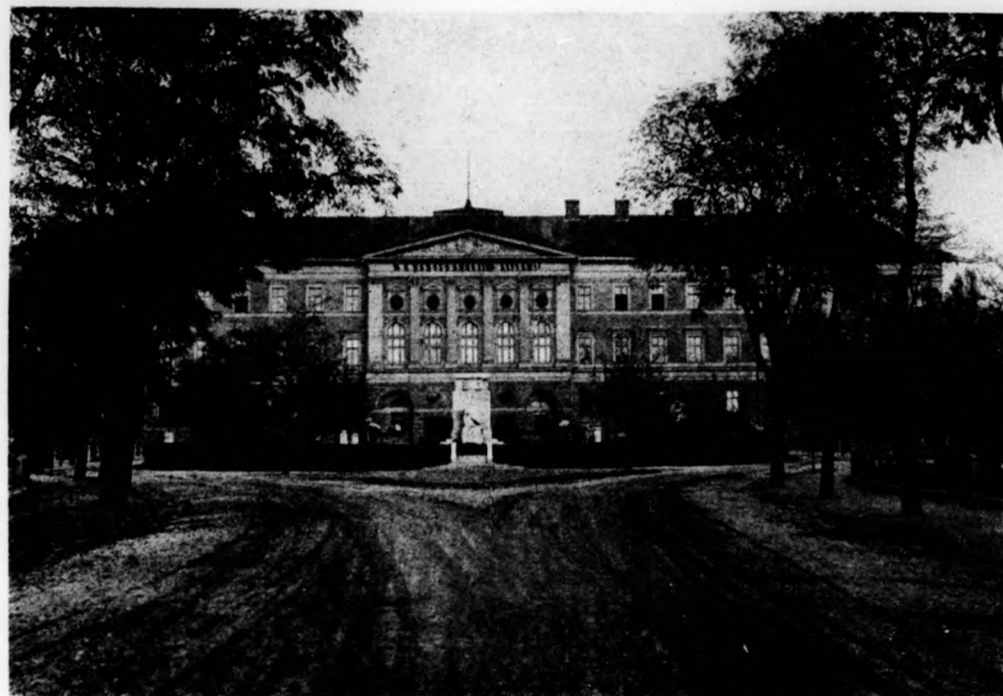
Marx és Mérey cég felv.

mellett létesült egy fizika-munkaterem modern tanári előadóasztallal és munkaasztalokkal, amelyek gáz- és villanyvezetékekkel vannak ellátva. Mindkét teremben a falra szerelt márvány közvetítő táblákhoz, melyeken a városi egyen-, váltakozó- és az öngerjesztett váltakozó áram dugaszoló aljzatai foglalnak helyet egy eltolható nagyteljesítőképességű és modern berendezésű kapcsolótábla szereltetett be, melynek segítségével az áram a munkaasztalok számára központiasan szabályozható. A közös tengelyen futó motor-generátort a technológiai tanteremből átszerelték a fizika-szertárba és ez szolgáltatja mindkét helyiség számára az öngerjesztett váltakozó

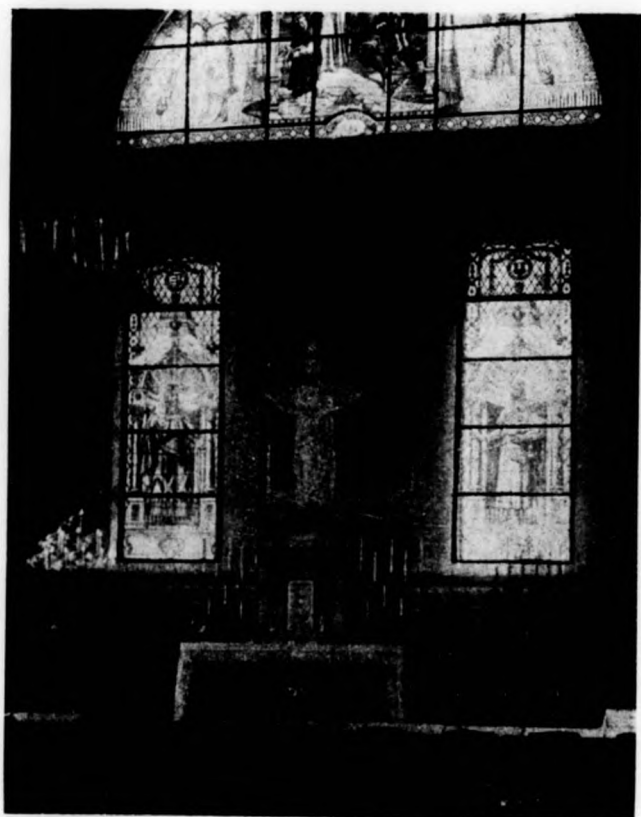
alatt a fűzetbe berajzolhassák, illetve beírhatják. Ez rendkívül nagy időnyereség.

Azt tapasztaltam, hogy a fizika tanításnak ez a módszere a tanórákat a hallgató számára elevenné, érdekessé, kísérleti eseményekben gazdaggá teszi. A tanár és tanítványa vállvetve dolgoznak kisebb-nagyobb fontosságú kísérleti eredmények megfigyelésén, s így elérjük a legfőbb kísérlet eredményét: a legrövidebb időn belül a legelvonatottabb elméleti anyagot is el tudjuk sajátítani az akadémikusokkal.

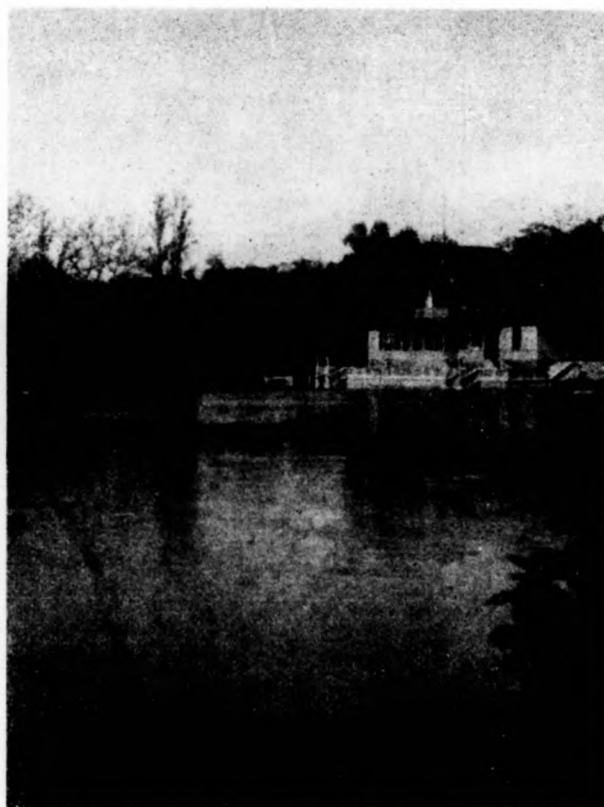
Somlyódy Árpád százados,
a fizika-szertár vezetője.

A L. A. főépülete a Névtelen Hősök emlékművével.
Goszleth felvétele (1933).

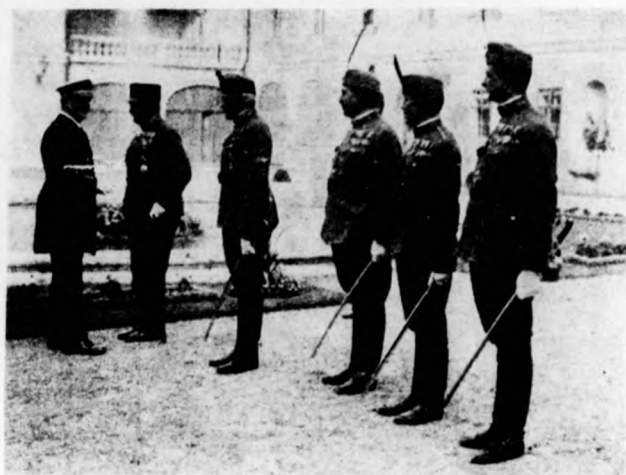
A r. kat. kápolna oltára az 1932/33. tanévben helyére ismét visszahelyezett márványfeszülettel.

Csónakház a L. A. kertjében. — Somlyódy szds. felv. (1933.)

Tisztek és akadémikusok csoportja a Forum Romanum romjai között, a m. kir. reálisk. nevelőintézetek 1933. évi olaszországi látogatása alkalmából.

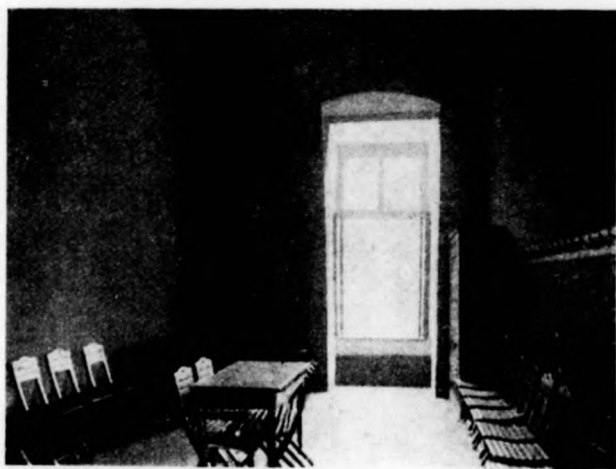

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága Gödöllőn kihallgatáson fogadja az olasz balillák és avangardisták 1933. évi látogatását rendező tiszteket.

Harsányi felv.

Olasz balillák és avangardisták csoportja a Ludovika Akadémia kertjében 1933. évi látogatásuk alkalmával.

Az 1932/33. tanév elején a tantermekben egy-egy dohányzó-előszobát létesítettek.

L. Á. I. főcsop. fogorvosi rendelője (1933).
Fehér Tibor aks. felv.

*TÉLI HANGULAT a Ludovika Akadémia (I. főcsoport) kertjében
FRAKNÓY LÁSZLÓ akadémikus felvétele*

*ELSŐ „ELŐRE”
SOMLYÓDY ÁRPÁD százados felvétele*

*

*Balról:
NAGYANYÓ ASZTALA
GERŐ PÁL akadémikus felvétele*

SZÉPIRODALMI RÉSZ

KURUC NÓTA.

Írta: Kovács Ferenc akadémikus.

Beborult a magas ég,
A szerencse letűnt rég,
Kuruc pajtás, ez a vég,
Beborult ránk a nagy ég.

Rongyos csizmám, dolmányom,
Bozótosba' tanyázom,
Csendes megnyugvásom
Nincs sehol a világon.

Szellő zúg az avaron,
Szép hazámat itthagynom.
Idegenbe bujdosom,
Keservemet ott sírom.

Peregnek a levelek,
Kibujdosom, elmegyek,
Idegen föld eltemet,
Elfelejtik nevemet.

PALOSY JÁNOS örgy.
vízfestménye.

ŐRÖK, VIGYÁZZ!

Írta: Bodnár István akadémikus.

Őrök vigyázz! Őrök jobbra nézz! Kötelmeket átadni. Régi űr hátra arc! Indulj! És egyedül maradtam az éjszakában. Őrségen álltam. Elindultam kimért lépésekkel fel és alá. Élesen csikorgott talpam alatt a kavics. Úgy éreztem, mintha Szavolyai Jenő herceg biztatón mosolyogna rám érclováról. Arra fordítottam a fejem, de nem láttam az arcát, mert nagyon sötét volt.

Már úgy félórája sétálhattam fel és alá, mikor megzizent a bokrok közt a szél. Ismerős dallama volt, nádasból jött, elhozta a nádvirág illatát. — Hol van itt nádas? — Alattam, morajlott a város. Óriási sátoztáborhoz volt hasonló. Időnkint kacskaringós fények vibráltak belőle felém. Lelkembben is, mintha apró tüzek gyúltak volna tőle, kis rózsalángok, a mult ittfelgett emlékei. Eltűnődtem egy darabig. Emlékszem, lábhoz vettem a puskám.

Elnéztem a ragyogó város felett. A távol kék ködéből izzó piros pont tűnt elő. Tudtam, éreztem, hogy csak pász-tortúz lehet. Aztán kigyúlt még több is. A legközelebbi itt lobogott a Duna tulsó partján. Még az alakokat is ki tudtam

venni. Az egyik éppen felállt. Hatalmas tülköt vett fel a földről és belefűjt. Olyan volt a hangja, mint a hímszarvas bőgése, mély, érces, egyhangúan bús és mégis oly kimondhatatlanul szívbemarkoló. Nagyon messziről felelt rá egy másik.

A lángok hatalmasan lobogtak. „Ég a város” szakadt ki belőlem a kiáltás, s a pusztai szél elhozta az égett pernyét hozzám. Sehol se láttam a várost. Megfordultam, hogy elkeressem magamtól ezt a rémképet. Valami megzendült a kezemben: Hosszú tiszafa-ij volt.

Tudtam, hogy 1933-ban vagyok és őrségre állítottak.

Elindultam felállítási helyem felé. Minden lépésnél hal-kan pendült a sarkantyúm, s farkasbőr kacagányom kísértet-szárnyként úszott utánam.

Siettem. Élesen csikorgott talpam alatt a kő. Csak addig adjon erőt az Isten, míg megnyomom a vészcsengőt.

Odaértem a falhoz. Nekitámasztottam az íjat és remegő kézzel nyultam a csengő felé.

Valami koppant. Eldőlt az íjam. Mire visszafordítottam a fejem, már nem volt se csengő, se királyi vár.

Hátrább állt Huba vezir aranykopjás sátra. A kacagó szél néha belekapott ajtófüggönyébe, ilyenkor kicsillant a mécses sárga lángja.

— Felvettem az íjat és tovább róttam egyhangú köreim a sátor körül. Vigyázni kell, nem szabad senkit a sátor közelébe engedni. Hamar leütteti Huba vezir a hanyag őr fejét. A hadnagy nem is akarta, hogy én álljak.

— Fiatal vagy még fiam, tapasztalatlan a szemed. Háborús időben nappal is jobb, ha öreg harcos őrködik!

De én addig erősködtem, míg engedett. Hisz nem vagyok már ujonc, voltam már három csatában is. Kissé kihúztam tegzemből a legjobb nyilat, megsimogattam tollbóbítáját, mintha mozdult volna valami.

Egyszercsak szétvált a sátor ajtaján a függöny. Huba vezir daliás alakja jelent meg a résen. Ősz volt már, fehér mint a galamb, de oly egyenes, mint a kopja. Pálca volt a kezében.

— Vidd el fiam ezt a pálcát oda a legmesszebb látszó tűzhöz, ott majd megmondják, mit kell tenned. Jelszó: Huba vezir.

Atvettem a pálcát, lóra kaptam, levágtattam a hegyről, bele a hideg Dunába.

*

Lassan közelebb és közelebb jött a tűz. Keserű illatát erre kergette a szél.

Hárman ültek a tűz körül. Köztük az apám. Nagybajuszos párdúc-kacagányos, honfoglaló magyar. Bizáncot is megjárta. Messziről meghallották a lódobogást, füleltek is felém, de amikor megértették, hogy csak egy ló dobog, menten megnyugodtak.

Tán nem is köszöntem, mikor közéjük értem. A pálcát mutattam már messziről. Új lovat adtak alám és felmutattak a hegyre. Tűz égett azon is.

— Arra!

Több szó nem esett. Csak míg kengyelt igazítottam, megveregette apám a vállam.

— Hát rád bízták? Járj szerencsével fiam!

Sokáig zavartam a lovat, de a tűz nem jött közelebb. Messze lehet az nagyon. Szorosabbra vettem a szárat, ki ne dőljön alólam a ló. Aztán szétnéztem, már amennyire a sötétség engedte.

Nagyon szerettem ezt az új hazát, minden oly szép benne. Az előbb még csüdig gázolt a lovam ördögnek való sárga homokban, most meg selymes réten suhanunk versenyt a széllal.

Ilyen gondolataim voltak akkor is, mikor éles hangon rám kiáltottak. Megtorpant a ló. Rögtön a szekercémhez kaptam.

— Ki vagy? Hangzott a sötétből.

Ismerős volt a hangja, megmondtam a nevem.

— Ki vagy? — Dörögte most már erélyesebben.

Mindjárt megértettem, mit akar, mondtam is menten: „Huba vezir”.

— Jó! És elindult alattam a ló. Éreztem, hogy vezetik, fák alatt jártunk, megkerültünk valamit. Sátor volt. Bent még ébren voltak, ki-kicsillant a gyertyalángja.

Bevezettek. Akkor tudtam meg, hol vagyok. Bélduc vezir barna haja fölött két gyönyörű szempár ragyogott felém. Az én Estikémé volt.

Az apja urával volt dolgom, rá csak lopva pillanthatam néha. Átadtam a rovást. Leültetett, bort hozatott, aztán elolvasta. Felcsillant a szeme, mikor a végire ért. Rám emelte a boros kupát.

— Megyünk öcsém a germánokra!

Ott tartottak éjszakára. Már hajnalodott, mikor kimentem a lovakhoz helyet keresni magamnak, addig Estikével beszélgettem.

Másnap nem engedtek el, harmadnap meg kéretlenül is maradtam. Gyönyörű volt ez a két nap. Megegyeztem az apjával, hogy majd ha hazajöttünk a germánoktól, sok kincscsel megrakva, akkor majd elvihetem a lányát.

Negyednap indultunk hatalmas sereggel. A Dunánál találkoztunk Huba vezirrel. Két hatalmas sereg repült, mint a szél, vészesen, mint az orkán, égő falvak jelezték útját a germánok földjén. Sok kincscsel megrakodva tértek haza, de én nem voltam köztük.

*

Hirtelen vállra vettem a puskát, mintha jönne valaki.

— Állj ki vagy?

— Őrjárat!

— Parancsnok előre! Nem tudtam, hol járhattam az előbb.

ŐSZ.

R. M. Rilke.

*Hullnak a levelek a messziből szállva,
Mintha égből hervadnának távoli kertek;
Tagadó, ijedt mozdulattal esnek.*

*És súlyosan hull a föld az éjfelekbe'
A csillagmindenségből a magányba.
Mind-mind esünk; ennek ide esik karja,
S a másikra felnéz. Ilyen az egész.*

Schummer Elek akadémikus műfordításai.

*És mégis van Egy, aki ezt az esést
Végtelen finoman a kezében tartja.*

AZ ÓRÁK KÖNYVÉBŐL.

R. M. Rilke.

*Gyakran, ha megfog a képzelet, az ész,
Megoszlik egész alakod;
Mint hangos tiszta őz, te mégy,
És én sötétlő erdőség vagyok.*

HAJNAL A VONATON.

Irta: Örley István akadémikus.

Ó, már alig emlékezem...
Szemem a sápadt, derengő homályba meredt,
Csillag se volt, a hold sok tépett felhőrongyban,
Ködeüstben pisladt. Fekete hegyek, dermedt
Sötét óriások kísérték s az állomások
Sárga lámpákat himbálták a szélben.

Gonosz, füledt éjszaka volt.
A fák borzongva lestek be az ablakomon,
A földéken kusza, titkos árnyak
Kúsztak velük, szikrák szálltak
Vörösen. A sinek kattogva-
Pattogva verték a ritmust.
Igy volt, míg álomba hullott a fejem.

S most megállok,
Megállok és ámulva nézek:
Hollá, aranyfény zuhog a világra,
Hajnal az élet!

Hollá, aranyfény zuhog a világra,
Fehér házakon, piros tetőkön, kerteken és tákon
Aransugarak, arcomba tör a fény
S meleg, csillámos, szikrázó záporban,
Napesőben ázom
Egyik állomáson...

Lány a hajnalban, piros a szoknyája,
Hunyorog a fényben, két karját kitarja,
Mintha felújjongna...
Soha ilyen szépet! Ugy nevet a szeme,
Mintha ez a tavasz kacagna most vele,

De már nem is látom...
Hollá, tovább, kékországba járok,
Most jön a tó s mintha kék hullámok
Zuhogva csapkodnák ablakom üvegét.
A tó s az ég dús drága mesebársony,
Kék, kék — vakító, sugaras azur,
De tovább, a fák már intenek utánam
S meztelen barna karjokkal a lányok.
Ragyog a mező friss, harmatos zöldje,
Ragyog az utak felvert aranypora,
Ragyognak a házak, mint a márvány, fényes
Fehérben szikrázó napos falaikkal.
Ragyog a szemem, ragyog az arcom,
Ragyog az élet, ragyog a világ,
S ez a hajnal, ez a ragyogás.
Ugy bűg a mozdony fel az azur égre,
Mintha kínlódva, örülten kacagna.
Ablakok, falak csörrenve remegnek.
Olyan most a vonat, mint reggel a gyermek,
Kit megbolondít a pázsit habos zöldje
S rikoltva, dalolva hamperegne benne,
Ám csak mindhiába bámul ki a rétre,
Lecsukott kapukat dönget kicsi karja.
Ez a vonat most tán, hogyha szabad volna,
Reszketve, boldogan rohanna a tóba.

Most csak itt zakatol, vasteste bilincsből,
Sorsa csak itt járhat, két fekete sínén.
Ez a hajnal neki hiába ragyoghat,
Hiába káprázhat, hiába dalolhat,
Nem az övé,
Csak az enyém,
Mert ember vagyok, van két látó szemem,
Ő csak gép, dohoghat, zúghat a vassínen,
De nekem szívem van s neki szíve nincsen,
Ő csak rohanhat, ha akar, megölelhet.
Életem most e vaskalitka foglya,
De szemem kinéz, de szívem kilát,
Messzenéz, messzelát, mindent megölelhet,
Mezőket, házakat, hullámokat, eget.

Ő, én tudom, csoda ez, vagy álom.
Elindultam egyik állomáson,
Éjszaka volt, gonosz, félelmetes,
Tüzet dobott fel a mozdony lángja
S ime, most itt járok, itt a ragyogásba!
Jöttem a homályból, sötétségből jöttem
S a homály, sötétség elmaradt mögöttem.
Vörös fellegekből a nap kiszakadt.
Zsoltáros szívvel szólok a reggelben
Fekete vonaton, arany-kék ég alatt.

KÖNYÖRGÉS MÁJUSI LITÁNIÁN.

Irta: vitéz Pálffy Gyula akadémikus.

Valamikor jártam litániákra,
Szolgáltam az Úrnak.

Valaha elég volt a napsugarak tánca,
Hogy lelkemet lekösse
Szent igéknek lánca,
Hogy vérszínű szoknyában bukdácsoló lábam
S fehér ingecskevel beborított vállam
Földig meghajoljon,
Gyermekajkam féltő, bátortalan hangon,
Szentséges zsolozsmát boldogan daloljon...

Uram! Most tudom, hogy nem volt büszkeségem.
Vérszínű szoknyával, fehér ingecskevel
Levettem régen.
Nem maradt meg ratjam
Más, csak az alázat.
S ha emberfia bánatos halandót találhat,
Én vagyok az, Uram!

Mert szeretnék még járni litániákra,
Szolgálni Néked.
S kell, hogy elég legyen a napsugarak tánca,
Hogy lekösse lelkem
Szent igéknek lánca.
Akarom azt, hogy mindenki lássa:
Megtért az ember, a könnye tenger
És fehér inget húz, hogy földig meghajoljon
Hogy sok vihartól érdes hangja
Szentséges zsolozsmát
Boldogan daloljon!

DON QUIJOTE.

Irta: Szakonyi István akadémikus.

Don Quijote kukac volt. Apró kis irodakukac, aki nyolc órára minden nap bent volt az irodában és ott görnyedt az ablaktól legtávolabb eső sarokban egészen délután háromig. Közben csak írt-írt, sercegett a tolla, róttá az egyenes, fekete sorokat egymás alá a ragyogó fehér papírra. Csak néha merte egy percre felemelni a fejét, hogy kibámuljon az ablakon a szabadba. Pedig kint nem sokat láthatott. Legfeljebb a szomszéd gyártelep deszkabódéinak kátránypapírral letakart tetejét, meg egy kis darab tenyérnyi szürkeséget, ami olyan piszkosan lógott a gyár sötét kéménye fölé akasztva, mintha a hosszú évek óta felszálló korom mind-mind oda rakódott volna le. A hosszúkás, örökké mozgó, ráncokba szétomló gumi-arc mégis olyan ragyogó áhítattal merült el a kis falatnyi ég és szabad levegő szürkeségében, mintha érezte volna, hogy a mögött a vígasztalan, sivár, szürke folt mögött van még egy másik ég is. Egy másik, amelyik vakítóan kék és úgy borul rá a barna, földszagú, végtelenbe futó barázdákra, mint valami óriási harangvirág gyönyörű, finom kelyhe.

Ezt látta és érezte meg Don Quijote, miközben hosszú kezével beletúrt a homlokába hulló hatalmas üstökbe, amittől olyan bóbítája támadt, mint valami kakadúnak. Egymástól távol levő, mélyenülő fekete szemeiben állandóan valami nyugtalan tűz lobogott. De a tekintete mégis féltéken és zavartan ugrált egyik helyről a másikra, mintha csak védeni, őrizni akarta volna a mögéje bújó riadt lelket. A kintről feléje áradó alattomos rosszastól és durva érintéstől.

A szögletes arcból erősen kiugró arccsontokon megfeszült a bőr és erősen kipirult, ha észrevette, hogy figyelik. Hatalmas, nyakig-kéz-láb tagjaival furcsa, zavart, kalimpáló mozdulatokat végzett. Ilyenkor a kollégák és kolléganők sunyi arccal összepillantottak és halk, csípős, viháncoló nevetésbe kezdtek.

— Don Quijote már megint elindult kódorogni. Most támadja meg a békésen kelepelő szélalmokat, amelyeket retentő óriásoknak nézett.

— De nézzétek csak, a szélalmok hatalmas forgó lapátjai mindjárt földhöz vágják.

És csakugyan, mikor szegény Don Quijote megérezte a sok feléje tűző sunyi pillantást, akkor olyan mély álomból ébredt, megzavarodott képet vágott, mint a híres „búsképű lovag“, aki rájött, hogy szörnyű óriások helyett békésen dolgozó szélalmokat támadott meg. Ilyenkor a barázdált arcon a kusza, össze-vissza futó pókhálórácok rángatózó táncba kezdtek s a megsebzett lélek fájdalmas üvöltése torz fintoiba merevült. Erre aztán kitört az elfojtott, durva nevetés. A lecsurgó könnyek mögül csak fuldokló, szakadozott szavak tudtak előtörni.

— Hahaha... ez a Don Quijote... jó alak... hahaha!

És örvénylett, zúgott a nevetésorkán, míg csak be nem lépett a kis, hajlotthátú, keszeg főnök, aki cvikkerje fölött szúrosan nézett végig a hirtelen lehúzott, alázatosra görbült fejeken.

— Persze, már megint Maga bohóckodik. Maga csinál itt mókákat és zavarja a kollégákat hivatalos buzgóságukban. Mért nem megy inkább a vurstliba, ott tág alkalmá nyílnék vásárnap délutánoként a bakák és cseléd lányok megnevetetésére. Még tányérozhatna is a végén... Na, majd lesz

gondom Magára s ha ilyen eset még egyszer előfordul, akkor, — itt erősen recsegtetve megnyomta a szavakat, — akkor távozni fog az irodából. Én itt nem tűnök meg naplopókat. Ezt jegyezze meg magának, Maga... Maga... Don Quijote.

Ezzel, mint a megsértett világrend lángpallosú arkan-gyala, szemüvegét villogtatva bevonult párnázott ajtájú szobájába. Don Quijote pedig csak állt mozdulatlanul, mintha még mindig érezné a rázuhanó szavak tüzes korbácsütéseit. Úgy érezte, hogy a bőr végigrepedt az arcán és csurog belőle a vér, a fájó, könnyületért esdő szép, piros vér. De amikor a sok könnyeléstől kifényesedett kabátujjával végigtörölte az arcát, mégsem látott mást a vékony szövettükrön, mint két fekete foltocskát, két nehéz, égető, torkot fojtogató könnyesepp nyomát, ami kicsordult, bármennyire próbálta is visszatartani. Zúgó, pattanásig feszült agyában ide-oda kongott a hang:

— És ezt kell túrnöm havi 80 pengőért, nyolc-ven pengőért! — Végre nagynehezen mégis legyúrta a föltóduló keserű könnyeket. Mikor pedig lassan föl merte emelni könnytől fényes, égő szemét, tekintete egy kis fejcskére hullott. A szőkehajú arcoska ráemelte két gyönyörű őzike szemét s olyan őszinte szájalommal és annyi meleg megértéssel nyugodott rajta, hogy fölolvadtt minden fájó keserősége s valami gyenge, sápadt, biztató érzés lopódzott be a lelkébe, amely lassan lecsillapította háborgó, viharzó keserűségét.

Délután, amikor a hivatalos óra végetért, Don Quijote féltéken hozzácsatlakozott a kis szőkehajú kolléganőhöz és hazakísérte. Ettől kezdve a kislányt csak Dulcineának hívták a hivatalban.

Don Quijote csakhamar nagy változáson esett át. Ez külsején, az öltözködésén látszott meg legelőször. Kezdett több gondot fordítani magára. Bár csak kétszer evett napjában, mégis vásárolt egy-két divatos nyakkendő, rendes inget és szép, fehér betétes sárga cipőt. Amikor először húzta a lábára a nyikorgó, hivalkodó jóságot, olyan büszke önérzettel lépkedett benne, mint a párja előtt billegő, sátorozó páva. Sőt az arcát is igyekezett megfegyelmelni. Már nem engedte, hogy az minden keményebb hangra összeránduljon és nevetéses grimaszokba torzuljon. Vasakarattal legyőzte magában a feltörő érzéseket s a minden külső hatásra jelentkező beteges érzékenységét. Kemény csontpáncél fejlődött ki a lelke körül. Már nem árhattak neki a mindennapos apró, kis túsúrások. Sőt még a főnöke előtt sem állt többé oly remegve és szemlesütve, ha az megállt az íróasztalánál, hanem fölegyenesedett, mint a fiatal nyárfa. Karjaiban ismeretlen, hatalmas erők duzzadtak és végre-valahára föl mert lélekzen mélyen, szabadon, úgy, ahogy az egészséges emberek szoktak, akiknek jó az étvágyuk és tele a pénztárcájuk.

Don Quijote-t csodálatosan átalakította a szerelem. Úgy érezte, mintha addigi suta, megvagdosott szárnyai kinőttek volna s most csak csapkodnia kellene, hogy fölemelkedjék a levegőbe. A sötét multról, a nagy vergődő nyomoruságról, a sóvárgások idejéről pedig kezdett elfelejtkezni. De nemcsak erről felejtkezett meg, hanem lassan annak a vonásai is elhalványodtak a lelkében, akinek ezt a nagy változást köszönhette, aki még nemrégén erős kis öklével szembeszállt

mindenkivel és kivette őt a sötétségből, az Élet napfényére, mint a kisgyermeket a szerető édesanya.

Don Quijote a nagy Pál-fordulást az irodában is észrevették. Most már nem húzta be a fejét olyan gyámoltalanul, olyan riadtan, ha feléje bökött tréfálkozó ugratással valamelyik csinos kollégáné, hanem merészen visszavágott a csipkelődésre, hogy az egész iroda csak úgy harsogott a derűtségtől. Ilyenkor a kis főnök is kidugta fejét a párnázott ajtó mögül, szemüvegét körülcsillogtatta, de már nem haragjában, mint azelőtt, hanem kíváncsian, amitől úgy előremeredt a nyaka, mint valami tisztességesebb gúnárnak.

— Hát min mulatnak olyan jól? Mondják el nekem is! Én is szeretnék egy kicsit jókedvű lenni, én... a szegény gyomorhajos ember!

Amikor pedig a tisztviselők elmesélték neki Don Quijote legújabb tréfáját, a fejét furcsán oldalt görbítve, köhögős nevetéssel nyikorogta:

— Maga nagy kópé, még beteggé teszi az embert a sok nevetéssel.

*

Egyik hétfő délelőtt, amikor a kirándulással töltött vasárnap után úgysem haladt valami nagyon a munka. Don Quijote éppen produkálta magát, hallatlanul mulatságos pózokkal és arcintorokkal gúnyolva ki a régi, ügyefogyott Don Quijote-ot, váratlanul kitért az ajtó és bódító illatfelhőbe burkolva, szédítő, új tavaszi kosztümjében belépett „ő”, a főnök elkényeztetett, kényes, büszke leánya, Lola. Pillantása oly mély megvetéssel süvített végig a meglepett társaságon, mint a korbácsütés a szűkülő kutyahadon. Csak egy ember állta ki ezt a dermesztő, jeges pillantást: Don Quijote. Dacos elszántság tutott végig ereiben s forralta fel vérét, mitől a szeme hatalmasat villámlott. Csak egy pillanatig tartott a szemek harca s a gögös, sűrű szemek le-sütve, riadtan menekültek. De Don Quijote-ban is megremegett valami. Úgy érezte, eldőlt a sorsa. Mikor legközelebbi elsején főnöke szó nélkül fölemelte a fizetését, ő ezt egész természetesnek tartotta.

Don Quijote kezdett révbé jutni. De minél jobban feléfordult a szerencse, annál inkább megfélekedett arról, akinek mindezt köszönhette. Már nem is kísérté haza a hivatal után, sőt az irodában is legfeljebb csak egy-két türelmetlen szót dobott felé. Az írnivalóit azonban rábízta, ha neki a főnökhöz kellett bemennie fontos megbeszélésre. Ezek pedig mindig gyakoribbak lettek és mindig hosszabbra nyúltak mindaddig, míg egyszer csak a főnök — lánya kívánságára — Don Quijote-ot is meghívta legközelebbi estélyükre.

Az estély után való napon a főnök csak délfelé nézett be az irodába s amikor Don Quijote-ot nem látta a szokott helyén, kezét dörzsölte és mosolyogva szólt:

— Á, nagyon helyes, naggyon helyes... A fiatalságnak jogai vannak, én pedig mindig jó ember voltam s igyekeztem megérteni a fiatalságot.

E nap délutánján Don Quijote idegesen nézegette az óráját. Találkozója volt főnöke leányával, a szép Lolával. Most már a nyeregben érezte magát. Látta az utat, amelyen haladnia kell, ha törtetés nélkül, kényelmesen akar „karriert csinálni”. Ez az út Lolán keresztül vezetett.

Az aranyhajú, hűséges kis Dulcinea csak túrt és dolgozott szorgalmasan. Legfeljebb titokban ejtett csak néha egy könnyecseppet. Kerek arcocskája megnyúlt, megfogyott, a nagy, dióbarna szemek alá kék árnyékok rajzolódtak. Szegény, megcsalt kis lelke nagyon-nagyon fájt. Maga sem tudta,

hogyan történt, de a hórihorgas, dölyfös, elbizakodott Don Quijote-ot, az „oroszlánlovag“-ot — ahogyan újabban a hivatalban becézték, — még sokkal jobban szerette, mint a régi, a szerencsétlen, búsképű manchai lovagot. Pedig az őt már észre sem vette, sőt újabban a reggeli köszönés is elmaradt. A szegény kislány részére azonban még nem telt be egészen a mérték. A jók keserűségétől s Don Quijote gyakori „hivatalos megbeszélései” következtében rábízott munkák tömegétől a saját munkáját nem tudta elvégezni, mire a főnök, mikor egyszer harapós kedvében volt, felmondott neki... Az egész irodában dermedt csend támadt. A percek tollak megakadtak s mindenki szánalommal fordult a szerencsétlen kislány felé. Ő azonban nem szólt egy szót sem, nem sírt, nem könyörgött, pedig erre a főnök valószínűleg meglágyult volna, hanem összerakosgatta a ceruzáit és papírjait, azután csendesesen elindult a kijárat felé. Az ajtóban megállt, lassan visszafordult. Szeme megegyeszer végigsiklott az ismerős tárgyakon, a poros aktatartó szekrényeken, a kopott íróasztalon, a tintapecsétetes padlón, végül megakadt Don Quijote-on. Ajka megremegett, mintha mondani akart volna valamit s szeme, a csodálatosan ragyogó, ártatlan özikeszem, hosszan, fájdalmasan megnyugodott rajta. Don Quijote türelmetlenül próbálta lerázni magáról a rátapadó tekintetet, amely még most is szeretetet és megbocsátást sugárzott felé. Mikor azonban a kis leány szinte észrevétlenül elhagyta a szobát, úgy érezte, hogy valami eltűnt az életéből, valami, amit addig észre sem vett, de ami ezentúl nagyon, de nagyon hiányozni fog belőle. Percekig kába szemmel bámulta a kavargó levegőt, de aztán felülkerekedett benne az új Don Quijote. Mint-hogy pedig a munka sehogy sem ízelt, elhatározta, hogy hazamegy, szépen felöltözik s estére megkéri Lola kezét.

Hat órákor jól szabott szmokingban becsengetett főnöke villájába. Bár Lola határozott ígéretet sohasem tett neki, mégis bízott benne, hogy minden úgy fog sikerülni, mint a karikacsapás. Nem is olyan nagy dolog az egész. Egy, már otthon előre elpróbált szerelmi vallomás, egy boldogító „igen”, azután bevonulhat a párnázott ajtajú kis szobácskába, apósa mellé. Először cégvezető, azután üzlettárs lesz, ha pedig az öreg meghal, beleül a hatalmas, hűvös ölü bőrfotelba, a cégtulajdonosi szimbólumba.

Onbizalma azonban kissé megingott, amikor a leány az üdvözlés után, kacagva csapta össze a kezét.

— Maga most éppen olyan, mint egy jól kivastalt pincér a Carltonban. Csak a szalvéta hiányzik a karjáról. — Ezzel betessékelte a szobába. Don Quijote még ott sem tért egészen magához. Zavartan babrálta nyakkendőjét. Ezt igazán nem gondolta volna. De hogy is tehetett föl szmokinghoz a frakk nyakkendőjét! De milyen szeme van ennek a nőnek, hogy rögtön észrevette a tévedést s milyen bántó lenézéssel mérte végig, épp úgy... mint ott, régen az irodában. De hirtelen visszanyerte önbizalmát. Eszébe jutott, hogy akkor is ő győzött s most is neki kell erősebbnek lennie. Kell, muszáj, mert most minden erre az egy kockára van föltéve. De azért csak félóra múlva mert kirukkolni a nagy vallomással:

— Lola, én örültem szeretem magát. Én nem tudok Maga nélkül élni s ha nem lesz a feleségem, föbelövöm magamat.

Ellenállhatatlanul, kicsit léhán akarta elmondani a vallomást, de nem sikerült. Lola már az első szavára pukkadni kezdett, a végére pedig olyan görcsösen kacagott, hogy még a díványon körülötte levő párnákat is leszórta. Arca eltorzult a nagy nevetéstől, teste úgy hánykolódott, mintha

valami nyavalya rángatta volna. Pokolian félelmes volt. Don Quijote ijedten meredt rá. Egy szót sem tudott szólani, csak állt megszegeyenülve. Zavarában egyik kezével a régi mozdulattal a hajába túrt. Ettől Lolának még pokolibb kedve támadt. Fuldokolva, szakadozott hangon szólalt meg:

— Hahaha... Maga akar... engem elvenni... haha... Maga... aki még azt sem tudja, hogy a szmokinghoz milyen színű nyakkendőt kell fölvenni?... Hahaha! Maga... Maga... Don Quijote.

És Don Quijote, amikor újra hallotta a multból visszakísértő gúnynevet, úgy érezte magát, mint a megvert kutya, melyről pillanat alatt lehull minden belénevelt alázatosság s amelyből csak a vérengző, büszke ő, a farkas marad meg. Felugrott, mint a prédájára csapó vadállat. A lány kerevet tompa dobbanással zuhant végig mögötte. Civilizáció, kultúr-máz, belénevelt illedelmesség egy pillanat alatt lepattogzott róla s vadállattá változott, vadállattá, amely ősi, legyűrhetetlen ösztöneinek engedve, most rá fogja vetni magát zsákmányára. A lány a földézett rettentő hatalomtól megrémülve, didegve kúporodott össze a heverő sarkában. Szíve verése majdnem megállott ijedtében. Arcára ráfagyott a nevetés. Olyan volt, mint valami eszelős. Ettől az arctól Don Quijote kijózanodott. Kitérte a száját, mondani akart valamit, azután táromlyogva elindult az ajtó felé. Csak el innét minél előbb, el, mert még valami baj történik. Már nem bánta a karriert sem, amely kettéroppanva ottmaradt bent a leánynál. Úgy érezte, hogy hirtelen visszaváltozik megint a régi bolondos „búsképű manchai lovagá”. Úgy érezte, hogy minden, ami azóta történt, csalóka, színes álomkép, bolygó lidércfény volt.

MAGDALÉNA.

Írta: Vecsey László akadémikus.

„Magdaléna — látod — itt az este,
Szél bolyong a kusza fák között,
Gyűrűzik a kígyók síma teste,
Tüske tépi fehér köntösöd:
Ne menj még el, maradj Magdaléna!”

„Künn kószálnak kóbor férjivágyak,
Fehér tested bűnös csókera lázad,
Nászra vár a fonnyadt ajkú vész.”

„Túl a síkon mérhetetlen mélység,
Peremén a kérhetetlen kétség,
Fenekén a sűrű éj tanyáz.”
Magdaléna haját fésülgette,
Felöltötte fehér köntösét,
Fátyolt dobott fejére az este,
Sötét láz takarta mély szemét,
S elindult az úton Magdaléna...

De milyen szerencse, hogy legalább most, az utolsó pillanatban magához tért. Hogy nem járt úgy, mint az igazi Don Quijote, akinek csak halála pillanatában jött meg az esze, aki csak akkor látta be, hogy nem a kóborlás, a hajsza, az álomképek örökös kergetése az élet igazi célja, hanem mindaz, ami körülöttünk van, amit az élet önként nyújt felénk. Csak idejében rájuk kell ismerni. Milyen jó, hogy előtte még hosszú élet áll, amelyen keresztül még mindent jóvá tehet azzal szemben, aki ellen olyan nagyot vétkezett. Lelki szeme előtt hirtelen újra megjelentek azok a nagy, meleg, fájdalmas és mégis annyi megbocsájtást sugárzó szemek, úgy, ahogy utoljára néztek rá, amikor a kis szőke Dulcinea elindult a Golgota útján.

Don Quijote lelkét csodálatos, édes érzés töltötte el. Tor-kából hirtelen tagolatlan, boldogság-hangok törtek elő, mint a kisgyermeknek, aki hosszú távollét után meglátja az édesanyját.

Ezt a kislányt akarta ő elhagyni? Ezt? Hát örült volt, vagy elbájolták? Elképedve nézett körül, kereste azt a másik Don Quijoteot, az elegánsat, a hódító dendyt, aki ezt a gyalázatosságot művelte. De nem látott maga körül mást, csak néhány óvatosan tovasomfordáló békés járókelőt, akik a különös viselkedésű fiatalember közeléből igyekeztek minél előbb eltűnni.

Don Quijote lassan elindult. Eleinte bizonytalan lépésekkel, később mindig határozottabban, mindig hosszabbakat lépve, karjával nagyokat evezve a hullámzó esti ember-áradatban... az elhagyott, a lenézett, a megcsalt Dulcinea felé.

VARÁZSTÜKÖRBEN LÁTLAK...

Írta: Holló Sándor akadémikus.

Varázstükörben látlak. Jösz felém...
Az arcod halvány, hajad, mint a szén,
A járásod szitáló hóesés.
Aztán megfordulsz s lassan visszamégy.

Varázstükörben látlak. Köntösöd
Fekete fátylát könnyel öntözöd.
Kint sír a szél, szívemben forr a nyár,
De elzárom, mert más leányra vár.

Kint sír a szél, szívemben napsugár,
Ha visszajönne az elmúlt, a nyár!
Varázstükörben látlak. Szörcsuhád
Megcsókolnám, de vége, nincs tovább.

HÓPIHÉK.

Írta: Vecsey László akadémikus.

Hallod? a hó puhán zenél...
Fehér nászruhában, fehér menyegzőre
Jött a Tél.

Hallod? Nászdalt dúdol a szél...
Hócsipkés fák alatt esküszik a Halál
Meg a Tél.

Ne szólj! hiszen ez nem való:
A Halál álma csak a fehér menyasszony
És a hó.

AKS.-JELÖLT JÁRÓRBEN.

Irta: Tausch Brunó akadémikus.

November egyik holdfényes éjén
Elhangzott rég' a takarodó.
A Pálffy-téri nagy laktanyában
Élesen harsan, pattan a szó.
„Készültség tüstént járörbe indul,
Szuronyos puskát vállára ölt,
Utirány Budán, Margit-körúton,
Járör-parancsnok Kis aks.-jelölt!”

Csizmasaroknak halk kopogása
Hangzik a csendes körúton át,
És nagyon büszkén — tavaly meg „cöger”
Kis aks.-jelölt úr viszi raját.
Nem látnak semmit, csöndes az utca,
Egy kis kocsmából zongora szól,
Kimaradásról rohan egy honvéd,
A Széna-térnél fönt valahol.

Végig kocog a négy utászcizma
Az öreg, alvó, csendes Budán,

Bejárták már az előírt utat,
Félórácskával éjfél után.

Rózsadomb ormán messze magaslik
A zárda fehér homlokzata.
S a járör eltér az útiránytól,
Kis aks.-jelölt úr nem megy haza.
Viszi járörét a Rózsa-dombra,
Egy zárt ablaknál mélyet sóhajt,
Visszanész hosszan, majd tisztelegve
Tovább indítja a kicsi rajt.

A sápadt holdfény bágyadt ezüstje
Hidegen küldi lágy sugarát.
Négy ember lépte elvész az éjben,
Mély csend borítja a vén Budát.

November egyik szép holdas éjen
Igy kanyargott el az útirány.
Rózsadomb ormán, hófehér ágyán
Szépet álmodott egy kicsi lány.

MÉG FÁJ.

Irta: Juhász Sándor akadémikus.

Nem úgy, mint régen,
Csak úgy, mint mikor téli esteken,
Kis zugban ültél alacsony széken
S lámpagyújtással végét vetettél
Tündérmesének,
Most én így élek:
Az út, amelyen jártál,
Hazug álmokat nem lop belém,
Vigyázz, most ott a várta.
Alakod árnya elsuhan néha a fegyverek között,
Akkor, ha árva bús hegyek fölött
Csillagok úsznak.
És nekidőlve az álmokútnak,
Jó nézni rád, bölcsen, vágy nélkül,
Mint vén hegyek közt, ha lassan sötétül
Álmodva nézni lebukó napra.
Vagy úgy, mint kóbor téli úton,
Átlesni fénycsipkés zsalukon,
Kályhaparázsán.
Az út lezárva
S csodák csodája: nagynéha eljön
Alakod árnya,
S lélek-gitáron régi nóta jár...
Azért úgy néha, egy kicsit még fáj.

GONDOLATOS MONDATOK.

Irta: Juhász Sándor akadémikus.

A művész néha átsiklik belső tartalomra s csak a vonzó
vagy riasztó külső érdekli, néha meg kettéhasítja a porszemet
is, hogy megtalálja benne az élet magvát. Néha eszeveszett
iramban száguld emberek, hegyek, világok fölött, máskor cso-
dálkozva áll meg egy apró virág, egy szürke bogár, vagy egy
furcsa kis lélek lábainál.

„Hazavárlak”, — apró házon láttam ezt az egy szót. Ha-
zavárlak, mindig, mindenünnen, kopottan, boldogan mindig
mindenünnen hazavárlak. Odakünn nem tudod, ki, mit akar
tőled, száz úton jársz, száz cél felé, — itt nálam magadat talá-
lod meg. Ne felejtse el, ha eltévedsz, én várlak vissza. És ha
könnyű mosollyal dobálsz az életed kártyáit, ha kirúgod ma-
gad alól a földet és a madarakkal akarsz versenyt repülni, ki-
csinek, ósdinak, únottnak látsz egem, én akkor is várlak haza.
Mert ha megtalálsz ütni magadat, ki gyógyít akkor téged? Én,
aki: „Hazavárlak!”

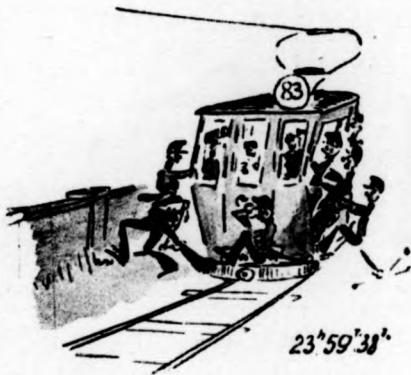
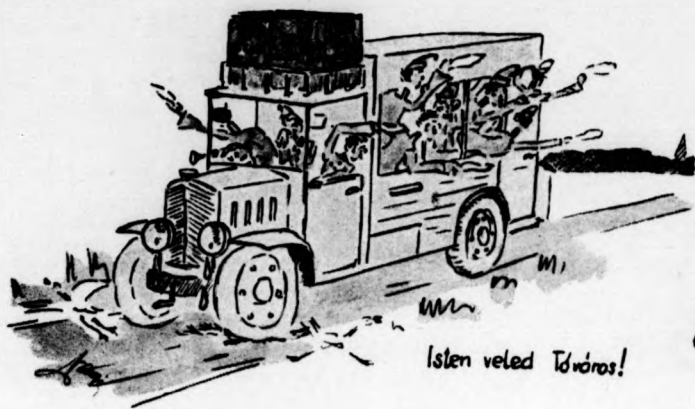
Néha kedvünk támad valami „ösi hörpöléssel” nekimenni
az életnek. Attörni mindent, megélni mindent. Csak azért,
hogy azután estére kelve, bűneinket szánya, beálljunk remeté-
nek, barátoknak és mellünket verve, éljünk az emlékek kútja
mellett, vágy nélkül, bölcs szentségben.

AZ „AKS-I SZÓTÁR“ ÚJABB ADATAI:

Becseszni = elégtelen kapni.
Berúgja a stuke-mótort = tanulni kezd.
Bevarr = bezár, lecsukat.
Bredzsó = kenyér.
Cikk! = vigyázz, előljáró jön!
Cszekó = elégtelen.
Csont! = nincs veszély, aks. jön!
Fűrészel = sokat tanul.
Kocsányoz = nézgelődik.

Lemálház = leesik a lóról.
Sózni = ébresztő után is ágyban maradni.
Stukkol = tanul.
Szintezis! = Ferdére csapott sapkát kiigazítani.
Viszi már! = elragadja a lova.
Züttyöl = nem mond igazat.

Közli Gedő (Gável) György
és Varga József aks.

Darnóy (Danzinger) Pál aks. színes karrikatúrái.
Az alsó sorban a középső kép Vadkerty Lóránt aks. rajza.

VALE EXOTIQUE.

Zenáját szerelte: ZERINVÁRY ANDOR akadémikus.

Tempo di Valse.

The musical score is written for piano and consists of four systems of music. Each system contains a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The time signature is 3/4. The first system begins with a dynamic marking of *ff* and includes a first ending bracket. The second system features a *rit.* (ritardando) marking and a *p* (piano) dynamic marking. The third and fourth systems continue the melodic and harmonic development of the piece. The score is characterized by intricate piano textures and flowing melodic lines in the right hand.

pp
rit.
p
f

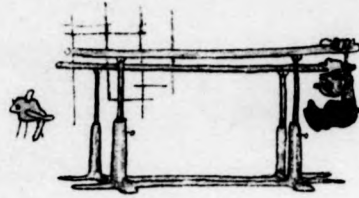
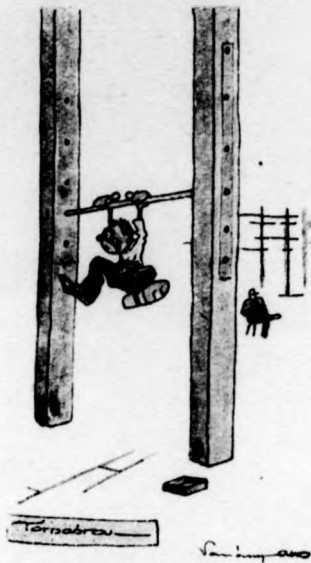
This system contains the first two staves of music. The upper staff features a melodic line with a trill and a fermata. The lower staff provides harmonic accompaniment with chords and moving lines. Dynamic markings include *pp*, *rit.*, *p*, and *f*.

This system contains the third and fourth staves. The upper staff continues the melodic development with a triplet. The lower staff maintains the accompaniment. A *rit.* marking is present.

This system contains the fifth and sixth staves. The upper staff features a triplet and a fermata. The lower staff continues the accompaniment. A *rit.* marking is present.

This system contains the seventh and eighth staves. The upper staff includes a first ending bracket labeled "1.". The lower staff continues the accompaniment. A *rit.* marking is present.

This system contains the ninth and tenth staves. The upper staff includes a second ending bracket labeled "2.". The lower staff continues the accompaniment. A *rit.* marking is present.

Varsányi Ferenc akadémikus tréfás rajzai az aks-i életből (a 74. lapon is).

VAKBÉLGYULLADÁS ÉS MÁS BETEGSÉGEK.

Irta: Mikolás Dezső akadémikus.

Természetes tünet, hogy az emberi szervezet hosszabb pihentetés után lassan újra a munkához tud idomulni. Azt hiszem, ennek a tünetnek az igazolására találták fel a szabadság utáni időszakot, azt a pár jó napot, amíg az emlékezőtehetség leteszi a szabadsági állapotokat illető vizsgát, megszűnik s a témakörét már kénytelen a közelebbi multból meríteni. Közben persze a szervezet is lassan hozzáidomul az új körülményekhez, kapcsolatba kerül a régi tünetekkel, korán keltik, rendszeresen táplálják s mikor először rendelik kihallgatásra, nyugodt megállapodottsággal szögezi le, hogy itthon vagyunk.

Történetünk ideje azonban még a megállapodottság ideje előttre esik s abból a körülményből táplálkozik, hogy — mellőzve minden magasztosabb célt — az emberek az ú. n. rideg katonai fegyelmet csak lassan akarják magukra erőszakolni, legalább is valami átmenetet keresnek e közt és a szabadság közt. Az átmenet céljaira a kórház a legalkalmasabb.

Esetünkben különösen szükség volt a kórházban megszerzendő átmenetre. Talán három nappal a szabadság után a helyőrség menetgyakorlatot tartott s ilyen esetekben az akadémia is helyőrségnek számít. Érthető tehát, hogy a kórházban hemzsegett a felvételéért betegeskedő emberáradat. A legkülönbözőbb s a legközönségesebb betegek jelentkeztek, főleg sok lábbetegség, aminek az előnye abban rejlik, hogy tapasztalati gyógymódja a pihentetés, másrészt pedig a menetet is lehetetlenné teszi. De nem feladatunk itt a betegségek különféleségére felhívni a tudomány figyelmét, tud az eleget magától is. Sőt — talán e miatt egy kicsit fölényes is. Legalább annak látszott az orvosi vizsgát tartó orvos kijelentése, mikor a rendelőbe belépve ilyen igen nagy mértékben szemlélhette a katonai közegészségügy hanyatlását, az ajtóban egy pillanatra visszatörpanva, kezéit összecsapva megesküdött, hogy az egész bandában nincs egy beteg sem, „bliccel” az egész.

Ez a hideg tudományosság nyomasztó hatással volt a betegekre. Reményeik szertefoszlásától tartottak, mert az orvos rosszkedvűsége és az egészség helyreállítása közt szoros összefüggés állt fent, az orvos derüje viszont betegekké tömi meg a kórházi ágyakat. E derü most nyomaiban sem volt jelen, sőt az ellenkezőjét szaporította az altiszt, aki nagy buzgalomban, amint az íróasztalon rakosgatott és kéz alá készítet

mindent, feldöntötte a tintatartót. Utána törölgetés következett, amikor is, hogy mielőbb végezzen vele, mind a két kezét szabaddá tette, nem törődve azzal, hogy a hallban felejtett hőmérő e miatt a cementen széttörve fejezte be pályafutását a közegészségügy érdekében. Utána a hőmérősöprés következett s végig az egész reggel rendszeresített takarítás, majd rákerül a sor a tulajdonképpeni orvosi vizsgára a felidézett igen nyomott hangulatban.

Persze, az eredmény várható volt. Egész nyugodtan nevezhető ez a művelet a takarítás folytatásának.

Az első percben elvázott egy gyomorhurut. A tulajdonos már egy egész hete nem evett semmit jelentése szerint.

— Nos, — mondta az orvos — már megkezdheti a táplálkozást!

A második percben egy súlyos bokarándulásos eset következett. A rándulásos embert jégen érte a szerencsétlenség.

Az orvos megjárhatja s a sántítást mustrálja.

— Elég ügyes — mondja.

— Nem tudok cipőt sem húzni — védekezik a beteg igen szomorú és alázatos ábrázattal.

— Ugyan... Hányas a lába?

— 42-es.

— Vegyen fel 43-ast. Megadom az engedélyt.

— De nagyon fáj, főorvos úr, alázatosan jelentem.

— Ja, úgy!... Engedélyezem a 44-est.

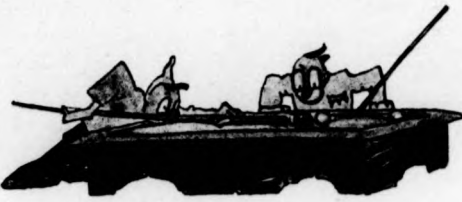
A gyógyulás is rohamosan végbement. S így tovább. A betegek csüggedni kezdtek, tehát a betegségeket súlyosbítani kellett. A lázmérőkön mind feljebb kapaszkodott a higanyoszlop. Az eredetileg hörghurutnak szánt betegségből torokgyík lett, a fejfájásból agyarázkódás, a meghűlésből asztma, a gyomorfájásból hastífusz nőtt ki. Hiába minden.

— Nekem is volt háborúban, — volt az egyik betegre a válasz.

A terem hamar ürült. Báthoron kívül alig lézengett bent egy-két szomorú eset, tehát már tellett a részletesebb vizsgálódásra, ami inkább psychoanalitikusnak nevezhető.

— Na, Báthor, maga már megint itt van! — kezdte a főorvos úr a kurát.

Báthor meglepődött a bevezető szavak kedvességétől s kellő alázattal meg is jelentette, hogy kilenc hónapja a kórháznak a környékén sem járt, akkor sem a maga jószántából jött, hanem egyenesen az óráról küldték, mert elaludt. Az

Főorvos úr...

alvás indokául a fejfájást hozta fel, tehát felküldték a kórházba orvosságért. Mivel a felfogás az, hogy a gyomorbántalom az oka minden fejfájásnak, kapott egy pohár ricinust. Ez a gyógyszer mennyiség viszont azt az esküt váltotta ki Báthorból, hogy azt a szomorú emléké egészségügyi ítéletet csak végszükség esetén veszi igénybe. Így került ma ide.

— Tehát ön nagyon beteg lehet. S mi a baja?

Báthor fehér arccal, halkán jelentette:

— Vakbélgyulladás.

— Másnak is volt a háborúban.

Betegünk a betegséggel járó heves szúrások ellenére is fanyarul elmosolyodott s mintha mondani akart volna valamit.

Erre természetesen közölték vele a teljes felgyógyulást s újból felszólították a távozásra. A felszólítástól erőt vettek rajta a rohamok, s eskü alatt állította, hogy neki komoly vakbélgyulladása van. Hivatkozott a magas lázára, a fejfájásra, a jobbról jövő heves szúrásokra, amelyek a betegség kétségtelen jelei. Mind nem számított semmit.

— Távozzék, siessen órára!

— De nagyon rosszul vagyok, főorvos úr...

— Bízsa csak rám. Semmi baj. Mehet!

A beteg elvonult a legtávolabbi sarokba. Az altiszt odament hozzá és vigasztalta. Hogy ő már az első percben látta, mi a baj, műtétre lesz szükség s nem érti, hogy a főorvos úr mért nem akarja megállapítani a betegséget.

— Én sem értem, — töprengett a beteg, székét kerített s leült. Fejét tenyerébe hajtotta, össze-összerándult, sóhajrozott kegyetlen fehér arccal.

Az altiszt mélységesen sajnálkozott.

— Ej, ej, legrosszabbak azok a szúrások a baloldalon — állapította meg a tarkóját vakarva.

A beteg figyelmét felhívta a baloldalon működő szúrásokra.

— A jobboldalon szúr. — Az altiszt idegesen intett:

— Ez egy különleges eset. Talán emiatt kételkedik a főorvos úr is.

A beteg szomorúan állapította meg, hogy elvesztette felépülésének utolsó támaszát is, az altiszt jóakarátát. Töprengéséből az orvosi beavatkozás keltette fel:

— Még mindig itt van?! Távozzék már!

A beteg halkán és igen beteges ábrázattal kérelmezte ügyének újrafelvételét:

— Nem tudok elmenni főorvos úr! Igen rosszul vagyok. Az orvos szokatlanul éles érvvel bizonyított a beteg egészsége mellett:

— De tegnap még volt kimenőn, úgy-e? Akkor még jól érezte magát?

— Voltam, de nem éreztem jól magam.

— Bánom is én, akkor mért ment ki?

— A nagybátyámnál voltam.

— Az is mellékes nekem.

— Főorvos úr alázatosan jelentem, hogy nagyon rosszul vagyok. A lázam...

— Hagyja a lázát! Volt már itt több lázas úr is s most még sincsenek itt. Nyugodt lehet, hogy kibírja a menetgyakorlatot. — Majd nagyon jószagos hangon arról győzte meg a beteget, hogy belátja, milyen kellemetlen a szabadságról menetgyakorlatra menni, a munkának éppen a közepébe beleszóppenni, de vegyen erős akaratot magának, szorítsa össze a fogát s meglátja, hogy semmi baja nem történik, s örülni fog az egészségének. Ha nem lennének ilyen közel a szabadság végéhez s nem lenne menetgyakorlat, akkor még hihetne a nem egészen katonás makacsságnak. De ezek olyan súlyos érvek a beteg viruló egészsége mellett, amik előtt meg kell neki is hajolnia. S mindezt alátámasztja azzal, hogy a vakbélgyulladás előestélyén még kimenőn szórakozik.

A beteg megsemmisülten hallgatta a meg nem értő szavakat. Érezte, hogy mindig rosszabbul lesz s kétségbeesésében nem tudott mihez fogni. A szavakat már fölöslegesnek találva, de mégis kísérletezett:

— Főorvos úr, alázatosan jelentem, a nagybátyám is mondta, hogy sürgősen meg kell operáltatnom magam.

Az orvos már sokallta az erőszakoskodást és idegessé vált:

— Már a rokonságát is maga mellé állítja. Nekik hisz, de az orvosának nem! A nagybátyját hívja tanúnak. Szégyelje magát!

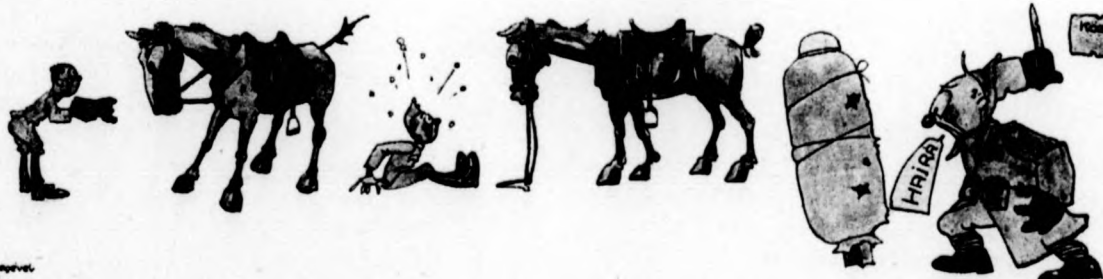
— De én azt hiszem, hogy nem téved a nagybátyám.

Ez a kijelentés igen felingerelte az orvost.

— Szóval én tévedek, aki orvos vagyok s mit tudom én, ki a maga nagybátyja?!

A beteg fehérén és izzadva nyögte ki halkán, a kellő alázattal, hogy:

— Verebély professzor...

Főorvos úr...

„Csak egy kis betegeskedés...“

AKADÉMIAI ÉLET

I. FŐCSOPORT.

BESZÁMOLÓ A LEVENTEKÖR 1932—33. ÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

A) AZ IFJÚSÁGI ELNÖK JELENTÉSE.

Az elméleti év kezdetén immár tizenharmadszor alakult meg a Leventekör, hogy a rendszeres önneveléssel és önképzéssel hozzájáruljon nagy céljaink megvalósításához. Október 12-én tartottuk meg az *alakuló közgyűlést*, melyen résztvettek az összes akadémikusok. Dálnoki Veress Lajos vkszt. alezredes megnyitó beszédében értékelte a leventemunkát és erre csak önként jelentkező akadémikusokat kért fel. Így is 338 akadémikus maradt a teremben, hogy felesküdjék arra a láthatatlan zászlóra, mely szebb jövőnk érdekében a „több és jobb munka“ elvét hirdeti. Majd vitéz Rózsás József százados ismertette az alapszabályokat, hogy a Körnek minden egyes tagja betölti magát a munka szellemébe és keretébe.

A tanári tisztségek betöltésére a főcsoport pság. a következőképpen intézkedett: Tanárelnök Dálnoki Veress Lajos vkszt. alezredes, tanártitkár Somlyódy Árpád százados, tanárkönyvtáros Mohaupt Károly őrnagy, tanárpénztáros Futaky János százados. Osztályvezető tanáraink lettek: az irodalmi osztályban vitéz Rózsás József százados, a hadtudományi osztályban vitéz Kudriczy István vkszt. százados, a teoretikusi osztályban Kogutowitz Lajos őrnagy, a műszaki és fényképezési osztályban Darvas István őrnagy, a légügyi osztályban Tóth Elemér százados, a képző és iparművészeti osztályban Szabó Gyula százados. A nyelvgyakorló osztály vezetője Dezséri Bachó László őrnagy. Ennek német csoportjában: Horváth Bálint őrnagy, olasz csoportjában Dezséri Bachó László őrnagy, az angol csoportban: vitéz Galánthay-Glock Tivadar ny. áll. tábornok, a francia csoportban Dálnoki Veress Jenő esperes. A gyors- és gépíró osztály vezetője Seregdy Sándor őrnagy, az ének- és zeneművészeti osztályé Kern Elemér őrnagy.

A megejtett választás eredménye alapján ifjúsági elnök lett Hamvas József, helyettese Kozma Ferenc. Főjegyző Kessler József, helyettese Fraknóczy László.

Pénztáros Lengyel Béla, helyettese Demény Zoltán.

Az ifjúsági főtisztviselőkhöz vetett bizalom jelét láttuk abban, hogy számukra külön helyiséget jelöltek ki, melyben nyugodt együttlétben vitathatták meg a Körrel érintő ügyeket. Ugyancsak ez évben vették kezükbe először a Leventekör ifjúságára vonatkozó irodalmi ügykezelést is. Így azután a Leventekör valóban azzá lett, aminek a kezdet-kezdetén indult: a mi intézményünké.

A főépületnek kertrenéző földszinti részén — hosszú évek után — ismét megnyílt az „*aks. kaszinó*“, zene-, játék- és olvasóteremmel. Ezenkívül a szárnyépületnek kertrenéző II. emeletén 2 teremből álló *dolgozóhelyiség* állt a Leventekör tagjainak rendelkezésére. A dolgozó és kaszinó helyiségek sok nehéz óra után adták meg a kényelmet, a várt pihenést és könnyítették meg azt a munkát, melyet csak ezek csendjében, távol a nyüzsgő tanteremtől lehetett elvégezni. E helyiségekben a Leventekörnek e célra kijelölt tagjai gyakorolták a felügyeletet és végezték az ezzel együttjáró szerelői munkát.

Osztályülésekre rendelkezésre állott minden szerda délután két, illetőleg három óra, vagyis ez a délután csak a leventemunkára volt szánva, tehát nem befolyásolhatta hátrányosan a tanulást. Ugyanakkor ülések helyett az osztályok megtekintésekre is hátrány nélkül elhagyhatták az akadémiát.

Az étterem előtt felállított *eseménytábla* szűknek bizonyult. Hetenkénti váltással sok érdekes közlemény jelent meg az év folyamán. Megemlékeztünk itt minden fontosabb irodalmi eseményről, könyvpiaci hírről, tudtunk az arra érdemes színházak és mozis műsorát. A fontosabb hadtörténelmi események évfordulóit is szorgosan közöltük bajtársainkkal. Ily módon bővültek földrajzi ismereteink is. Minden műszaki és haditechnikai eseményről tudomást szereztünk és a kifüggesztett összehasonlító statisztikákkal

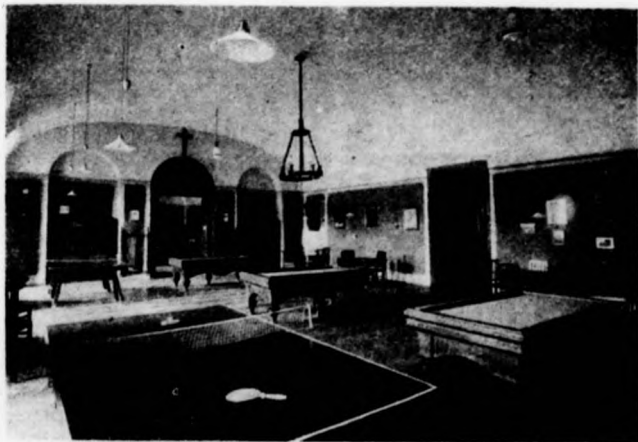
A Leventekör dolgozója (1933).

bővült ismeretkörünk. A repüléstechnika fejlődésével és az egyes államok légügyi helyzetével is állandóan lépést tarthattunk, sőt képzőművészeti eseményekről is volt tudomásunk. A Ludovika-bál idején pedig az eseménytábla mintaszerű kiállításával mutattuk be vendégeinknek munkánk egy részét és táblázatokon ismertettük a Leventekör célját, tagozódását, főbb munkaköreit. Sokszor jólsikerült fényképek és művészi rajzok is díszítették a táblát, melynek mindig, néha nagy csoportokban is akadt nézője, olvasója az akadémikusok köréből.

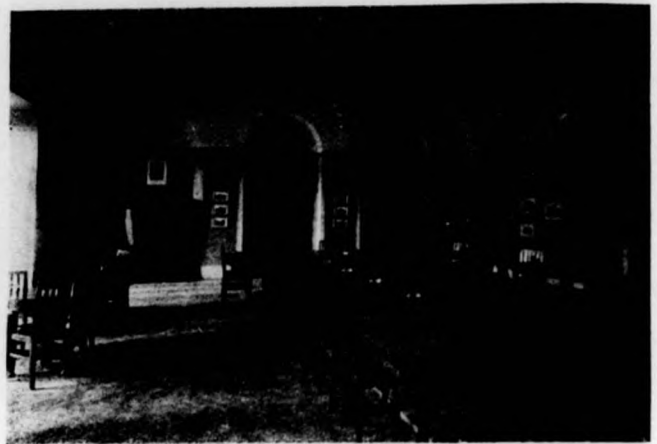
A munka szellemére irányadó volt az indító parancs: „*A Leventekörnek a magasabb szellemi kultúra elérésére törekvő úton a katonai nevelés szerencsés kiegészítéseképpen az ifjúság erkölcsi felfogását olyan magaslatra kell emelnie, mely képessé teszi a reá-háramló nagy feladatok megoldására. Szorgalmas és komoly önképző munka útján igyekezzetek, akadémikusok tanáraitok szeretetteljes vezetése alatt úttörő harcossá válni a Magyar Feltámadásnak!*“

Az egyes osztályok munkássága.

1. IRODALMI OSZTÁLY. Vezetőtanár vitéz Rózsás József százados. Osztályelnök Vadász József, jegyző Tolnai Lajos, könyvtáros Földes Gyula. Az osztály létszáma 23.

Akadémikusi kaszinó játék- (billiárd-) terme (1933).

Akadémikusi kaszinó olvasóterme (1933).

Az osztály főfeladata volt az irodalomtörténeti tudás és az esztétikai érzék ébrentartása és fejlesztése, valamint a magyar nyelv szeplőtelenységének őrzete. Szemeltartotta a modern irodalom tükrében korunk változását s a történelmi idők forrongó hangulatát. Foglalkozott az osztály szabadelőadások tartásával, szavatokkal és műfordításokkal, valamint a szépirodalmi műfajok önálló művelésével. Eseménytábláin megemlékezett a jelentősebb irodalmi eseményekről, figyelemmel kísérte az új könyvek megjelenését és tudatta bajtársaival azon színház- és mozidarabok címét rövid ismertetésekkel, melyek érdemesek a megtekintésre.

Az év folyamán tartott 23 ülésen a tagok három előadást tartottak, tizenkét írásbeli és több szóbeli bírálattal és hozzászólással gyakoroltak bajtársi, de szigorú kritikát a benyújtott 11 prózai és 16 versesmunkán, valamint a 12 elhangzott szavaton.

Kimagasló munkát nyújtott be: Juhász Sándor, kinek „Dunai és bécsi képek“ és „Lement a függöny“ című prózai munkáit az osztály érdemkönyvbe való írásra fogadta el. Vecsey László „Hópihék“ című versét szintén. Dícséretet nyert Schummer Elek „Furcsa körökben táncolt az avarhad“ és „Gyaluforgács“ című verseivel, Vecsey László „Magdaléna“ című versével és Örley István „Levél a multból“ című novellájával.

Akadémikusi kaszinó zene- és játékterme (1933).

Vecsey László regénytörredéke és Örley István előadássorozata „A modern irodalom válsága” címen méltóan sorakoznak melléjük. A szavaltatok közül egészében sikerültek: Petőfi: „Ivás közben”, szavalta Bercelly Tibor; Coppee: „Áldás”, szavalta Lám Károly, és Gyóni: „Cézár, én nem megyek”, szavalta Rutkay Jenő.

Megrendezte az osztály a „Miklós ünnepet”, anyagot szolgáltatott a március 15-i ünnepséghez, megemlékezett Arany Jánosról és szavaltóversenyt tartott.

Az egész Leventekör számára április 19-én az osztályvezető tanár előadást tartott „Világnézetek harca a modern irodalomban és művészetben” címmel.

2. HADTUDOMÁNYI OSZTÁLY. Vezetőtanár vitéz *Kudriczy István* vkszt. százados. Osztályelnök *Boryniai Karleusa Iván*, jegyző *Eszenyi László*, könyvtáros *Kreutz Miklós*. Létszám: 24.

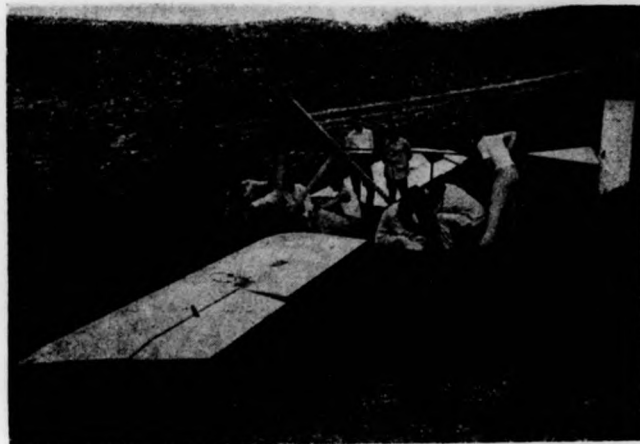
Az osztály az igazi katonai lélek kialakítására törekedett. Így figyelemmel kísérte a mindennapos híreket úgy a katonai szakkérdésekben, mint a társadalomtudomány és politika vonatkozásaiban. Eseménytábláin állandóan megemlékezett a hadtörténelem kimagasló eseményeiről s ezeket szemléltető vázlatok alakjában tárta a bajtársak elé. Ülésein mindig volt hetikronika-előadó, aki a fontosabb változásokat tudatta, azonkívül a szakfolyóiratok szemmel tartásával állandóan tartottak rövid, összefoglaló lap-szemlét. A huszonegy ülésen elhangzott 17 előadás közül tizenegy részesült dícséretben és hármát egyszerűen fogadott el az osztály.

Előadást tartottak: *Muhoray Zoltán*: „Kerékpárosok a világháborúban” címmel és a *Karfreit-i áttörésről*, *Unger Tamás*: „A jugoszláv hadsereg szervezete”, *Karleusa Iván*: a légvédelemről, *Bozóky Geyza*: „A hadtörténelem szerepe a tiszt továbbképzésében”, *Szabó Géza*: „Száva erődítése 1914-ben”, *Ludvig Jenő*: „Irreguláris csapatok”, *Stielly Walter*: „Sereglovasság a török—görög háborúban”, *Eszenyi László*: „Harctéri benyomások”, *Vitéz Szinay András*: „*Petričević* ezredes fegyverténye”, *Nyirő Péter*: „Korszerű folyamerők”, *Sypnievsky György*: „*Magura-védelem*” és *Horváth Zoltán*: „A hadviselés tényezői” címmel.

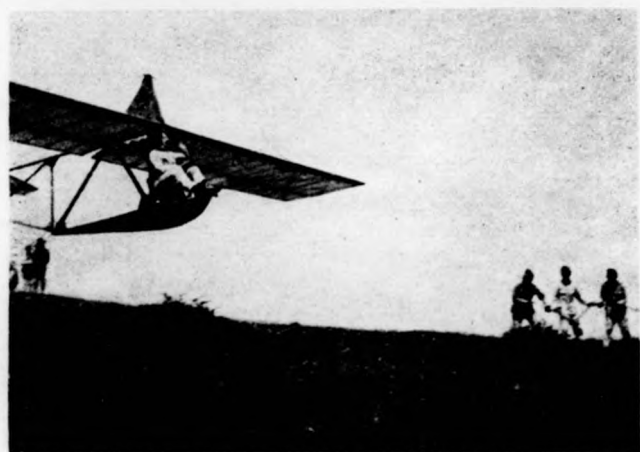
Egy ülésen az osztály vitázott a korszerű puska század szervezetén is. Részben anyagot szolgáltatott a március 15-i ünnepséghez. Megtekintette a lakihegyi rádióleadót.

3. LÉGÜGYI OSZTÁLY. Vezetőtanár *Tóth Elemér* százados. Osztályelnök *Mocsáry Frigyes*. Jegyző *Burits Imre*, könyvtáros *Körmöczy Mihály*. Taglétszáma: 52.

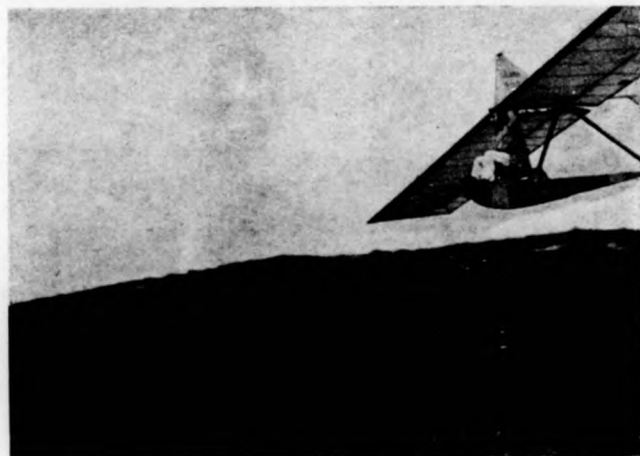
Ez az osztályunk fejlődött legtöbbet az utóbbi időben. A régi tagok fáradhatatlanul munkálkodtak azon, hogy minél több új tagot toborozzanak. Az osztály számára sikerült egy vitorlázógépet beszerezni, mely nagy lendületet adott a munkakedvnek és felfrissítette az ernyedte elméletet egy kis sporttal,

A „Ludovika” siklógép összerakása.

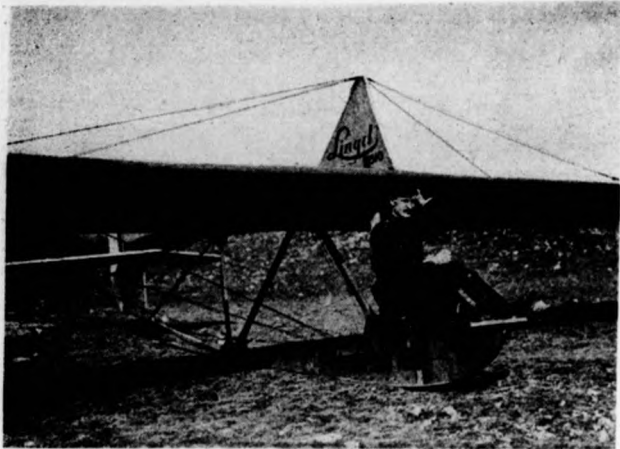

Felszállás.

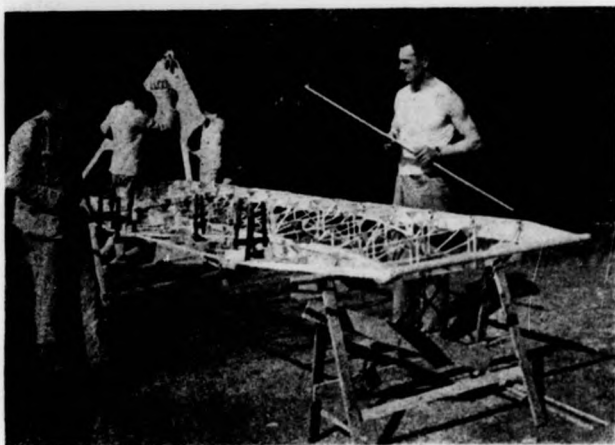

Leszállás. Lehr János aks. felvételei.

gyakorlattal. Előjáróink nemes áldozatkészséggel rendelték meg a *Lingel-gyártól* a „*Zögling*” típusú gép építését és hogy ezévben nem mutatkozhatott még nagyobb eredmény, azt a gép szállításának késedelme okozta. Így a téli időszakot februárig arra használták a tagok, hogy előadásokkal bővítsék egymás ismereteit. A benn megtartott tizenhat ülésen tizenhat

Mocsáry Frigyes aks. szabályos ülőhelyzetben, a „Zögling“-en-

Új gép építése a háziműhelyben.

Vissza a hangárba!

előadást tartottak. Ezek közül ötöt vetített képekkel. Hármat jutalomra fogadott el az osztály, tizenhármát pedig dícséretes fokon. Rövid ismertetések száma tizenkettő volt. Az előadásokhoz huszonnégy rajzot készítettek. Eseménnyabláik száma meghaladta a tizet.

Előadást tartottak az év folyamán: Hausner Sándor a Diesel-motorokról, Burits Imre Európa légi helyzetéről és az éjjeli bombázásról, Gálbory Sámuel

„A motor és a megfigyelő géppuska“, „Repülő kötelékek és tűzrendszer“ címen. Lehr János: „A vitorlázás általában“, Száday Rezső: „Helicopterek“, Mocsáry Frigyes: „A léghajózás fejlődése“ (vetített képekkel), „Az ejtőernyő“ (vet. kép), „Helicopter“ (vet. kép.), Grundel Károly: „A párisi légi kiállítás“ (vet. kép.), Mikó Zoltán: „A léghajózás története“, Darai Ervin: „Repülők katonai jelentősége“, Csura László: „Magyarország légi helyzete“, Antal Endre: „A Gerle 13. útja“ címmel.

Az osztály megtekintette az aviatikai kiállítást, meghallgatta vitéz Szentnémedy László vkszt. szds. előadását az alacsonytámadásról az országos Tiszti Kaszinóban. Megnézte „F. P. 1. nem válaszol“ című hangosfilmet, résztvett Bethlenfalvi Pál Andor őrgy. „A légi közlekedés útjai“ című előadásán. Majd a mátyásföldi repülőteret nézte meg és ott repültek is a tagok.

Ez évben tehát beteljesült a tagok vágyainak netovábbja, mindenki űzhette a gyakorlati repülést is a „Zögling“-en. Ezenkívül azonnal hozzáláttak egy másik gép építéséhez is, melyet nagy szorgalommal az év végére el is készítettek. S így az a nehézség, hogy a nagy taglétszám miatt nem mindenki repülhet, jövőre megkönnyíthető. A műhelymunkában különösen kitűntek Lehr János mint műhelyvezető és segítőtársai Zvolenszky József, Máchánszky Gyula és Száday Rezső akadémikusok. Ők végezték a repülések közben elkerülhetetlen törések javítását is mintegy 60 százalékban. Új gépünk révén az Aero Szövetségnek 9. sz. taggyesülete lettünk s így gépünk alkalmassági bizonyítványt kapott. A „Zögling“ száma A-0901, súlya 85 kg, egy személy számára épült. Hossza 5.48 m, fesztávolsága 10 m, magassága 2.11 m. Autóvontatásra is alkalmas. Ezzel a géppel voltak az osztály tagjai eddig tizenötször a Budaörs-i vitorlázó repülőtéren, sokszor vasárnapukat is feláldozva és ott százharmincyolc csúszást, nyolcvanhat ugrást végeztek. Összesen repültek 460.4 másodpercig, az összes törés 82 százalék. Egyáltalán nem repült az osztálynak két tagja, csak csúszást végzett húsz akadémikus, ugrásokat is végeztek hetvenheten. A legjobb eredményt Mocsáry Frigyes, az osztály elnöke, valamint br. Stipsich és Hais aks. érte el.

4. TEREPTANI OSZTÁLY. Osztályvezető tanár Kogutovicz Lajos őrnagy. Osztályelnök Rákosi András, jegyző Koralewski Imre, könyvtáros Follért Géza. Taglétszám: 27.

Az év elején csoportnak szánt kis egységünk osztállyá fejlődött. Szorgalmasan gyűjtött ismereteket a tereptan elméleti, sőt gyakorlati téren is, kedvvel foglalkozott különösen a katonaföldrajzi kérdésekkel és gyakorlatilag elsajátította Olcsy Géza iparművész oktatása mellett a művészi betűvetést. Eseménnyabláit szorgalmasan váltotta, állandóan volt valami közölnivalója bajtársai számára, számuk meghaladta a tizet.

A húsz megtartott ülésen negyven előadást tartottak a tagok a legkülönbözőbb tárgyval. Ezek közül dícséretet nyert: Rákosi András Felsőszopori Tóth Ágoston műveinek ismertetésével, Szegény Sándor:

„Tapasztalataim a terepfelvételi gyakorlaton“, „A Duna Esztergom—Nyergesújfalu közti szakasza“, nemes Kovács György: „Milyen követelményeket támasztunk a tüzértiszt térképével szemben“, Kallay István: „A Duna—Tisza csatorna megépítése“, vitéz Vannay László: „A térkép a nemzetiségi eszme szolgálatában“, Follért Géza: „Újítások a soproni hegység turista térképén“, Paravicini Jenő: „Magyarság helyzete az elszakított területen“, Follért Géza: „Az utódállamok térképei“, nemes Kovács György: „A hivatalos térképek helyesbítése“, Simon László: „A nemzetiségek letelepedése Hazánkban“, Kápolnás Ödön: „A térkép fejlődése“, Riedl Ervin: „Nézni, látni, megfigyelni, jelenteni“, Farkas Tibor: „Térkép a gyalogság szolgálatában“, vitéz Csörgéy Endre: „Az olasz térképek“ című előadások. A többit egyszerűen fogadta el az osztály.

5. MŰSZAKI ÉS FÉNYKÉPÉSZETI OSZTÁLY. Osztályvezető tanár *Darvas István* őrnagy. Osztályelnök nemes *Hell Jenő*, jegyző *Kaposvári József*, könyvtáros *Tóth István I.* Taglétszám: 32.

Az év folyamán figyelemmel kísérte a technika fejlődését, különösen a katonai vonatkozású újításokkal foglalkozott. A berendezett sötétkamra és a rendelkezésünkre bocsátott nagytűgép fellendítette a fényképezést és eredményét itt is láthatjuk évkönyvünk hasábjain. Eseményművein (9) tanulságos összehasonlító táblázatokkal tanított és megemlékezett hónaponként a technikai eseményekről és évfordulókról. Az év folyamán megtekintette az osztály a „Vén gazember“ c. hangosfilm felvételét, a lakihegyi rádióleadót, a Székesfővárosi sertés- és lóhúsüzemet, a Bauer és Weiss-féle paszománygyárat, meglátogatta a folyamórség laktanyáját.

Az év folyamán megtartott húsz ülésen tizenkét előadást tartottak. Az osztályvezető tanár a diapozitívek készítéséről, Magyarffy Károly a távolbalátásról, a páncélgépkocsikról, a hangosfilmről és a világitóreklámokról; Fehér Tibor: „Éjjeli felvételek, fényérzékeny lemezek“, Ferch Ödön: „A repülőgépmotórok“, Kozma Ferenc: „Légvédelmi lövegek holttereinek görbéi“, Bedő Zsolt: „Negatívok erősítése és gyen-

gítése“, Huszár György: „A film történeti fejlődése“, vitéz Barkai Ferenc: „Folyós állapotú tüzelőanyagok“, Szőnyegh István: „A Dunántúl villamosítása“, Erdélyi István: „A kovaföld technikai alkalmazása“, nemes Hell Jenő: „Kis filmes gépek“, Tóth István: „A hernyóvontatás“ címmel.

6. KÉPZŐMŰVÉSZETI OSZTÁLY. Vezetőtanár *Szabó Gyula* százados. Osztályelnök vitéz nemes *Kovács György*, jegyző *Mikolás Dezső*, könyvtáros *Takácsy Elek*. Taglétszám: 31.

Ez évben az osztály tagjai tanári irányítás mellett, de önállóan végezték munkájukat, maguk is tartottak előadásokat a Leventekör idejében, de a tulajdonképeni festésre, rajzolásra stb. szabad idejüket használták fel, ezáltal alkotásuknak nagyobb egyéni jelleget és fokozottabb finomságot adhattak. Eseményművein megemlékeztek a kimagasló művészek tárlatairól és a fontosabb képzőművészeti eseményekről is. Szabad idejükben pedig megtekintették az Ernst Múzeum, a Nemzeti Szalon és Renta Ágost tanár kiállítását.

Az év folyamán megtartott huszonhárom ülésen tizennégy önálló előadást tartottak. Ezek közül nyolc dicséretet nyert, a többit egyszerűen fogadta el az osztály. Sokat tanultak a tagok vitéz *Galánthay-Glock Tivadár* ny. tábornok előadássorozatából, ki részletesen oktatta az arcképfestést, az aquarell-technikát irónfestést, lóanatómiát és a tájképfestést. A tagok által megtartott előadások közül Révay Kálmán: „Az állatfestés lélektana“, „A festő mint ön maga modellje“, „Képzőművészet a propaganda szolgálatában“, „Benyomások a festésnél“, Gyulassy István: „Szobrászat“, Varsányi Ferenc: „Plakátfestés“, „Akadémikus lapok“, Binder Tibor: „Kelet művészete“ (vetített képekkel) című előadásai nyertek dicséretet. Bemutattak az év folyamán tizenegy rajzot, három szobrot és húsz festményt.

Ez évben működött az osztály keretében először az *iparművészeti csoport*, melynek szakmunkáit *Olcsavay Géza* okleveles iparművész, emléklapos hadnagy irányította igaz odaadással. A tagok száma tizenöt volt. Huszonnégy munkaóra rövid ideje alatt példás eredményt ért el a linoleummetszés, bőrfestés és faipar

Jelenet a „Vén gazember“ c. film felvételeiből, amelyeket 1932. őszén a L. A. I. főcsop. parkjában készítettek. Kaposváry József aks. felv.

A L. A. I. főcsop. hatosfogata (1933).

Huszár György aks. felv.

A Leventekör iparművészeti alosztályának 1932/33. tanévi munkáiból.

terén. Munka közben a szakelőadó röviden összefoglalta az egyéb iparművészeti ágakat is előadások keretében. A záróülésen bemutatott tárgyak közül Molnár Albin lombfűrészdiszítész lámpaernyőt, kesztyűdobozt, gyufadoboztartót, asztali álló keresztet, tolltartót, Gerő Pál ex librist linoleummetszetben, Koltay Dénes könyvjelzőt bőrből, reliefdomborítást bőrtárcára. Eördögh Zoltán linoleummetszetet, táncrendeket a főcsoprot téli táncestélyére. Gáspárdy Tibor könyvjelzőt, pénztárcát és linoleummetszetet. Pósfay Ede linoleummetszetet készítettek.

Az osztály készítette az ünnepeknél szükséges díszítéseket, meghívókat, műsorokat, vázlatokat és rajzokat.

7. NYELVGYAKORLÓ OSZTÁLY. Osztályvezető tanár Dezséri Bachó László őrnagy. Osztályelnök László György.

Ezen osztályunk négy csoportból állott:

Német csoport: Vez. tanár: Horváth Bálint őrnagy, jegyző vitéz Görgényi József, könyvtáros Ritter Zoltán.

Olasz csoport: Vez. tanár Dezséri Bachó László őrnagy, jegyző Fraknóy László, könyvtáros Péter Sándor.

Angol csoport: Vez. tanár vitéz Galánthay-Glock Tivadar ny. áll. tábornok, jegyző Kvassay-Sajó Zoltán, könyvtáros vitéz Jávor Dénes.

Francia csoport: Vez. tanár Dálnoki Veress Jenő esperes, jegyző Gyürky Dezső, könyvtáros Fodor László.

Az osztály működésének az volt a célja, hogy a tagokat a választott idegen nyelvben, az akadémia tantervének keretén túlmenően, továbbképezze, a katonai nyelvet velük a rendelkezésre álló szakkönyvek útján elsajátítsa és hogy őket a katonai tolmácsvizsgára előkészítse. Tolmácsvizsgára jelentkezett és sikerrel végzett hét tag, az olasz csoportból és három tag az angol csoportból.

A csoportokban önálló idegennyelvű előadásokat is tartottak:

A német csoportban: A vezetőtanár: „A nemzetvédelemről“ „Tűz a föld alatt“, Demény Ferenc: „A

koronaórség története“, Liphay Gábor: „Az élelmezés régen és ma“, „A kínai-japán háború“, Ritter Zoltán: „Kémtörténet“, vitéz Görgényi József: „A légi erők leszerelése“, „A Ludovika története“, Ducsay Tibor: „Lovas ezredek kiváltságai 1918-ban“, Szemere Csaba: „Első avatás Wienerneustadtban“, Szunyogh Péter: „Harc az ember és a gép között“ címmel. A csoport megtekintette a Ludovika Múzeumát és több német hangos filmet.

Az olasz csoportban: László György: „A tüzéség a légvédelemben“, Kesserű József: „A katona az ütközetben“, Sipos Béla: „Gorlice“ és „A puskásszázad“, Szabó László: „Néhány szó az utánpótlásról“, vitéz Ghéczy István: „Italo Balbo Oceán átrepülése“, Fraknóy László: „Az elővéd tüzéségi támogatása“, Pünköshty László: „A trianoni szerződés revíziójának kiállításai“ címmel.

Az angol csoport újságcikkeket fordított és társalgás keretében gyakorolta az angol nyelvet.

A francia csoportban előadások voltak: Dombay László: „Herriot utazása Spanyolországban“, „Néhány szórakoztató dolog“, „A leszerelési konferenciáról“, Lőrinczy Attila: „Társadalmi szokások“, Gyürky Dezső: „Lord Rothermere és a magyar trón“, „Monte Carlo“-ról“, Tőke István: „A lovassprot Franciaországban“, Fodor László: „Néhány szó a francia nyelvről“, Papp Miksa: „A francia tüzéség“ címmel.

8. GYORS- ÉS GÉPIRÓ OSZTÁLY. Vezetőtanár Seregdy Sándor őrnagy. Osztályelnök Lipták János, jegyző Szönyegh István, könyvtáros vitéz Szűts Ervin. Taglétszáma: 23.

A tizennyolc rendes ülésen a tagok akadémikus bajtársaik oktatása nyomán elsajátította a gyorsírást és a Leventekör dolgozójában felváltva gyakorolta a gépirást. A gyorsírást két csoportban végezték, mégpedig a haladók és kezdők külön-külön. A kezdőket Kozma Ferenc, a haladókat Alkay József oktatta. Az év végén a kezdő gyorsírók hatvanas, a haladók százas ütemben írtak, ami tekintettel a gyakorló órák csekély számára (hetenkint két óra) szép eredmény. A gépirásban kiadott tankönyvek alapján kiki önmaga végezte a gyakorlást a rendelkezésre álló nyolc írógép.

CSENGERY ISTVÁN akadémikus
ceruzarajza

AKADÉMIKUS-FEJEK

BAK ANDRÁS akadémikus
színes ceruzarajzai (fent és középen)

LEGÉNYSÉGI KONYHA

KEVICZKY KÁLMÁN hadnagy, örökös tag színes ceruzarajzai

FEJTANULMÁNYOK ALTISZTEKRŐL

A Leventekör tanár-tisztviselői az 1932—33. tanév végén, D. Veress Lajos alezredes, tanárelnök búcsúzása alkalmával.

Igen nagy érdeklődés mutatkozott eziránt és akadtak a gépirókon kívül is tagok, kik szabad idejükben ott szorgalmatoskodtak a gépeknél.

9. ÉNEK- ÉS ZENEMŰVÉSZETI OSZTÁLY.
Vezetőtanár Kern Elemér őrnagy. Osztályelnök: Hollósi (Szongoth) Sándor, jegyző Mészáros László, kottatáros Dániel István. Taglétszáma: 89.

Ez az osztályunk nagyban hozzájárult ünnepeink sikeréhez s azok színvonalának emeléséhez. Fáradhatatlan szorgalommal gyakoroltak a tagok az üléseken, a zenekar Hollósi Sándor, az énekkar pedig Bodnár Sándor felügyeletével. Az osztály a kitűzött célt teljes mértékben elérte.

Versenyek.

Ezévben csak rögtönzött vitaversenyt tartottunk. 1933. május 3-án három csoportban. A célja a versengésnek az volt, hogy adott időn belül kimerítse az előadó a tárgyat, oly módon, hogy az ellentétes nézetekből kifejlődött vitából bajtársaink tudásukat bővítsék, magunk pedig csiszoljuk értelmünket.

Az első csoportban vitázott az irodalmi, képzőművészeti, gyors- és gépiró-osztály. A vita tárgya volt: „Szükséges-e vagy kívánatos, hogy a tiszt irodalommal és művészetekkel foglalkozzék?” A tanévi bírálóbizottság a felszólalók között a következő sorrendet állapította meg: 1. vitéz Kovács Ferenc, 2. Révay Kálmán,

A Leventekör ének- és zenekara az 1933. évi március 15-i ünnepségen.

3. Örley István, 4. Kozma Ferenc, 5. Steiner Szilárd és Bodnár István, nevezettek jutalomban részesültek.

A második csoportban vitázott a hadtudományi, légügyi, tereptani, műszaki és fényképészeti osztály. Tárgya: „Lehetnek-e a légi erők a háború sorsára döntő befolyással?” Eredmény sorrendben: I. Gálbory Sámuel, 2. Karleusa Iván, 3. Hamvas József, 4. Burits Imre, 5. Mocsáry Frigyes, 6. Magyarffy Károly, kik jutalomban részesültek.

A harmadik csoportban vitáztak a nyelvostály csoportjai. A vitakérdéseket előadások keretében a tanult nyelven kellett előadni. Kérdések voltak: „A fegyveremnek együttműködése”, „A terep katonai jelentősége”, „Magyar vonatkozások azon nemzettel, amelynek nyelvén a vitázó előad”. Jutalmat nyertek: László György, Kesserű József, Sipos Béla, Fraknó László az olasz, vitéz Görgényi László, Szunyogh Péter a német és Pümköthy László a francia előadásáért.

Az irodalmi osztály 1933. május hó 24-én szavalóversenyt rendezett. A kötelező költemény volt Gyóni Géza: „Ima a lengyel dombon” c. verse. Ezzel, mint minden évben, az idén is le akartuk róni kegyeletes megemlékezésünket tragikus sorsú katonaköltőnk iránt. Sorshúzás útján szavalták el a jelentkezettek a költeményt. Díjat nyert és a „Leventekör legjobb szavalója” címet Rutkay Jenő, jutalomban részesült Lám Károly és Vadász József. Mindhárom szavaló művészi teljesítményt nyújtott.

Színházlátogatások.

Ezévben is mindenki igénybe vehette a Leventekör nyújtotta színház- és hangversenyjegy kedvezményt. Az 1932—33. tanévben tisztek, akadémikusok és altisztek 885 darab jegyet váltottak 4.133 pengő értékben, amelyből a kedvezmény révén 1.314 pengő megtakarítás volt.

Operaház	156 drb
Nemzeti Színház	98 „
Király Színház	114 „
Vígsház	62 „
Fővárosi Operett Színház	74 „
Teréz körúti Színpad	39 „
Andrássy-úti Színház	63 „
Kamara Színház	41 „
Pesti Színház	47 „
Magyar Színház	63 „
Belvárosi Színház	39 „
Labriola Színház	52 „
Royal Orfeum	65 „

A színház- és hangversenyjegyek ügyeit *Perlaky Mihály* vkszt. százados irányításával ezidén is *Juhász János* tiszthelyettes, főkapus intézte kifogástalan rendben szorgos odaadással.

Ennyit végeztünk az elmúlt tanévben! Határkő ez, ahonnan csak tovább haladhatunk, de lepihenni, visszafordulni nem szabad. Legyen a jelszó a Tovább Előre!

Hamvas József akadémikus, ifj. elnök.

Részlet a L. A. I. fcs. kertjéből.
Fraknó László aks. felv.

Pihenő-házikó a L. A. I. fcs. kertjében.
Schummer Elek aks. felv.

Közönség az 1933. évi március 15-i ünnepségen.

B) ÜNNEPSÉGEK.

Ünnepségeink sorát az 1932. évi december hó 6-án a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának magas nevenapján a következő műsorral megtartott MIKLÓS-ÜNNEP nyitotta meg:

1. „Magyar virtus“, Barna Izsó nyitánya a Leventekör zenekarának előadásában. 2. „Ünnepi beszéd“, mondta Hamvas József aks. ifjúsági elnök. 3. „Él-e még az Isten?“ Arany János—Kern Elemér szerzeménye, a Leventekör énekkarának előadásában. 4. „Örök tűz“, Liszt Nándor verse, szavalta Rutkay Jenő aks. 5. Dancla I. hegedűversenyét játszotta Békássy Miklós, Fekete Andor aks. zongorakíséretével. 6. „Csatadal“, Petőfi Sándor verse, szavalta Lám Károly aks., az irodalmi osztály karkíséretével. 7. „Magyar Hiszekegy“, a Leventekör énekkarának előadásában.

1932. évi december hó 14-én ismét megtartottuk a hagyományos LIMANOVAI CSATA EMLÉK-

ÜNNEPÉLYÉT. Az éppen beteg vitéz Kovács Ferenc akadémikus értekezését a csatáról és annak tanulságairól Újhelyi Szabolcs aks. olvasta fel.

Ugyancsak december 14-én az irodalmi osztály ARANY JÁNOS EMLÉKÜLÉST rendezett, melyen a főcsoport parancsnokán kívül a Kör részéről számos tag jelent meg. Műsora a következő volt:

1. Arany János életéről és munkásságáról előadást tartott Hamvas József aks., ifjúsági elnök. 2. „Szondi két apródja“ c. verset szavalta Juhász Sándor aks. 3. „A magyar mondavilág Arany János költészetében“ címmel előadást tartott Lajos György aks. 4. „Ráchel siralma“ c. verset szavalta Berczelly Tibor aks. 5. „Arany János harci- és katonadalairól“ értekezett vitéz Rózsás József százados, az irodalmi osztály vezetőtanára. 6. „Él-e még az Isten?“ c. verset szavalta br. Jeszenák Béla aks. 7. „Epilogus“, elmondta Simon Rudolf aks.

1933. évi MÁRCIUS HÓ 15-ÉN megtartott ünnepély, melyet megjelenésükkel kitüntettek Ferjentsik Ottó ny. áll. gyal. tbk., Sipos Árpád és Demény Géza altábornagyok is, műsora a következő volt:

1. Kéler Béla: „Csokonai nyitány“, előadta a Leventekör zenekara. 2. Vitéz Jány Gusztáv vkszt. ezredes, főcsoportparancsnok az ereklyés Országzászló kicsinyített mását átadta az akadémikusoknak. 3. Hamvas József akadémikus, ifjúsági elnök ünnepi beszéd keretében vette át és köszönte meg az ereklyét. 4. Temesváry Ferenc akadémikus áttekinthető előadást tartott a szabadságharc hadműveleteiről. 5. Petőfi—Lányi

Hamvas József aks., ifj. elnök az 1933. márc. 15-i ünnepélyen átveszi az „Ereklyés Országzászló“ kicsinyített mását.

Temesváry Ferenc aks. előadása az 1933. évi március 15-i ünnepségen.

Viktor „Szülőföldemen“ c. négyeskarát előadta a Leventekör ének-kara. 6. Vitéz Rózsás József „Három Térkép“ c. szavalsorozatot ének- és zenebetétekkel a következő szereposztásban adták elő:

Mult	Rutkay Jenő aks.
Jelen	Berczelly Tibor aks.
Jövő	Lám Károly aks.

A benne előforduló Rákóczi-indulót a Leventekör zenekara, Pápay Molnár Kálmán „Erdélyországban“ c. székely kesergőjét Bodnár Sándor aks., a Magyar Hiszekegy-et pedig a Leventekör ének- és zenekara együttesen adta elő.

Kivonulásra a zenekar Reh Albert „A pusztáról“ c. magyar népdalegyveleget játszotta.

1933. évi május hó 24-én a tereptani osztály *díszülést* tartott *Felsőszopori TÓTH AGOSTON* emlékére, amelyről ezévi múzeum-rovatunk külön cikkben számol be.

1933. évi május hó 28-án ünnepeltük meg a HŐSÖK NAPJÁT, amelyen a teljes tiszti- és tanári kar, valamint a főcsoport összes alakulatai megjelentek.

Az ének-kar előadta vitéz Rózsás József—Kern Elemér: „Elesett hősök ébredjétek“ című négyeskarát, majd *Szönyegh István* aks. mondotta el pályadíjnyertes *ünnepi beszédét*. Ezután vitéz Jány Gusztáv vkszt. ezredes, főcsoportparancsnok megkoszorúzta az elesett tisztek emlékművét, az ének-kar pedig előadta a „Magyar Hiszekegy“-et, melyet díszmenet követett.

1933. évi május hó 28-án tartottuk meg az évi ZÁRÓÜLÉST, melyet *Hamvas József* aks., ifjúsági elnök nyitott meg búcsúbeszédével, melyben kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Lenhartovics Károly* hdgy., volt ifjúsági elnök és *Chotvács-Herényi Béla* hdgy., a hadtudományi osztály volt elnökének elhunytáról, akikben két igen kiváló tagját gyászolja a Kör.

Ezután beszámolt az évben elért eredményekről és az egyes osztályok működéséről, mindegyikhez

hozzáfűzve a kifejtett munka méltatását és a buzdító útmutatást a jövőre.

Majd felemlítette még a polgári ifjúsági egyesületekkel felleendő kapcsolatok és az örökös tagokkal való szorosabb együttműködés fontosságát. Végezetül megköszönve az előjárók fáradozását, az akadémikusokhoz fordulva, így fejezte be beszédét:

— *Nektek pedig, akik önzetlenül állottatok a nehéz útra, magyaros kézzorítással kívánom, hogy elérjétek a végső célt: magyar lelketeken át a boldog magyar jövőt.*

Ezután *Somlyódy Árpád* százados, tanár-titkár számolt be az évben hirdetett pályázatok eredményéről, amit a díjak és jutalmak kiosztása követett.

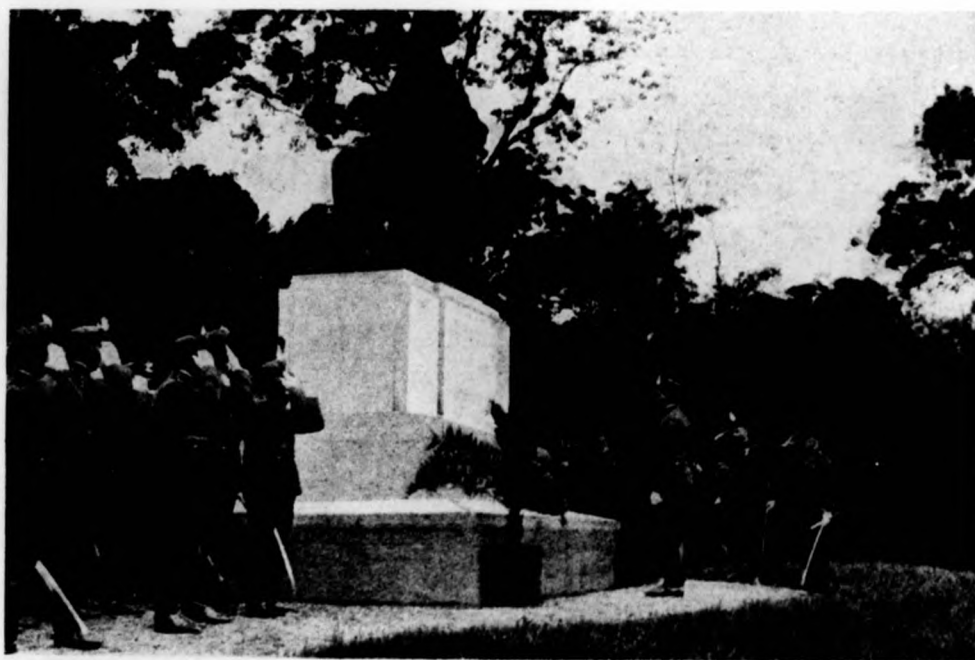
Dálnoki *Veress Lajos* vkszt. alezredes, tanár-elnök összegezte az év eredményét, elsősorban köszönetet mondva parancsnokunknak, akinek megértése és jóindulata lehetővé tette, valamint a tanári és az akadémikus tisztviselőknél, akiknek munkája megvalósította az elért szép eredményt. Majd elbúcsúzott a Leventekörtől, Isten áldását kérve rá. Ezután *Hamvas József* aks. ifjúsági elnök átadta a távozó tanár-elnöknek a Leventekör Emlékalbumát, amelyet ő meghatott szavakkal köszönt meg.

Vitéz *Jány Gusztáv* vkszt. ezredes, főcsoportparancsnok elismerését fejezte ki úgy a tiszteknek, mint az akadémikusoknak az év szép eredményeiért.

Végül méltató szavakkal búcsút véve Dálnoki *Veress Lajos* vkszt. alezredestől, a távozó tanár-elnöktől, egyszersmind üdvözölte *Berkovich Brunó* vkszt. ezredest, a Leventekör új tanár-elnökét. A Leventekör fontosságára újra rámutatva, így fejezte be beszédét:

— *A Leventekör zöld lombú csarnok, s hogyha megfáradtunk az élet porában és munkájában, ide jövünk újra felüdülni és gyönyörködni.*

Kesserű József akadémikus, főjegyző.

A világháborúban elesett magyar tisztek emlékművének megkoszorúzása az 1933. évi Hősök napján.

C) JELENTÉS A PÁLYÁZATOKRÓL.

A Leventekör elnöksége az 1932—33. tanévben is különféle pályatételeket tűzött ki a Leventekör tagjai számára. Az érdemesnek ítélt pályázók pályadíj és jutalom fejében ezüst emléktárgyakat, értékes könyveket kaptak vagy pedig dícséretben részesültek. A pályadíjat nyert verseket és kisebb prózai munkákat a Leventekör érdemkönyvébe írják be a szerzők, míg a terjedelmesebb prózai munkák egy része a Ludovikás Leventében jelenik meg. A tanári bírálóbizottságok véleményezője és a Leventekör elnökségének döntése alapján a következő eredmények alakultak ki:

1. Irodalmi pályatételek: a) *Hazafias költeményre* beérkezett 3 pályamunka. A pályadíj nem volt kiadható. Jutalomra érdemesítette a bírálóbizottság Paravicini Jenő: „Nevetek“ c. versét. Dícséretet nyert: Steiner Szilárd és Schummer Elek. b) *Lírai költeményre* beérkezett 7 pályamunka. A pályadíj nem volt kiadható. Jutalomra érdemesítette a bírálóbizottság: Schummer Elek: „Halkan“, Holló Sándor: „Varázstükörben“, Örley István: „Hajnal a vonaton“ és Paravicini Jenő: „Mottó“ és „Megtérés“ c. verseit. 3 munkát félretettek. c) *Novella*. Beérkezett 7 pályamunka. Pályadíjat nyert Örley István: „Gábor hazaért“ c. novellája. Jutalmat nyert: Hamvas József: „Emlékezem“, Schummer Elek: „Hargitai lázadó“ c. írása. Dícséretet nyert: Hamvas József, Muhoray Zoltán, Steiner Szilárd, Holló Sándor. d) *Értekezés*. Beérkezett 2 pályamunka. A pályadíj nem volt kiadható. Jutalmat nyert: Szönyegh István: „Mikszáth humora“ c. munkája. Egy munkát félretettek.

2. Hadtudományi pályatétel: „*A harc bomlasztó befolyása a harcos lelkére, — a csapat belső értékének tényezői. Erkölcsi fölény*“.

Beérkezett két pályamunka. A pályadíj nem

volt kiadható. Jutalmat nyert: Karleusa Iván. Dícséretet nyert: Leszcynszki Kornél.

3. Tereptani pályatételek: a) „*A terep katonai jelentősége*“. Beérkezett négy pályamunka. Pályadíjat nyert: Muhoray Zoltán. Jutalmat nyert: Lám Károly. Dícséretet nyert: nemes Kovács György és Lesznai Leszcynszki Kornél. b) „*A földrajz katonai jelentősége*“. Beérkezett egy munka, e munka szerzője, Rákosi András jutalmat nyert.

4. Műszaki és fényképészeti pályatétel: „*A százéves alumínium és annak haditechnikai alkalmazása*“. A beérkezett két pályamunkát a bírálók félretették. *A fényképpályázaton* beérkezett 12 pályamunka. Pályadíjat nyert: Fraknói László: „Téli tájkép“ c. képpel. Jutalmat nyertek: Gerő Pál, Huszár György, Fraknói László, Kiss István. Dícséretet nyert: Fabinyi József, Schummer Elek, Gerő Pál, Fraknói László, Kiss István. Öt munkát félretettek.

5. Légügyi pályatételek: a) „*Repülők harca földi csapatok ellen*“. Beérkezett 6 pályamunka. Jutalmat nyertek: Leszcynszki Kornél, Gálbory Sámuel, Burits Imre, Karleusa Iván, Sipeki Balás Ervin, Baranyi Elek. b) „*Mótonélküli repülés*“. Beérkezett 3 pályamunka. Pályadíjat nyert: Zvolenszky József. Jutalmat nyert: Mocsáry Frigyes és Muhoray Zoltán.

6. Képzőművészeti pályatételekre beérkezett 24 pályamunka. Pályadíjat nyert: Révay Kálmán, Varsányi Ferenc (kétszer), Gyulassy István. Jutalmat nyert: Csengery Zoltán, Rácz János, Galánthay Emil, Szabó Béla II. Dícséretet nyert: Marsik Andor (kétszer), Sipos Béla, Püskösthay László.

7. Iparművészeti pályatételeknél pályadíjat nyert: Gáspárdy Tibor. Jutalmat nyert: Molnár Albin, Pósfay Ede, Eördögh Zoltán, Gerő Pál. Dícséretet nyert: Koltay Dénes, Benkő Dénes, Binder Tibor. A *Leventekör címére* beérkezett munkák közül pá-

Az 1933. évi földmértani gyakorlaton résztvevő tisztelt tisztek és akadémikusok csoportja a péceli Járó-vendéglő udvarán.

lyadíjat nyert: Simon László. Dícséretet nyert: Szabó Béla II. Egy munkát félretettek.

8. Nyelvi pályatétel: „A trianoni békeszerződés revíziójának megokolása és annak kilátásai“. Beérkezett különböző nyelveken összesen 9 pályamunka. Pályadíj nem volt kiadható. Jutalmat nyert: Csengery Zoltán német, Püsköthy László német, László György olasz, Kvassay Sajó Zoltán angol, Püsköthy László francia, dícséretet nyert Lesznai Leszcynszki Kornél német, Muhoray Zoltán francia nyelven írt munkájával. Két pályamunkát félretettek.

9. Gyorsírási pályatétel: „Az egységes magyar gyorsírás jelkulcsa, a jelek osztályozása és értékelése“. Beérkezett egy pályamunka. Szerzője, Kozma Ferenc, pályadíjat nyert.

10. Ének- és zeneművészeti pályatételek: a) „Ludovikás zeneszerzők“. Pályamunka nem érkezett be. b) „Ludovikás induló“. Beérkezett egy pályamunka. Szerzője, Zerinváry Andor, pályadíjat nyert.

11. A főcsoportparancsnok pályatétele: „Az átkarolás, megkerülés fogalmának meghatározása, módja, előnyei a támadás más formáival szemben. Végrehajtásának mikéntje, eszközei ma“. Beérkezett 3 munka. Pályadíjat nyert: Rásky Jenő. Jutalmat: Karleusa Iván. Egy munkát félretettek.

12. Az „Ák“ tancsop. pályatétele: „A magyar származású hadvezérek szerepe a világháborúban“. Pályamunka nem érkezett be.

13. „Gya“ tancsop. pályatétele: „A gyalogság harcának vezető szerepe korszerű megvilágításban“. Beérkezett két pályamunka. Pályadíjat nyert: Szönyegh István. Dícséretet Jakab Tibor.

14. A „Tü“ tancsop. pályatétele: „A újonnan kinevezett tüzérhadnagy kötelességei és törekvései a kinevezés napjától“. Beérkezett 4 pályamunka. Pályadíjat nyert: Binczberger Gyula. Jutalmat Kozma Ferenc, dícséretet: Kesserü József. Egy munkát félretettek.

15. A „Lov.“ tancsop. pályatételénél: „Harcászati feladat, feltevés megszerkesztése, melyből élesen

kidomborodjék a gyalogság és lovasság harcvezetése és harca közti különbség“. Beérkezett 3 pályamunka. Jutalmat nyert: báró Stipsicz Károly, dícséretet: vitéz nemes Kovács Ferenc és Ujfalussy Ákos.

16. Friedrich Alfréd alezredes, a Leventekör volt tanártitkárának pályatétele: a) „Szónoki beszéd a világháborúban hősi halált halt tisztek emlékére“. A pályadíjat megosztva nyerték: Szönyegh István és nemes Kovács György. Jutalmat nyert Lám Károly, dícséretet Leszcynszki Kornél és Steiner Szilárd. b) „Hősi vers“. Pályamunka nem érkezett be.

17. Dálnoki Veress Lajos vkszt. alezredes pályatétele: „Melyek lennének azok az új célkitűzések és az azokhoz vezető új utak, melyek legjobban biztosítanák a Leventekör intézményének továbbfejlődését?“. Beérkezett 6 pályamunka. Jutalmat nyertek: Hamvas József, Kozma Ferenc, Muhoray Zoltán, Dícséretet nyert Mikolás Dezső, Leszcynszki Kornél és Steiner Szilárd.

18. Darvas István őrnagy pályatétele: „A magyar csapatok szereplése a világháborúban Erdély felszabadulásánál“. Beérkezett egy munka, szerzője Meiszlinger Róbert, dícséretet nyert.

19. Kogutovicz Lajos őrnagy pályatétele: „Hogyan lehetne a térkép kiviteli módját egyszerűbbé és szemléltetőbbé tenni?“. Pályamunka nem érkezett be.

20. Horváth Bálint őrnagy pályatétele: „Die Ludovika Akademie in der Gegenrevolution 1919“. Beérkezett három pályamunka. Pályadíjat nyert Meiszlinger Róbert, jutalmat vitéz Görgényi József, dícséretet Muhoray Zoltán.

21. Limanova-émlékbeszéd pályatétele: Jutalmat nyert és munkáját az emlékünnepen felolvashatta vitéz nemes Kovács György. Dícséretet nyertek: Ujhelyi Szabolcs, Rákosi András, Lám Károly, Szönyegh István, Lakatos Géza.

22. 1848—49-es emlékbeszéd pályatételénél jutalmat nyert és elmondotta a beszédet Temesváry Ferenc, dícséretet nyert Szönyegh István.

Az 1933. évi „Száz napos vacsora“-ról.

A folyó évben kitűzött 24 pályatételből 21-re, vagyis azoknak kb. 90%-ára érkeztek be pályamunkák, 68 pályázónak összesen 119 műve futott be. A Leventekör tagjainak tehát összesen 20%-a vett részt a pályázatokon.

- 17 pályamű nyerte el a kitűzött díjat (15%),
- 42 „ részesült jutalomban (35%),
- 46 „ részesült dícséretben (38%),
- 14 pályaművet félretettek a bírálók (12%).

Ezek az alosztályok között a következőképen oszlottak meg:

1. szd.	2 pályadíj	8 jutalom	5 dícséret
2. szd.	5.5 „	15 „	9 „
3. szd.	1 „	15 „	11 „
1. ü.	2 „	12 „	12 „
2. ü.	6.5 „	15 „	5 „

A Leventekör az idén írta ki először az alosztályok közötti pontversenyt, amelyre a vándrodíjat a tavaly kikerült hadnagyok tűzték ki. A pontozásban az idén a pályamunkák és a vitaversenyen elért eredmény számítottak bele, az alosztályok létszámának tekintetbevételével.

Az alosztályok közötti sorrend a következő:

1.	2. üteg	1618 pont	89 pont
2.	1. üteg	1052 „	60 „
3.	2. század	584 „	87 „
4.	3. század	416 „	62 „
5.	1. század	325 „	41 „

A vándordíjat tehát a 2. üteg nyerte el.

Örökös tagság, dícséretetek.

A tanári választmány határozata alapján a Leventekör elnökségének felterjesztésére örökös taggá lettek és főcsoportparancsnoki dícséretben részesültek: Hamvas József, Kesserü József, Lengyel Béla, Demiány Zoltán, Bencsik László, Vadászy József, Holló Sándor, Vecsey László, Koller Sándor, Karleusa Iván, Leszcynszki Kornél, Muhoray Zoltán, Rákosi András, nemes Hell Jenő, Magyarffy Károly, Babochay József, Mocsáry Frigyes, Gálbory Sámuel, Burits Imre, vitéz nemes Kovács Ferenc, Gerő Pál, Gyulassy István, Szathmáry Endre, Molnár Albin, Hollósi (Szongoth) Sándor, Bodnár Sándor, Zerinváry Andor, László György, Gyürky Dezső, Kvassay-Sajó Zoltán és Szönyegh István.

Főcsoportparancsnoki dícséretben részesültek az év folyamán végzett eredményes munkájukért: vitéz Szüts Ervin, Follért Géza, vitéz Jávor János, Körmöczy Mihály, Fraknóy László, Örley István, Lám Károly, Steiner Szilárd, Rutkay Jenő, Berczelly Tibor, Eszenyi László, vitéz Csörgey Endre, Lehr János, Eördögh Zoltán, Révay Kálmán, Varsányi Ferenc, Mészáros László, Szabó Miklós, Zentai (Zatloka) István, Békássy Miklós, Fekete Andor, Fazekas László, Benkő Gyula, Emresz Károly, Sepsy Dezső, Boma Géza, Longauer György, Alkay József, Siposs Béla,

vitéz Orbán Nándor, Szabó László, Lőrinczy Attila, vitéz Görgényi József, Ritter Zoltán.

Évközben kifejtett munkájukért a Leventekör elnöksége részéről jutalomban részesültek: Hamvas József, Kesserü József, Kozma Ferenc, Lengyel Béla, Demiány Zoltán, Fraknóy László, Follért Géza, Száday Rezső, Vadászy József, Tolnay Lajos, Juhász Sándor, Schummer Elek, gróf Hoyos György, Székely Lóránd, Lehr János, Máchánszky Gyula, Zvolenszky József, Kozma Ferenc, Alkay József, Lipták János, Hollósy (Szongoth) Sándor, Barthó László, Mészáros László, Bodnár Sándor, Salfay Tibor, Sprodt Béla, vitéz nemes Kovács Ferenc, Eördögh Zoltán, Révay Kálmán, Varsányi Ferenc, vitéz Szüts Ervin, vitéz Jávor János, Körmöczy Mihály, nemes Hell Jenő, Babochay József, Magyarffy Károly, Muhoray Zoltán, Ludvig Jenő, Eszenyi László, Lévy Gábor, Faba János, Unger Tamás, Mocsáry Frigyes, Gálbory Sámuel, Antal Endre, báró Stipsicz Károly, Révay Kálmán, vitéz Szinay András.

Leventekör elnöksége részéről dícséretben részesültek: Takácsy Elek, Bodnár István, Zemplén Tibor, Varga József, Németh László, Simon Rudolf, báró Jeszenák Béla, Ludvig Jenő, vitéz Lévy Gábor, vitéz nemes Szinay Béla, Unger Tamás, Lincz Károly, nemes Kovács György, Máchánszky Gyula, Zvolenszky József, Száday Rezső, Csura László, Antal Endre, Mikó Zoltán, Erdélyi Zoltán, Mikolás Dezső, Molnár László, Pósfay Ede, Gáspárdy Tibor, Makk József, Csengery Zoltán, Rác János, Víz-Makkay Ákos, Kukorelli Jenő, Pauksch László, Dániel István, Ambrus Béla, Szabó II. Béla, vitéz Ghéczy István, Pünkösthly László, Láng Andor, Cherny Vilmsó, Papp Domokos, Herke Ferenc, Irján Géza, Jambrics Tibor, vitéz Paksy József.

Somlyódy Árpád százados,
tanártitkár.

Mohai-Szabó Béla aks. gipszfaragása.

Az 1933. évi nagygyakorlatról. Balról: A főcsop. pk. megszemléli az indulásra kész tüzérosztályt. Jobbról: ütegállás a zárógyakorlaton, Törökbálintnál.

Reggeliző akademikusok csoportja az 1933. évi nyári kihelyezésen, Biatorbágyon.

Díszmenet fogadása az 1933. évi zárógyakorlat után, Nagytéténynél.
Elöl: vitéz Sipos Árpád altábornagy, a tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő.

Az 1933. évi ludovikás táncestélyen bemutatott „Székely lakodalom“ és toborzó jelenet szereplői.

TÁNCESTÉLY.

1933. február 18-án.

Ezen a napon 1/210 órai kezdettel zajlott le az immár hagyományos, külsőségeiben is fényes ludovika-bál, illetve táncestély.

Erre a célra a főépület I. emeletét és az aks-i kaszinót rendezték be. Színes és változó képek tárultak a jelen voltok elé, amidőn a termeket sorra járva meggyőződhetek akadémikusaink sokoldalúságáról. A fegyvernemek színeivel és jelvényeivel díszített termekben a színpompás magyar motívumok, az aks-i életből vett jelenetek derűs megábrázolása, a

bárhelyiség tompa színhatásai finom díszítő érzékről és szorgos előkészítésről tettek tanubizonyosságot.

Huszonegy óra 15 perckor érkezett a díszterembe a bál védnöke, vitéz Jány Gusztávné Örméltósága, kit ott a már egybegyűlt háziasszonyok és a tisztikar tagjai fogadtak. A bál fényét emelte honvédelmi miniszterünk, vitéz Jákfai Gömbös Gyula és felesége Önméltóságának megjelenése. A kijelölt aks-ok párszavú megtisztelő üdvözlés kíséretében csokorral és díszes — aks-i kéz készítette — tánc-

Társaság az 1933. évi táncestélyen.

renddel kedveskedtek vitéz Jákfai Gömbös Gyuláné Öngyméltóságának, vitéz Jány Gusztávné Öméltóságának és a háziasszonyoknak.

A bál a díszteremben — vitéz Perlaky Mihály ny. vkszt. szds. kezdeményezésében, Paulini Ede szerkesztő összeállításában és Brada Ede operaházi balettmester betanításában — bemutatott székely lakodalommal és az ezt követő toborzóval nyílt meg. A korhű jelmezek hangulatos, szép képet mutattak.

A bemutató általános tetszést aratott, sikere nagy volt. A táncbemutató zenéjét Fricsay Richárd zeneügyi főigazgató vezénylete alatt álló 1. honv. gyalogezred zenekara szolgáltatta.

A bemutatót — a díszteremben és még öt, e célra berendezett teremben — követte a tánc, mely kitűnő és kedves hangulatban egészen a reggeli órákig tartott.

Szemenyei Örgy.

HADNAGYAVATÁS 1933-BAN.

Az 1932/33. tanévben a IV. évfolyamot végzett akadémikusoknak hadnaggyá avatása — az immár hagyományos formák szerint — augusztus 20-án, Szent István napján délelőtt folyt le díszes ünnepség keretében.

Hét órakor a díszteremben kihirdették a hadnagyi kinevezéseket és kiosztották a Ludovika Akadémia elvégzését tanúsító okleveleket, valamint a ludovikás gyűrűket.

Fél 9 órakor hálaadó istentisztelet volt, amelyen a lelkészek búcsúztató szavakat intéztek a felavatandókhoz. Ennek befejeztével az egyes fegyvernemeknél rangban elsőként végzett új hadnagyok megkapták a nekik odaítélt alapítványi jutalmakat.

A nyilvános ünnepség ősi Alma Materünk parkjában folyt le, ahol nagyszámú előkelő közönség gyűlt egybe. Fél 11 órakor érkezett meg a Kormányzó Úr Ö Főméltósága képviselőjében vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka, aki kíséretével a kivonult akadémikusi alakulatok, a felavatandó hadnagyok,

valamint a tiszti- és tanári kar arcvonala előtt elhaladva, a Himnusz hangjai közben fogadta a kivonult alakulatok díszelgését.

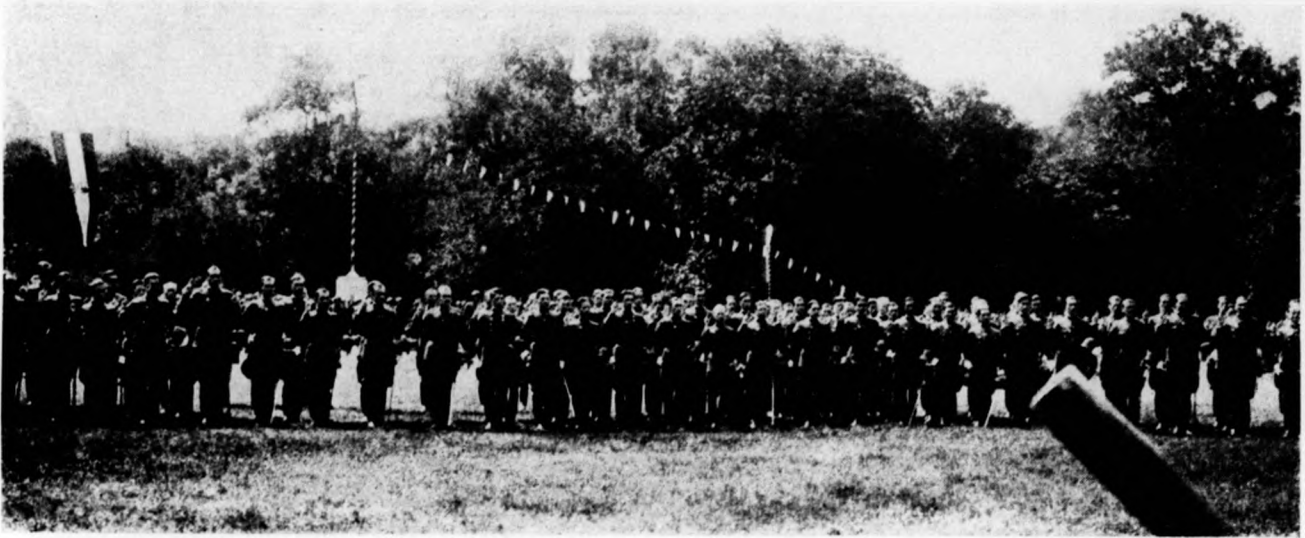
Miután a felavatandók a Ludovika-szobor elé vonultak, ahová az akadémia zászlaját előrehozták, vitéz Jány Gusztáv vkszt. ezredes, a főcsoport főparancsnoka magasszárnyalású beszédben búcsúztatta el az életbe kilépő tanítványait. Ezután következett az eskü, aminek elhangzása után a rangban legidősebb új hadnagy, Ráskey Jenő lelkes, katonás hangon tolmácsolta felavatott bajtársai nevében a Legfőbb Hadúr iránt érzett hódoló hűségüket, egyben pedig köszönetet mondott volt parancsnokaiknak és tanáraiknak. Beszéde végén az ifjú hadnagyok ősi szokás szerint kardott rántottak és a kardpengék csengése közben a ludovikás jelmondat: „A Hazáért mindhalálig!” kiáltásával pecsételték meg fogadalmukat.

Az ünnepséget a kivonult alakulatoknak a ludovikás induló hangjaira végzett feszes díszmenete zárta be.

vitéz R. J.

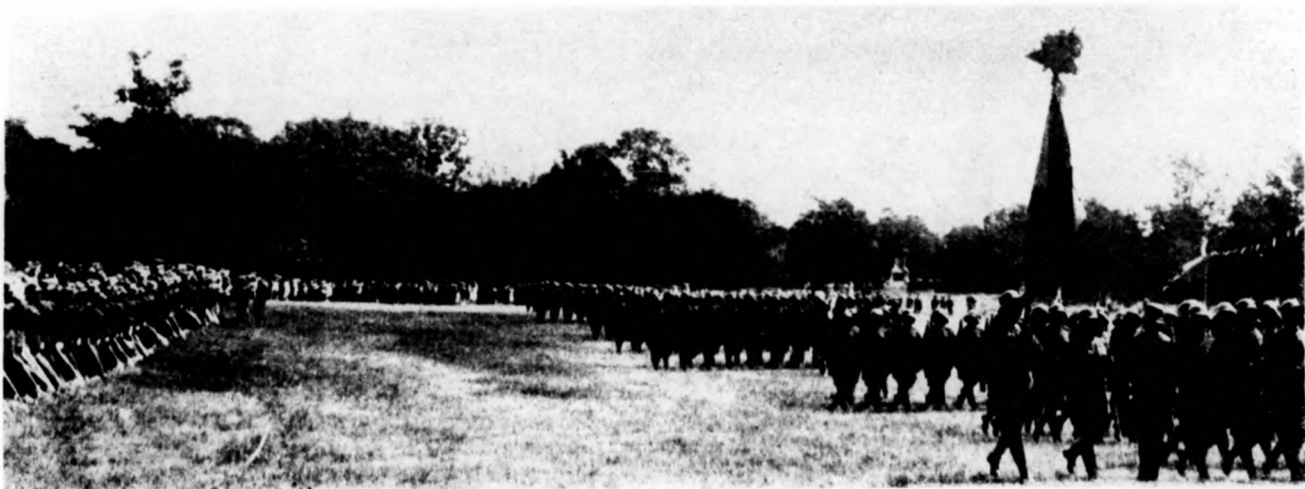
Az 1933. évi hadnagyavatáson a Kormányzó Úr képviselőjében megjelent vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka, kíséretével ellép a kivonult akadémikusi alakulatok és a felavatandó hadnagyok arcvonala előtt.

Eskü az 1932. évi hadnagyavatáson.

A közönség egyik csoportja az 1933. évi hadnagyavatáson.

Díszmenet az 1933. évi hadnagyavatáson.

FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK.

SZENT BORBÁLA ÜNNEPÉLY.

1933. december 3-án.

Sokszor hangoztatják, hogy a mai szomorú időkben ünnepelni nem illendő. És ez igaz! Amikor azonban oly ünnepről van szó, mely a mult dicső hagyományait azért idézi, hogy erőt merítsünk belőle a jövő küzdelmeire, amikor az ünnepély célja az, hogy egy nemzedék életrevalóságát, tiszta idealizmusát bizonyítsa be, akkor az ilyen ünnep felsőbb küldetészámba megy, mert hinni és remélni tanít.

A tüzerkiképzésben részesülő IV. évfolyambeli akadémikusok ezidei Szent Borbála-estje ilyen eszmékörben született meg; annak előkészítése, lefolyása az akadémikusok minden szépért lelkesülő, izzó magyar lelkét, fegyverneme iránti ragaszkodó szeretetét, a mult hagyományaiból táplálkozó, önfeláldozásra kész tüzer-szellemét bizonyította.

Szerény estünknek különös jelentőséget adott az a körülmény, hogy vitéz jákfai *Gömbös Gyula* miniszterelnök, egyben honvédelmi miniszter úr és neje *Önagyméltósága* magas megjelenésükkel tüntették ki. Előkelő vendégeink sorában ott voltak: vitéz *Sipos Árpád* altábornagy úr, neje *Önagyméltóságával*, dr. *Haász István* táborigazgató úr, vitéz *Kozma Ferenc* tábornok úr, a tüzeresség szemlélője, *Milosevits Dániel* tábornok úr, *Marsik Jenő* tábornok úr és neje, *Öméltósága*, *Zelenka Zoltán* tábornok úr, *Galánthay-Glock Tivadar* tábornok úr és vitéz *Jány Gusztáv vkszt. ezredes*, akadémia-parancsnok úrral és neje *Öméltóságával* az élén az akadémia tiszti- és tanárikarának tagjai.

Az ünnepi beszédet *Karleusa Iván* IV. évf. aks. mondotta. Tartalmas beszédében azt indokolta, hogy miért választotta Szent Borbálát a tüzeresség védőszentjének. Általános tetszést aratott vitéz *Bágya Kálmán* IV. évfolyambeli aks. költeménye Szent Borbálához, melyet a szerző maga szavalt. A folyó évben a 2. honvéd tüzerosztály nagy történelmi alakját, *Klapka György* tábornokot elevenítettük meg a színpadon. *Örley István* akadémikus „*Komáromi fények*” címmel történelmi hangulatképet írt, melyet *Pakucs Pál* aks. rendezésében adtuk elő. Szent Borbála alakját Kézdivásárhelyi *Nagy Judith* úrleány alakította. Prologja, melyet művészi tudással, mély érzéssel mondott el, a legteljesebb tetszést vívta ki. Elsőrangú játékot mutatott *Bölöny Béla* aks. *Klapka* tábornok, *Sprodt Béla* aks. *Kovács kapitány*, *Meskó Tamás* aks. Váradi hadnagy szerepében. A világlítást és a fényhatásokat *Kozma Ferenc* és vitéz *Görgey Béla* akadémikusok a rendelkezésükre álló szerény eszközökkel kiválóan oldották meg. A színdarabot hatásos élőképp fejezte be és a szerző, szereplők, rendezők a közönség tetszését méltán kiérdemelték.

Ezután *Pakucs Pál* aks. szavalt el az „*Egy tüzer*” című melodramát, melynek szövegét és zenéjét

Kesserű József aks. írta. Megérdemelt nagy sikert aratott. A zongorakíséretet *Szádai Gyula* aks. szakavatottan látta el.

A gyors egymásutánban lepergő műsorszámok között a m. kir. 1. honvéd gyalogezred zenekara, *Fricsay Richárd* zeneügyi főigazgató úr személyes vezénylete mellett művészi játékkal szórakoztatta a közönséget.

A vacsora alatt vitéz *Jány Gusztáv* ezredes úr mondotta az első köszöntőt a Legfelsőbb hadúrra és üdvözölte vendégeinket. *Michnay Géza* alezredes úr, a tüzerosztály parancsnoka beszéd kíséretében átadta a díszkardot *Karleusa Iván* akadémikusnak. A magyar kard szerepéről beszélt s szavai mély hatást váltottak ki mindannyiunkból. Ezután a kitüntetett *Karleusa* aks. elmondta serlegbeszédét. Az igazi bajtársiasság volt a beszéde tárgya, amellyel a tüzerakadémikusok érzelmeit közvetlen szavakban tolmácsolta.

Virágáldozat következett Borbála oltára előtt. Elsőnek a miniszterelnök úr áldozott, majd magasabb előljáróink és az akadémia tüzer-tisztjei.

Ezzel ünnepélyünk komoly része befejeződött s kezdetét vette a szórakoztató műsor. Sokat nevetünk a vetített apróhirdetéseken, melyeket vitéz *Görgey Béla* és vitéz *Bágya Kálmán* akadémikusok készítettek nagy szorgalommal. Apró jelenetekben, gyors egymásutánban láttuk, hogy miként jut szerephez a rádió az akadémian 1950-ben, mi mindent kér egy akadémikus 24 óra leforgása alatt, hogyan oktassunk, végül, hogy miképp folyik le egy kivonulás a Kiskörösről. Minden egyes jelenet élénk derűtséget és nevetést váltott ki, mely egyben a legjobb siker fokmérője volt. A „vidám órát” *Sprodt Béla* aks. konferálta nagy hozzáértéssel, humorral, közvetlenül. Rajta kívül mint szerző és szereplők közreműködtek: *Papp Miksa*, *Hausner József*, *Binczberger Gyula*, *Pakucs Pál*, *Szegény Sándor*, *Serbán Iván*, *Kovács György*, *Lengerer-Barkay Ferenc*, *Paksy József*, *Demeter József* és *Solt Pál* akadémikusok.

Nyomban ezek után megkezdődött a hagyományos Borbála-tekercs felolvasása. A senkit sem bántó, de jellemző erejű tréfás versikéket vitéz *Bágya Kálmán* és *Gerő Pál* akadémikusok írták. A II. évfolyambeli akadémikusok e szám keretében „bűnhődtek meg” eddigi „vétkükért”, majd Szent Borbála lovagjává fogadta őket s örömmel vették át Borbála kezéből a IV. évfolyambeli akadémikusok ajándékát, a Borbála-érmeket.

23 óra tájban fejeződött be estünk, de a társaság a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban együttmaradt.

Almay Béla százados.

SZENT LÁSZLÓ-SIMONYI ÜNNEPÉLY.

1933. július 30-án.

Csodálatos erővel árad az eszme az ősi Alma Mater falai közül szerte a Hazában. Az az eszme, amelyet a gyalogság részéről Szent László király követésének, a lovasság részéről pedig Simonyi őbester, a legvitézebb huszár emlékének nevezünk. Az Ő nevük forraszt egygé bajtársi tűzzel, az Ő példájuk világít mai nehéz utunkra a magyar történelem fényes lapjairól. Személyük varázsa ma is itt él közöttünk, szellemük acélos akarata itt lüktet bennünk. Valami varázsos, bűvös erővel vonzanak maguk után. Ezért is követjük őket forró hazaszeretettel, amit az Ő multjukból merítettünk; kemény akarással, amit az Ő emléküik parancsol.

Ezekkel a gondolatokkal rendeztük meg ezévből is a hagyományos Szent László- és Simonyi-napot. Együtt és egy napon azért, hogy a fegyvernemek közötti egyetértést, a bajtársi megértést testvériséggé növeljük.

A nyári kihelyezésen Esztergom-táborban viradtunk az ünneplés napjára. Méltó keretként az Úr színe elé járultunk, hogy áldását kérjük fogadalmunkra. Az akadémiusi étkezdében találkoztunk ismét, ünnepi ebéden, melyen az első felköszöntőt vitéz *Jászy Gusztáv* vkszt. ezredes, az akadémia I. főcsoportjának parancsnoka mondta a legfőbb hadúr. Ezután *Veniczey Károly* alezredes, a lovas kiképzésvezető átadta a tanárikar által alapított ezüst-sarkantyút vitéz *Kovács Ferenc* IV. évfolyambeli akadémiкусnak, aki magát kitüntetésre úgy az elmélet, mint a gyakorlat terén elért legjobb eredményeivel érdemesítette.

A Szt. László-serlegbeszédet *Rásky Jenő*, a Simonyi-serlegbeszédet pedig br. *Stipsitz Károly* akadémiкус mondta.

Ezután vitéz *Zalay Károly* alezredes, zászlóaljparancsnok komolysúlyú szavait véstük szívünkbe, hivatott pályánkon való eredményes munkánk érdekében. Majd a főcsoportparancsnok úr buzdított Szt. László példáján haladó szoros együttműködésre.

Délután 15 órai kezdettel *műsoros ünnepélyt* készítettünk elő a környékbeli előkelőségek, meghívott vendégeink szórakoztatására. Ennek első részét a huszáradémiкусok kb. 8 km-es, természetes akadályokban bővelkedő tereplovaglást és utána ugyanazon lovak alatt végzett 10 akadályos ugratását sikerült is lebonyolítanunk.* Ekkor azonban a mostoha időjárás záport zúdított a nyakunkba s elszomorodó szívvel néztük előkészítő munkánk derékba-törését. Így a délutáni sportünnepély további műsor-számairól búsan lemondtunk, pedig előkészítettünk még: bemutató szertornagyakorlatokat, talajtornát, kerékpáros karusszelt, kézilabda versenymérkőzéseket.

Kedves vendégeink azonban nem távoztak s mi kárpótolni akartuk őket az elázott esti műsorért is, melyet táncsalongal egybekötött kertimulatság alakjában rendeztünk meg. A gondosan előkészített, feldíszített szabadterei színpad, a megterített asztalok, lampionok, csokrok annyira szétáztak, hogy a kerti estéről le kellett mondanunk. Így hát a kerékpáros zászlóalj parancsnokságainak meghívása által rendelkezésünkre álló mozihelyiségben gyülekeztünk terített asztalok köré s itt szorosan bár, de mosolygó

* Az első négy helyezett: a IV. évfolyamból *Tóth Lajos*, *Szaplonczay M.*, *Kemény P.* és vitéz *Kovács Ferenc*; a III. évfolyamból *László M.*, *Balás E.*, *Eördögh Z.* és *Hertelendy Gy.* volt.

Indulás az 1933. évi nyári kihelyezésre.

Lovas járőr az 1933. évi zárógyakorlaton.

szemmel, vidám hangulatban kezdtük meg 20 órakor műsorral egybekapcsolt estélyünket.

Bevezetésül *Hamvas József* akadémikus üdvözölte vendégeinket, ismertette a Szt. László-gondolatot, melynek szelleme mai súlyos megpróbáltatásunkban biztatásunk és reménységünk. Majd megköszönte a kerékpáros zászlóalj tisztikarának előzékeny, kedves vendéglátását. Az egyes műsorszámokat *Kaposvári Imre* akadémikus vezette be tréfás hangnemben, szellemes mondásaiért sok tapsot érdemelt ki. A Leventekör énekkara alapozta meg majd a hangulatot a „Bordal” eléneklésével. Következő számul *Zerinvári Andor* akadémikus zongorán előadta saját szerzeményeit. *Békássy Miklós* akadémikus hegedült és a szöveget kellemes hangján előadta *Zentai István*, ki ügyes énekével nagy tetszést aratott. Az este fénypontja az „Aktuális strófák” előadása volt, énekelte *Zentai István* aks., zongorán kísérte *Zerinvári Andor* aks. A vidám dalok keretében elmondották táboréletünk apró-cseprő búját-baját, örömet, fényét, s a jelenlevő urakra is költöttünk egy-egy strófát, amit ők hangulatos vidám mosollyal, sőt hangos kacajjal, tapssal jutalmaztak. A műsorból szinte észrevétlenül tértünk a táncra, egyszerre ott muzsikált a cigány, ott perdült az ifjúság s zene, hangulat, tánc, családias együttlét melegében töltöttük a kedves éjszaka óráit a kora hajnalig.

Hamvas József aks.

Harsányi felv.

Az 1932/33. tanév végén az akadémia I. főcsoportjától áthelyezett tisztek a búcsúztatásukra rendezett bajtársi vacsorán (1933. aug. 18). Álló sorban balról-jobbra: Jekelfalussy-Piller György, Reisz Ferenc, Nyárády Ödön, Gulácsy Tibor, Nyisztor Sándor százados; ülő sorban: Kovács Dezső, Eperjessy Géza százados, Sillay Jenő őrnagy, Zechmeister József törzssorvos és Beretvás Endre százados.

II. FŐCSOPORT.

BESZÁMOLÓ A LEVENTEKÖR 1932—33. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

A) AZ IFJÚSÁGI ELNÖK JELENTÉSE.

Körünk 1932/33. évi munkásságát örvendetes lendülettel kezdte meg az 1932. október 5-én tartott alakuló gyűlésen. Jelic Gyula vkszt. őrnagy, tanár-elnök bevezető szavaiban hangsúlyozta, hogy nem elegendő, ha az akadémikus csak azzal foglalkozik, amit számára a hivatalos tanterv előír, hanem — hajlamának és képességének megfelelően — valamilyen irányban többet kell dolgoznia az átlagosnál. Végül felszólította az akadémikusokat a jelentkezésre. Valamennyien beléptek. A nagyszámú jelentkező lehetővé tette egy új szakosztálynak, a képzőművészetinek a felállítását is, amelyik az év folyamán egyik legmunkásabb csoportjává lett körünknek.

A tanár-tisztviselőket a főcs.-pság jelölte ki, míg az aks-i tisztikart 1932. október 7-én, illetve 12-én választotta meg a kör. A kör ezek szerint a következőképen alakult meg: Tanárelnök: Jelic Gyula vkszt. őrnagy. Tanár-titkár, könyvtáros, pénztáros és az irodalmi szakosztály vezetője: Varga László főtanár. Hadtudományi szakosztályvezető: Benda Antal őrnagy. Repülőszakoszt. vez.: Schmidt József mftv. Műszaki szakoszt. vez.: Loidin Henrik szds. Képzőművészeti szakoszt. vez.: Pálosy János őrgy. Ének- és zeneoszt. vez.: Reich Egon szds. Fényképészeti szakoszt. vez.: Bihacsy György fhgy. Aks. tisztviselők: Ifjúsági elnök: Jászai Ferenc aks. Alelnök-főjegyző: Tóth Ernő aks. Pénztáros: Hollós János aks. A szakosztályok aks. elnökei: Irodalmi szakosztály: Jászai Ferenc aks. Hadtudományi szakosztály: Ilosvay Andor aks. Műszaki szakosztály: Zsolt Ferenc aks. Repülő szakosztály: Szotyori-Nagy Zoltán aks. Képzőművészeti szakosztály: Rozvány György aks. Fényképészeti szakosztály: vitéz Fraknóváry Géza aks. Ének- és zene szakosztály: Fűke Andor aks.

A szakosztályok rendes munkássága 1932. október hó 19-én kezdődött meg. A kör tagjai a munkálkodásra választott csoportok keretében minden héten összejöttek, ami már magában véve is nagy haladást jelent az első évhez képest, amikor havonta csak két ülés volt.

Az egyes szakosztályok a következőképen működtek:

1. *Irodalmi szakosztály:* A szakosztály összesen 14 ülést tartott. Többre nem volt idő, mert e szakosztály rendezte a főcsoport összes ünnepségeit s így az előkészületek, a próbák idején a rendes üléseket nem lehetett megtartani. A 14 ülésen elhangzott és megvitatásra került összesen 16 költemény, 2 novella, 1 regény, 1 riport és 2 szavalt. Ezeken kívül összefüggő nagyobb előadást tartottak Horváth István

aks. „A rímről“, Eleks Béla aks. pedig „gróf Apponyi Albert“ címen. Egy ülést teljesen Arany János emlékének szentelt a szakosztály a költő halálának ötvenedik évfordulója alkalmából. Minden ülésen ismertettük az időszerű irodalmi és színházi eseményeket is, amely munkát Tausch Brunó aks. végezte buzgón és lelkesen. Állandóan a tárgysorozathoz tartozott a folyóirat-szemle is.

A szakosztály több alkalommal együttesen megtekintette a Magyar Királyi Operaház és a Nemzeti Színház magyar tárgyú előadásait. E színházlátogatásokat mindig megelőzte a darabnak és szerzőjének ismertetése, az előadás után pedig a látottak megbeszélése következett. Így alkalmat nyújtottunk mindenki számára a kritikai érzék fejlesztésére. Részt vettünk továbbá néhány irodalmi előadáson is.

2. *Hadtudományi szakosztály:* A szakosztály tárgysorozatát a minden héten rendszeresen ismétlődő „Politikai helyzet ismertetés“-sel kezdte meg. Ezen ismertetések különösen a katonai és a világgazdasági viszonyokra terjedtek ki. A megbeszéltek jelentős eseményeket nagy vonásokban az „Eseménytáblán“ is kifüggesztettük. Nagyobb előadás összesen 13 volt. Ezeket az alábbi aksok tartották: vitéz Hollényi Zoltán: „Az 1920. évi lengyel-szovjet háború.“ Tamásy Miklós: „A Marne-i csata.“ Ilosvay Endre: „A rádió szerepe és fejlődése a világháborúban.“ Wesztermayer Vidor: „A korszerű folyamerők.“ „Visky Sándor: „A vonat motorizálása“ és „A korszerű páncélgépkocsi.“ Bihar András: „Az európai hadseregek híradásának fejlődése.“ Hámorszky Ervin: „A magyar lótenyésztés.“ vitéz Buda Lajos: „Üzemanyag kérdés.“ Tóth Ernő: „Leszerelés és világbéke.“ Schukert Ferenc: „A sajtó és propaganda szerepe a modern hadviselésben“ és „A honvédség 1929. évi nagygyakorlata.“ Nikolits Béla: „A Duna nemzetközi jelentősége.“

3. *Műszaki szakosztály:* A szakosztály a technikának csaknem minden ágával foglalkozott. Nagyobb előadások a következők voltak: Zsolt Ferenc: „A magyar szénellátás a devizaválsággal kapcsolatban“ és „Tábori szállító eszközök (drótkötél-pályák).“ Prágay György: „A tengeralattjárók szerkezete, fejlődése, navigációs berendezése.“ Nényey Zoárd: „A gumiabroncsos sínautó.“ Bocsány Kálmán: „Vasbetón aljzatok.“ vitéz Bartha Rezső: „A bányahidai centrálé“ és „A Kandó-féle villamosmótor.“ Demcsa Pál: „Mozdonyfűtés hazai szenekel.“ Szabó Sándor: „Az angol közúti hadihidak.“ Elekes Béla: „A fűtőanyag gazdaságos kihasználása.“

Lacsni Árpád: „A Herbert-híd szerkezete“. Balázs Dénes: „Kohn és Roth-Wagner-hidak“. Makay László: „A Simplon-alagút építése“. Szentés Vidor: „Rostélyok“. Marosváry János: „A hangosfilmről“ és „A képtáviróról“.

4. *Repülő szakosztály*: A szakosztály célkitűzése főleg a légi felderítéssel, továbbá a sárkányrepüléssel, szélmalom repülőgépekkel és a repülés szolgálatába állított rádióval kapcsolatos kérdésekkel való foglalkozás volt. E munkatervnek megfelelően a szakosztály 12 ülésén a következő előadások hangzottak el: Bihacsy György főhadnagy: „Az első repülési kísérletek“, Szotyori-Nagy Zoltán: „A siklószög növelése“, Becker Zoltán: „A rádió a repülés szolgálatában“, Schmidt József mftv.: „A nehézsúlyú repülőmotorok“, Koráb Alajos: „A repülő felderítés“, vitéz Fraknóváry Géza: „A vitorlázás aerodinamikája“, Trón Zoltán: „Csavarszárnyú repülőgépek“, Pressing Imre: „A vitorlázó repülés“.

5. *Képzőművészeti szakosztály*: A kör ezen új szakosztálya minden tekintetben bebizonyította élet- és fejlődésképességét, amennyiben oly nagy munkásságot fejtett ki, hogy a tanév végén végzett munkája szempontjából a szakosztályok között második lett. A szakosztály főleg pasztell- és szénrajzzal, aquarellfestéssel, ékmetszéssel és faégetéssel foglalkozott, készített továbbá két gipsz-plakettet is. Az összes elkészített munkák száma 48 volt. A szakosztály valamennyi tagja tevékenyen dolgozott. A szakosztály a művészi érzék fejlesztése szempontjából tanár-elnöke vezetésével ismételt meg látogatta a műcsarnok kiállításait is. A szakosztály tevékenységeihez tartozott továbbá a főcsoport ünnepeire, a színelőadásokhoz, stb. szükséges díszletek, karikatúrák, plakátok elkészítése is.

6. *Fényképészeti szakosztály*: E szakosztály erősen megérezte a gazdasági helyzetet. Bár az év elején nagyon sokan választották a fényképészetet működési területül, később a valóban dolgozók száma egyre fogyott.

7. *Ének- és zeneszakosztály*: A szakosztály munkássága főleg a főcsoport ünnepeinek műsorát gazdagította. Így előadták több alkalommal a Himnuszt, a Szózatot és a Hiszekegyet, továbbá Reich: „Utász-induló“-t, a „Kossuth-induló“-t, Kacsóh: „János vitéz“-ét és Lenoir: „Parlez moi d'amour“-át. A szakosztály tevékenységéről — annak természeténél fogva — statisztikai táblázatot nem lehet szerkeszteni, mert munkája számokban nem fejezhető ki. A szakosztályok közötti összehasonlításakor tehát a legtöbb munkaórával is versenyen kívül állónak kell tekinteni.

A szakosztályok munkásságának összegezésében kimondhatjuk, hogy az év a munka jegyében folyt le, s a kör működése erősen emelkedett. Ez legjobb bizonyítéka annak, hogy az aksok mindinkább megismerik az intézmény célját, hivatását és belátják szükségességét. Éppen ezért búcsúzóul arra kérem a kör jövőre vezetőit és tagjait, sőt azokat is, akik eddig nem voltak tagok, hogy szeressék nagyon a Leventekört, mert ez is annak a célnak az érdekében munkálkodik, amelynek eléréseért mindnyájan töretlenül hittel dolgozunk: Nagy-Magyarország feltámasztásáért.

Az egyes szakosztályok tanárelnökeinek javaslata alapján a kör elnöksége megdicsérte az alábbi akadémikusokat az év folyamán kifejtett különös szorgalmukért: Molnár Gyula, Bender Lajos, Richter Hugó, Szenkovits Jenő, Sztrinovich László, Kereső Zsolt, Schukkert Ferenc, Visky Sándor, Pálffy Miklós, Hámoszky Ervin és Tausch Brunó akadémikusokat.

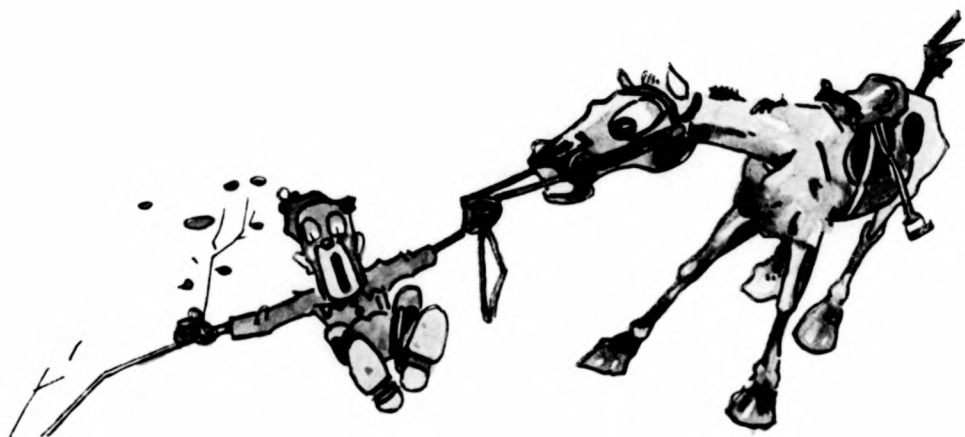
b) Az ünnepek rendezése körül kifejtett különösen eredményes munkájukért: Jászai Ferenc, vitéz Buda Lajos, vitéz Holényi Zoltán, Sándor Károly, Fűke Andor, Szomor László, Rozvány György, Vadkerty Lóránt és Dassinger Endre akadémikusokat.

Jászai Ferenc akadémikus,
ifjúsági elnök.

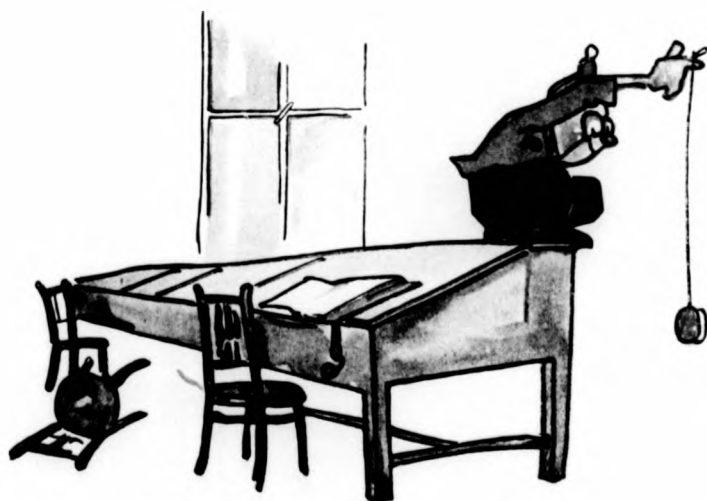

a sötét múlt, a még sötétebb jelen
és a fényes jövő —

Nézeteltérés —

Kötelező „isméhes”.. —

„Egy kis édes felhomályban”:

Varsányi Ferenc

VARSÁNYI FERENC akadémikus tréfás rajzai

B) ÜNNEPSÉGEK.

1. MIKULÁS-ÜNNEPÉLY.

1932. december 5.

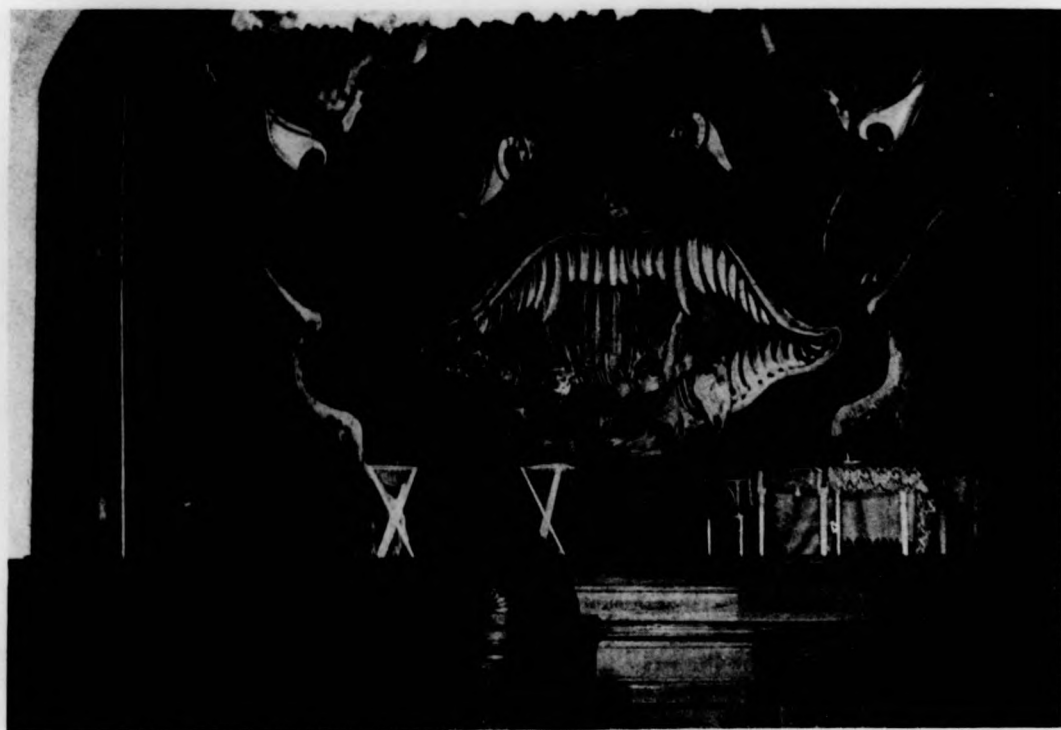
Régi, kedves hagyományt elevenítettek föl a főcsoport akadémikusai december 5-én a Mikulás-est megrendezésével. A műsor a nap jelentőségéhez mérten két részből állott: komoly és víg részből. Legelőször Jászai Ferenc aks., a Leventekör ifjúsági elnöke lépett a közönség elé s a megjelent díszes közönség emlékezetébe idézte az 1919. évi zürzavaros szörnyű idők után Budapest utcáin fehér lovon megjelenő Szabadítót. Szavaira a zenekar nemzeti imánkkal felelt. Ezután Tausch Brunó aks. szavalta el Szathmáry István: „Ledöntött szobrok“ című szívbe markoló költeményét s aratott méltán megérdemelt zúgó tapsot. A műsor komoly részét az aks-i ének- és zenekar előadásában a „Hiszekegy“ fejezte be.

A műsor vidám részét Reich Egon százados „Utászinduló“-ja vezette be, melyet az aks-i zenekar adott elő. Vezényelt a szerző. Majd vitéz Holényi Zoltán aks. „A varázsló“ című egyfelvonásos tréfája következett, melynek sikeréhez nagymértékben hozzájárultak a darab szereplői: Sándor Károly, Halmay József, Bozzay Ferenc és maga a szerző. E szám után Madacsay György és Rozvány György akadémikusok az aks-i életből vett vidám karrikatúráikkal keltettek derűtséget. Ezt a „Zulejka, a három gyöngye, avagy a féltékeny eunuch“ című táncos jelenet követte. A darab főszereplője, Zulejka török táncosnőt alakító Vadkerty Lóránd aks. méltán megérdemelte, hogy a függöny legördülése után a közönség számtalanszor a lámpák elé hívja. A darab többi szerepeit Sándor Károly, Lászlóffy Andor,

Nagy Sándor és Westermayer Vidor aks-ok alakították kitűnően. A darabot a felsorolt szereplők írták, zenéjét szerezték és játszották Szomor László és Dassinger Endre aks-ok. Ezután Szomor László aks. zenéjére Kalmár Endre, Hübner Szilvio, Zigler Emil, Kurtz Róbert, Schramek Emil és Straub István aks-ok a matrózélet különböző foglalkozásait kifejező mozgásokkal kísért táncot mutattak be. Majd Sztankovits Vali és Haci úrlányok „Akik egymásra találtak“ című darabja következett. A szerzők sikerét a benne játszó Blascsó László, Szomor László és Vadkerty Lóránd aks-ok mozdították elő. A műsort Jászai Ferenc aks. ifjúsági elnök Mikulás-jelenete fejezte be.

A műsort éjfélig tartó tánc követte, melynek folyamán a megjelent leányok számára kellemes meglepetés volt az öreg Mikulás és ördögeinek a táncoló párok között való megjelenése, akik puttonukból édességgel telt Mikulás-csomagokat osztogattak.

Az est sikerében oroszánrésze volt az előadás technikai rendezőjének, vitéz Buda Lajos aks-nak. Az ünnepség rendezésében résztvett akadémikusokat a főcs. parancsnokság akadémikusi parancsban dicsérte meg, mely szerint „A műsor komoly része az ünnephez méltónak mutatkozott, a víg rész érdekes és szellemes volt, a tréfák derűs mosolyra indították a hallgatóságot, amellet mindvégig megmaradtak az úri jóízlés és a fegyelmezett katonához illő gondolkodás határai között. A szereplők játéka gondos előkészületre és teljes lelkeségre vallott“.

Vitéz Holényi Zoltán aks. „A varázsló“ c. darabjának egy jelenete (v. Holényi, Bozzay és Sándor aks-ok).

Díszpalotás az 1933 február 16-i táncestélyen.

A díszpalotás résztvevői az 1933 február 16-i táncestélyen.

2. TÁNCESTÉLY.

1932. február 16.

Táncmulatságunk a már tradícióvá vált jó hangulatban zajlott le február 16-án. A mulatság díszpalotás bemutatóval kezdődött, melyet magyarruhás leányok és fehérszefűs aks-ok lejtettek. A bemutató résztvevői: Wiszolauszky Sári—Szotyori Nagy Zoltán aks., Broglie Kató—Kovács Ferenc aks., Ágay Pötyi—Joubert Edvin aks., Dániel Bözsi—Elekes Béla aks., Fabos Nelli—Lindenmayer Ferenc aks., Lanksch Éva—Nényey Zoárd aks., Fritz Ági—Nikolits Béla, Fritz Olga—László Szabolcs, Ligethy Lili—Fölsinger István, Holló Rózsi—Straub István,

Bechina Eszter—Szomor László, Jancsó Kati—Mocsáry István úrleányok és akademikusok voltak.

A bemutató párok jókedve csakhamar magával ragadta a termet teljesen megtöltő díszes közönséget is és megkezdődött a reggelig tartó általános tánc.

A táncestély rendezésében a legnagyobb munkát Jászai Ferenc, vitéz Buda Lajos, vitéz Holényi Zoltán és Rozvány György akademikusok végezték, akik odaadó tevékenységükért akademikus parancsban kaptak dícséretet.

3. MÁRCIUS 15-i ÜNNEPÉLY.

Az 1848—49-i szabadságharc megindulásáról a főcsoport tisztjei, akademikusai és legénysége a Leventekör ünnepségén emlékeztek meg. A Himnusz után Ilosvay Andor aks. mondott ünnepi beszédet. Majd az aks. énekkar a „Talpra magyar“-t adta elő nagy sikerrel. Az ének hangjai után Marcinkievits Ottmár aks. Krüger: „Rab magyarok márciusa“ című költeményének lendületes elszavalásával korbácsolta fel a trianoni keserűséggel csordultig telt szíveket. A

műsort a „Kossuth-induló“ zárta be, melyet az aks. zenekar adott elő. Ezután az egész ünneplő közönség a hősi emlékhöz vonult, hogy lerója kegyeletét az elesettek emlékének s az emlékmű elé e napon elhelyezett országzászló előtt megújítsa a minden magyar ember lelkében ott izzó fogadást: „Így volt, így lesz!“

Az ünnepélyt annak katonai jellegéhez méltóan az aks-i zászlóalj díszmenete zárta be.

4. 100 NAPOS ÜNNEPÉLY.

1933. május 13-án.

A főcsoport IV. éves akademikusai e napon búcsúztak az Alma Matertől. A termet megtöltő előkelő közönség előtt Jászai Ferenc aks., a Leventekör ifjúsági elnöke fejtette ki, hogy miért ünnep e nap az akademikusok számára. Mély hatást keltő szavai után a két részből álló „Jelen — jövő“ című irredata élőkép következett. A szívbemarkoló jelenet szereplői: Jókuthy Albert, Bodnár Károly, Westermayer Vidor és Sebestyén Károly aks-ok voltak.

Az élőkép után az aks. zenekar Reich százados vezénylete alatt előadott Kacsóh: „János vitéz“-éből több részletet és Lenoir: „Parlez moi d'amour“-ját.

A szünet után Dassinger Endre aks. „Bouboul“ című tréfája következett.

A szereplők Sándor Károly, Vadkerty Lóránd, Nagy Sándor, Fölsinger István, Lászlóffy Andor, Szomor László és Lábady István aks-ok voltak. Ezután Rozvány György aks. festett humoros tárgyú aks-i képeket, majd az aks-i szalonzenekar Szomor László aks. több darabját adta elő.

A műsor után táncestély következett, melynek közönsége kivétel nélkül megvárta a madárdaltól zengő májusi reggelt, s egy minden tekintetben kellemesen eltöltött este emlékével távozott el a főcsoport falai közül.

5. HŐSÖK ÜNNEPE 1932. MÁJUS 28-ÁN.

A főcsoport jogelődei hősi halottai emlékének május utolsó vasárnapján adta meg az őket megillető tiszteletet. A megemlékezést vallásfelekezetek szerinti istentiszteletek nyitották meg, majd az összes tisztek, akadémikusok és legénység a hősi emlék körül állott fel. A „Himnusz“ eléneklése után Jászai Ferenc aks. ifjúsági elnök koszorút helyezett

az emlékműre s bajtársai nevében fogadalmat tett, hogy az elesett hősokeket mindig eszményképül fogja tekinteni. Tausch Brunó aks. szavalata, végül pedig a „Hiszekegy“ eléneklése után az aks-i zászlóalj díszmenetben vonult el az emlékmű előtt.

Varga László főtanár,
az irod. szakoszt. vezetője.

C) PÁLYÁZATOK.

A Leventekör elnöksége a következő tételre hirdetett pályázatot:

1. A Duna-flotilla szerepe a rahovai átkelésel kapcsolatban. 2. A Duna-flotilla szerepe a belgrádi átkelésel kapcsolatban. 3. A korszerű folyami harc-egységek. 4. Nagy teljesítményű és nehéz átkelési eszközök és azok alkalmazása folyamatkezeléseknél. 5. Gyorsanmozgó alakulatok ellátása műszaki csapatokkal. 6. Mik az indító okai a csapattávbeszélő és a híradó alakulatok között mutatkozó szervezésbeli különbségnek? 7. A korszerű katonai híradó eszközök fejlődésének irányai. 8. A gyorsanmozgó seregtettek híradásával szemben támasztott követelmények. 9. Függőleges átkarolások. 10. A repülőerők fejlődése a világháború alatt. 11. A léghárítás kérdése. 12. A motoros hadsereg a jövő háborúban. 13. Milyen legyen az ideális katonai tehergépkocsi? 14. Hogyan képzei a korszerű hadseregben a gépkocsicsapat szervezését? 15. A légi fényképezés és légi rádió jelentősége különös tekintettel a földi erőkkel való együttműködésre. 16. Lírai költemény. 17. Epikai költemény. 18. Aks-i tárgyú novella. 19. Francia novella fordítása. 20. Aks-i tárgyú képeslevelezőlap rajzpályázat. 21. Díszoklevél tervezés.

A kitűzött 21 tételre összesen 31 pályamunka érkezett be. Ez a szám szintén mutatja a kör műkö-

désének a múlt évihez képest való erős emelkedését.

Pályadíjként most is emléktárgyakat adott a kör.

A benyújtott pályamunkák közül a pályadíj mértékét Jászai Ferenc, vitéz Kiss Kálmán, Tausch Brunó és Danzinger Pál aks-ok munkái ütötték meg. Jutalmat kaptak: Jászai Ferenc, Kovács Ferenc, Horváth Tibor, Madacsay György és Tausch Brunó akadémikusok. Dícséretben részesültek Madacsay György, Ilosvay Andor, Jászai Ferenc, Kovács Ferenc, Vadkerty Lóránd és Schukkert Ferenc akadémikusok munkái. A bírálóbizottság egyszerűen elfogadott 13 dolgozatot, félretevésre egy munka sem szolgáltatott okot.

A pályázatok eredményének összegezéseken megállapíthatjuk, hogy a végzett munka mennyiségileg is, minőségileg is kielégítő volt és a kör fejlődését mutatja. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a kör tagjainak, miként a főcsoport valamennyi aks-ának mennyi rajzot, mennyi hosszú számítást és tervezgetést igénylő dolgozatot kell elkészíteniük, végül pedig, hogy a sport terén is erősen tevékenykedniük kell, akkor a pályázatok eredménye minden tekintetben nemcsak kielégítőnek, hanem nyugodt lélekkel erősen kimagaslónak is minősíthető.

Varga László főtanár,
tanár-titkár.

FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK.

HÍRADÓ-NAP TÓVÁROSON.

1933. július 29.

A híradó csoport 1933. évi július 29-én ünnepelte Tóvároson összetartozásának ünnepét. Gyönyörű napsütéses reggel vonult ki a híradó szakasz a tóvárosi hősi emlékműhöz, melyre Kalmár Endre aks. a csoport nevében kegyeletes szavak kíséretében koszorút helyezett. Ezután díszmenet következett. A hősoke emlékműve előtti tisztelgés után a III. és IV. évfolyambeli akadémikusok tereplovaglós versenye kezdődött, melynek győztesei: Ilosvay Andor, Danzinger Pál és Móga Győző aksok lettek. Este a tisztai étkezdében ünnepi vacsora volt, melyen Zelenka Zoltán tábornok, főcs. pk., a helyőrség tiszt-

kara, valamint a hír. kik. csop. tisztjei és akadémikusai vettek részt. E vacsora folyamán Kalmár Endre aks. elmondta serleg-beszédét, melyben a híradó szellem erősödésének szükségességét hangoztatta, majd pedig a főcs. pk.-a kiosztotta a tereplovaglós díjait, továbbá átnyújtotta Danzinger Pál aks-nak a híradó díszkardot. Vacsora után az Eszterházy-kioszk stílszerűen berendezett helyiségében, valamint a parknak fényszórókkal, színes lámpákkal és girlandokkal feldíszített fái között reggelig tartó tánc következett, melyet nagyszámú díszes hölgykoszorú tett színpompássá.

Danzinger Pál aks.

Műszaki kiképzésű akademikusok gyakorlata Óbudán.

Vonatkiképzésű akademikusok gyakorlata.

Varga főtanár felvételei (1933).

VONAT- ÉS GÉPKOCSIKIKÉPZÉSŰ AKSOK BAJTÁRSI VACSORÁJA.

1933. augusztus 4.

A vonat- és gépkocsikiképzésű aks-ok a szorosabbban vett összetartozás fejlesztésére, a nagy-gyakorlatra való elindulás előestjén, bajtársi vacsorát rendeztek a főcsoport dísztermében.

Thúróczy Géza alezredes, gk. tan. néhány katonás, rövid mondatban üdvözölte Zelenka Zoltán tábornok urat, a főcsoport parancsnokát s a megjelent vendégeket, majd elbúcsúztatta a kilépő IV. éveseket. Utána a főcsoport parancsnoka szólt a IV. éves akademikusokhoz, akiket a munkás- és erkölcsös

életre buzdított. A kilépők nevében Rozvány György aks. köszönte meg a búcsúztatást s egyben megfogadta, hogy mindazt a szépet és jót, amit az intézet falai között tanultak, egész életükön át követni fogják.

A vacsora végeztével az akademikusok életéből vett vidám történeteket olvastak fel. Később a Sándor Károly aks. gitárja is megszólalt. A vacsoráról mindenki egy kedves, meleg este emlékével távozott el.

Sándor Károly, aks.

SZENT GELLÉRT ÜNNEPÉLY.

1933. augusztus 12.

A főcsoport műszaki kiképzésű aksai augusztus 12-én Szentendrén ünnepelték meg összetartozásuk emléknapját a Szent Gellért-vacsora keretében. Az ünnepség fényét megjelenésükkel emelték dálnokfalvi vitéz Bartha Károly tábornok, Zelenka Zoltán tábornok, a főcsoport parancsnoka, továbbá a budapesti és a szentendrei műszaki alakulatok parancsnokai és tisztikaraiknak küldöttségei. Az első poharat Zelenka Zoltán tábornok, a főcs. parancsnoka a Legfelsőbb Hadúrra ürítette, majd üdvözölte a megjelent vendégeket. Utána vitéz Záray Emil őrnagy, az M. század parancsnoka felszólította Pleplár Károly rangelső akademikust, hogy mondja el a Mária-Ludovika serlegbeszédet. Pleplár akademikus kiemelte, hogy e nap háromszoros ünnep a műszaki csoport számára, mert alkalmas ad egyrészt a fegyvernemi összetartozást jelképező Mária-Ludovika serleg megalapítására való emlékezésre, másrészt a világháborúban hősi halált halt műszaki csapatbali tiszték és legénység emlékének való kegyeletes áldozásra, végül pedig a fegyvernem védszentje, Szent Gellért előtt való hódolásra. Pleplár aks. után vitéz Záray Emil őrnagy meleg szavakkal búcsúztatta el

vitéz Nagy Géza ezredest, a műszaki csoport hosszú éveken át volt és most magasabb beosztásba távozó vezetőjét. Végül engedélyt kért vitéz Nagy ezredestől, hogy átadhassa Pleplár akademikusnak azt a díszkardot, melyet a műszaki század most távozó kiképzés-vezetőjének emlékére alapított s melyet a mindenkori rangidős IV. évfolyambeli műszaki kiképzésű akademikusnak fog adományozni egyévi viselésre.

Vitéz Nagy ezredes meghatottan köszönte meg emlékének ilyen módon történt megörökítését, majd elbúcsúzott a csoport tisztjeitől és akademikusaitól. Hangsúlyozta, hogy lélekben mindig volt tisztjei és akademikusai körében fog maradni és igyekezni fog segítségükre szolgálni.

A vacsora végeztével Zelenka Zoltán tábornok főcs. parancsnok kiosztotta a műszaki versenyek nyerteseinek a megérdemelt díjakat, majd a m. kir. folyamórség zenekarának hangjai mellett kezdetét vette a mindvégig legjobb hangulatban lezajlott táncmulatság, melynek csak a termék fényes kivilágításánál is fényesebb hajnal vetett véget.

TEST-

EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „LASE I.” 1932—33. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

Egyesületünk működése a szokásos tisztikar-újítással kezdődött. Vitéz *Zalay Károly* alezredes úr, egyesületünk elnöke hívta fel az akadémikusokat néhány keresetlen meleg szóval a kitartó, lelkes munkára. A szakszerű vezetést *Jekelfalussy (Piller) György* százados úr intézte nagy önfeláldozással és türelemmel.

Ha áttekintjük az év eredményeit, a legtöbb sportágban haladást észlelhetünk. Elsősorban mindig a nagy cél lebegett előttünk:

1. a tömegek sportolása, 2. a szükségszerű sport-*oktató-kiképzés*, vagyis, hogy mindenki értsen — nemcsak elméletileg, hanem főleg gyakorlatilag — az összes sportágakhoz. Ezzel már ki is fejeztem, hogy erőnk fokmérőjeként egyáltalában nem fogadhatjuk el egyesek kiváló teljesítményét, hisz mindenki minden sporttal foglalkozik. S hogy mégis felemlítjük a legjobb teljesítményét, az csak buzdításul szolgál a többiek számára.

Az 1932/33. évi eredményeiről:

VIVÓ SZAKOSZTÁLY:

Jekelfalussy (Piller) György százados, *Maszlay Lajos* főhadnagy, *Tschurl Alfréd* és *Schlotzer Imre* vívómester urak önfeláldozó vezetésével állandóan szorgalmasan dolgoztak vívóink. A szakosztály elnöke vitéz *Ujfalussy Ákos*.

Az I. főcsoport házi vívóbajnokságainak eredményei:

Tőr: 1. *Bedő Zsolt*, 2. v. *Ujfalussy Ákos*, 3. *Gerő Pál*.

Párbajtőr: 1. v. *Ujfalussy Ákos*, 2. *Berczelly Tibor*, 3. *Demiány Zoltán*.

Kard: 1. *Kovács Á. Pál*, 2. v. *Ujfalussy Ákos*, 3. *Berczelly Tibor*.

Kard-csapat: 1. a tüzérszotály csapata: *Kovács Á. Pál*, *Gerő Pál*, *Koós György*, *Kronberger Béla*.

Osszetett vívóbajnok: v. *Ujfalussy Ákos*.

Junior kardvívás: 1. *Koós György*, 2. *Kronberger Béla*, 3. *Szabó Miklós*.

1933. IV. hó 22—23-án Főiskolai vívóbajnokságok:

Tőr egyéni: 2. *Berczelly Tibor*, 3. v. *Ujfalussy Ákos*, 6. *Bedő Zsolt*, 7. *Gerő Pál*, 9. *Berthóthy László*. — Öten jutottak a kilences döntőbe.

Tőrvívás csapat: v. *Ujfalussy Ákos*, *Palócz György*, *Berczelly Tibor*, *Bedő Zsolt* összeállítású csapatunk nehéz küzdelem után megnyerte a főiskolai bajnokságot.

Kard (egyéni): (VI., 4—5) 3. *Berczelly Tibor*, 4. *Koós György*, 5. *Palócz György*, 8. *Gerő Pál*, 9. *Bedő Zsolt*.

Legjobb vívóink *Kovács Á. Pál* nem indulhatott, de így is öt versenyzőnk került a 9-es döntőbe. A kard csapatbajnokságot szerencsétlen, túlfűtött hangulatú versenyen elvesztettük; a 2. hely csak sovány vigasz.

EGYÉB VERSENYEK:

1932. XI. 11-én a LASE—BEAC barátságos kardcsapatmérkőzést megnyertük.

1933. V. 10-én a „Szinay” vándordíjért (kardvívás és pisztolylovás) folyó versenyen is a vívószakosztály tagjai győzedelmeskedtek: 1. *Berthóthy László*, 2. *Gerő Pál*, 3. *Berczelly Tibor*.

1932. XI. 6-án. v. *Ujfalussy, Palócz, Berczelly, Bedő Gerő* csapatunk megnyerte a Földváry emlékversenyt.

Az „Unio” V. C. junior kardversenyén (1933. I. 29.): 1. *Berczelly Tibor*, 5. *Gerő Pál*.

A Magyar Vívószövetség II. osztályú kard egyéniben: 6. *Kovács Á. Pál*.

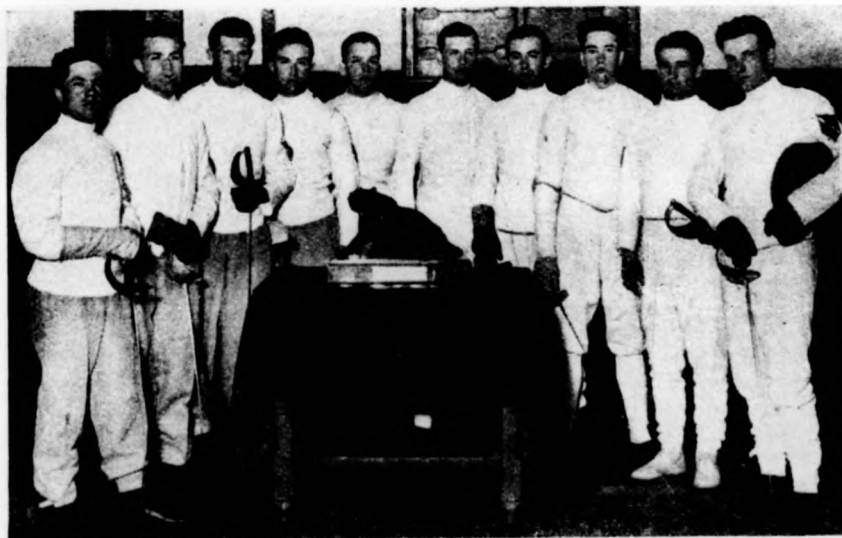
Kardcsapatbajnokságán: 3. LASE I. (*Kovács, Berczelly, Ujfalussy, Bedő, Gerő*)

A H. T. V. C. kombinált versenyén kard egyéniben: 6. *Kovács Á. Pál*.

A Pécsi A. C. országos junior kardversenyén: 1. *Berczelly Tibor*, 2. *Palócz György*.

A Magyar Vívó Szövetség országos kard-bajnokságában: 4. *Kovács Á. Pál*.

Kovács ezzel jogot nyert az Európa-kardbajnokságokon való indulásra, ahol sikerült bebizonyítania, hogy a magyar kardvívás utánpótlása jó kezekben van.

A „vitéz Szinay Béla tábarnok vándordíj”-verseny résztvevői (1933).

EURÓPA VÍVÓBAJNOKSÁGOK:

Kard (egyéni): 5. Kovács Á. Pál, aki ezenkívül tagja volt az Európa-bajnok magyar kardcsapatnak.

Mindenki számára élmény volt a fiatal tehetség első pompás kibontakozása. A „kis Kovács” már a csapatbajnokságok alatt „nagy” volt; minden jelentősebb összecsapásból kivette részét — s joggal mondhatjuk — dicsőséggel. Az angolok elleni négy győzelmével szinte egy csapásra lett a közönség kedvence; hittek, reménykedtek benne, elhalmozták szerető bizalmuk ezer jelével. S a „kis Kovács” megtette kötelességét, lelkesen, okosan, minden energiájával — s józan nyugodtsággal küzdött. A magyarok körmérkőzésén Kabost, a későbbi Európa-bajnokot legyőzve, mint 2—3. került az igazi küzdelembe, a világ legjobb külföldi vívóival szemben kell megmutatni kardművészetük fölényét. De Gerevich, a magyar favorit nem küzd szerencsével s az olasz Marzi már-már megnyeri a versenyt, már csak két asszója van hátra — hihetetlen feszültség ül a Labriola nézőterén — remegünk az izgalomtól... de azért mindenkinek ott él a lelke mélyén a remény, majd a „kis Kovács”! — hát-ha? S kezdődik a döntő asszó, mindenki érzi ennek fontosságát, mindenki izgul, retteg — reménykedik. Csak Kovács nyugodt — vagy csak látszik nyugodtnak? Azt az örömmámort, a végtelen megkönnyebbülést, a diadal, a győzelem érzetének mindent elsöprő kitörését nehéz lenne leírni... s mi, ludovikások külön is büszkéek voltunk, hogy épp ő nyitotta meg a győzelemhez vezető utat — Kabosnak.

A torinói főiskolai vívóvilágbajnokságra Kovács és Berczelly aks-aink utaztak le. — A tőr s epée csapatversenyekben állták meg derekasan helyüket. Sajnos, a kardcsapatbajnokságban kevés volt a tudásuk az olasz közönséggel szemben, úgyhogy nem indulhattak az egyéni világbajnokságban.

ATLÉTIKAI SZAKOSZTÁLY.

A szakosztály vezetője: Franyó István aks. A sportszerű irányítást s oktatást dr. Darányi Kálmán állatorvos úr végezte, lelkes munkájának eredménye sportolóink kiváló atlétikai eredményeiben mutatkozott.

Az I. főcsoport házi atlétikai bajnokságának eredményei:

Mezei futás (1933. IV. 25.): 1. Franyó István 10:54.2 perc, 2. Temesváry Ferenc, 3. v. Sándy Hugó.

Mezei futás (10-es csapatverseny): 1. a 2. század csapata, 2. az 1. század csapata.

100 m-es síkfutás: 1. Temesváry Ferenc 11.2 mp., 2. Kertész Imre, 3. Kiss István.

200 m-es síkfutás: 1. Kertész Imre 23.9 mp., 2. Temesváry Ferenc, 3. Franyó István.

400 m-es síkfutás: 1. Temesváry Ferenc 52.5 mp., 2. Franyó István, 3. Dezső Dénes.

800 m-es síkfutás: 1. Franyó István 2:05.8 mp., 2. Ballay László, 3. Mikó Zoltán.

1500 m-es síkfutás: 1. Franyó István 4:33.2 mp., 2. Mikó Zoltán, 3. v. Sándy Hugó.

3000 m-es síkfutás: 1. Mikó Zoltán 9:57.2 mp., 2. Ritter Lajos, 3. v. Sándy Hugó.

110 m-es gátfutás: 1. Kertész Imre 18.8 mp., 2. Voszuh György, 3. Bauer Pál.

200 m-es gátfutás: 1. Kertész Imre 27.6 mp., 2. Kiss István, 3. Bauer Pál.

400 m-es gátfutás: 1. Franyó István 65.2 mp., 2. Ballay László, 3. Dezső Dénes.

Magasugrás: 1. N. Gergelyffy László 182 cm., 2. Herbst Béla, 3. Muhoray Zoltán.

Távolugrás: 1. Herbst Béla 634 cm., 2. Temesváry Ferenc, 3. Török Pál.

Hármasugrás: 1. Kovács Á. Pál 12.59 m., 2. Herbst Béla, 3. Temesváry Ferenc.

Rudugrás: 1. Hegedüs György 300 cm., 2. Kiss István, 3. Gerő Pál.

Súlylökés: 1. N. Gergelyffy László 12.71 m., 2. Nemes Endre, 3. Bartal Béla.

Diszkoszvetés: 1. Lehr János 33.55 m., 2. Szücs Sándor, 3. Deminy Zoltán.

Gerelyvetés: 1. Mátray Karoly 45.75 m., 2. Orbán Ottokár, 3. Magyar László.

Kézigránát dobás: 1. Lehr János 82.21 m., 2. Szücs Sándor, 3. Rásky Jenő.

4x100 m-es staféta: Bajnok: az 1. század (Kiss, Bartal, Temesváry, Gundelfingen összeállítású csapata) 45.4 mp.

Növekvő staféta: Bajnok: 2. század. (Ballay, Kertész, Franyó, Berczelly.) 3:57.3 mp.

Az atlétikai tömegvándordíjat a 2. század nyerte meg.

A Zrinyi Miklós vándordíjat: 10x1500 m., a 2. század nyerte el.

Az 1932 október hóban megtartott kezdő versenyek eredményei (II. évfolyambeliek számára):

100 m-es síkfutás: 1. Bartal Béla 12.2 mp.

400 m-es síkfutás: 1. Dezső Dénes 57.9.1 mp.

Magasugrás: 1. Herbst Béla 170 cm., 2. Pósfay Ede 165 cm.

Távolugrás: 1. Herbst Béla 600 m.

Súlylökés: 1. Bartal Béla 11.38 m.

Diszkoszvetés: 1. Karácsonyi László 30 m.

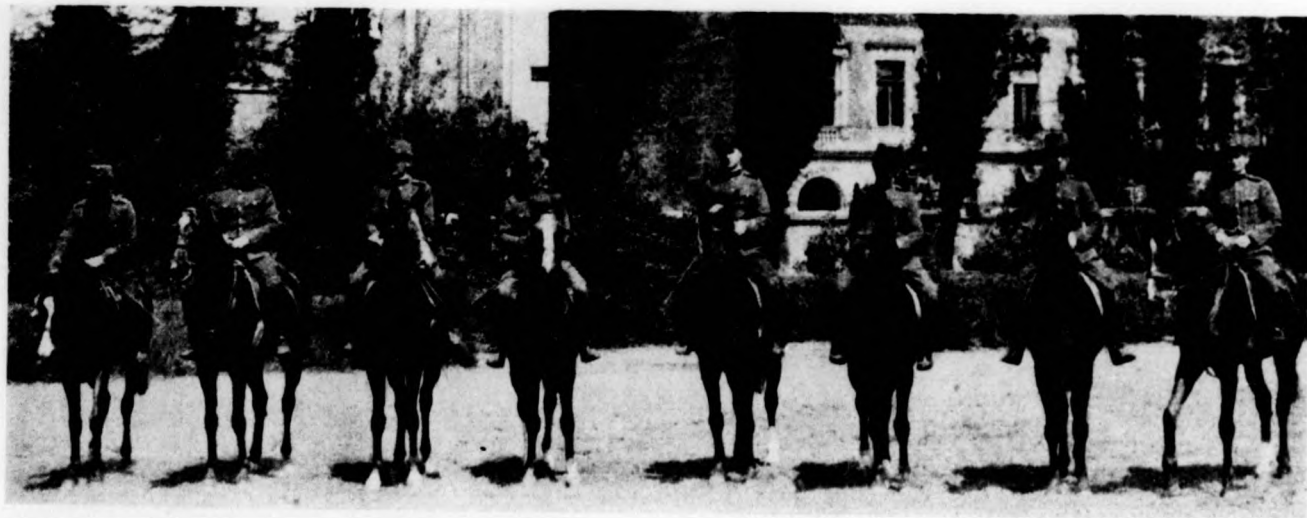
Gerelyvetés: 1. Mátray Károly 44.25 m.

Főiskolai junior atlétikai bajnokságok: (1933. V. 25.)

400 m. síkfutás: 1. Temesváry Ferenc 52.6.2 mp.

Magasugrás: 1. Herbst Béla 174 cm.

300 m-es síkfutás: 2. Csorba Ferenc 10:21.6.

Az 1933. évi házi lovasmérkőzés 8 első helyezettje.

(Balról-jobbra: 1. vitéz Orbán Nándor, 2. Tőke István, 3. Papp Miksa, 4. Török Pál, 5. br. Stipsitz Károly, 6. Újhelyi Szabolcs, 7. Szaploneczay Miklós, 8. Pakuts Pál.)

Főiskolai bajnokságokon: 1933. június 5-6.

400 m-es síkfutás: 4. Temesváry Ferenc.

800 m-es síkfutás: 3. Franyó István.

200 m-es gátfutás: 4. Kertész Imre.

TORNA SZAKOSZTÁLY.

Bucskó Jenő százados úr vezetésével érte el győzelmi sorozatát. Szakosztály elnöke: Bruder Béla aks.

LASE I. tornász bajnokságok: 1933. IV. 28 és 30.

Korlát: 1. Bruder Béla 56 pont, 2. Molnár László 54.2 pont, 3. Jeney György 52.3 pont.

Nyújtón: 1. Pelle György 55.2 pont, 2. Molnár László 49.7 pont, 3. Münstermann Gyula 46.5 pont.

Gyűrűn: 1. Pelle György 55.2 pont, 2. Molnár László 55 pont, 3. Bruder Béla 51 pont.

Lovon: 1. Molnár László 86.3 pont, 2. Walter-Terényi Lajos 79.6 pont, 3. Bruder Béla 76.9 pont.

Műszabadyakorlatban: 1. Jeney György 56.6 pont, 2. Molnár László 54.8 pont, 3. Bruder Béla 54.2 pont.

Függeszkeszben: 1. Bruder Béla 9.8 pont, 2. Münstermann Gyula 6.2 pont, 3. Pelle György 5.8 pont.

Az összes szereken bajnok: Molnár László 312.1 pont, 2. Bruder Béla 310.9 pont, 3. Pelle György 292.3 pont, 4. Jeney György, 5. Münstermann Gyula.

Tornász csapatversenyben bajnok: a 3. század csapata. Tagjai: Molnár László, Bruder Béla, Jeney György, Münstermann Gyula, Ritter Lajos, Paraghy László és Mátray Károly. 2. az 1. század csapata, 3. a tüzérszaktály csapata.

Főiskolai tornász bajnokságok: 1933. IV. 20.

Korlát- és gyűrű összetett csapatbajnokság: 2. LASE I. (Bruder, Jeney, Eszenyi, Pelle, v. Görgényi, Demeter, Münstermann.)

Függeszkeszben főiskolai bajnok: Bruder Béla aks.

Korlát: 4. Bruder Béla aks.

1932. december 11-i Főiskolai versenyen:

Nyújtón: Pelle György.

Függeszkeszben: Bruder Béla győzött, ezenkívül 8 második és harmadik helyezést értünk el.

A LASE I. Főiskolai tornászversenyén. 1933. I. 12.

Újonc nyújtó: 1. Bruder Béla.

Újonc korlát: 1. Münstermann Gyula.

Újonc gyűrű: 1. Bruder Béla, 2. Pelle György.

Újonc ló: 1. Molnár László.

Minden újonc-számot megnyertünk.

Junior korlát: 2. Molnár László.

Junior gyűrű: 1. Molnár László.

Műszabadyakorlat: 1. Jeney György.

Függeszkesz: 2. Pál Imre, 3. Jeney György.

A közg. E. A. C. főiskolai versenyén: 1933. III. 12.

Bruder Béla nyújtón és függeszkeszben,

Molnár László lovon győzött, megnyertük a korlát és a gyűrű csapatversenyét. Ezenkívül számos helyezést értünk el.

A közg. E. A. C. főiskolai versenyén: 1933. III. 19.

Gyűrűn: 1. Molnár László.

Korlát: 1. Münstermann Gyula.

Függeszkeszben: 1. Bruder Béla 4.3 mp!

Műszabadyakorlatban: 1. Jeney György.

Számos egyéni helyezést értünk el itt is; az összetett csapatverseny: Molnár, Bruder, Pelle, Duska, Münstermann-csapatunk nyerte.

A B. E. A. C. főiskolai versenyén: 1933. IV. 2.

Kezdő gyűrű: 1. Molnár László, 2. Pelle György.

Kezdő lovon: 1. Molnár László.

Junior gyűrű: 1. Münstermann Gyula.

Junior nyújtón: 1. Pelle György, 2. Tóth István.

Junior korlát: 1. Münstermann Gyula, 2. Hermándy György

Junior műszabadyakorlatok: 1. Molnár László, 2. Bruder Béla.

A Magyar Országos Torna Szövetség II. osztályú országos csapatbajnokságán: 1933. III. 24.

Gyűrűhintán: Bajnok: Lase I. csapata: Bruder Béla, Molnár László, Pelle György, Eszenyi László, Duska László, Demeter József.

ÚSZÓ SZAKOSZTÁLY.

Szakosztály elnöke: Pauksch László aks.. Az edzéseket dr. Bárány István vezette.

A LASE I. úszóbajnokság: 1933. V. 29.

85.5 m-es gyorsúszás: 1. Pauksch László, 2. v. Zankó Géza.

85.5 m-es hátúszás: 1. Hermándy György, 2. Szűcs Sándor.

199.5 m-es mellúszás: 1. Bezzegh-Huszágh István, 2. Fejérvári László.

399 m-es gyorsúszás: 1. v. Orbán Nándor, 2. v. Zankó Géza.

3x57 m-es vegyes staféta: I. a 3. század csapata (Thirring, Zerinváry, Pauksch), 2. a 2. század csapata.

3x57 m-es gyorsstaféta: 1. a 3. század csapata (Pauksch, Zerinváry, Balázs), 2. az 1. század csapata.

Műugrás: 1. br. Stipsitz István, 2. Tóth István.

Főiskolai kezdő úszóverseny. 1932. XI. 20.

100 m-es mellúszás: 1. Thirring Rezső.

3x66.5 m-es gyorsúszó staféta: 2. Lase I.

3x66.6 m-es vegyes staféta: 3. Lase I.

BÍRKÓZÓ SZAKOSZTÁLY.

E kisszámú, de lelkes szakosztály Maszlay Lajos főhadnagy úr vezetésével működött. Szakosztály elnök: Jakab Tibor aks.

A LASE I. birkózó bajnokságai: 1933. IV. 30.

Légsúly: 1. Antal Endre, 2. Antal Aladár.

Pehelysúly: 1. Heilinger Ferenc, 2. Grundel Károly.

Könnyűsúly: 1. Bükkhelyi Gábor, 2. Jakab Tibor.

Nagyközsúly: 1. Magyar László, 2. Tulipán István.

Kis nehézsúly: 1. Térfy Tibor, 2. Metykó László.

Főiskolai birkózó bajnokságok: 1933. III. 18.

Légsúly: 2. Antal Endre.

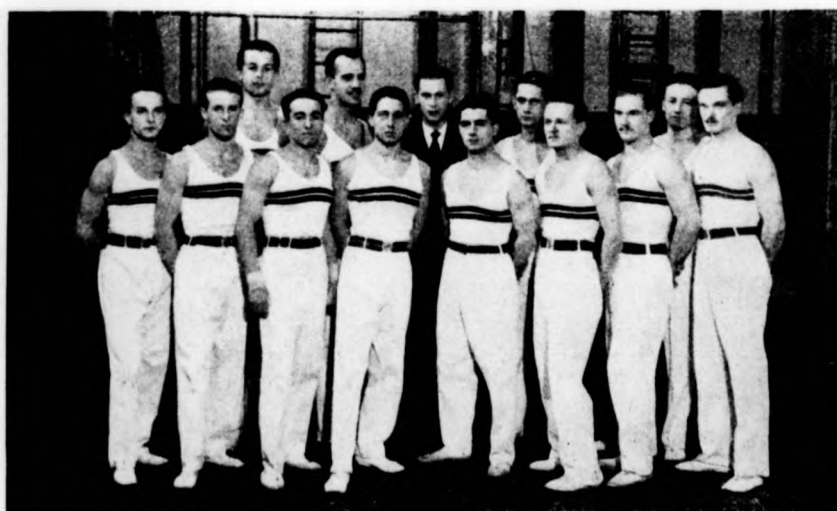
Középsúly: 3. Magyar László.

Főiskolai birkózó verseny: 1932. XII. 12.

Légsúly: 1. Antal Aladár, 2. Antal Endre.

Könnyűsúly: 1. Samu Zoltán.

Nehézsúly: 1. Térfy Tibor.

A L. A. I. fcs. tornász-csapatának tagjai. (1933.)

LASE I. főiskolai birkózó versenye:
1933. II. 19.

Légsúly: 1. Antal Endre, 2. Gazsi L.
Könnyűsúly: 2. Heilinger Ferenc.
Kis középsúly: 2. Magyar László.
Kis nehézsúly: 2. Térffy Tibor

MODERN PENTATLON SZAKOSZTÁLY:

v. Orbán Nándor aks. vezetésével működött. Az aks-ok nagyon szorgalmasan vettek részt e leginkább tiszthez illő sport edzésein; s a szakértők véleménye szerint legjobbjaink tudása egyenlő az országos válogatottakéval, sajnos, nem tudták mással összemérni erejüket, csupán egymásközti versenyeken indulhattak.

LASE I. modern pentatlon bajnokság:
1933. V. 10—15.

1. v. Orbán Nándor	18,5	pont.
2. br. Stipsitz István	22.—	„
3. Honthy György	23.—	„
4. Duska György	27.—	„
5. Mikó Zoltán	28.—	„
6. Csengey Pál	28.—	„

LASE I. házi verseny:
1933. III. hóban.

1. v. Orbán Nándor	13	pont.
2. Duska József	27	„
3. Demiány Zoltán	28	„

LOVAS SZAKOSZTÁLY:

Vezetője: Versényi Tibor aks.

A sportszerű oktatást és irányítást a lovagló tanárok végezték. — A szakosztály V. 23-án fegyvernemenként és évfolyamonként bemutató lovasmérkőzést rendezett meghívott közönség jelenlétében. A IV. évfolyambeliek házi bajnoksága V. 25-én zajlott le (a 102. lap alján feltüntetett eredménnyel).

TENNIS SZAKOSZTÁLY:

Szakosztály elnök: Jeney György aks.
LASE I. házi bajnokság:
1933. V. hó.

Egyéni bajnok: 1. Orley István, 2. Masztics László. 3. Ferjentsik Ernő.

Páros bajnok: 1. Jeney György—Moncz József, 2. Orley István—Ferjentsik Ernő, 3. Bükkhelyi Gábor—Masztics László.

vitéz Orbán Nándor akadémikus, többszörös bajnok.

TÉLISPORT SZAKOSZTÁLY:

Szakosztályvezető: Térffy Tibor aks. Korcsolyázóink az aránylag enyhe tél s a kevés edzésalkalom miatt nem indultak versenyen, az akadémia korcsolyapályáján azonban jóformán minden aks. megtanulta s megszerette e sportot. Úgy szintén az összes aks-ok szükségszerű síkiképzésben részesültek; a jobbak pedig egész télen gyakoroltak. Síversenyzőink a következő eredményeket érték el:

Magyar Sí Szövetség versenyén:
1933. I. 8.

1. Marsik Andor aks.

Országos Síugró bajnokság:
1933. III. 1.

5. Marsik Andor aks.

A főiskolai világbajnokságon:

Síugrásban és összversenyben: 6. Marsik Andor aks.

Ezenkívül résztvettünk a főiskolai bajnokságokon, itt második lett lelkesen küzdő csapatunk.

CÉLLOVÓ SZAKOSZTÁLY:

Szakosztály elnök: Rugonfalvi Kiss András aks.

A KGE. A. C. főiskolai versenyén:

Kisöblű puska: egyéni: 1. Bertóthy László.

Kisöblű puska: csapat: 1. Lase I.

Kisöblű pisztoly: egyéni: 2. Bertóthy László.

Kisöblű pisztoly: csapat: 2. Lase I.

Ismétlő pisztoly: egyéni: 3. Kubinyi Tibor.

Ismétlő pisztoly: csapat: 2. Lase I.

JATEK SZAKOSZTÁLY:

Maszlay főhadnagy úr vezetésével ez a szakosztály érte el a legnagyobb népszerűséget. — Szakosztály elnök: Hargittay Gyula aks.

Kézilabdát és hockey-t játszottunk — egyelőre több lelkesedéssel, mint technikával.

Kézilabda csapatunk csakhamar félelmetes hírű lett, s a főiskolai bajnokságban a 2. helyen végzett, csupán az országos viszonylatban is elsőrangú MAFC előtt kellett meghajolnia.

A KISOK válogatottal 7:7 arányban végzett csapatunk.

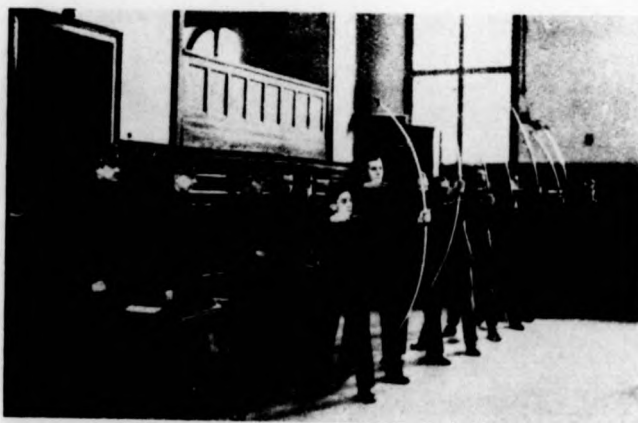
Hockey: LASE I.—Sz. H. C. 3:0.
M. H. C.—LASE I. 4:2.

EVEZŐS SZAKOSZTÁLY:

Szakosztály elnök: Pakuts Pál.

A tavaly összedolgozott nyolcas nagy szorgalommal végezte edzéseit az idén is; egyetlen versenyükön, a főiskolai bajnokságban (együttal LASE I.—LASE II. verseny) nagy küzdelem után kénytelenek voltunk átengedni a babért a nagyobb tudású LASE II-nek, a polgári egyesületet azonban biztosan maga mögött hagyta.

Bencsik László akadémikus, a LASE I. ifj. elnöke.

Ijzlövő csapat (1932).

A főcsoportok közötti lövőverseny. (1932.)

BESZÁMOLÓ A LASE II. 1932—33. ÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

A LASE II. versenyei az 1932—33. tanévben.

1. Gyephockey mérkőzés (1932. nov. 13.). LASE II.—SzHC között. Eredmény 1:0.

2. Orsz. főisk. úszóverseny (1932. nov. 20.). Rendezte a MFSE. Indultak: Trón Zoltán, Vadkerty Lóránd, vitéz Fraknóváry Géza, Gillich Elemér, Szabó István, Alapi Gábor, vitéz Bartha Rezső, Mann Béla és Pleplár Károly aksok.

A 200 m-es gyorsúszásban Gillich Elemér 4., a 10x33 egyharmad m-es stafétában a LASE II. 2. helyezést ért el.

3. Gyephockey mérkőzés (1932. nov. 20.). MHC—LASE II. között. Eredmény 8:0.

4. Gyephockey mérkőzés (1932. nov. 27.). SzHC—LASE II. között. Eredmény 2:1.

A LASE II. csapat tagjai: vitéz Bartha Rezső, Kristóffy László, Bálint Sándor, Kövér Zoltán, Rozvány György, Nagy Sándor, Kardos Dezső, Kossa Ferenc, Vlaszaty László és Horváth Tibor aksok.

5. Meghívásos főiskolai löverseny (1932. nov. 27.). Rendezte a LASE II. a LASE I. házi lőterén

Hadipisztoly: 3. Hollós János, 6. vitéz Fraknóváry Géza, 7. Kalándy Tasziló aksok.

Ismétlőpisztoly: 1. Hollós János 20/191 pont, 3. Kalándy Tasziló, 6. vitéz Fraknóváry Géza, 7. vitéz Bartha Rezső, 10. vitéz Lépes György.

Kisöbű puská: 1. Ugron Gábor 30/285 pont, 5. Békássy Antal, 10. Kalándy Tasziló, 11. vitéz Lépes György, 12. Ferenczy György aksok.

6. Főiskolai löverseny (1933. II. 25—26.). Rendezte a LASE II. a LA II. földött lövöldjében.

Csapatverseny: 1. LASE II. 1439 egységgel. A csapat tagjai: Kalándy Tasziló, Balázs Gyula, Ferenczy György, vitéz Kiss Kálmán és Ugron Gábor aksok.

Egyéni verseny: 2. Kalándy Tasziló, 3. Békássy Antal, 5. Ferenczy György, 7. vitéz Kiss Kálmán, 8. Ugron Gábor, 9. vitéz Lépes György aksok.

7. Országos nyílt löverseny (1933. III. 4—5.). Rendezte a MLE a Műgyetem földött lövöldjében.

Csapatverseny: 1. LASE II. 1436 egységgel. A csapat tagjai: Ugron Gábor, Kalándy Tasziló, Hollós János, Békássy Antal és vitéz Lépes György aksok.

Egyéni verseny: 8. Ugron Gábor 291 pont.

8. Házi tornaverseny: (1933. III. 1—8.) LA II. tornatermében.

Csapatverseny. Korlát: 1. R. szd. 91.3 pont, 2. M. szd., 3. V. szd.

Nyújtó: 1. M. szd. 86.5 pont, 2. R. szd., 3. V. szd.

Függeszekedés: 1. R. szd. 49.9 mp, 2. M. szd., 3. V. szd.

Egyéni verseny. Korlát: 1. Jámbor László 33.2 pont, 2. Pleplár Károly és Joubert Edvin aksok.

Nyújtó: 1. Kuronya József 35.9 pont, 2. Jámbor László, 3. Joubert Edvin aksok.

Ló: 1. Bender Lajos 17.7 pont, 2. Jámbor László, 3. Straub István aksok.

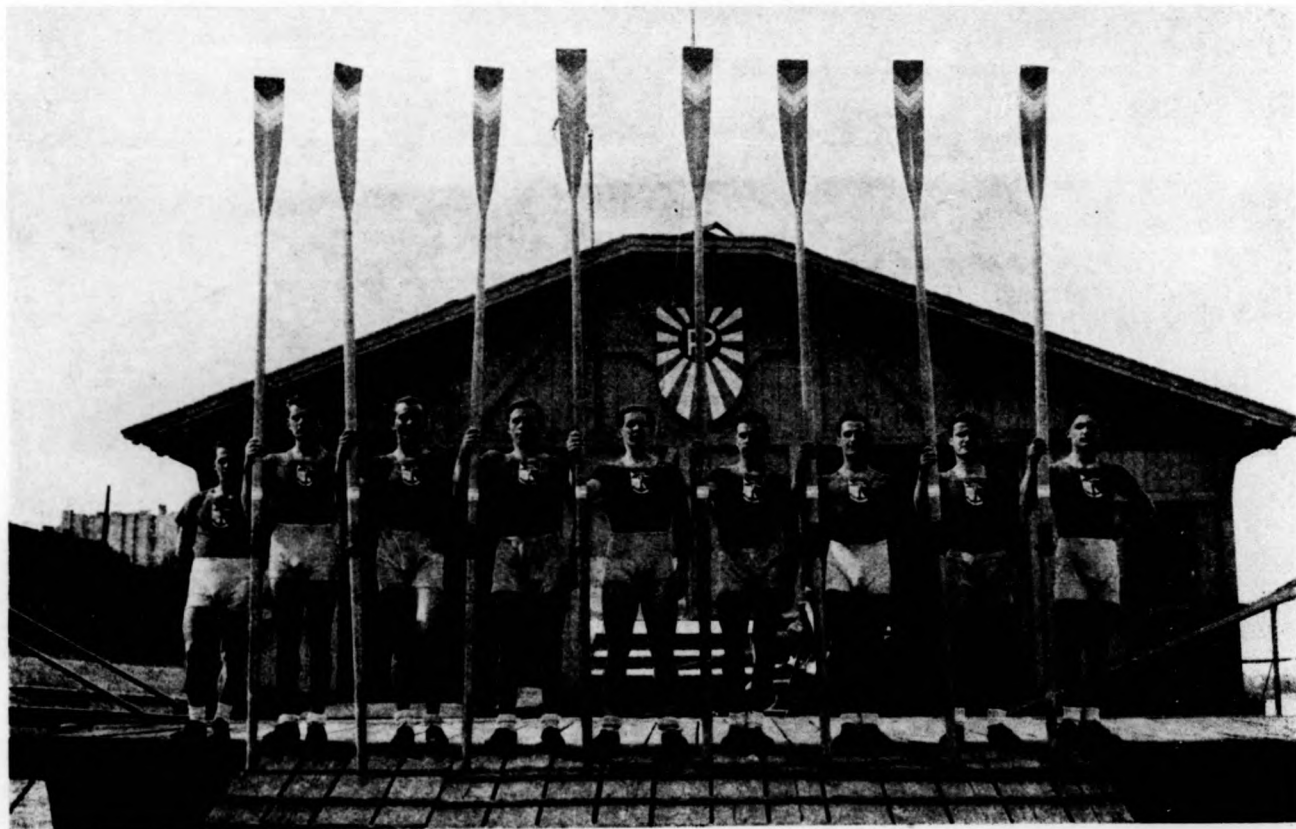
Gyűrű: 1. Joubert Edvin 18 pont, 2. Bender Lajos, 3. Tolnay György aksok.

Asztal: 1. Pleplár Károly 58.8 pont, 2. Joubert Edvin, 3. Becker Lajos aksok.

Összetettverseny: 1. Joubert Edvin 14 pont, 2. Bender Lajos, 3. Jámbor László aksok.

9. Főiskolai úszóverseny (1933. márc. 12.). Rendezte a KEOC a margitszigeti fedett uszodában.

66 kétharmad m-es junior gyorsúszás: 2. Alapi Gábor aks.

A LASE II. főiskolai bajnokságot nyert nyolcevezős csapata 1933-ban.

(Balról-jobbra: Gillich Elemér, Veér Ferenc, Horváth István, Vaday Tibor, Alapi Gábor, Ziegler Emil, Halmy Béla, Joubert Edvin, Kelemen János akadémikusok.)

3x100 m-es junior vegyes staféta:
3. LASE II.

5x66 kétharmad m-es junior gyorsstaféta: 2. LASE II.

10. Főiskolai úszóverseny (1933. ápr. 2.). Rendezte a MFSE a margitszigeti fedett uszodában

3x66 kétharmad m-es gyorsstaféta:
1. LASE II. A csapat tagjai: Ugron Gábor, Gillich Elemér és Alapy Gábor aksok.

3x66 kétharmad m-es junior vegyesstaféta: 1. LASE II.

100 m-es hátúszás: 2. Martonffy Lajos, 4. Mann Béla aksok.

11. Lőverseny. (1933. április 8.). Rendezte a PLE a Horthy Miklós-lőtérén
Csapatverseny: 1. LASE II. 1207 pont.

Egyéni verseny: 1. Ferenczy György, 2. Csepreghy Károly aksok.

12. Főiskolai törbajnokság (1933. ápr. 23.) a Műgyetemen. 8. Henney Imre aks.

13. Házi kézilabdabajnokság. (1933. április 30.). 1. R. szd., 2. V. szd., 3. M. szd.

14. Házi kardbajnokság. (1933. május 1.), 1. Kalándy Tasziló, 2. Henney Imre, 3. vitéz Bartha Rezső, 4. Sanits Imre, 5. Danzinger Pál, 6. Wetztermayer Vidor, 7. Péntek Artúr, 8. Horváth Barna, 9. Mann Béla, 10. Kovács Károly.

15. Országos főiskolai úszóverseny (1933. május 6.). Rendezte a BEAC a margitszigeti fedett uszodában.

Arany Mihály többszörös bajnok.
Brunhuber—Schmidt felv.

100 m-es hátúszás: 1. Martonffy Lajos 1:22.6 mp, 2. Mann Béla.

100 m-es mellúszás: 2. vitéz Fraknóváry Géza.

3x100 m-es v. staféta: 3. LASE II.

3x66 kétharmad m-es v. staféta: 1. LASE II. 2:40.6 mp.

10x33 egyharmad m-es gyorsstaféta: 3. LASE II.

16. Szinay vándordíj. (1933. május 10.). Rendezte LASE I. pisztoly- és kard-

verseny: 5. vitéz Bartha Rezső, 7. Kalándy Tasziló, 8. Pleplár Károly, 9. Henney Imre, 10. Danzinger Pál aksok.

17. Házi mezeti futóverseny:

Csapatverseny: 1. M. szd.

Egyéni verseny: 1. vitéz Bartha Rezső, 2. Szentés Vidor, 3. Péntek Artúr aksok.

18. Magyarország 1932—33. évi főiskolai bajnoki lövészverseny. (1933. május 25—31.). Rendezte a LASE II.

Csapatverseny helyezései összetettversenyben: 1. LASE II., 2. LASE I., 3. MLE, 4. BEAC, 5. DGASC.

Egyéni versenyek.

Hadi puskával: 1. Bertóthy László LASE I., 2. Békássy Antal LASE II., 5. Lovász Olivér hdgy. LASE I., 16. Kalándy Tasziló LASE II.

Kapáslövés, gyorslövésben, pisztollyal: 1. Hollós János LASE II., 2. Hernády L. LASE I., 3. Orbán E. LASE I., 4. Kalándy Tasziló LASE II., 5. Lovász Olivér hdgy. LASE I.

Miniatűr puskában:

11. Kalándy Tasziló LASE II., 12. Lovász O. hdgy. LASE I.

Miniatűr pisztolyban:

1. Ferenczy György LASE II., 4. Kalándy Tasziló LASE II., 6. Lovász O. hdgy. LASE I.

Egyéni összetettverseny befejezése:

2. Lovász O. hdgy. LASE I. 3. Kalándy Tasziló LASE II.

Főcsoportok közötti sportverseny. (1933.) A miniszterelnök úr (középen) megszemléli a versenydíjakat.
(Balról vitéz Sipos Árpád altábornagy, jobbról Maróti Jenő tábornok és vitéz Jány Gusztáv ezredes.)

FŐCSOPORTOK KÖZÖTTI SPORTVERSENYEK:

A főcsoportok közötti második sportverseny az idén az I. főcsoport rendezésében június 1-től 8-ig zajlott le. A verseny részletes eredményei a következők:

Első versenynap:

Kerékpáros verseny (egyéni): 1. Szalay István I. fcs., 2. Mikó Zoltán I. fcs., 3. Garay István I. fcs., 4. Hamza Gyula I. fcs., 5. Fűke Andor II. fcs., 6. Makay László II. fcs.

Kerékpáros verseny (csapat): 1. LASE I., 2. LASE II.

Törvívás (egyéni): 1. Berczelly Tibor I. fcs., 2. Henney Imre II. fcs., 3. Bedő Zolt I. fcs., 4. vitéz Ujfalussy Ákos I. fcs., 5. Messlinger Róbert I. fcs., 6. Palócz György I. fcs.

Tereplovaglás: 1. Szaploneczay Miklós I. fcs., 2. vitéz Szinay András I. fcs., 3. Rákossy András I. fcs., 4. Gerő Pál I. fcs., 5. Pakuts Pál I. fcs., 6. vitéz Bartha Rezső II. fcs.

Kézigránát dobás: 1. Szűcs Sándor I. fcs., 2. Lehr János I. fcs., 3. Rásky Jenő I. fcs., 4. Fejér Kálmán I. fcs., 5. Nemes Béla I. fcs., 6. Kiss Zoltán II. fcs.

800 m-es síkfutás: 1. Franyó István I. fcs., 2. Ballay László I. fcs., 3. Bocsánecz Kálmán II. fcs., 4. Sztinovich József I. fcs., 5. Dessoő Dénes I. fcs., 6. Péntek Arthur. II. fcs.

Magasugrás: 1. Herbst Béla I. fcs., 2. Nagy-Gergelyffy László I. fcs., 3. Kovács Ádám I. fcs., 4. Tóth István I. fcs., 5. Muhoray Zoltán I. fcs.

200 m-es síkfutás: 1. Kertész Imre I. fcs., 2. Gundelfingen György I. fcs., 6. Temesváry Ferenc I. fcs., 4. Galánffy János I. fcs., 5. Szaller Miklós II. fcs., 6. Horváth Tibor II. fcs.

Súlylökés: 1. Arany Mihály II. fcs., 2. Kiss Zoltán II. fcs., 3. Nagy-Gergelyffy

László I. fcs., 4. Lehr János I. fcs. 5. Nemes Béla I. fcs., 6. Bartal Béla I. fcs.

Tőr csapatverseny: 1. LASE I., 2. LASE II.

Második versenynap:

Hadipisztoly (egyéni): 1. Kreutz Miklós I. fcs., 2. Hollóssy Ödön I. fcs., 3. Fűske Béla II. fcs., 4. Gyulassy István I. fcs., 5. Hernády László I. fcs., 6. Hollós János II. fcs.

Hadipisztoly (csapat): 1. LASE I., 2. LASE II.

BIRKÓZÁS:

Légsúly: 1. Antal Endre I. fcs., 2. Bora Gyula II. fcs.

Pehelysúly: 1. Heilinger Ferenc I. fcs., 2. Kindlovits Pál II. fcs.

Könnyűsúly: 1. Gundel Károly I. fcs., 2. Domonkos Emil II. fcs.

Kis középsúly: 1. Fűke Andor II. fcs., 2. I. fcs.

Nagy középsúly: 1. Magyar László I. fcs., 2. Pirooska Elemér II. fcs.

Kis nehézsúly: 1. Kurtz Róbert II. fcs., 2. I. fcs.

Nehézsúly: 1. Térffy Tibor I. fcs., 2. vitéz Holényi Zoltán II. fcs.

Kisöblű puska (egyéni): 1. vitéz Kiss Kálmán II. fcs., 2. Békássy Antal II. fcs., 3. Ugron Gábor II. fcs., 4. Duska László I. fcs., 5. Kalándy Tasziló II. fcs.

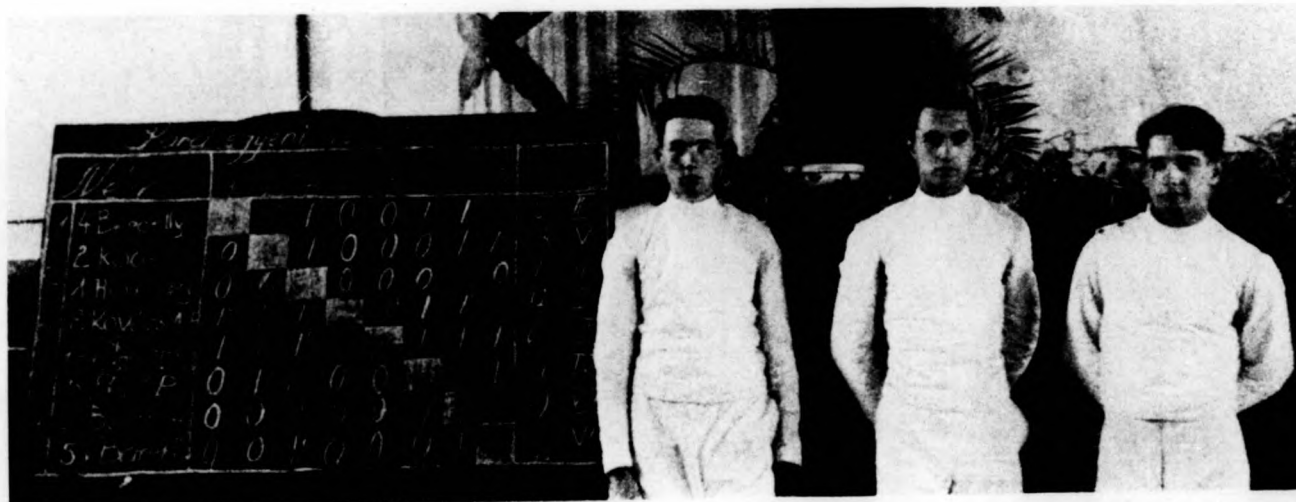
Kisöblű puska csapat: 1. LASE II., 2. LASE I.

Gerelyvetés: 1. Arany Mihály II. fcs., 2. Orbán Ottokár I. fcs., 3. Mátray Károly I. fcs., 4. Kristóffy János II. fcs., 5. Kiss Zoltán II. fcs., 6. Justhus György I. fcs.

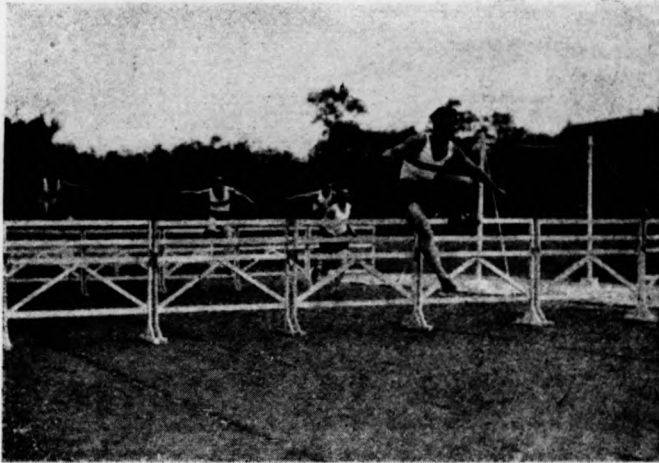
Rúdugrás: 1. Kiss István I. fcs., 2. Bartal Béla I. fcs., 3. Hegedűs György I. fcs., 4. Bauer Pál I. fcs., 5. Hanák Tibor II. fcs., 6. Nosky Tamás I. fcs.

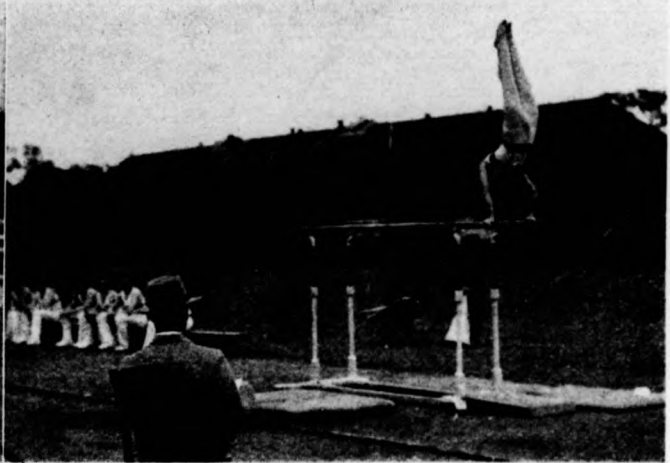
A L. A. I. és II. fcs. válogatott kézilabda csapata. (1933).

A főcsoportok közötti kardverseny első három helyezettje: Kovács Ádám, Ujfalussy Ákos és Berczelly Tibor.

Főcsoportok közötti sportverseny. — 110 m-es gátfutás.

Főcsoportok közötti sportverseny. — Korlát.

400 m-es gátfutás: 1. Ballay László I. fcs., 2. Franyó István I. fcs., 3. Deseő Dénes I. fcs., 4. Bauer Pál I. fcs., 5. Szabó András I. fcs. A LASE II. e szám-ban nem indult.

4x100 m-es stafétafutás: 1. LASE I., 2. LASE II. fcs.

Harmadik versenynap:

Kardverseny (egyéni): 1. Kovács Á. Pál I. fcs., 2. vitéz Ujfalussy Ákos I. fcs., 3. Berczelly Tibor I. fcs., 4. Gerő Pál I. fcs., 5. Koós György I. fcs., 6. vitéz Bartha Rezső II. fcs.

Kardcsapat: 1. LASE I., 2. LASE II. fcs.

Céllövőverseny (modern pent. szab. szerint): 1. vitéz Orbán Nándor I. fcs., 2. Tankó Miklós I. fcs., 3. vitéz Kiss Kálmán II. fcs., 4. Duska György I. fcs., 5. Hernády László I. fcs., 6. Kalándy Tasziló II. fcs.

Könnnyű díjugratás: 1. Szaplóczay Endre I. fcs., 2. Török Pál I. fcs., 3. vitéz Orbán Nándor I. fcs., 4. Tőke István I. fcs., 5. Tóth Lajos I. fcs., 6. Kövér Zoltán II. fcs.

Vízipólo: 1. LASE II., 2. LASE I. fcs.

Asztalugrás (egyéni): 1. Jency György I. fcs., 2. Mátray Károly I. fcs., 3. De-

meter József I. fcs., 4. Bruder Béla I. fcs., 5. Czente István I. fcs., 6. Szabó Miklós II. fcs.

Asztalugrás csapat: Csak a LASE I. vett részt. A LASE II.-ből induló nem volt.

Korlát: (egyéni) 1. Münstermann Gyula I. fcs., 2. Bruder Béla I. fcs., 3. Németh Dezső I. fcs., 4. Pelle György I. fcs., 5. vitéz Görgényi József I. fcs., 6. Demeter József I. fcs.

Korlát csapat: 1. LASE I., 2. LASE II.

Nyújtó: (egyéni) 1. Pelle György I. fcs., 2. Bruder Béla I. fcs., 3. Ritter Lajos I. fcs., 4. Münstermann Gyula I. fcs., 5. Küronya József II. fcs., 6. Tóth István I. fcs.

Nyújtó csapat: 1. LASE I., 2. LASE II.

Negyedik versenynap:

Műugrás: 1. báró Stipsitz István I. fcs., 2. Bak András I. fcs., 3. Tóth István I. fcs., 4. Mann Béla II. fcs., 5. Heilinger Ferenc I. fcs., 6. Mocsáry Jenő II. fcs.

Nyolcevezős verseny: (egyben az 1933. évi főiskolai bajnokság) 1. LASE II. (A

csapat tagjai: Gillich Elemér, Veér Ferenc, Horváth István, Vaday Jenő, Alapi Gábor, Ziegler Emil, Halmi Béla, Joubert Edvin, Kelemen János), 2. LASE I.

Ötödik versenynap:

Modern Pentatlon: (az 5. versenyszám összegezett eredménye) 1. vitéz Orbán Nándor I. fcs., 2. Kalándy Tasziló II. fcs., 3. báró Stipsitz István I. fcs., 4. vitéz Barta Rezső II. fcs., 5. Pleplár Károly I. fcs., 6. Demiány Zoltán I. fcs.

Hatodik versenynap:

100 m-es gyorsúszás: 1. Pauksch László I. fcs., 2. Zerinváry Andor I. fcs., 3. Trón Zoltán II. fcs., 4. Gillich Elemér II. fcs., 5. vitéz Zankó Géza I. fcs., 6. Balás Lajos I. fcs.

100 m-es hátúszás: 1. Mártonffy Lajos II. fcs., 2. Mann Béla II. fcs., 3. Hermándy B. György I. fcs., 4. Szücs Sándor I. fcs., 5. Péter Boris I. fcs.

Párbaj tőr (egyéni): 1. Gerő Pál I. fcs., 2. Kovács Á. Pál I. fcs., 3. Kalándy Tasziló II. fcs., 4. Palócz György I. fcs., 5. vitéz Orbán Andor I. fcs., 6. Honti György I. fcs.

Gyephockey-mérkőzés.

Főcsoportok közötti sportverseny. (1933.) Vízipólo-mérkőzés.

Párbaj tőr (csapat): 1. LASE I., 2. LASE II.

Négyvezős verseny: 1. LASE II., 2. LASE I.

Kétevezős verseny: Csak a LASE I. vett részt. LASE II. nem indult.

100 m-es síkfutás: 1. Temesváry Ferenc I. fcs., 2. Gundelfingen György I. fcs., 3. Kertész Imre I. fcs., 4. Kiss István I. fcs., 5. Galánffy János I. fcs., 6. Horváth Tibor II. fcs.

Távolugrás: 1. Arany Mihály II. fcs., 2. Török Pál I. fcs., 3. Herbst Béla I. fcs., 4. Kiss István I. fcs., 5. Desses Dénes I. fcs., 6. Ballay László I. fcs.

Olympiai staféta: 1. LASE I., 2. LASE II.

400 m-es síkfutás: 1. Temesváry Ferenc I. fcs., 2. Desses Dénes I. fcs., 3. Galánffy János I. fcs., 4. Ballay László I. fcs., 5. Gundelfingen György I. fcs., 6. Szaller Miklós II. fcs.

Hetedik versenynap:

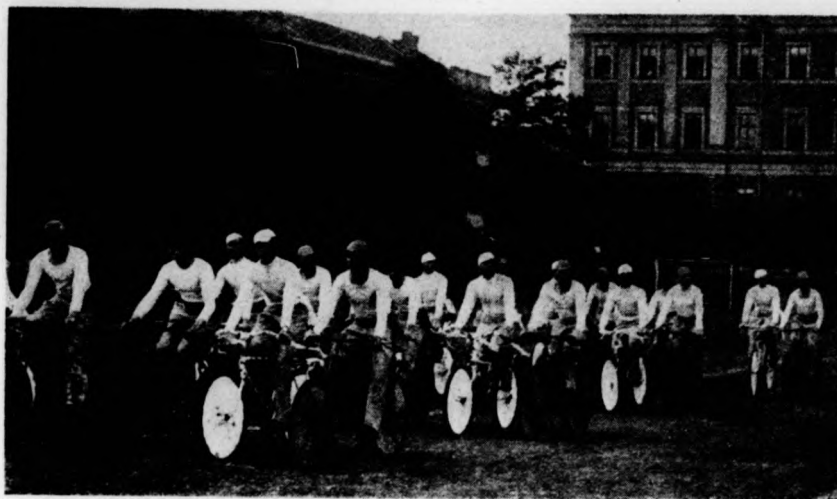
Hadipuska (egyéni): 1. Bertóthy László I. fcs., 2. Hernády László I. fcs., 3. Scholtz Miklós I. fcs., 4. Hollóssy Ödön I. fcs., 5. vitéz Lépes György II. fcs., 6. Kiss András I. fcs.

Hadipuska csapat: 1. LASE I., 2. LASE II.

4x200 m-es gyorsúszó-staféta: 1. LASE II., 2. LASE I.

Kézilabda 1. LASE I., 2. LASE II.

1500 m-es síkfutás: 1. Franyó István I. fcs., 2. Mikó Zoltán I. fcs., 3. vitéz Sándy Hugó I. fcs., 4. Csorba Ferenc I. fcs., 5. Ritter Zoltán I. fcs., 6. Péntek Arthur II. fcs.

Sportünnepély főpróbája. (1933.)

110 m-es gátfutás: 1. Arany Mihály II. fcs., 2. Vozáb József I. fcs., 3. Kertész Imre I. fcs., 4. Bauer Pál I. fcs., 5. Berczelly Tibor I. fcs., 6. Szabó András I. fcs.

Diszkoszvetés: 1. Arany Mihály II. fcs., 2. Lehr János I. fcs., 3. Szücs Sándor I. fcs., 4. Nemes Endre II. fcs., 5. Kiss Zoltán II. fcs., 6. Vaday Tibor II. fcs.

Hármasugrás: 1. Arany Mihály II. fcs., 2. Herbst Béla I. fcs., 3. Török Pál I. fcs., 4. Tóth István I. fcs., 5. Temesváry Ferenc I. fcs., 6. Meizlinger Róbert I. fcs.

Tennisz (egyes): 1. Szemerey Tibor II. fcs., 2. Örley István I. fcs., 3—4. Madacsay Emil II. fcs. (holtverseny).

Tennisz (páros): 1. Madacsay—Schra-

mek pár, II. fcs., 2. Jeney György—Moncz József pár I. fcs.

Nyolcadik versenynap:

400 m-es gyorsúszás: 1. Gillich Elemér II. fcs., 2. vitéz Orbán Nándor I. fcs., 3. Pauksch László I. fcs., 4. vitéz Zankó Géza I. fcs., 5. Mann Béla II. fcs., 6. Alapi Gábor II. fcs.

200 m-es mellúszás: 1. Fejérváry László I. fcs., 2. vitéz Fraknóváry Géza II. fcs., 3. Bezzegh-Huszágh Imre I. fcs., 4. Thirring Rezső I. fcs., 5. Mészáros László I. fcs., 6. Scholtz Miklós II. fcs.

3000 m-es mezei futás: 1. Franyó István I. fcs., 2. Mikó Zoltán I. fcs., 3. vitéz Sándy Hugó I. fcs., 4. Csorba Ferenc I. fcs., 5. vitéz Bartha Rezső II. fcs., 6. Ritter Zoltán I. fcs.

Gyephockey: 1. LASE II., 2. LASE I.

SPORTÜNNEPÉLY, DÍJKIOSZTÁS.

A 8. napon lett volna a versenyeket befejező sportünnepély is, azonban ezt a hirtelen jött zápor elmosta. Így a díjkiosztás az I. főcsoport dísztermében folyt le. Vitéz Jákfai Gömbös Gyula, Magyarország miniszterelnöke a következő szavakkal méltatta a versenyt és osztotta ki a nyerteseknek a díjakat és emlékérmeket.

Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Akadémikus Bajtársaim!

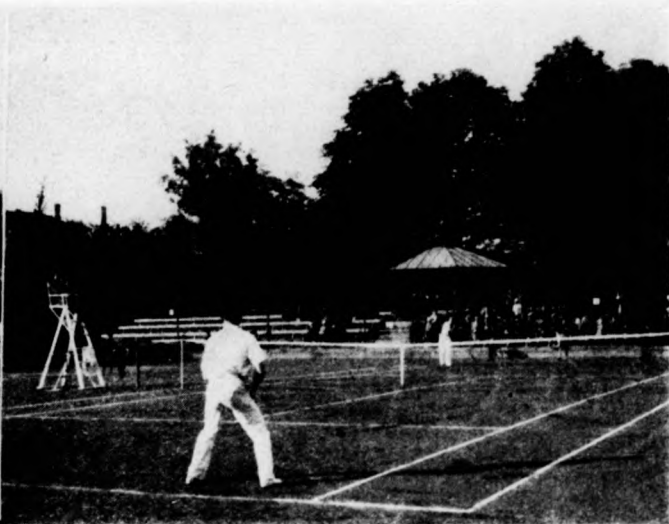
Mondottam egy évvel ezelőtt, hogy a honvédség tisztikarának vezetnie kell a magyar társadalomban. Neki kell szolgáltatnia ezt az új magyar férfítípust, amelyre föltétlenül szükség van, ha azt akarjuk, hogy csonkaságunkból új életre keljünk. Ez az új típus pedig az, amelyiknek edzett, sportban megerősödött teste van. Erre azért van szükség, mert

a világháborúban láttam, hogy egyébként derék férfiak nem tudták helyüket megállani, mert testük nem bírta a fáradságokat. Ennek a sportolási kedvnek a fejlesztésére rendeltem el tavaly a főcsoportok közötti sportversenyt, amely azóta rendszerre vált. Örömmel láttam, hogy a sport szempontjából nagy fejlődés van. Azért is örülök ennek, mert látom ebből, hogy szaporodik azoknak az akadémikusoknak a száma, akik az Isten szabad ege alatt töltik szabad idejüket, kirándulással, edzéssel. Ennek így kell lenni, el kell tűnnie annak a férfitípusnak, aki üres óráit a kávéház füstös levegőjében vagy parfümillatos szalonokban tölti el.

Akadémikus Bajtársaim! Szeressétek a sportokat továbbra is és fogadjátok buzditásul az itt kiállított szerény, de szeretettel elkészített díjakat!

Díszpáholy az 1933. évi főiskolai nyolcevezős bajnokságon.

A tennisz döntő mérkőzése.

EGY SVÉD VÍVÓMESTER KARDVÍVÁSBAN VALÓ KIKÉPZÉSE BUDAPESTEN.

A svéd országos testnevelési tanács megbízásából Bo Lindmann svéd tüzérfőhadnagy, ismert modern pentatlonista, Jekelfalussy-Piller György százados, kardvilág bajnokunkhoz fordult azzal a kéréssel, hogy ajánljon egy magyar kardmestert, aki Uno Thulin, fiatal svéd mestert 1933. június és július hónapjaiban a kardvívásba bevezetné, hogy így a svédeknek is alkalmuk legyen a kardvívásban alaposabb rudás megszerzésére.

Jekelfalussy szds. Tschurl Alfrédot, a Ludovika Akadémia I. főcsoport vívómesterét ajánlotta — ismerve alapos tanítási módszerét és azért is, mert ő a német nyelvben tökéletesen jártas.

Tschurl a svéd mesterrel 2 hónap alatt — napi 2 órában — az egész kardiskolát gyakorlatilag és elméletileg átvette. A svéd mester igen tehetséges, szorgalmas és kitartó tanítványnak bizonyult. Visszatérve Svédországba az orsz. testnevelési tanácsnak beszámolt az itten tanultakról és tanubizonyosságát adta, hogy kiküldetése nem volt hiábavaló.

Erről a beszámolóról Uglav svéd tüzérkapitány, mint az ottani testnevelési főiskola vívótanára, az egyik nagy svéd újságban („Svenska Dagbladet”, 1933. VIII. 24.) közölt hosszabb cikkében többek közt a következőket írja:

„Mint ismeretes, a magyarok évek hosszú során

a kardvívásban megtartották fölényes állásukat és így a FFF óhaja volt, hogy Thulin a helyszínen tanulmányozza a magyar hegemonia titkait. Amikor Thulin nyári élményeit feltárja, kell, hogy tisztelettel viseltessünk azon munka iránt, amelyet a magyarok vívóik kiképzésére fordítanak. És minden túlzás nélkül megértjük honfitársunkat, amikor azt mondja: „Igen, izzadni eleget izzadtunk, mindig vért izzadtunk, mert itthon fogalmunk sem volt arról, mit jelent a vívóedzés ezekkel a magyarokkal.”

Azután megemlíti, hogy a tisztisarjadékot nevelő akadémiára csak fizikailag százszázalékban alkalmas pályázókat vesznek fel és őket is még különböző sportvizsgáknak vetik alá. Az akadémikusok napi 2—3 órát sportolnak, vívznak, lovagolnak és úsznak. A vívást azért helyezik első helyre, mert a párbaj nagy szerepet játszik Magyarországon. Cikkének végén a következőket írja:

„A munkán kívül Thulint igen meghatotta a magyarok előzékeny modora. A magyar vendégszeretetre nem talál kellően magasztaló szavakat. Reméljük, hogy azt, amit Thulin ezen érdekes nyári hónapokban a vívás „Hochburg“-jában összegyűjtött, vívóinknál gyümölcsözőleg értékesíti, hogy a magyarok tréningintenzívításával a mi vívómestereinket is beolthassuk.”

TARTALOM.

<i>Vitéz Jány Gusztáv</i> vkszt. ezredes: A honvédtiszt hivatása	1
Papp Mihály akadémikus hősi halála	4

HALOTTAINK	5
----------------------	---

TANÁRI CIKKEK:

<i>Schelken Oszkár</i> őrnagy: Jamboree, 1933.	8
<i>Dezséri Bachó László</i> : Rio de Janeiro	10
<i>Kádár Gyula</i> százados: A tiszt és az irodalom	14
<i>Szabó Gyula Attila</i> százados: A katona (rajzokkal)	17
<i>Varga László</i> főtanár: Milyen legyen az igazán jó akadémikus?	20

SORAKOZÓ!

<i>Berkovich Brunó</i> vkszt. ezredes: Az önképzésről	23
<i>Vitéz Keményfy Zoltán</i> százados: Hivatásunk	26
<i>Vitéz Rózsás József</i> százados: Három térkép (színpadi kép 3 jelenetben)	28
<i>Rásky Jenő</i> akadémikus: Az átkarolás és megkerülés	31
<i>Gecső Jenő</i> akadémikus: A repülő hajókról	41
<i>Vitéz Kiss Kálmán</i> akadémikus: A korszerű gépkocsicsapat szervezetéről	43
<i>Zsolt Ferenc</i> akadémikus: A magyar szénellátás kérdése	46

MEMENTO!

Irredenta-folyosó létesítése	49
<i>Rutkay Jenő</i> akadémikus: Feltámadunk	51
<i>Hamvas József</i> akadémikus: Emlékezem	51
<i>Schummer Elek</i> akadémikus: A hargitai lázadó	52
<i>Lám Károly</i> akadémikus: Gondolatok a Hősök-temetőjében	53
<i>Schummer Elek</i> akadémikus: Csendben pereg a könny (kis elbeszélés)	54
<i>Balássy Gyula</i> akadémikus: Százötven dinár (kis elbeszélés)	55
<i>Juhász Sándor</i> akadémikus: Dévény alatt (úti emlék)	56

MÚZEUM.

Múzeumunk 10 éves (<i>vitéz R. J.</i>)	57
Adalékok a Ludovika Akadémia történetéhez (<i>Bachó László</i>)	59
Emlékezés Felsőszopori Tóth Ágostonról	60
Fizika-szertár és munkaterem (<i>Somlyódy Árpád</i> szds.)	62

SZÉPIRODALMI RÉSZ:

<i>Kovács Ferenc</i> akadémikus: Kuruc nóta (vers)	65
<i>Bodnár István</i> akadémikus: Örök, vigyázz! (kis elbeszélés)	65
<i>Schummer Elek</i> akadémikus: Ősz. Az Órák könyvéből (műfordítások Rilke-től)	66
<i>Örley István</i> akadémikus: Hajnal a vonaton (vers)	67
<i>Vitéz Pálffy Gyula</i> akadémikus: Könyörgés májusi litánián (vers)	67
<i>Szakonyi István</i> akadémikus: Don Quijote (novella)	68
<i>Vecsey László</i> akadémikus: Magdaléna, Hópihék (versek)	70
<i>Holló Sándor</i> akadémikus: Varázstükörben látlak (vers)	70
<i>Tausch Brunó</i> akadémikus: Aks.-jelölt járőrben (vers)	71
<i>Juhász Sándor</i> akadémikus: Még fáj (vers)	71
<i>Juhász Sándor</i> akadémikus: Gondolatos mondatok	71
Az „aks-i szótár“ újabb adatai	71
<i>Mikolás Dezső</i> akadémikus: Vakbélgyulladás és más betegségek (tréfás elbeszélés)	73

AKADÉMIAI ÉLET.

<i>I. Főcsoport.</i> Beszámoló a Leventekör 1932/33. évi munkásságáról.	
A) Az ifjúsági elnök jelentése	75
B) Ünnepek	83
C) Jelentés a pályázatokról; örökös tagság, dícséret	85
Táncestély	89
Hadnagyavatás	90
Fegyvernemi ünnepek	92
<i>II. Főcsoport.</i> Beszámoló a Leventekör 1932/33. évi működéséről.	
A) Az ifjúsági elnök jelentése	95
B) Ünnepek	97
C) Pályázatok	99
Fegyvernemi ünnepek	99

TESTEDZÉS.

Beszámoló a „LASE I.“ 1932—33. évi működéséről	101
Beszámoló a „LASE II.“ 1932—33. évi működéséről	105
A főcsoportok közötti versenyek	107
Egy svéd vívómester kardvívásban való képzése Bpsten	110

MŰMELLÉKLETEK.

HÁROM SZÍNEN.

- Bényei Zoltán* főhadnagy: A váci kerékpárosok hívójele (olajfestmény)
Erdélyi Zoltán akadémikus: Jegenyék a faluvégen (vízfestmény)
Kertész János akadémikus: Régi városrészlet (vízfestmény)
Varsányi Ferenc akadémikus: Jelenetek az aks-i életből (színezett tollrajzok)

EGY SZÍNEN.

- Révay Kálmán* akadémikus: Az irredenta ludovikás (olajfestmény)
Révay Kálmán akadémikus: Szűz Mária, Szent Borbála, Mihály arkangyal, Szent György lovag (olajfestmények)
Révay Kálmán akadémikus: Kettős őrszem (olajfestmény)
Kereső Zsolt akadémikus: Katonatemető a Dolomitokban (pasztell)
Molnár Gyula akadémikus: Szent Hubertus (színezett faégetés)
Molnár Gyula akadémikus: Téli erdőrészlet (vízfestmény)
Csengeri Zoltán akadémikus: Fejtanulmány (ceruzarajz)
Bak András akadémikus: Aks-fejek (színes ceruzarajzok)
Keviczky Kálmán hadnagy: Legénységi konyha. Fejtanulmányok (színes ceruzarajzok)
Gynlassy István akadémikus: Előre! (szoborminta)
Varga László főtanár: Fényképfelvételek a nyári gyakorlatokról
Fraknóy László akadémikus: Téli hangulat (fénykép)
Gerő Pál akadémikus: Nagyanyó asztala (fénykép)
Somlyódy Árpád százados: Első „Előre” (fénykép)

KÜLÖN SZÖVEGOLDALON VAGY SZÖVEG KÖZÖTT:

- Darnóy (Danzinger) Pál*: Színes karrikatúrái az aksi életből 72
vitész Galánthay-Glock Tróadar ny. tábornok: Napoleon éjjeli szemléje (olajfestmény) 4
Eördögh Zoltán akadémikus: Esti imádság (linóleummet-szet) 16
Varsányi Ferenc akadémikus: Botond, Lehel kürtje, Mohács, Huj, huj! (szénrajzok) 22
Pósfay Ede akadémikus: Salzburg (linóleummet-szet) 25
Pálosy János őrnagy: Végdíszítés (tollrajz) 27
Rátz János akadémikus: Virágtartó a L. A. kertjében (ceruzarajz) 53
Somlyódy Árpád százados: Felvidéki öreg magyar (fénykép) 55
Kiss István akadémikus: Őkrök a szántáson (fénykép) 55
Pálosy János őrnagy: Madár tanulmány (vízfestmény) . 65
Varsányi Ferenc akadémikus: Jelenetek az aks-i életből (fejléckarrikatúrák) 73
Fraknóy László akadémikus: Részlet a L. A. kertjéből (fénykép) 82
Schummer Elek akadémikus: Pihenő-házikó a L. A. kertjében (fénykép) 82

KOTTAMELLÉKLET.

- Zerinváry Andor* akadémikus: Valse exotique.

SZÍNES VÁZLATMELLÉKLETEK *Rásky Jenő* „Átkarolás és megkerülés” című cikkéhez

Jelen számunkhoz az időszerű fényképfelvételeket — amennyiben más jelzés nincs — Harsányi Gyula és Goszleth István készítette. A II. főcsoport a cikkeiben előforduló ilyen fényképeket saját fényképészeti laboratóriumából bocsátotta rendelkezésünkre.

A kliséket Weszely L. fotokémigráfiai műintézet rt. készítette.

A szerkesztésért felelős: **vitész Rózsás József** ha. százados. — Kiadja a Ludovika Akadémia Leventeköre.

Társszerkesztő: **Varga László** főtanár, szkv. százados.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R.-T. BUDAPEST

FELELŐS ÜZEMVEZETŐ: **GYÖRY ALADÁR**